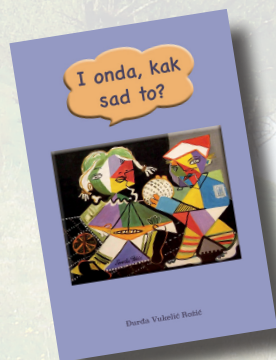

Vsako jutro tukci na orehu goblaju: glu, glu, glu (engl. *to gobble*; tal. glu, glu, pučpurikati, op. Ifkica) zaradi sunčeka kaj im prebudi hormone. Tak zbude purice. Bez pranja zubi i *Listerinea*, bez *smoothija* i *Starbucks* kave prijeju se delati pureke. Na pitanje kaj je bilo pervo, pura ili jajce, točni odgovod je – seks v perju. Tuka znese jajce. Na porodilnomu dopustu tri tjedna sedi na jajcima i glumi inkubatora. Zležuju se pureki i zrastu v purice i purane. Čemu jezera let filozofiranja kaj je bilo prede, tuka ili jajce? Seks, za boga miloga. Tak je i z pilekima, racekima, gusekima... Zakaj bi si inače ljudi čestitali Novo leto ž nima neg zaradi seksa kaj se o njemu ne sme laprdati! Gdo bi na čestitku napisal „Dragi kumeki, želime Vam dobro zdravlje i puno dobroga seksa v Novomu letu!“ Bi se poštar v grabe vtopil skup z motorom čitajući takvoga kaj po putu. Gdo bi tu čestitku teknul za steklo na kredencu?

Ifkica za 55

Đurđa Vukelić Rožić

Đurđa Vukelić Rožić

Ifkica za 55

Đurđa Vukelić Rožić

Ifkica za 55

Đurđa Vukelić Rožić: Ifkica za 55
Kratke priče na kajkavskom narječju

Predgovor: **Ivana Cerinski**

Lektura/Korektura: **Ivana Cerinski**

Naslovnica: **Irina Verhgradskaya**

Ilustracije: **Nevenka Vlašić**

Grafički urednik: **Antun Mikleš**

Tisak: **Grafomark d.o.o., Zagreb**

Vlastita naklada, Ivanić-Grad, 2024.

Ovu knjigu sponzorirao je Grad Ivanić-Grad

ISBN 978-953-50423-1-0

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem

© Đurđa Vukelić Rožić

Đurđa Vukelić Rožić

Ifkica za 55

Kratke priče na kajkavskom narječju

Ivanić-Grad, 2024.

*Vesni Drobec Pokas,
i našim Okolima*

Predgovor

Ifkica za 55 četvrta je zbirka priča na kajkavskom narječju o posebnom liku – Ifkici. Priče o Ifkici i dijalozima iz pojedinih priča tijekom posljednjih nekoliko godina osvajali su brojne nagrade na književnim natjecajima i festivalima, a priče su objavljene kako u tiskanim tako i u digitalnim medijima.

Autorica na komičan način oslikava sitničavosti, malo-građanštinu i njezine prijetvornosti, uskogrudnost, gramzljivost, netolerantnost i sebičnost u ljudi. Priče su locirane u hrvatskoj provinciji, u imaginarnom Gornjem Moslavačkom Selu, u vremenskom periodu od Drugog svjetskog rata do danas. Vješto koristi ironiju, autoironiju i parodiju, zabavljajući svoje čitatelje konfliktom i obratom, obično izazivajući čuđenje i iznenađenje.

Budući da su priče pisane na kajkavštini moslavačkog kraja (južnomoslavačkom kajkavicom), knjiga je doprinos očuvanju kajkavštine i govora ivanićgradskog kraja. Čuva neke stare riječi i pojmove koji se danas rijetko koriste ili su već pomalo zaboravljeni i na ovaj način su dokumentirani za nove generacije.

Autorica motive pronalazi u svakodnevnom životu, od javnih mjesta i slučajnih susreta, sve do banalnih situacija, kroz prizmu načina života na seoskom gruntu u okolici Grada Ivanić-Grada. Književnica voli zaviriti u dugoročne bračne odnose i obiteljski život, vodeći se činjenicom da su sve obitelji pomalo disfunkcionalne i nitko kao pojedinac, nije savršen. A da se uglavnom trudimo dati sliku savršenosti u načinu života gdje je svatko svačija briga. Autorica se zeza na račun Velikog brata, koji je po njenom mišljenju zapravo Velika sestra, jer nema kraja znatiželji i traču, poglavito ženskim poslima.

Glavna junakinja, Ifkica, žilava je bakica u osamdesetima. Unuci su joj darovali svoje staro računalo i uputili je kako se njime služiti. U vrijeme dok odmara od svojih poslova, sjedne ispred računala i istražuje. Siromašna seljačka obitelj ne može putovati, često se krpa kraj s krajem, no bogatstvo koje oni imaju, nezamjenjivo je.

Autorica u svojim pričama pokušava podučiti i podsjetiti na neke životne vrijednosti, ali pri tom ne moralizira, već na duhovit i zabavan način ističe pogreške koje, po njenom mišljenju činimo, zaboravljajući temeljne moralne oslonce u odgoju, koje je sama dobila od svoje skromne obitelji. Voli komentirati situaciju u društvu u ovom trenutku, uspoređujući ju sa situacijama od pećinskog života pa do života na svemirskim stanicama i gradovima. U tom širokom prostoru, na dobrohotan i zabavan način, pokušava nas vratiti samima sebi.

Priče su pisane tako da pobude čuđenje u čitatelja, a nerijetko i iznenade nenadanim raspletom. Uvijek nas ponovno vraćaju na temeljne moralne vrijednosti pojedinca, ali i društva, koje digitalizirani svijet i sve njegove tehnologije ne bi smjele uzdrmati, kao ni politika ugroziti.

Ifkica se ruga gramzljivim moćnicima koji prikupljaju enormna materijalna dobra za sebe i svoje nasljednike, osiromašujući veliki broj ljudi, koji su ipak našli načina da pronađu malo srećice s malo novca, a puno duha i radosti kroz male, obične stvari.

Među brojnim porukama koje nam autorica šalje kroz lik i djela Ifkice vrijedi istaknuti da nije uvijek jednostavno održati obećanja i odraditi započeto do kraja, no kada se udruže ljubav i humor, sve je lakše.

Ivanić-Grad, lipanj 2024.

Ivana Cerinski, prof.

Alergije

Truštik sme obavili, sarma se polavko brbučka na naše lepe ciglene peči na drva. Jožek se otpravil v dučan i ostavil televizor vuklučen. Vrnul se po pozablene ključ od avuta i lupil z vratmi tak da su se stekla jobluka zdrmala, kaj da su krivi za negvu kratku pamet. Otprl je lesu, čula sem kak cvili, a neče se sama podmazati. Kad, ve ti gazde nazaj. Iskal je mobitel i šminkerske očale, za slučaj da na blagajne v „Plodinama“ dela Kata Rajskovica, naj bi se špinčil kaj Brad Pit. Išla je v školu z našu Ankicu, čerju, i lupi mu kompliment tu i tam, a ovej moj pikzibner se mam v mladiča pretvori i ide v tej market bar dvaput na dan. Jadna žena, more biti da je alergična na huncfute kaj se na blagajnu dojdou bedariti. Vusput, iskajuči mobitel, klel je kaj piratski papagaj. Žako je čkomel, kulturni tič, da bi reč rekel.

Sama sem doma! Kevin v kikle. Pečica puckeče, mačka na kavuču prede kaj trans-atlantik avionski motor. Ja si odeh-nem v te mile domače čkomine. Prtlam po *the internetu*, *scroll down*, *scroll up* i majke ti mile, naletim na svetski problem z baterijum za avuto na struju. Kad mi odjemput reklama na televizoru vkradne oko... Srebreni maneken glumače mladi-ča-penežlivca i za sobum vleče nakikerenu deklu kaj mu more biti vnuka. Nemu se okice sijaju kak božično drevce, to je val-da te presvetlujuči trenutek oldtajmera foliranta, a sporuču-je mulcima kaj trpiju stare babe: „Glečte kaj penezi moreju!“ Sledi reklama za čekuladu. Onda, ve ti još jenoga srebrenoga

lisca v zlatnomu dobu, kaj da je onomu brat, nudi mast i gel proti sega i sačesa, reume, išijasa, artritisu... Valda se preveč raštimal z mladim bombonom.

Gdo več ni alergičen na te reklame? Još fali reklama za antihistaminik, rešava vse alergije, same xx,99! Proti vseh alergij! Kune i euri skupa. 1:7.53... Veselim se kaj i picajzlina. Vu to, naš pes je počel lajati. Gdo je na našem mostu, gdo bi to mogel biti? Lenčine se nemaju zo čem zanimati. Namesto da v štacunu trgovkinje zabavljaju, po selu šalabajzaju i dojdu vrednim ljudima smetati? Na televizije, meteorolog v tesnomu i prekratkomu kaputeku laprda kak bu ova zima zdena, toboš mrzli val nas bu strefil. I to po zime! A, bu i tepla. Bome lepo rečeno. Bi sad rekla kaj znam! A kaj se tiče odela, kaj berbli-vi baletan z rukam tanca po karti Evurope vu vuskim lačam, morti mu je šnajder trifrtala metra štofa vkral! Podseča me na pevekča golovratka bez repa, v špičokam. Nova moda, več se nigdo nemre na niš zabezeknuti. Cepleni skroz na skroz.

Sledi reklama za dokumentarni film, nekteri avanturist-znanstvenik, a Jožek bi rekel jebiveter, v čist lepomu staromodnom odelu kaj mu rit pokrivle, a ima krpane rukave. Laprda obečavajuč, bu mi odal velike tajne i otkril ktera od teorij po pitanju Antartike je točna. Tam se dela novi led, i više ga je neg ga je bilo 2009. leta. Z jene strane tega beloga kontinenta se vekovečni led otaple, s druge se namrzavle. Istinu i same istinu bu pokazal i dokazal. Temelito je pripravlil materijale, kak vidim. Veli on, navučniki buju predstavljali svoje tvorije. A ja si mislim, kaj da su morske struje i vetre v zocu od kave videli, i saki je napisal po knigu, saki ima svoju nepotvrđenu hipotezu.

Pod ledom kaj se otaple su:

1. Svemirci:

a) vunzemalci, mertvi i smržneni

- b) vesmirci, živi i delaju svoje
2. Zatajene piramide
 3. Zmržnene huste
 4. Civilizacija v ledu, kak Pompeji pod pepelum
 5. Zmrznute kuvarice (knige) z receptima za kuvanje pingvinetine. To je treba brzo nadrukati, bedaki ionak sega kupuju kaj dariju za Božić.

Da bi reč rekla, a kaj se mene tiče, tam moreju biti zmržene reklame i alergije. Valda su tem znanstvenikima stareši laprdali naj dobro vuče i mašeju z diplomami, kaj ne bi morali niš delati i mučiti se. Kak rečimo kidati štalu i okapati kuruzu, ribati pod ili beliti ganjk.

Kuma Jagica si je nekteri dan popila droždenke i to fanj, luta na svoje dva studente kaj nikak diplomerati. Kaj da sv. Peter stoji na vrata raja i skupla diplome. Ak si zdržal fakultet, moreš po vezi v pekel. Buš i to zdržal. Ili, ak si k nečemu, zavuzmi se za se.

Mislim si, da su ti znanstveniki z nami sušili seno i spravlali ga na senik, da sem je ja naranila i počastila z antibijotskom juvom i puricom z mlinci i bundevačom, bome bi se dogovorili kaj to tam pod ledom Južnoga pola čučī. Inače, mi domači pingvini znamo da sme na ledu. Skliski teren, nikak naprvo.

Kad, ve ti stare Šmukerice na vrata, dobežala je v trenirke, zašvicana, živčana... a kaj sad ž nju? V žepu je donesla 10 deka kave. Veli, buš mi gatala, a i trebala bi z demnu đogirati (bežati, drčati, op. Ifkica) saki dan. Da se lepo prešvicáš! Si mislim, gda očistim štalu i nakosim travu kravami, bome kaj da sem oko ekvatora trijatloneerala. Kad namečemo i na polu zmečemo vrh kola gnoja, to je kaj da sme od Severnoga do Južnoga pola plavali, slani i dišeči kaj srdele.

Sela si je k stolu v kuvinje, grizla je vusnice. Morala bum poslušati kaj ima za klafrati. Pristavila sem vodu za kavu i mam sem se počela grepsti kaj mačka puna buh. Alergična sem na tu ticu a nemrem si pomoči. Ni ona špicname dobila od lepote ni dobrote. Zajni put gda je bila pri mene, špinčila se z fotokopiju diplome z fakulteta! Po zreloče, još se z trejtega razreda pučke škole ni zvekla, valda su ju zlostavljali doma ili v razredu. Lani je sedem put dopelala preštimanoga bratiča k nam, se bogec zgubljeni rastal od svoje fine gospe kaj zna svirati klavira i tancati baleta, govori francuski jezik i glumica je. Saki put se ponavljal od reči do reči, kak je ta negva ex-milostiva super baba, i vsaki put me je vjela alergija na nu i nega taki. Fort sem mu nutkala špeka i sira, misleći da bu začkomel z punim vustima. A sem ga potcenila, ni ga balerina bog zna kak odgojila.

Veli ona mene, čera v šopingu, nejni gazda, a naš čovek-seljak je nahital i narival sega i sačesa v šoping-platon i bil je dupkom pun. Prigovarala je, a ni se smela ž nim na glas svaditi, pol sela je bilo v marketu. Nekteri su od pete vure stali pri vrata zaradi sniženja. Da ne moraju iti na pašu, prekrastineranju nigda kraja. Veli „...na blagajne, račun je bil 3580 HRK. Stari je prebledel i pobegel z trgovine, a ja sem morala rešiti sramotu, makar sem mu celo vreme natukavala da su to cene v ojrima, a ne cene akcijskoga sniženja v kunama!“ Spila je kavicu, zasladila si žitek z pol tajnera moje prefine moslavačke pite od sira, višnji i oreha, tak mi je uspela i lepa bila, greh ju je v čubam zmleti. Same slikati i svetu pokazivati. Tri štamprleka rakije su pomogla babinomu stresu, pribrala se, zebjala si je dva suva sireka na banjku ta utehu i odbežala zkuriti kalorije. Ja sem napamet delila 3580.00 z 7.53...

Vrnula sem se avutima na baterije. Kalifornija (California, USA) je zglasala novi zakon. Od leta 2035., tam se ne bu mogel kupiti novi osebni avuto na benzin. Same električni.

Ja im preporučam avute na žgance i buju gazili pedale dok sediju. Čak 40 % Amerikancev je pretilo, vele statističari, a to je duplo više neg nas v Horvacke. Gda Amere lupi takozvani *rašaur* (*rush hour*, op. Ifkica), skoče ze svojim žganci-vozilom v ocevan i odpedaleraju z Kalifornije na Havaje. Al bi drugi šoferi bili alergični na kornača-avute, milina! A Jožek: „Kaj, se ne sečaš *Yabba dabba doo!* Flinstonesi, baba jena, pak odkrivleš toplu vodu?“ I crta, vuz smeđi škrlak za v štalu. Dober je strav. Štela sem reči nihovi kameni avuti bi vozili 5 km na sat i vtopili se vu vode, a moji plastični, po vuzoru na želvin oklop, z duplim denom bi plavali na vode. Nadale, morska voda požere kamen puno prede neg plastiku. Morti bi školke bisernice trebali navčiti od mikroplastike izdelavati bisere. Ni treba diploma za to, samo mora žulati.

Jeftini avuti na lektriku za sirotinju bi imeli slabe i jeftine baterije za sirotinju, i bi je treba ze štromom filati vsaki čas. Čitam, jeftina baterija se puni pet vur bez *superčarđera* (*supercharger*, op. Ifkica). Ak prodamo svoje kravice, kupimo si jeftinoga štromaaša, spasimo Zemlu. Z praznu štalu bu dosti cajta za rajzanje po svetu, o svemu trošku, da se razmemo. Pemo k familije v Zagorje saki čas, operemo se v toplicami, zašparamo vodu i struju, bu račun menši. Morali bi stati dva put i natirati štrom v avuto-bateriju. Tri dana jahanja tam, tri dana jahanja nazaj. Kaj z damfer-cugom pred pedeset let, z dva presedanja.

Kad, presvetlilo mi se! Treba v Kaliforniju poslati vuputu, jeftinije avute na štrom z jeftinu bateriju moreju vuz avutopute menjati kak negda kočijaši konje. To bi bilo rešenje i isplativi biznis! Pri nami bi se tej čas nakotilo poduzetnikov kaj ambrozije, dobivali bi nepovratne državne potpore, fektali bi z evuropskih fondov, općine i županije bi im bokcima pomagale... Drugi bi naredili fabriku antihistaminika za proti pervih i vse rešene.

Koji dan kesneše, z Jožekom sem se štela posavetovati o tem avutobaterija-problemu. A on, na me je hitil one svoj plavi poglet, kaj da bi me z bičom oplel. Mam mi se baterija zgasila.

- Znaš ti, Ifkica, da je Kongo druga najbednija zemla na svetu? I da ima največ kobalta?
- A kak ti znaš da za baterije treba kobalt?
- Gda selska baba sedi pri kompjutora, ni se zo tem za huncutariti. Gazda mora znati kaj se stare koze mota po glave!
- Ova se koza kladi na zvlačenje kobalta z asteorida i meteorita, tak bu tej problem rešen. Deca v Kongu peju v škole, a ne v rudnike.
- Daj-naj, Ifkica! Več sem alergičen na tvoje mlačenje prazne slame i tvega optimizma, rata za pravico i pravdu. To je bajka za decu, a ne zrelu babu!
- Počuj, strpljenja, mladi človek! Ja ti garanteram, spod Antarktike kaj se otaple, našli buju vse kaj im je treba za te baterije. Ili buju vesmircima kaj tam imaju neprijavleno prebivališče vkrali tehnologiju. Alergičen ti ili ne.
- Ifkica, lepa moja tratinčica, ni za babu navuka. Drži se ti kuvače i motike. I pristavi mi kokošju juvu.

Tuliko o kulturnom spominanju o aktualnostima. Gda ga vrak odnese na pašu z kravami, na *the internetu* bum poiskala kak se alergije na *the poriluk* zadobiti...

Aplikacija

Prošli mesec se v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo dotepel deček z metropole. Kupil je imanje pokojne Roze Škambičke. Hižu je zidal nejni pokojni, bil je privučeni zidar, i makar vele da je šustarova žena navek bosa, Pepek je tu naredil pravi posel, saka čast. Istina i bog, zidal je petnajst let, sobu po sobu prizidaval, a gda je kuća bila zgotovljena, deca su već odrasla, svoji su ljudi, nejne sobice su bile prazne.

Tri sela su dala svoj prinesek te atrese. Gdegod je Pepek nekaj zidal, žbukal, šaloval fundament ili betonsku deku, pomogel se z vrečum cimenta, nekaj cigle, crepa, štaflu, desku, a v torbu je saki dan gurnul šaku čavlov, crep, ciglu, već nekaj, kaj je bilo pri ruke. Pokojni dedek Tonček je znal reči: „Komu v rukama, tomu v zubima!“ Pod ceradu na prikolice gde je vozil halate, kante, čekiće, meter, vaservagu, mešalicu za mort, kanticu z gablecom, kabanicu i tak dale, bilo je mesta za malo nečega ze strane. Tu i tam bi gazda naredil fajera ak ga je vlovil v krađe, a većinom, ljudi nisu ni primetili da su okrađeni.

Gda je Pepek del fasadu na kuću, i to lepu boju citrone, v povratku z jenoga gradilišća, vlak je pobral negvi traktorič, krepal je na štreke. Da ga tej cug ni potrefil, da je tam naređena rampa kak zakon zapoveda, ne bi se vapno rasteplu po ceste, skoro pa pedeset cigli razletelo po grabe i štreke i bog i bogme na pol puknjeni glineni pevček za na hrbet krova deti. Pevčeka je gazda gradilišća hitil, a Pepek ga je štel zalepiti z

cimentom i pofarbatu, ne bi se z ceste videlo da je pokrpan, a mu bokcu ni uspelo.

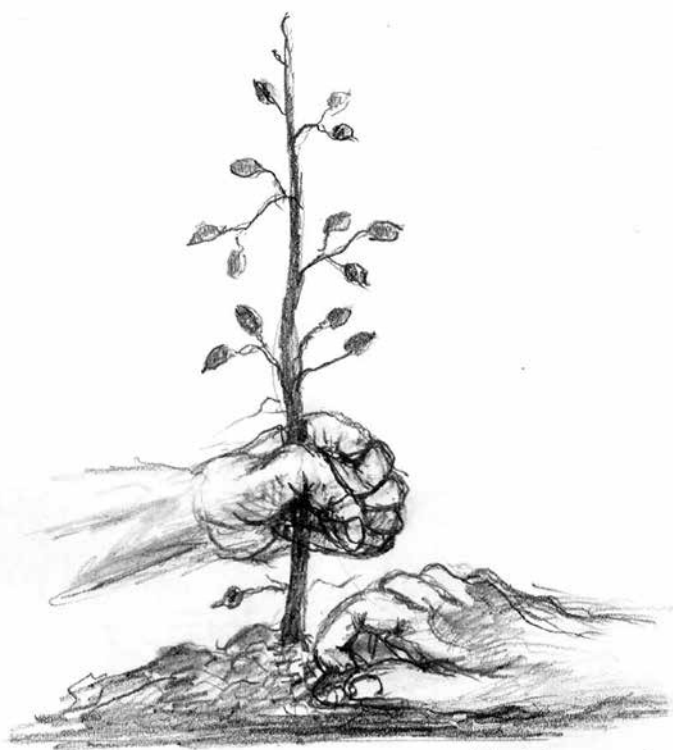
Dečecu kaj se dotepel v selo je ime Neven, a skoro tri meseca kesneše mi je Ivek Škanić fuflal nekaj o tome da mladič ima četrdeset let, nigda ni išel na posel i da ima puno hobija. Fina gospoda bi rekla da je kreativen. Mi selaki da je veliko i leno dete kaj zbegava odrasti. A se razmemo, če očemo. Z druge strane, čak i Biblija nas vuči, ne smemo osuđivati druge ljude. Marko Štiglić je otkril, mu pozna mamicu v Zagrebu, da je dečec dvajst let študiral sega i sačesa, zapal je v dug na dug, moral je stan v metropole kaj ga je nasledil od deda i babe prodati i tak mu je ostalo nekaj malo za Rozinu sirotinju i nekakvi polovni stari avuto. Mi selaki smo se bojali da pe po selu kreativno krasti, od čega bu živel?

Dva meseca kak se naselil v naše selo, išel je gosponček na općinu prigovarati da mu nesu grabu pokosili i skopali jarek vuz cestu. Gda su padali oni veliki deždi, voda mu je skoro do poceka došla. A naši mrtvi-ladni činovniki su kreativno kimali z glavu odobravajući mu saku reč. Negdo kuražen mu je prišepnul da si mora grabu sam pokositi i očistiti zaštopanu betonsku rolu spod mosta kaj je puna mula i blata. Onda je ružno kričal pak na iste birokrate, selska cesta je puna luknji, bi treba novi asfalt gore deti ili pokrpati. Bu si negdo auto razbil, gleženj potrgal ili opal z beciklina. Za tri dana pak je došel v općinu i laprdal o polskom putu kaj ide vuz negvo imanje od glavne ceste k huste, da po njemu voze veliki traktori, dižeju prašinu i da su mu plot potrgali. Kričal je kak stekli, a ovi su mirno sedeše na svojim stolcima. Imaju oni iskustva zo tem. Onda mu je žena ze svojim drugim mužem v avutu dopelala čer na ferje. Dete je štelu iti po cesti, a on je mam odbežal na općinu: „Trebamo pločnike! Auto će pogaziti dijete!“ Kaj bi se naši općinari sekirali za kaj god. Gda je išel z Ivanića i vozil se v selo, dečec kaj ni dečec bil je zamišlen i ni čul zvono

pri štreke. Za dlaku se spasil, skoro ga je lokomotiva pobrala kaj i pokojnoga Pepeka. Mam je okrenul avuto i digel galamu na općine: „Trebamo rampu! Jeste li vi poludjeli? Živite u osamnaestom stoljeću? Zamalo me pogazio vlak!“ Onda još nesu imeli cuge čak ni Englezi, a kaj je tu je. Tajnica mu je odklepetala da ga gospon predsednik općine ne bu prijel v svoj ured jer da šprica gorice na Babjim Ritima, a da je na te rampe od Drugoga svetskoga rata stradalo 34 muške, 12 ženskih žrtvi, osam pari konja, petera kola, dva traktora i jedno dete. To je bilo prvi put da je dečec Neven ostal bez reči. Ni znal kaj bi na to dodal, osim kaj je onak školuvani razmel da je pobegel selske statistike, i bome je to bila radosna vest.

Za leto dan, Rozine se kuće jedva videlo z ceste. Čovek z puno hobija ni pobral ni jabuke, ni ruške, šlive su popadale na zemlu i skrile se v trnju i visoke trave. Su tiči i sitne zveri imele gozbu. Pitali smo se jel danguba još živa vu te šikare. Po zime se bar dim z rafunga mogel videti. A onda, vu velikom cajtungu v metropole je zišel naslov. „Zagrepčan prodao aplikaciju Billu Gatesu za iznos od pet milijuna dolara!“ I slika zgubidana Nevena prek pol stranice! Za ne veruvati! Jedva sme ga prepoznali, se obril i počesal i glavu rinul pod škrlak, kak saki pravi selski ded.

Gospon Neven se je vrнул v metropolu čez velika vrata. Šikaru ni štel prodati, z dišpeta. Bezge, agacije, drenek, bršlen, kupinje... Požrali su štalu i štagel. Sejeno, Pepekov se posel dobro drži, ne da se. Općinari su se rešili brige, laprdavi dečec već ne zanoveta, a se ne ufaju pozvati ga na red jer ne kosi grabu na svomu imanju. Mi selaki se još nadamo da bu dal narediti rampu i nogostupa v selu. Ili morti Bill dojde pak pomore, vele da je široke ruke.

N. Hlašić

Beba

Ovo kaj mi se stalo prošli mesec ni za verovati. Žena sem v zlatnim letam, tak se to na lepi način veli, a sem zaprav baba. Korenje sem pustila v svojemu prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu, točno kak sme negda v spomenarima pisali: „Od kolenke pa do groba...” Babičin i dedekov grobek okaplem i sadim cvetje, to bu i moj vekovečni dom. Se kosti naposletku počineju. Dala sem ljudem i svojemu kraju svoje celo življenje. Kuham za pet, rojeni *foodie* sem. Moji nuki me teše da je to moja supermoč.

To da su denešnje moje osemdesete lete nove pedesete, ak se mene pita, to ni po istine. Te denešnje po novomu moje pedesete su sad moje osobne dvadesete! Moram oko maloga deteta pak tancati 24 vure na dan. Svevišnji ima posebne račune z demnu i poverenje vu me, baš Mu fala. Z ono sedem svoje dece nis spala celu noć skoro deset let. I sad pak. Nis rodila ni ja, ni moje čeri, ni snehe, a bome ni vnuke, i one već imaju decu v škole. To malo dete je moj Jožek! I gda je žmefke, setim se onoga: „V dobru i zlu!” Bedak stari, išel je z *Tomeka Vinkovića* skakati na zemlu kaj da je dečec, a negve osemdesete nesu negve pedesete, ni mislit! V draču je čučal kamen, veliki kaj stumbana dvelitrena ranjglica. I kaj, strgal je gazda gnjat, goljenicu, goljenjaču, cevanicu, potkoljenicu i golijen, a kaj je vse jena te ista kost. Tibija. Marekovička ga je čula kak vežba celi repertoar kletvi kaj da štreba lektiru napamet i dobežala je na naše dvorišće. Bila je pod gasom i mam je komentirala: „Ka-

men si je štel flautu od tvoje tibije narediti, kaj ne Jožek?“ To je valda trebalo biti smešno, alkoholne pare od bedaka narede stand-up komičara, ili kaj? Mene je došlo da ju prevrnem v kopanju punu vode, am su se frule od jelenje noge spelavale. Te flaute starih Grkov su se zvale *aulosi*. A bi se maslečna baba v to malo vode mogla vtopiti, kaj sem onda? Morala bi navleči punu kopanju friške vode da ju pijanu zdrži! Jen cirkus na dan dosti.

Bil je to lepi prelom, a napukla je i sestrinska kost imenom fibula. Ja sem bila na dva metra od njega gda se to stalo, am je to zahrskalo i puklo, čulo se kaj pucanj Gričkoga topa, gda ga poslušas z mosta na Save, a most škriplje gda se preveze kamion, kaj da se drobi. Bi reči most na Save v Zagrebu. Kak to već ide, pol sela je priskočilo v pomoč, negdo se setil hitnu zvati i ve ti ga na, Jožek se zležaval v Draškovićeve vuli-ce sredi metropole. Aperacija i mam je bil glavni v selu. Al bu storije slagal, deset let! A i dober izgovor zlata vredi. Ak mu se štelo metropole, mogel je otiti do nektare zagrebačke fontane, pričekati da mu se želja ostvari gda hiti koju lipu nuter i sedeti v kafiću. Ni trebal nogu strgati kaj bi sveta videl.

Krivušička je nazvala svega bratića kaj dela v gipsaone v te betežnice, a ja sem mam rekla zbogom punomu runjaku mojih prefinih suvih sirekov. Vse za vezu. Jožek se vrnul z prelepim gipsom, skroz do kolena, nesu šparali. Mene je to bilo smešno, kaj da su mu nogu v sir zamotali! I ni misliti stati na tu nogu. Deca ze sela i vnuki su risali srčeca i cveteke po njem. Morala sem kupiti dve kile čokoladnih bombonov za mito, valda kaj zavet da noga dobro zaraste ili da bu zapam-čen od budućih generacij. I zubarov.

Za babe kaj sem računala da buju došle na moju novu kuvinju z pultom lukati, pačiti i dodijavati, vuz izgovor da očēju Jožeka obiti, spekla sem apfelstrudel na bečki Vienna način, cukor v prahu nesem šparala, te moja savijača je bila bela kaj

da ju je pokrili aljaški sneg. Cukraste nevole buju šnjofale cimeta i vaniliju, merile si cukorstaj i pikale se z inzulinom prede neg zagrižeju v moju deliciju. Za dede sem spekla punu košaricu slanih čvarnjakov z preveč bibera, tak da traju. Zajutrek se kuval, gda se beba prebudi da mam dobi jesti, prede neg se počne cmizdreč sramotiti. Čim se razdanilo, beš bezvremena i novovremena Ifkica, ona od osemdeset let z onu od pedeset i dvajst, štalu kidati, napukati kravicam slamnatu postelinu z kupa, nakositi im vrh trakač fine rosne travice, svinjam oprati kotec z šmrkom i naraniti je, živad pustiti, a vse treba frišku vodicu. Podojiti kravice, raznesti konte mleka po selu, odvesti višek mlekeca v laktofriza i trk nazaj, svoje bebe dati jesti i skuvati kavu. Onda, včini baba sireke od čerašnega mleka, operi čupeke i posude od jela i kuvanja. Gda je cvetje z mega cvetnjaka v dve vaze aranžerano, jena na velikom stolu kaj glumi blagovaonu, a druga na *coffee tableu* dnevnoga boravka, onda je to to.

Ob osme vure je početak prošecije. Plitvičke stezice nad vodu ili Francek Jožekova (Franjo Josip I., Franz Joseph I., Ferenc József I. František *Josef* I., Franț Iosif I.), špancirsteza *Lungo Mare* ni niš v usporedbi z promenadum kaj je ova Sisi-Ifkica kralica imela v svoje kraljevske hiže zaradi svoje bebe. Da sem naplaćivala vulaznice kaj grad Venecija, imela bi v črnomu fondu dosti penez za platiti si kruzera po Česme, od Velikoga Grđevca do Gornjega Levoga Česmanskoga Sela.

Gda je moju bebu došla videti Slava Sprdaćova, ja sem dobila mlade! Mam se zavlekla v kuvinju i pustila rit na moj radni stolec pri obluku z pogletom na cestu. Jelo je bilo zgotovleno, trebala sem iti na vrt po šalatu, a nesem se ufala kuvinju ostaviti babe za kontrolu. Morti bi i šaku soli hitila v jelo, ili kak je pokojni Ivek Sprdažok, pokojne susede Šperičke vkral hrgu kuvane govedine z lonca juve. I kaj sem onda, kaj bu beba jela? A Jožek mi se z kavuča podsmehival! Setila sem

se da imam flašu filane paprike ze zeljem vu frižideru, bu moralo biti dobro z pečenjem.

Ak je vreme jelu, naš selski bonton nalaže da šalabajzera kaj dojde nepozvan, treba z jelom ponuditi i za stol posesti. Ova gospa ne bu obedvala, već je ona to obavila. Gda je primetila da vusput režem i furim deset glavic kelja za v škrinju, naj bi gredicu na vrtu očistila, posejala šalatu i popikala lučicu kozjaka, mam je zinula:

- Zakaj furiš kelj ze slanu vodu. Moraš nuter deti cukora!
- Zakaj si v noklice za juvu zmešala paštetu, to se mora guščja jetra strugati i z grizom zamestiti v jutro. Mora stati do poldan.
- Zakaj si štrudel zalejala z vrhnem, treba kupiti kremu za kuvanje, kaj na reklame na televizije

Zakaj ovo, zakaj ono, moraš ovak, moraš onak, a mlajša od mene bar trist let. Nema poštovanja prema starešoj ženi, a onda se setim da su mi osemdesete denešnje pedesete, frčna sem i imam bebu.... Još me bu nevola po šibice poslala. Niš ni kak se čini. Moj visoki tlak me je grejal kaj da je lava z vulkana prefučkala po kuvinje, skuvala me i spekla od tabana do vrha glave. A vele da se tlak ne oseti, vraga oni znaju! Gdo bu onim stradalnikima v Pompejima sad još i tlaka meril?

Gospa je z taške zvadila darek za Jožeka, lepu, jaku bateriju i poželeda mu naj nogica lepo ozdravi. Valda je trebal svetliti strgane kosti naj bi je svetlo skazuvalo put. Kak bi inače znala zarasti v tunelu od gipsa? Velim ja gazde, ni čudo kaj je sama, gdo bi z tu zločestu babu spal? A moja beba ni pet ni šest: „Tomek Bartolić, Ivek Munjarić, Štef Kontraš, Mirek Klempavec, Dubravko Nosić, Jagica Pokornova, Nada Šlamparova i Pepek Šoštarić.“

Pobegla sem videti kravice, pobrati jajca z gnezda i ravno na vrt. Ni dece vse za veruvati...

Bela kava

D eca odrasla na gruntu su zlatnih ruk, navče se strpljenju i vupornosti od maloga. Poberu praksu mimo škole, a to celo življenje dobro dojde. Navče se kruheka priskrbeti, starati se o živini, v zemlicu zadržati seme i posaditi mladico vočke. Popravljaju i krpaju stvari z starešima, žive bogečki i jednostavno. Poštuju svoje roditelje. Još z anjpideklina motre družinu kak se muči i danonočno skrbi i muči se na svomu gospodarstvu. Znajuju, ak se posli mam ne narede, to pričekaju za vuglecom i košta. I navče se preboleti kaj ni vuspelo, kaj se potrlu, kaj su vode odnesle i suša požrala i iti dale.

Vrednomu selaku fale još bar dve noge, par ruk i krila. Stalno treba obnavljati štalu, senik, svinjce, pčelinjak... Ni ploti, rafungi, žlebi nisu vekovečni, vse treba ljudsku ruku. O polu, goricam i marve starati se. Protuletje mu kak gladni detel kluje možgane, još ovo, još ono, poslima nigda kraja, vse se mora na vreme narediti. Svet se te čas zazeleni, vse se brzo dogaja. Pravi gazda se bežečki skrbi o posejanim polima, naj bi bilo žetve i berbe, tak da familija, blago i živad pregrme zimu. Mora se kositi travu, sušiti seno i spravljati ga za zimu. Voćnak išče i ruke i znanje, a gazda ni gazda ak nema kakov-takov vinograd. Onda pobegne od babe na dan-dva prirediti svoje gorice, bu vinčeka za okrepu, bu se leže mućilo. Mora se stalno nova znanja navćiti i prama vremenu ravnati. Ak je preveć kiše napadalo, skopati jarke po slogima i rešavati se vode kaj

tam stoji. Ak je suša, zalevati; boriti se z krumpirovu zlaticu. Rešiti se peronospore v goricam. Špricati vočke.

Od brige i posla človek ne primeti da je ogingavel. Vidi puno tega kaj bi štel narediti, a ne stigne. Ne sekira se kaj se lete pribiraju na plečima, ne stoji pred špiglom, jedino briguje zaradi nemoči kaj ga je snašla. Nemre več delati kaj negda, služiti zemlici i blagu kak bi štel. Gda se deca razbeže po sve-tu, a on z babicu ostane sam na farne, jedva se vidiju tri-četiri put prek dana, nalete jeno na drugo, ili gda si pomažeju pri kakvomu poslu. Jedino se k stolu metneju skup. Reč-dve i bež dale. V poste, gda zmučeno i trudno telo počivle, dogovaraju se jel treba kuruzu podsaditi, gda se bu kosilo i gda ogrnuti krumper. Najvažneše, kaj gospon Sijerković prognozera, kako bu zutra vreme, i prama tome, z čim se moraju muštrati. Kuliko put jen nekaj kazuje, a drugi je već zaspal.

Na selu vredi mišljenje da je človek star ak fruštika vru-ču belu kavu nadroblenu z kruvom i voli ju tak da se zasiti-ti nemre. Denes se kruvek drobi v zdelicu z *Ikeje*, zapremine sedem deci, a negda se drobilo v politreni pocinčani lonček. Onak vruče se to pošlopta i zgrije staru osebu. Isto vredi i za ranjglu punu guste i dišeče žgane juve. Preporuča se selakima kaj silna leta čekaju na svoj red na besplatno umetno zubalo. Ak požive prek devedesete, zubaru pošemere plan za pajdaške zube, i bokci dožive svoj gebis. Ak žula zuberine, nema brige, ionak je buju z ilovaču lečili. Inače se dobivleju gratis od Ministarstva zdravla, kaj nagradu za životno delo. I morti jen slušni aparat, ko je starcu kriv kaj ima dva nagluva vuha. A se i ti jeden mora nadoplatiti. Čim dale, tim bole.

Gda mučenički dan ide kraju, beš brže bole kidati štalu, rešiti posle z kravicami, naraniti svinje, prebrojiti race i guske kaj su se vrnule na dvorišče z kanalca. Naraniti pesa i pustiti ga z lanca, povečerati si kiseloga mleka i sira v vrhnem, i zaspati. Naj bi zmučeno telo pribralo snagu za još jen dan.

Pozabiti kak je žmefke. Morti senje doneseju radost. V novo jutro, z puno vroče bele kave nadroblene z kruvekom početi dan z optimizmom. A celo vreme, joči na putu i mostu, morti deca dojdu...

Belofertunašice

Čera mi vrag ni dal mira, morala sem znova preštuderati stvari, a grize me to več dost dolgo. Jožek same čkomi. Kecmali sme se po pitanju kuvanja tri friška jela na dan, kak da je on hotelski gost na našem imanju. Ponaša se kaj grof ili kaj gladuš vu fabričke kantine: „Zakaj se ne servira to i to tak i tak?“ A majke ti mile! Rekla sem mu kaj ga ide – da je pravi tradicionalni gazda, krave zapre v štalu, a ženu v kujnu! A on je to zel kaj kompliment, bem ti jarem.

Lečila sem živce na *the internetu* i malo počinka vkrala. Sredozemna medvedica se vrnula v Jadransko more, v Crne Gore, i mam mi je sinulo, peć pedeset let, otkak sem se udala, čakam same na nju. Kaj je još vekša vest, znanstveniki su otkrili da pilevina z još kojekakvim dodatcima žere mikroplastiku v moru. I borme sem sad srečna. Dedu sem pristavila kelj cusšpajz z dva para češnjovki. Trava ko trava, zdrava ko dren, a brzo prejde, i za vuru vremena bu pak iskal nekaj za v klun hititi. Borme nem išla nafilati palačinke ze sirom i gurnuti je v rol, vu vreme gda pošteni Englezi pijeju čaj i zemeju si jen keks.

Ak očemo po istine, same nebo zna zo čim vse moram zhajati na konec i kraj. Bi reči zanimanje mi je – Ifkica? Dedu sem mater, blagu uzdanica, dece, naročito čerima, primer kakov one ne smeju biti z jene strane, a s druge, moraju biti bolši neg sem ja. Vnukima sem opomena, i oni buju stari i tak to. Ko kuvarica, sekak bavim, škrinja i frižider su moji savezniki. Ne

mora ded znati kak se ja snajdem i zaobidem zakone negve pokojne babice Marte, po čijemu žmahu moram ranu stvarati. Ona je bila belofertunašica, kaj se tiče stranačke pripadnosti, a na zastave dve kuvače i čup. Beli fertun je bil sveti gral nejne karijere.

Gda kuvam, pol friškoga jela ili kolača mam zamrznem. Kam bi došla gda bi gosponu sladokuscu, nabiguzice i hedonistu tri lublena jela i kolač vsaki dan nakuvavala? Am ni on Tito! Ak rečimo denes dinstam povrće za szaft, zdinstam više i zutra na drugu polovicu hitim grav, vuz nekaj suhoga špeka, oj, la-la, bušica puna kaj čep! Gda je sega na vrtu, zdinstam tridesetlitrenu ranjglu povrča vane na kotlenki i zamrznem. Ili spravim vu flašičke v špajzu. Gdo bu Ifkice pomogel ak ne sama?

Po istine, nis navek tak pametna bila! Babe su znale savetuvati mlade ženice, čkomi i kuvaj, gda imaš muža, zafali Bogu za nega. Ž nim gusto, bez nega gusteše. Baš im fala na savetu. Dugo mi je zelo spametiti se. Jedino, memu Jožeku se nikak presvetliti kaj mu se dogaja pod stare dane. Kak je moguče da baba dangubi i praznuje, ima cajte za flizerki otiti i po the internetu se motati? A jelo vruče na stolu i po tri put saki dan. I saki dan kolač. Tu nekaj ne štima. Prebudil se v selaku Sherlock Pinkerton.

Čera sem bila na vrtu i plevila slak, prekleti niš koristi drač, vse zatuši i poruši, same se penje i penje kaj da oče v bradu Svevišnega zarasti. Oplel je visoke mavune i naredil džunglu sredi vrta. Kolci su se naslonili jeni na druge, pak bi se v tem zelenim vigvam kojegdo mogel skriti i splašiti me. Zakaj je peršun tak teško podiči, a slak raste kaj – slak? Zakaj znanstveniki ne poseksaju slak i peršun? Ili peršun i vinovu lozu, bi lepo na brajde peršunek rasel i vsi bili trezni i zdravi. Gda sem se malo zravнала naj me križa ne bi jako bolela i zaštekao se kraležek, vrak ti dal išijas i gdo ga je zmislil,

čez jobluk kuvinje primetila sem Jožeka pred zaslonom mega kompjutora. Stroj svetli i plavi se, a znam da sem ga zgasila. Za ne verovati. Sprda se z Googleka, ratuje zo tem virtualnim svetom, a kad tam, ve ti ga na!

Gda sem se vrnula v hižu, mam sem preverila povijest pretrag na tražilice i doživela sem presenečenje (znenadenje, op. Ifkica). Išel je prevereti moju tvoriju kaj sem ju onak srdita čera jutro spuknula z rukava i nabila mu na nos. Rekla sem mu naj si čuva svoje svete testostosterone, jer da se očuju vtopiti v zmazane vode od suđa vu sudoperu! Ne sme ni blizu k tem neprijatelju. Gdo zna kaj sem vse larmala gda me je prijel dar govora. Po istine, odrvenela sem od prigovarjanja i odgajanja staroga tvrdoglavoga tumpлека. Najvolem gda kupice od gemištecov hiti v masnu ranjglicu od pečenoga krumpera na kockice kaj se odmače na denu sudopera. Pucam od sreće po šavima, kaj tesna kikla!

Negda, mi curičke čim smo se navčile puzati, već sme sedele na kuhinjskomu stolu, vuz mamicu ili babicu i gda su v zdele prale suđe, brisale smo ga. Bili su to lončeki i tajneri kaj se nesu mogli potrti. Porculanski špajs servisi su sedeli v kredencu za steklom, kaj v muzeju. Am sem do prvoga razreda pučke škole verovala da sem se vu vandlinu za posude prati rodila! V škole sem od dece čula da nas štrki doneseju, a Zorica, Mateka Špenglera čer je rekla da su nju našli na vrtu v zelju.

Mamice su nam curičkami štele pomoći naj bi se privučile na spirek, a nabrzo i na motiku. Slično kak telek i cujek, zarana dobiju štrik oko vrata, a pesek mora vleći lanc težeši od nega samoga. Da se privči na ropstvo, na vreme. Takva je tradicija, a tradiciju se poštuje. Gazdarica bi bila zgubljena da nema stare navade i da ne mora poslušati hištorijske zakone i upute za sirotinju. Gda i kaj kuvati, gda se moliti, gda i kak hižu počistiti. Muž ktereга je sused našel da vu vandlinu pere

zmazane posude od jela i kuvanja, tej već ni smel dojt k Beleku na pijaču. Bi ga birtaški brati priredili kaj štrajkolomca. Vu tem svetu dima i galame, za kaznu, sudoperec bi moral platiti tri runde za vse. A bogečija – još vekša bokčarija.

I tak, čist razmem vnuku Martinu, udala se pred tri lete, veli da brak ni kaj je mislela da bu. A ja znam kaj je, problem je v suđerici! Nemaju se okraj čega svaditi.

Domazet

Vnuka Anita, moje Ljubice čer, kaj stanuje mam prek puta nas, se udala za vnuka me šolske pajdašice Verice. I kakva več je praksa, nad bratovim stanom na prvomu katu su im naša deca naredila stan. Na domovine zet ima dva brata isto tak na kat, a roditeli su se odselili na dedovinu. Vsi su puno pomagali, tak da deca startaju bez vekovečnoga duga za krov nad glavu. Imaju svoj ulaz v stan i papere prenešene na se. Kupili su si dva polovna avuta i imaju saki svoj posel. Gda dojdū dečica, tu bu deda i baba i vujec i vujna pod istim krovom, moj Jožek i ja prek puta, bu pomoči, deca buju imela zaštitu selskoga klana, kak to denes vele. Nemremo svi biti Kennedyji. Ali, če nemaš svoj čopor, ne nadaj se dobromu. Mam beš v pulitiku.

Prema tradicionalnom razumevanju stvari domazet je zaprav priženik, bi reči pripizdek na tastovomu imanju. Po istine, z ženom je v nejnomu stanu. I nemaju oni zo tem problema, ali kameleoni našega sela imaju! Podsečaju me na dinosavure, prahištorski tradicionalisti, sram je more biti! Jezi ki dugački kaj pri gušterih, obični grdi hejteri, a bome i kapute okrečuju i farbu menjaju kak im paše. O tem po tem. Da me Jožek čuje, mam bi rekel da mlatim praznu slamu!

Već za koji dan kak je mladencov aufštafirung dopelan v stan, vidim, moja čer Ljubica ni baš svoja. Nekaj ju pritišće, a nis štela niš pitati. Jenō dvorišće i puno interesa. Nikak dobro.

Jožek mi je sto put rekel da je pravica rastezljiva kaj žvakača, i da se ni pametno zo tem puno natezati, ni mešati v nutrašnje stvari druge familije. Nekteremu se pravičnost prikelji za don, a nekoga preskoči. Kad, Ljubica mi je počela nositi saki dan ostatke rane ze svoje kuvinje za kokoši i pujceke. Tu nekaj ni štimalo, imela je lepo jato čučic i racic na dvorišču. One pojeju stari kruvek i koji knedlin ili žganec lepo zamešani ze šrotom, komadiček zlevke, dve-tri žlice temfanoga krumpera, i koje-kaj kaj se ne poje. Z iskustva znam kak živad voli rezance kaj su popili juvicu, takvoga kaj. Kak su moje čučice vesele gda po dvorišču bežiju z kuvanim špagetlinom! To su onda krakoreče popevke kak na festivalu! Ljubičina živad je lepa i prelepa, racice debele i gegave da je milina. Gda se hite na vodu su pravi plutajuči i gačuči vanjkuši. Čkomi Ljubica, čkomim ja. A kipim. Kaj pretis lonec. Probala sem ja sega...

Kad, v sobotu dojde novi zet k nam na kavu, Anita je bila pri flizerki, i reč po reč, ostavila sem dedu ž nim i prešla za svojim poslima po fundušu. Zmešala sem stari kruz i juvu kaj je Lubica donesla, z malo cušpajs kela kaj ga nesmo čera deda i ja dojeli, bil je tu još jen knedlin ze slivom, ga se ni vidlo od mlevenoga maka, se potezal po frižideru. Zdrobila sem vse v fini šlop, dodala posije i odnesla vu veliku zdelu na dvorišče. Kokoši su mam dobežale i tak su se gostile da su se vse gutile. Gvate su im rasle na očigled. Race su imele svoj stari lavor pod orehom, mam vuz onej veliki kaj je pun vodice i v njemu se brčkaju. Racak Sebastijan je dopelal racice isti čas na gozbu! Ih je bilo čuti do štreke kak se vesele marende. Kad, ve ti na Marka, stoji na poceku i kontrolira zo čem se ja to zabavljam. Obrisala sem ruke v fertun, vidim, ne bu dobro.

- To ne smijete raditi!
- Kaj, sinek?
- Tako hraniti perad!

- A zakaj ne?
- Perad se hrani zrnem pšenice ili kukuruza. A to što vi i vaša kći radite, to nije u redu.
- A zakaj?
- Moja mamica hrani perad samo sa zrnom.
- Fala Bogu. Nejno dvorišče, nejna živad i nejni zakoni, ne bi se ja tu štela mešati.
- Ali...
- Odi bliže, ti nekaj prišepnem. Ak te moj deda čuje da se mešaš v nutrašnje posle na negvom imanju, neš dobre prešel. Ja te razmem i poštujem tvoj savet. Ali stari! On se tej čas v Hulka stvori. Borme ga se pazi, on te bu! I ak primeti da si kaj prigovoril negve najdraže čeri, bu te z bičom oplel tak da neš znal kaj te spopalo. Gadni je igrač, ne bi se reklo, jel da? Nikom ni reč...
- Ali...
- V nedelu gda sem onu racu spekla i skuvala kokoš v juve, onej prefini sos od rena, jel si se lepo najel?
- Vi ste odlična kuharica!
- Tak. Niš ni falelo te pečenke? Bilo je dobro, dalo se jesti?
- Je, još smo i za doma uzeli...

Ni razmel kaj mu nis štela reči. I sad si mislim, kam je moja pametna nuka mislela gda se splela z jebivetrom kaj ide babe vučiti kak čučice vusrečiti? A onda, setim se, vsi sme mi mladi gluposti spelavali! Da pem poiskati Jožeka i pospominati se ž nim o novonastalom problemu, a kad tam, stal je za vrati i more biti vse čul! V negve se oči, onak lepe plave tornado zavlekel i dizal kup od osemdeset vesmirskih NLO tajnera. Činilo se, vse bu kokice z dvorišča povlekel med oblake i bu mi je na glavu stresel kaj šprickanta vodu. A, da bi reč rekel!

Bila je tiha meša skoro dva tjedna. Štela sem se primiliti gazde, skuvala sem filanu papriku z temfanim krumpirom. Toboš sem našla kuruznu kobasu v škrinje, v žep sem mu ju porinula gda je išel na pašu. A on, kamen kameni, ni reč da bi rekel! Bogme nem nigda nikoga z Hulkom plašila.

Na svojemu rojsnom danu, deda si je malo popil, a i domazet Marko. Dedu je prigovoril da ni halate dobro složil v radione, da je trebalo već nekaj, nekak, nekam, kaj ti ja znam kaj. Bome je bilo gusto. Mam sme počeli popevati starinske popevke, da ne bu tega kak vele, incidenta. Vele da su vse familije disfunkcionalne, a si mislim, bu se dečec prizemlil, bumo ga odgojili. Mlad je. Ili ga vrneme roditelom.

Gda sem gleženj združila, a Jožek je prešel na kontrolu v betežnicu v Zagreb, zvala sem Anitu i Marka naj mi pomoreju skinuti kotel rane za svinje i živad z kotlenke. Da bum na kotlenku pristavila drugi kotel, z slivami i pekla pekmmez. Trebalo je ranu odnesti v kopanje v svinjcima. Čim sme olađeno jelo počeli deliti v kante i zdele, pribrala se naša živad, tukli su se i gurali jeni prek drugih, slično kaj gospoda na kakve konferencije okraj švedskoga stola. Častili su se kaj da se goste z pršutom i kavijarom, a spiju si vodicu namesto brčkajučega vina, a se ne sme zvati ga šampanjac. Gda je to Marko videl, ni mogel dojt k sebi. A ja, da bi reč rekla! Anita je odbežala doma, imela je jelo na šparetu, a Marko me je odpelal v hižu i skuval mi kavicu. Ima zlatno srčeko, bu nekaj od nega, bu. Bogec ni kriv kaj je muško pa oče svoj štempl lupiti gde god dojde. To se za muže još od špilskoga doba podrazumeva, prek štalske ere se dovelklo vu virtualni svet, niks AI ili UI tu ne pomore. Bumo mi to, moja Lubica i ja, zlečile kak i moj gleženj kaj je moral biti zamotan za dečecovo školovanje.

Drongo

Prekčera mi je prekipelo i suseda Tončeka sem počela zvati Drongo! Ne bi se tomu dosetila da na televizije ni bil dokumentarni film o življenju v puštinji Kalahari. To je v Afrike, tam gde su snimali film *Bogovi su pali na tjeme*. Čitam kak je Kalahari pun podzemnih tunelov i jazbin gde žive merkat. Oni love škorpione, kukce, sitne gmaze. Njih love njihovi neprijateli. Puštinjska prirodna idila, bi rekli, egzotična. Predator predatoru predator. To je zakon prirode, navek negdo nekoga žere.

Po te pustare mota se crna tica kaj ju zoveju Drongo. Po nekaj zmed crnoga kosa i crne vrane, kratkoga kluna. Pametno i prefrigano stvorenje, rojene z fakultetom. A to bi moglo autohtone Zagorce uvrediti, sorry, lepi moji. Tej tiček tak dobro odvleče pažnju vlasnika vlovlenoga plena da to ni za veruvati. On imitera kat višešeg predatora od lovca kaj si je vjel brunch. A ovej bedak ne razme da je prevara v pitanju i ide preveriti kaj se dogaja. Gda se vrne k jelu, nega več ni. Bi reči, ak si kakva mala zverčica nekaj vlovi, Drongo glasom imitera vekšu zver od tega lovca. Ovej pobegne v stravu za svoje življenje i decu, pozabi svoj lov. Onda ga pametni Drongo zeme za se i svoju decu.

Zato bum ja v daljnem tekstu suseda Tončeka zvala Drongo, a ne po imenu. Borme se već trejti dan prečulo po selu, i još malo buju pozabili kak je človeku zaprav ime. A kaj je bilo? Baš sem spekla tak oko trist kraflinov i lepo je vu

cukor kristal z malo mlevenoga cimeta omotala, kak v dekicu. Po starinski, marmeladu sem metala v sirovo testo, preklapala vsaki kraflin i ze čašum nanovo rezala. Onda se lepše dižeju i imaju tej prelepi žuti prsten okolo naokolo. Marmelada onda zasladi celu loptu od poklade. Če su jajca friška, je to lemons-žuti rink na kraflinu, šteta pojesti kak ih je lepo za videti! Gda svoje prelepe pokladice posložim vu onu svoju keramičku košaricu, kaj mi je sestra Biserka dala gda sem se udavala, ja sem presretna i do oblaka visoka od svojega ponosa. Ima Ifkica ego, kaj god to bile! Nis ja z falingu.

Taman sem ranjglicu povlekla na kraj table da bu jelo toplo dok Jožek ne dojde z Ivanića, išel je v „Naftalan“ k kožologu. Počel je biti tufnasti kak i božji volem. Starost kaj starost. Krafli posloženi, vse oprano i pospravleno, reku bum si malo sela, otprla televizora, zela štrikanje i počinula. Baš sem študirala kak Jožeka nagovoriti da naredi sirnicu tak da ju nemre bilo gdo otprti i krasti sireke. Veliku, tak da ju nemre celu odvleči. Bum ju premestila na tavan, si mislim, a to bi mi i on rekel. A gdo bi saki čas puzal po lotre?

Kad, ve ti ga na, Drongo se stvoril sred boravka, bedača stara, nis zaklenula ulazna vrata! Treba Jožeka. Velim, ga ni. Kulturno ga pitam, očete si sesti i gemišta spiti, dojde taki? V nadi da bu kulturno odbil ponudu. Veli, ne pije, a joči je zgubil v košarice z mojim kraflima sredi stola. Veli on, bi prosil jenoga kraflina, celo dvorišće, čak i na cestu dišiju. Velim ja naj si zeme, donesem mu tanjurek i salvetu. On proba, nemre se nafaliti, kak pahule su! A tej pekmez nutru, sve to Vi pekli? Ja velim, tak je. Bi prosil malu flašičku za doma zeti, kaj bi pokazal svoje babe kaj je pravi domači pekmez! Odvlečem se v špajzu, obrišem flašicu da ne bu zamusana i puna prašine, vrnem se, kad tam, bome fali sigurno deset kraflinov ze zdele, a Drongova brada je masna i bela od cukora. Ni mogel tuliko kraflekov tej čas požrati da ga vrag nosi. Primetila sem ulje

kak prebija prek žepa od žaketa kaj mu se več boja ne pozna kak je zmazan. Da bi reč rekla.

Prejde vse, prejde i to. Drugi dan, ve ti Dronga pak k nam. Tej put je otišel k Jožeku v radionu. Za čas vidim, poslal je gazdu v podrum po vino, i baš me je zanimalo kaj bu v radione sfalelo. Posle je Jožek imel za videti da je zginula litrenka z rakijum kaj ju navek drži na hobl-panku, za ponuditi pajdaše, gda mu dojdú nekaj stručnoga pomoči narediti ili držiju plemensku žlabraonicu. Samo za dezinfekciju gerla. Prede nek je odišel, meni je viknul da v hiže zvoni telefon, kak to da ga ne čujem. Gda sem se vrnula van na dvorišče, a telefon ni zvonel, vkral je suvoga sireka ze sirnice i otrgel dva paradajza, kaj je sam zišel vuz krušnu peč. To sem pustila naj dozreli i za seme čuvala, nevolá ga spopala! Ni problem v ta dva paradajza, mu naberem na vrtu kuliko treba, ima, fala Bogu! Nek te ciganije, od poštene i vredne žene naredi glumpešicu. To ne oprostim.

Sad sme Jožek i ja morali Dronga reseterati i zvežbati, navčiti ga da na naš dvor ne dojde več. Vu flašički gde inače ima rakiju v muzeju halata, bi reči radione, Jožek je nalejal nekaj kaj je jako dobro za probavu, ne mora gost iti v pateku ak nemre na stran. A grabe vuz cestu su suve, ni problem. Treba se telo generalno očistiti. Ja sem na sirnicu skrila zvono i gda si išel otpirati vrata je zvonilo da se do štreke čulo. To je bilo za slučaj da se ponovi avantura. Štela sem krletku z Žakoom deti van naj čuva sirnicu i naredi dernek ak gdo krade, a Jožek se setil da bu Drongo i njega vkral. Bilo bi lepo da bedak beži z krletku, a Žako krešči „Ne dam sir! Ne dam sir!“ PI, ptičja inteligencija.

Drugi put gda sem bila na vrtu, došel je Drongo k meni i iskal me broj telefona od sineka Iveka. Ostavila sem ga med papriku, a k nemu je došel Princ, naš novi cucek, ex K-9, Nizozemski Ovčar (eng. Dutch Shepherd Dog) v pemzije. Nam ga je zet Drago dopelal, naj nas čuvle od kojekakve ga-

madi, sega denes ima na svetu. Jožek je pesa pustil na vrt čim je videl kaj je na stvari. Brek se stiha prikral i legel za pete tatu. Na Jožekov znak, Princ je zalajal, a to je za čuti kaj da se javla z luknje v Kine. Splašil je našega Drongeca tak da mu je paprika poskakala van z žepov, a bome i feferoni z glave kam ih je pod kapu skril. Duril se tri lete i ni nas štel ni pozdraviti ak sme se vidli na pijacu ili v marketu.

Išlo se dale. Kak i vse, ostala je anegdota o Drongu i Princu. Vsak se boril ze svojemi brigami, Jožek je pozabil da je v onu rakiju nalejal kaj je i dal ju je Krivušički gda je došla fektati žganicu za lek. Prosila je prvoklasnu droždenku, da joj je rođak z Međimurja došel v posetu. Po zanimanju tesar. More biti da ju je dobro tesal i ni bil rođak, ni je bilo k nam fanj dugo, a ni tesara za videti na dvorišču. Čist mi je falela akcija i kaos!

Dučani, dučani, dučani

Ak oćemo po istine, dvadeset i prvi vek je fanj kesnil z dolaskom v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Vlekel se kaj cug mimo voznoga reda, dremal je na kojekakvim skretnicam. Kesnil je kak i vse drugo do sad. Denes na selu većinom živi vrpica dedekov i babic. Deca je obilaze i pomoreju okraj grunta, vnukeki dojdū na ferje prek leta i za Božić. Će oćeme po istine, familija z grada dojde se najesti i zgrejati na selo. Drugi par rukavic su gospoda kaj beže z metropole na to takozvano ladanje. Sad vele da je to proces decentralizacije, nemreju zagrebački toplovodi i vodovodi zdržati vse te dotepence! Pak se vraćaju na selo. Komaj privučeni metropolitanci, pod stare dane prodaju svoje stane i kupuju funduše emigrantov ruralne Kroacije, kaj su prešli v Nemačku, Irsku, Švicarsku i ostatak Evurope. Selidba naroda.

Študiram, kaj se je spremenilo zajnih pedeset let? Na polima su zrasli marketi i športske dvorane. Ono mladih kaj je ostalo na selu pokupovalo je ili znajmilo zemlu od nas starcev tak da zemla ne v šikaram. Mi sme lani dali naša pola z trećine Šporišima, i bome se to splati. Nemamo nikakvu brigu, a trećinu šenice, zobi i kuruzice nam lepo dovezeju na dvorišće i pospraviju. Imamo vrt, dve terapijske kravice, ranimo živad i pujceke. To nam je v krvi, bi reći, v genima. Veselje je gda moreš skrbeti. Zdravo se ranimo. Saki tjeden deca bar jenput dojdū po sireke i mleko, vrhno i povrtje z vrta. Gda je vidim i zagrlim, ja sem najsretniša babica na svetu. Denes imamo

lepe avuto-ceste, za pol vure si v Zagrebu, za menje od dve vure vu Varaždinu. Ni greda odvesti se k starcima.

Jožek još voli šarafiti po traktoru, pokosi kaj treba, kak rečimo put do jograde i oko vrta.

Naš doktor Tomislav, mlado stvorenje, došel je na selo z ženum i troje dece, dobili su lepi stan, tak da sad imamo svoj Dom zdravla. On stalno prigovara naše rane, ne smemo jesti špeka i belih kobasic, da je to otrov za naše telo. Da moramo jenput na tjeden iti špancirati po Slemenu, valda zato kaj je on Zagrepčanec. Jožek i ja sme se spominati o temu, došli sme do zaklučka da je to same danjguba za selfie z bukvu. V Žumbreku, Moslavačke gore ili već gde. Am imamo bukve na pet minuti hoda od naše jograde! Kak bi se vruga Denisa, Jlenka ili Maza spentrane na planinu? Bi nihovi papki zdržali? Ak je ostavimo same na gruntu, gdo bi je podojil, jesti i piti vodice dal, ak sme mi gorski zgubidani? Nije krava pes ni maček, da ju pelamo na izlet, a kam v žičaru, bi morti imela ritoglavicu? Kaj da se koja sirota oteli v kabine zaradi strava od visine? Z druge strane, bome bi kravice planinarke bile atrakcija med planinarima! Bi mogla na licu mesta friško podojeno mleko prodavati, naj vide kaj je mleko! Mam bi nas snimali za emisiju z kulture i rekreacije. Ili kulturne sportske rekreacije. Ili „Dobro jutro, Horvacka“, tam ionak vse preživaju. Gda se Jožek i ja slažemo okraj nečesa, to je onda kaj sveto pismo.

Štacuni su denes veliki kak su negda tvornice bile. V tem fabrikam si si nekaj zaradil, prišparal i hižicu naredil. A v tem šoping centrima ostanješ bez gač te čas. Nekteri gazde su livade dobro prodali, a nekterima ni uspelo. Već kakvi su plan općinari naredili, gdo je s kim perje premetal i gdo je s kim ovneka žutega pil. Zemlicu kaj je ostala kak od mamice rojena oblake gledeti, požderali su avutoputi, autoceste, rotori, parkirališća, a asfaltni vuzli i žmiči. Moje je mišljenje da neko

mora hrmbati i rintati, nemre se samo putovati, kupovati i spominati na telefone. A, ko babu pita?

Sad oču-neču, moram iti vu te velike *malle*, to su cirkve denešnice. Supermarkete, markete, šoping centre, *mega* več nekaj, velike *malle* i pitaj boga kak se vse ne zoveju. Kradu mi moje jedine i dragocene cajte. Tam se sega nudi, trgovci te ne zanovetaju, moreš pipati i preštuderati kaj i kuliko očesh. To je borme podmuklo, čini se da imaš kontrolu, srečen si, tej čas nabirašiš pune šoping tačke sega i sačesa.

Zato ova Ifkica voli otiti v selsku trgovinu, na istomu mestu još od Drugoga svetskoga rata. Sednem na svoj kotač, malo se prevezem, a bome je pravi kostotresanec po makadamske ceste. Vusput vidim kaj ima novoga, javim se babice na vrtu vuz cestu tu i tam. Za čas kupim vse kaj trebam ze svega popisa. Pred tem dučanekom, na dve dugačke klupe z rastovim stolom med nimi, muški piju pive i spominaju se v ladu velike lipe. Nekteri igraju šah, drugi kartaju. Dedima treba plemen-sko okuplanje, moraju se zluftati, babice im zanovetaju. Tiraju je jesti zdravu, friško kvanu ranu, moraju čistu robu obleči, noge prati, gače menjati, zuvati čizme v ganku, zapirati vrata, stolce narivati pod stol gda se stanu od jela. Gadno, bome.

Pri Marije je piva duplo jeftineša neg v bilo koje selske bertije, i tri put jeftineša od urbane birtije na nogostupu ili čorave vuličke v metropole. Jedino, nema kelnericu z glibokim dekoletteom (engl. *decolletage*, njem. *das Dekolleté*, op. Ifkica) i tesnim tajicama, dedima za oftamološke i kardio vežbe spela-vati. Ni to bez vraga. Da bi preduljili življenje dedima, kardiologi savetuju naj vse babice, čak i njihove vlastite, nose čim vekše dekoletteje tak da muški imaju gde srčecko lečiti. Joči im se skiču pa cickam i to je to! Najbolši lek bez recepta i bolše pateke. Mi se razbistrilo zakaj su nekteri ded i selu dobili srčane infarkte. Nihove babe su morale biti zamotane skroz na skroz kaj mumije, da se drugi ded i ne lečiju. A gda je pokojni

Štefek Japetić iskal susedu Maru naj ga z malo leči z odkritim prsima, pokazala mu je na negvu Lisavu v štale. Imela je vime veliko kaj košara za kuruzu brati.

Mariju the bisličarku poznam još od detinjstva. Bila je grošičarka v nekaj firmi po selima i v Ivaniću, ondašnja *Trgovina Križ*, i bila je bome i poslovođa. Onda je došel preokret i puno tega je krepnulo. Došli su EU kolonizatori z marketima i požrali lokalnu trgovinu. Još su samo krčme v selskim rukmi, a gdo zna dokad. Gda je naša selska grošičarka ostala bez zadnjega posla, a leta za penziju ni imela, pokojni Mirkec se spremal zaprti svoj štacun, ogingavel je i ni mogel barataati zo tem, prevzela je posel. Vsi smo navčeni iti tam otkad pamtimo za se, još kaj deca. Muži sede v ladu, babe je dojdu iskati i kupe kaj trebaju na imanju i v hiže, pospominaju se. *Connected*, bi reči. Ljudi se prevezu beciklima ili sprejdu pak su zdravejši. Luft ostane čisti, nejde se z avutima.

Ak je salama v frižideru stara, moja pisličarka mi nami-gne i neće mi ju prodati. Po salamu dojdu radniki, gdo zna otkud su, a v selu privremeno posluju, bauštelci i komunalci. Ona dene salamu na akciju, trist posto jeftineše, i namesto deset dek salame, bokci si kupe saki po pol kile naj bi se vžili. Prereže im pol kruva na pol i daruje sakom dva luta kisela feferona ili glavicu luka, kak gdo oče. Spiju si pivicu i bokci se muče celi dan. Mi ih je žal, su to nečiji sineki, bi im nekaj skuvala, a onda si mislim, kaj bi mi Jožek rekel da na druge muške mislim, a još nesem dovica.

Po istine, i reč med nami, kramarica Marija mi se već dva-put zamerila. Jenput mi je prodala potrganu uzicu za očale. Zela je te lanček z škatule i lepo ga prikvačila na očale. Pokazala mi je kak se to tekne na ručke i sigurni je i dobri proizvod. Borme se ga nafalila. A gda sem rekla da ga bum zela, vrnula je srobanu žnoru nazaj v kutiju i spakirala mi drugu, istu takvu. Mislela sem si svoje, reku, neču prigovarati, neču se za-

merati. Gda sem domom došla, očale su mi vsaki put opale na pod. Kvačica je bila strgana. Nesem joj rekla da je smudasta i prefrigana ni vrnula vezicu v tu špajzu od štacuna. To je škola, drugi put bum pazila da me ne zariba.

Gda sem se oladila i za dva meseca pak došla v nabavu, trebala sem griz, ulje i kavu, a bome sem se zaželela i trokutov plesnivoga sira, tej kaj je stareši je bolši i zdraveši, tu z Marijom nemrem pogrešiti. Kaj da je od špiljskoga doba v nejnom frižideru pod steklom. Tej put mi je ponudila grudnjake, onak spod pulta. Odšacala me kaj kakvi iskusni muž, razvlekla moj broj cicneckera po pultu, a mene sram. Kaj ak koji ded dojde nuter baš te čas? Jel i brushalteri leče kardio probleme ili samo gliboki dekoleteti? Buju ov čas moderni „underboobi“, bi reći dolnji dekoleteti smanjili broj srčanih infarktov pri gospode? Ne sluteći moje misli, dedeki su sedeli na vrpe oko stola kaj kegli v kuglane. Na trezno nesu imeli temu za laprdanje. Valda Zoki i Plenki nesu snimili novu epizodu *A je to!* serijala.

Cicnjaki nesu bili skupi, a bili su jaki, baš onak kak ženi treba, da ju malo pridrži i zjača, da kičma ne boli od tereta. Imeli su široke tregere, kaj se ne bi v rame zasekli. Ni baš da mi trebaju tačke naj bi svoje cicke gurala po svetu, ali pomoć dobro dojde. Tri put sem svoju štacunarku pitala jesu to curičke trejtega sveta šivale v podrumu, a nesu smele iti v školu? Deca koja još dugo ne buju vlezla v dvajst prvi vek, čak i ovaj kaj se nekad dovlekel v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Tri put je rekla da nesu. Onda sem ju pitala jel to naređeno od plastičnih vreć kaj je rastoplene, v balama, lađe voze z napredne Evrope na jug Azije, onda tam tkeju od tega niti i platno. Kramarica kaj kramarica, potrdila je da to ziher ni tak. Ne bi se ona z tak nekad sramotila, am je ona stara bakalinka. Sme ljudi, se bume još zestali v selu, kam bi to ona, trgovkinja došla ak bi mi tak nekad prodala. Bi zgubila reputaciju. I još me poštptotala, kakva ja to pitanja njoj postavlam.

Domom sem došla z tri nova cicnjaka. Črni, beli i boja kože. Ak poživim tak dugo da je znosim, fala Svevišnjemu. Oprala sem je na ruke v tople vode i posušila nad šparetom, nis štela da susedi zure na nje. Gđa sem jenoga oblekla, grebel je telo ko kefa ribača. Negde na tavanu je bilo česalo, bome mi je trebalo. Drugi dan sem grudnjak navlekla prek fine, mehke pamučne potkošule, dalo se zdržati, ali, pukla je plastična karika na tregeru. To sem morala zašiti na svoju meru. Onda, jena od one tri kvačice med lopaticami me je pikala i grizla kaj ježekove bodeče špice, ni bilo za zdržati. Posudila sem Jožekove kombinirke i kvačice malo stisnula i onda je z turpijom za nofte zrašpala i prezirnim lakom za nofte premazala. Posle sem zašila komadić atlasa od staroga šlafroka spod njih.

Tak me je Marija dva put prešla. Držim da je i računala na to da se ja ne bum bunila. Pozna ta sitničarka ljude i njihove karaktere kak svoj žep. Gđa pem pak v nejni dućan, baš me zanima zo čim me bu zaribala, makar ja širom rasprla oči. Kri-vušićka je rekla da pe z demnu za pojačanje, buju se dve kače svadile i rogo borile ak nekaj ne bu štimalo. Bar nekakva korist od sirokradice.

Fektačica

Z Jožekovu sestričnu Miciku se nis čula skoro tri meseca. Ni ona nigda bila moja pajdašica, navek je bilo sklisko med nami, slično kaj oni ledeni puti na Alaske. Nadaš se da buš dobro prešel, da led ne bu pukel, a ti se smacal. Ili vtopil skup z kamionom. Ak očemo po istine, Micika je podmukla baba. Veli mi štreberica Krivušička, a ona vse na svetu zna, Micika oče biti zabavna i zato spelava kojekakve niškoristi huncutarije. Ljudi joj zameraju tu nejnu handrastoču. Ak se mene pita, obadve su hamlive i nadurene furije. Ni Jožeku negva sestrična nejde pod kapu, makar narod veli da krv ni voda.

Micika je prelepa, visoka, navek zrihtana, napiltrana i dobro potkožena milostiva, rekli bi dedi slineči. Trofejna baba. Nama selakima maše z kopiju one svoje diplome kaj ju navek nosi v taške kam god dojde, a po cesti se popikavle v stiletto štiklami. Čez obluko ju pratimo da bi ju negdo snimil gda cestu kušne. Vesmirka v našem prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu. Kaj se diplome tiče, more ju v konzervu od pive gurnuti i Gajgeričine kuse za rep zavezati, tak bu pre-drčala tri sela, bu se čulo! Po istine, to je nekakva napol viša škola. Činovniki na općine, kak ona, negda su bili bog i batina v selu. Denes saki trejti stanovnik Republike Hrvacke ima *the masters degree*! V Nemačke ih je same 46%, skup z doktorati-ma. Ni to mačji kašel. Oni naši z diplomami po bauštelami se tam ne računaju.

Micika je gazdina sestrična z materine strane, skup sme cipelcugemale v školu. Nejni stareši imajo gospodarstvo pri štreke Bremenhaven – Istambul, selski polutar jer deli Gornje i Dolnje Moslavačko Selo. Z Dolnjega Moslavačkoga Sela je, a mene je čakala z naše strane štreke, v Gornjem Moslavačkom Selu, največ na Šoštarčićevomu mostu. Vsaki put gda sme prešle prugu, bi reči ekvator me je znova krstila. Vlekla me je za kečke i hitila torbu v grabu, zmišlala kojekakve huncutarije, a ja, Ifkica kaj Ifkica, trpela sem i čkomela, makar mi ni bilo na kraj pameti da bumo familija. Ko je onda čul za *child mobbing by children*?! Bi reči, dečje zlostavljanje dece. Stareši su bili pretplaćeni za te posle. I remeni i šibe.

Kaj se tiče polutarskoga kršćenja, nis znala da se tak kaj spelava gda se na lađe samo prvi put prejde prek ekvatora. Micika je muškobanjasta i maslečna peršona, dedi su obično takovi gda si fanj popiju. Ona je bila talenterana i zločesta na trezno, još ko dete. Gdo zna, da ni z Dolnjega Moslavačkoga Sela, morti bi bila čist normalna osoba. Zlostavljala me je tak saki dan dok mi dedek Tonček ni stihla savetual kaj imam narediti. Tej nepozableni dan sem se okuražila i ja prva nju ščupala za lasi i z nogu ju porinula v grabu pri štreke, a je kiša padala dan prede. Baš sem joj poprav čestitala tej prekopolutarni prelaz. Jeden jedini put, kak se i šika. Am ni mogla k sebe dojt od presenečenja! Nejni ded po ocu je bil pomorec, naposlušala se kojekvih pripovetki, a ja sem morala skupo platiti tej nauk. *No pain, no gain*, ha!

Za dobro v familije trpim Miciku gda ju vrag donese k nam. Krivušička se navrne i podmuklo se smeje moje muke, a Žako mi oče pomoći kontra dve nevole i kriči: „Ti skopam joči! Ti skopam joči!“. Nikak zeznati gdo ga je to navčil! Kuvam Jožeku i Miciki naručeno jelo. Jožek to tak voli da bi išel plavati v lonac kaj v bazen. Reč je o gravu i repe z friškim svinjskim kožami. Mene to smrdi gda se kuva kaj pekel.

Pri šparhetu kuvajuči, v želucu mi se motala anakonda od tri metra. Najrajše bi celi lonec tega čuda zlejala v kantu za napoj i odnesla pujcekima. Ni šaka lorberovoga lista ni pomogla. Smrad se zavleče vu firunge i onda ih moram skidati i prati. Jenput, da se bum snašla i skuvala sem desetlitreni lonec tega dolnjomoslavačkoga specijaliteta. Zamrznula sem pet porcij. Ali, gazdin stari nos je primetil da nekaj ne štima, hižica ni imela dost grav-repa-kože dumsta, gda sem mu to odmrzla i prekipela. Drugi put sem dala kuvati sve kože za krvavice na kolinju i onda je kuvane porezala i smrzla v škrinje. Samo je zafrknul z nosom, ništ od prevare. Nisu dosti smrdele! Jedino, to jelo mi je baš pasalo gda sem bila trudnica. I sad, ak sem zato sedmero dece rodila, daj Bože repa se zatrgla za vse cajte. Nisu muži tak naivni kak mi babe mislimo, morti nesu z Marsa opali na Zemlu. Zgledi da je pad dukše trajal, kak rečimo skok bez padobrana z Plutona? Na glavu.

Stoput sem svojemu dedu rekla naj si svoj dolnjomoslavački specijalitet kuva sam v letne kuvinje! A, ni čuti! Da zakaj me je ženil ak si mora sam kuvati? Lepo bome. Zeme jezero let da se istina zezna. Sad, gda za ovu lapaču kuvam kaj Dolnjomoslavci najvole, mislim si zakaj ni kak i vsi drugi z tega frtalca sveta i ne išče Jožeka jagneca na ražnu! Ne bi se ja osećala pregažena sluškinja, nek bi se skup žnimi gostila z jagnečim mesom. Jedino po kaj se splati iti v Dolnje Moslavačko Selo. Zvala sem svoju kumu Janicu, a ona me spovedala: „Ti si gazdarica, naj se dati bi sad rekla kaj Dolnjomoslavcima! Osim kaj si se za jenoga išla udavati, sramota!“

Jožek je odrasel pri dedu i babe v Gornjem Moslavačkomu Selu, ni on izvorno-autohtoni Dolnjomoslavec. A me ni štela ni čuti! Gda kuvam to čudo, rasprla bi jobluk naj se kuvinja zlufta i da dojdem do friškoga zraka, ali nečem da moji Gornjomoslavčani znaju kaj se v loncu kuva, am se to do ceste oseti. Da Miciku vrag ne dovleče k nam, Jožek bi morti

pozabil tej specijalitet. Došlo bi leto, ja bi kožice spremlene na kolinju odmrznula i hitila mačkima i pesima naj feštaju dok je on na paši z blagom. Ak bi me pital, nema kožic, i ne bi lagala! A i gdo po letu kuva grav i repu?

Najeli su se kaj tukci, saki je tri put grabil i to na vrh Ikejine velike tajnera kaj je ta nevola donesla na darek pred dve lete. Toga se štela rešiti, sigurno je nje negdo daruval. Bi se ona v Ikeje zgubila i ikejci bi ju našli v liftu centrale v Holandije. Po istine, preskupo je raniti goste z tu meru. Micika je još gorša nek Zagrepčanci kaj drže rekord, se dojdu vžiti selske rane. Sejeno, Bog blagoslovi, lepo su si v trbuhe smrdeću sreću narivali, samo im je tor falel da tam spuzaju na blaženu *onj onj siestu!*

Veli ona mene da je bilo fino, al ne tak fino kak je nejna pokojna mamica kuvala! Ja čkomim, drbam po tajneru, te cušpajz žere mene, a ne ja njega. Nekak sem pregutala to malo kaj sem nagrabila. Pred sebe sem metnula košaricu z kruvekom, kaj mi se zlotvorka ne bi v žlicu nalukavala. Vsaki čas sem si z šeflu dodavala tak za dve žlice tega morta z šmrklima od repe. Samo sem kruvek nateravala po zubmi. Ak nevola primeti da mi to nejde, bum nagrabusila, bu saki čas došla, v truc. Jožek je prefrigani mudrijaš, ni komenteral moju nevolu, znal je da bu Micika prešla proč, a on ostane na milost i nemilost moje kuvače. Inače bi si ja naredila šakicu krumper šalate i počastila se z malo kivanoga suvoga špeka, baš bi se lepo najela. Ili bi sfrknula pizzu za se, Jožeku to ni smetalo gda sme sami.

Dala sem na stol *apfelstrudel*, drugi tajner ze slanim štrudlinom od sira, skuvala sem kavicu, gospe sem strajbala *cappuccino* od čekulade. Veli ona da su kore na štrudlu od jabuke pretenke i preveč hrskave. I da zakaj sem pol poštaubala, a pol nis. Ak se mene pita, Micika je onda prava definicija bedače. Ni čak ni razmela da sem pol zacukrastela, a pol ne zato da

nemre prigovarati i da zeme ono kaj nje paše. Vele da je vse v senzibilitetu. Nekteri bi rekli i v odgoju...

Onda je z Jožekom obišla imanje, kaj da se vrnula z Francuske ili Amerike. Ja sem se motala po dvorišču, vlekla sem frišku vodu v kopanju za blago, a ze starum sem zalejala vočke. Pobirala sem suvi veš ze štrika, ranila kokoši, i bome čula kojekaj. Prigovarala je ona i svojemu bratiću vse v šesnajst. Zakaj lesa škripke i ni podmazana, zakaj deske štagla (škedenj, senik, parma op. Ifkica) nesu zaštićene z več nečim za drevo. Onda, zakaj još ni premenil krovišće na štale? A ja, kaj da sem dobila krila. Levo koleno ni desno rameno, niš me ni bolelo. Naj ga zriba i zrifla, svoji su! Za večeru sem imala veliku zdelu kuvane ladetine vu frižideru, čakala je vnuka Igora da se navrne i odnese svoje familije, oni to jako vole. A ni mogel dojt. Tak nis morala još vuru-dve pri šparhetu stati.

Gda su posli i prigovori bili rešeni, seli smo k stolu, se najemo i onda spratimo Miciku na cug. Ja sem znesla prelepu, derhćeću ladetinu! Obrnula sem ju ze zdele na tajner za tortu. Videlo se zrnje crlenoga i crnoga papra, kaj planete vu vesmuru. Povrtje, prelepe kockice barbika-rozastoga meseka od svinjske glave i kratki, jenaki rezanci od kožic, crleni prsteni od feferona, šnite kuvanoga račjega jajca su glumile Saturn, trokutiči merkve zvezdice, kaj da bi Hubble i James Webb skup poslali slike z večnosti! Prelepo za videti, am me je val gizdosti lupil i ošamutil! A te baba se čudom čudi, da kaj je to? Ja velim to je prefina gornjemoslavačka mrzletina. Jožek je čkomel i mam si odcarapil tri velike šnite, zakiselil z limunovim sokom i vudri tamani. Micika je z vilicum pikala po jenomu komadiću sulca na tanjeru. Bilo mi ju je žal, znala sem kak joj je. Da nepe lačna na put, prinesla sem na stol desku z špekom i suvom kobasicom i friško scedeni sirek. Lepo se najela i veli ona mene, znaš nisi mi poslala kuruznu kobasu po dece gda su bila pri vami. A

vse ono kaj mi jesi poslala, su mi pojeli. Odi na tavan i spake-raj mi ovu torbu, i daj mi dve tablice špeka, več ga nemam. A deci ni reč, inače dojdū i požeru mi vse. Ti Pepo naj danjgubiti, odi mi natoči flašu droždenke za obloge. Borme je razmotala torbu itekakvu! I da, zvala ga je Pepo? Bome mi je štofa dala. Bum mu popevala kak i suseda Marženka svemu Pepeku gda si popije vinčeka i se posvade: „Miluju si sveho Pepička, proto že má modré vočička...la-la-la!“ Tak nekak.

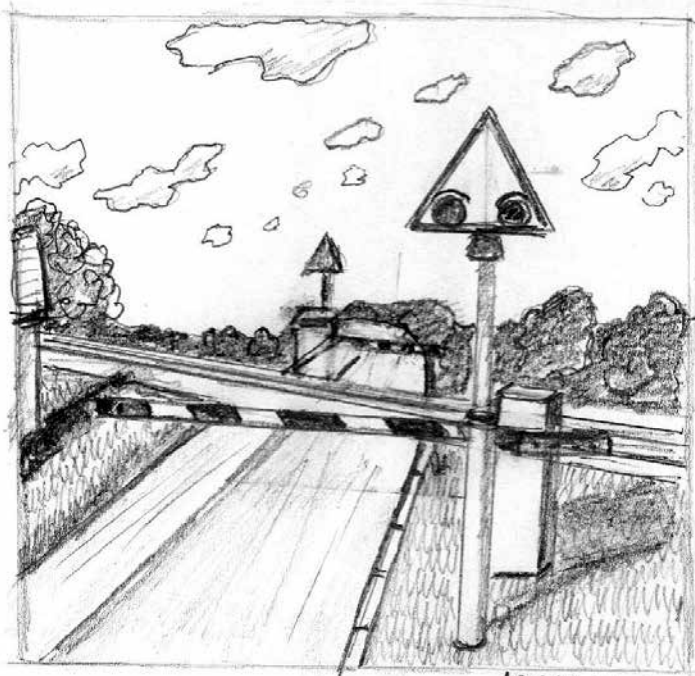
Ja čkomim, nis se mogla diči z stolca, kaj da sem se zakočila i pozabila dihati. Mislim si, naj se gazda bori žnu, nem se zamerala. Moja vujna Vugerica me je koštala, znam kak je. A ova je negva, i naj mu bu, ne bi se ja tu štela mešati. Snajdem se i preglasim, am sem gleženj združila gda sem vozila trakač z kuvanjicama k sečkarne, kokoš mi je znebuha podletela pred vozilo, popiknula sem se i ve ti ga na, zlo. Ne osudim se po lojtri plaziti. Onda se obrnula k Jožeku: „Nu, bratec, si se več jenput najel, moraš me na vlak odvesti za pol vure. Tu je torba, odi na tavan! Ifka, operi flašu za rakiju, to moreš z rukami, ti ne treba noga!“

Prešel je Jožek na tavan, poslušno i bez reči, valda je i on na ekvatoru dobil svoje od te nasilnjače. Začas je došel z tavana, a velika torba dupkom puna, jedva ju je vlekel. A majke ti mile! Dogda buju lenčine odnašale našu muku? Vužgal je traktora i v prikolice odvezel Miciku i torbu na železničku stanicu. Gda se vrnul nazaj, ja nesem znala kam bi i kaj bi. Bi se svadila, bi jukala, bi pobegla nekam vu vesmir i našla pravedne i dobre ljude kaj me ne bi skoriščavali i ponižavali. A moj Jožek... Hitil se na kavuč, prijelo ga je rogotanje, bi reči grohotno smejanje. Am sem se prepala da je poludel! Nikak ga dozvati v normalu. Jožek, Jožek... Donesla sem mu vode, malo si je otpil z kupice i veli: „Ifkica, lepa moja lubičica, Micike sem nadrukalo oko deset kil zrna kuruze v torbu i med zrnje gurnul nekaj starih debelih rečnikov kaj su pod rogom čubeli

valda dvajst let. Lepo sem zaprl ciferšlusa na torbe i spratil ju na vlak, a dišpetivka ni mogla znati kaj je v torbe. Morti kotački torbe ne zdržiju.“ Tak sem se malo zlečila od fektačice. A kaj gda nevola pak dojde?

- Da je prava bi dovelkla kuruzu nazaj i prodala nam ju pod staro zlato. Naj niš pregruntavati, lepa moja, vse bu na dobro zišlo. Bu se prenemagala, kaj da niš ni bilo i pak spočetka. Plunuta Vugerica.

Seli smo si nazaj k prefine drhtalice, ja sem pojela tri meteora i pol Saturna, Jožek je mlavil kolutiče Marsa i rozaste komete, za napuniti baterije. Frtalec Jupitera od korabice mi je baš pasal, a borme i komadiček Neptuna od luka crlenca. Bilo je i puno nebeskih kresnic od sitno sečkanoga češnjaka.

J.P. Hlašić

Fertun

Kuliko žensko čeljade vredi vidi se po nejnomu zasloneku. Ak se širclu ne vidi boja od masnih flekov gda otpre kučna vrata nenajvlenomu i neželenomu gostu, hejteri joj prilepe etiketu nevuredna gazdarica. A te se etikete onda nigdar rešiti. Ak je udana, onda to ni bogzna kaj, muže ni briga za bapsku kecelju ni pregaču. Oni očēju ono kaj je pod kiklu. Ak je još cura i ak na zamusani fertun naleti buduća svekrva, neš vesmiru nejnoga sineka odveklela pred oltar. Ni z trbuhom do brade ni bez nega. Ni mislit! Bogečki budući mladenci ni ne sanjaju kak furtof menja svet.

Baba koja nekaj vredi, nad vandlinom ze suđem ili sudo- perom je navek prignuta da ne zamaže fertela! Križa i rebra pucaju i žare kaj da su v peklu ognja nahajcanoga z čili paprika- kama. Ak očemo po istine, bapski sud i premišlanje o drugima je greh. To i Biblija brani. Al po tej navuk nejdeju v cirkvu, ni mislit! Velike sestre v klecalima škilje okraj sebe, treba im štofa za hejterski trač.

Gda babice ideju v šoping, deneju na se skroz novi i čisti furtof. Lepi, z cvetekima i listekima, paspuliran, z dva žepa. Divota i lepota. Borme bi v crne kronike bilo zapisano da je negdo babicu zrušil z motorom z kostotresca i prelepi fertun joj vkral! I pobegel z mesta krađe. Da ne spominjem kak ti ukrasi ženske obleke dobe noge prek noči i zginu z štrika za veš. Najlepše fertuneke se suši v kuvinje ili na tavanu, da tati ne moraju dušu grešiti.

Pametna babica kak rečimo ja, ima v ladici kredenca bar dva nova nigdar nošena fortuha, štiršana, speglana, z čipkum obšita. Nihova belina blešči kaj sneg, oče čoveku oči skopati ak je aperisal mreene. Mam mora na nos deti sunčane očale. Na klinčanici v pristrošku ja obesim bar dve čiste pregače, v dve temelne boje (smeđe i plavo, op. Ifkica). Gda negdo pozvoni na vrata i oče v hižu, stignem zmazani zaslonec skriti rečimo v košaru z drvima ili hititi v špajzu i prek robe privezati čisti, dopasiran k trenirki i dedovomu lajbeku. Ajnc-A! Trendseterica po pitanju zasloneka, za *the internet* zrušiti od lajkicev.

Zlo su oni gosti kaj ne zvoniju, znikneju na tremu ili vuz jobluk znenada, kaj strela z vedra neba! Ak bi koja pokora došla na vrata, a ona su zaključana, mam bi išel trač o tomu kak se Ifkica zaprla z poščerom Ivekom. Ili susedom Marekovićem dok je gazda bil na pašnaku z blagom. Zato, ja se uzdam v pesa čuvara, on počne lajati ak negdo dojde na dvorišće. I na guske i gusaka, oni galame da se daleč čuje, zaletavaju se na gosta po dvorišću i krilima mašeju, zbude dremajućeg pevac. Kukurikanje, gakanje, lajanje, kokodakanje, kaos kak na glavnom gradskom trgu gda se strknu dva tramvaja. Javi se i susedov pevec Đurek, prikluč se racak Sebastijan, i brže bole, Ifkica hiti zamusani *predpasnik* (slov., kecelja) već nekam, snajdi se, i priveži lepi *apron* (američki, šircl) čisti i dišeći na se.

Držim da sako selo, a bi se ufala reči i one lepe prigradske vuličke kaj su pokrale livade i pola, i sad se zoveju grad, imaju svoju komisiju za promatranje situvacije s prepregama. Velika sestra je navek na delu, kaj da si je familija z Velikim Bratom. Najveća opasnost za istinitost vsega tega je gda prek zmazane kikle gazdarica hiti čisti *die Schürze* (njem., furtof). To je onda *undercover work*! A gda ide na vrt po šalatu ili friški listek peršuna, ona pred se dene štiršani beli *pinny* (engl., fertun), počesla se, na štengami v predhižju obuje čizme kaj su za v štalu, pak se z nožom, košaricum ili vandlinom prešeta

po svojemu prelepom vrteku po šalatu, a z kuvinje diši jelo prek celoga dvorišča. Visoka do oblaka. Mota se po vrtu tak dolgo dok ju ne vide ljudeki z ceste. Oni kaj pešače v cirkvu na mešu, becikleraju več nekam, voze se k svojima na selo, i susede kaj nemaju drugoga posla neg lakte na svemu obloku peglati. Gda se onak med vrtom punim povrtja i cvetja vidi bela pregača, to mam otpre putniku apetita. Zaštitni znak familije je to i ponos vsake selske babice! Budućnost sveta! Ni prelepa *prostela* (turski, zaslon) kaj god! Jožek mi laprda da navek preterujem, a kaj dedek zna?

Nepisani štatuti i regule našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela z generacije v generaciju vuče dekllice da paze na svoje *predpasnike* (pinafore, engl.). Oni moraju navek biti lepi i čisti. Gda buduče svekrve obilaze po selu i vrebaju snehe, davaju preporuku svojim sinekima. Osim onih sinekov kaj ne slušaju mamice i fučka im se za Kötény (mađ., fertun) a bi najrajše mam pitali jel te ko je? Am je *pinny* zajna stvar kaj je zanima. Pinny the pregača. Ak več dekle nose pregače, glavno da ne nose – gače!

Istina je, već dugo nis za udaju, a Krivušička mi sejeno glumi buduču svekrivu. Gda nje ni, Marekovička je za kormilom tega šircl-mobinga. Te dame na ladanju ne trebaju fértele. Na sprevodu gda mi bu kakva selača držala govora, a pleh muzika gurala flašičku z rakijum od piska do piska, bu se čulo kak je Ifkica bila vredna i uredna baba da je takve na daleč ni, a ni ne bu. Z nejnoga poda si mogel jesti, kak je bil čisti a *zasloneki* navek kak novi, spod Singerice. Držim da mi buju digli spomenik sredi sela v obliku pregače.

Filofobija

Na selu, tri godišnja doba posla je od jutra do zutra, mi farmeri ni spati ne bi smeli. Staračko smo gazdinstvo, kaj ima za značiti da vozimo v prve ili druge brzine, bem ti mladost! V štalice dve kravice i kobilu, v svinjcu tri prasice i odojki, živad se rastepla po celomu dvorišču kaj pavuljasto cvetje, vseh farbi i veličina. Kričiju, kokodaču, kukuriču, krakore, gaču, tancaju i lete, plavaju v laboru, purpuriču na orehu i skaču. Selska verzija André Rieu šoua, za babino vuvo najlepši koncert. Gda mi se kakva kaj god spodoba fali ze svoju superiornostju, kak rečimo Krivušička gda na banjku i v sirnice ne vidi sireke, ili Marekovička gda je pod gasom, ja Velike sestre otpilim: „Poslušala sem Rieu concert v živo!” I basta! Nema se tu kaj za komentirati! Jenput se Marekovička usudila pitati jel v Arene, a ja ni pet ni šest, setim se Muhameda: „Došla Arena k Ifkice!” Nis ja kaj nekteri kaj se fale kak su tata-mata sega i sačesa i onda se zgube na šestomu rotoru v metropole i vrneju domom drugi dan vjutro, ze Slovenije. Naj duma o čemu je tu reč, ak ima zo čim! Nekterima ni GPS ne pomore snajti se na svetu.

Moje grgine vuz plot prelepo cveteju. Na vrteku povrče raste kak trava, vočke na slivaru su se ovo protuletje zvlekle, ni bilo mraza gda ga ni trebalo i sad grane vise do zemle, pune voča. Kravice su naše fabrike mleka, dan na dan spelavaju svoju furku. Z vodice z našega zdenca i trave delaju finu, gustu, belu vodu, i pogače od drekeca za našu zdravu

eko poloprivredu. Bog je Zemle dal trave, su človeku donesle civilizaciju, vse ima svoje zakaj i je povezano, kak onda ne buš volel svoju živinu, zelenjavu, vodicu vu zdencu? Dumam kak bogatuni vole svoje dolare, nebdedere, lađe i zlato kaj zmaj-munišu za se? Kaj se tu ima za voleti? Am ti to stalno negdo oče vkrasti i prevariti te. Ili te v rešt pospremiti.

Kak su se preselili v grad, ljudeki imaju preveč vremena i beže novce ostavlati v markete. Još 1916. je Mr. Saunders otprl prvu samoposlugu v Memphisu, Tennessee, USA. Imenom *Piggly Wiggly*. Grad v kteremu je pol stoletja kesneše vladal kral zabave, Elvis Presley. Kak je svet mali... Šparni, pametni i sposobni mladič imenom Clarence, v ostvarenju vseh američkeh senj ni ni senjal da je premenil svet zanavek. Kaj bi vruga trgovci po popisima brali stvari za kupce i danjgubili? Otprl je vrata kramarije za nje, i pustil je naj si sami zberu kaj trebaju. Slično kaj kravice gda je se pusti z štale na livadu. Se vesele, vse se zritavleju! Čim su kupci zašli med stelaže više su pazarili. Videli su stvari kaj su im se zdopale, misleći da im je treba. Sad je i to več cepleno v škatule i instalacije vunzemalca. Tu se ravnam po *Pripovetke o dva mozga!* To je isto Amerikanec zmislil, župnik Mark Gungor.¹ Mark trdi da je vunzemalec jenoga muža posložen od škatulic, saka za se, kak rečimo, knige na stelaže. Tej muški mozek more prijeti same jenu po jenu zapoved od svoje gazdarice i prtlati same jenu stvar. Vunzemalec jene babice je umetničko delo, instalacija, vse je spovezano i puno struje, da ona more študerati, multitaskerati pet posli v isti čas i vse zapametiti. Bokci muži, nisu krivi kaj su škatulasti.

V prve samoposluge su stvari bile jeftineše nek v običnim dućanima. To je privleklo kupce. Leta 1937. je g. Sylvan Goldman predstavil prva *shopping cart* kolica v svojem lancu su-

¹ Film *A tale of two brains*, <https://www.youtube.com/watch?v=29JPnJ-SmDs0>

permarketa imenom *Humpty Dumpty* v Oklahome. Skontal je kak pomoči kupcima zimati više ze stelaži, i z dve ruke. Ko posledica vsega, tržilo se puno više i denes imamo potrošačko društvo, a mladi gospončeki i milostive oboleli od filofobije², oženili su se za megamarkete i *malle*. Posle posla ne znaju kaj bi z sebu, pak pojdeju plaču zatrajbati. Tak su stalno siromaški, nemaju zo čem i gda imeti decu. Kušuvleju cucke i mačke i zoveju je deca. Am detetu pomoreš jeno vreme i ono odraste, gda ostariš, ti vrne ljubav i dobrotu. A kakicu pesa i mačka celo življenje čistiš, koštaju te skoro kak i dete a za nikakovu korist. Takove posledice svega pervoga superkrameraja i sajmišćnih tački gosponi Saunders i Goldman nesu mogli v svoje ameriške senje narivati. A kaj da je gospon Kolumbo ni našel na karte sveta? Da je imal GPS bi našel Indiju i ostatek sveta bil drugački? Bi mi još denes išli v štacune z mrežicam i torbam, zešitim od starih lač?

I bez problema naše matere Zemle o kterima se stalno piše i prodekuje, namesto da se nekaj naredi i pomore prirode, brige me tuše i ne daju dihati na privatnomu planu. Primera radi, čera sem čekala dostavlača paketov, i dobila sem poruku, došel bu okraj desete vure. Priredila sem peneze i imela je v žepu od fertuna. V međuvremenu sem preverila to zo tem šopingom putem the interneta, to je pak jen Amerikanec zmisлил 1994. leta, plačeno karticom. A ja nima ne verujem. Gda vidim paket, platim. A kaj? Naručila sam si lubičastu tuniku. To paše na sivi i crni plisirani šos, prelepa za videti na zaslonu kompjutera. A pitaj vesmir kaj bu v škatule. Morti bu tunika prevelika ili premala, ko zna koje farbe i morti se bu gužvala kaj da si je krava lečila živce ž nu pol dana. Pri te kupovine na *the internetu* igrala sem lutriju, i za dva eura bum dobila poklon znenadžnja. Nis se mogla dočekati dostave, ko zna kaj bu doš-

² Filofobija – strah od zaljublivanja i emocionalne bliskosti.

lo? Potle mi se skuršluseral vunzemalec, bedača stara, su mi spuknuli dva eura, a za kaj? Vuz svoje posle, jeno joko sem stalno imela na jobluku do ceste, a drugo na vrate dvorišča na livadu. Kakve sem sreče, i bez gospona Murphyja, dedo z kravami i dostavlač z paketom dojdu na dvorišče v isto vreme. A onda, pomori mi Mlečna steza i sve zvezdice.

Gazda ni smel videti tej moj paket. Mam bi kričal, a koga če ti to vraga? Pak hičeš peneze za kaj god! Kaj nemaš dosti conjkov pune ormare? Zanovetal bi me do sudnjega dana. Ovak, ne bi ni znal i ne bi se sekiral. Muško ko muško, vraga on pozna moje kikle. Ak kaj primeti, rečem da je to bilo v ormaru od naših kčeri već dvajst let, pitam kaj bi štel da mu zutra skuvam za jesti, i problem rešen. Denes sme mi žene v lubičastom, više neg igda. Navčile sme, nigda svet ne bu na naše strane ak se same ne postaramo za se. Osim, ak se muški v morske konjeke vrgneju i počneju rađati decu. Onda bumo ziher matrijarhat vrnule čovečanstvu! Kesno, al bolše igda neg nigda. Ak mi tunika ne bu pasala, lahko ju darujem kume Jagice ili Gajgerice, nekomu bu pasala. Ne bu se hitila.

V našem prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu, kumi Škvorci su imeli bika imenom Zorba, bil je otec telekima po celomu kraju. Vredni, vse se prašilo. Vžil se pesničke lepote i rime, a sejeno su ga prodali za jeger. Dopelali su novoga, mladoga, testosteronastoga lepotana imenom Kazanova. Vele da je pobedil na nekteremu natecanju i da je od pasmine koja obečava. Nikak zapametiti ime. I sad, red je bil na našu Denizu, kaj se prede zvala Pisava, da se zalubi v prelepoga Kazanovu. Ali, Deniza je imela svoje mušice, bi reči psihološke probleme. Prede se zvala Pisava, nučica joj je premenila ime. Gda nučica ni na selu, kravicu zovemo Pisava, zaradi nejnoga pravoga identiteta, a gda je dete z nami, Pisavu zovemo Deniza. Primećivala se nejna nesigurnost i anksioznost, pak sem

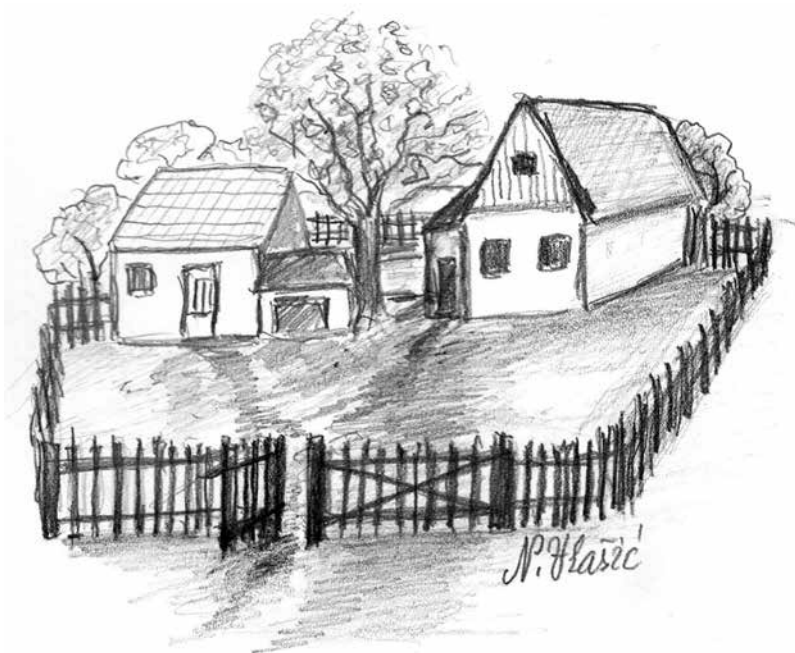
se savetuvala z lokalnim šeptalcem kravam. Imenom Mirko Stružec. The psihoterapeut za marvu. Inače vatrogasec.

V nedelu popoldan je došel, naručil je krafle i kapučino, i v štalu se zaprl sam z Denizu. Kaj su se spominali, nigda ne bum znala. Jožek je lukal črez jobluček na štale, veli, celo vreme joj je nekaj šeptal na desno vuvo, onda levo vuvo, onda joj je masiral obadva vuva i daval joj nekaj za prigristi. Bilo kak bilo, Mirko se nažral toplih kraflinov, zel je deset komadov za ženu i decu, i to je bilo to. Sad je trebalo Denizu odvesti k novomu biku, a čim sme zišli van z dvorišča, počela se na prikolice ritati i mukati. Gda sme došli na Škvorcovo dvorišče, ponorela je. Ni mislit van z traktora. A Kazanova, lepi kaj slika, stal je na dvorišču, joči su mu plazile po sake nejne dlake i rogima. Mene je sinulo, nju je lupila filofobija. Sad gda ju je Zorba ostavil, ni mislit zajti v novu vezu. To su gliboki psihološki problemi v pitanju, komenterala je stara Škvorecova. Premenili ste joj ime, premestili ju na novo mesto v štale i sad, novi frajer. To je kriza identiteta.

I kak sad dale? Otiti v Dolnje Moslavačko Selo k Oštrecima, oni imaju simentalškoga bika, morti se i Pisava i Deniza zalube v nega. Derek mu je ime. Jožek je mam rekel da pe ž nu k veterinaru v Križ, i da bu umetna oplodnja v pitanju.

Kad, odjemput me zvekne dedina galama: „Baba, daj četrdeset ojekov, došel je nekaov paket!“ Krave su pile vodu na kopanje. Odbežala sem na most, platila račun i vrnula se v dvorišče. „Kaj si pak bedarila po internetu!“ I setim se, kuma Jagica je v toplicam: „Kuma Jagica me poprosila naj prevuzmem nejni paket, tak je javila dostavlaču.“

To je bilo blizu!

Fotografkinja

Zima je išla kraju, conjki snega su se vlekli po dvorišču kak rashitani komadi gúna. Z dana v dan ti znucani dronjki bili su vse menši, a njihova zmazanoča vse zmazanija. Zmed te kerpice zime kaj se komaj zatrajala, v kalcem bistre vode leščila je i lukala na svet zelena trava kraduči mi joči, pozdravljajući to malo zimskoga sunčeca.

Celo dvorišće bilo je puno otiskov: šapice, papki, kopita, potkove, kandže, čizme, tačke, trakač, beciklin, traktor, platon, vrapčje i kokošje nogice, stočkano z klunima živadi. Gdo bi znal kaj i gdo se tu ni potpisal. Celi roman za čitati o selskom sirotinjskom imanju. Te trage bi detektivi tajne službe imeli za istraživati bar pol radnoga veka. Koja je kokoš bila naša, koja Marekovičkina v poseti latoru z kuruzom, koja se dotepla z Rendulićevoga jata. Koji otiski pripadaju koje čučice. Ili race, morti racaku. Skopale su kanale po blatu gda su s klunima gablec iskale. I guske imaju plavajuće kože, ali su njihovi tragi vekši i glibje prepadnu, su težeše. Gda se vse to prek noči smrzlo, bili su to reljefi, hijeroglifi i umetnička dela od neprocenjive i neponovlive vrednosti. Zakaj bi tajne službe istraživale vse to? Jer su to dokazi zločina, stalno je nekoga gazil, lovil i žral.

Vnukova cura, a nikak nis mogla zeznati od česa živi, slikala je umetnost naše živadi i marve v kalu, bi reči fotograferala je smrznene blato i koječiji i kojekakvi *the poop* (drek, op. Ifkica). Gda ju je na dvorišču vidla kak se vleče za strojem

z pol metra objektivu, Krivušićka me je nazvala i veli da jel znam da je to umetnica ta i ta, i bome mi je napripovedela cele romane. Imela je izložbe fotografij v Rovinju i Zagrebu, Beču i Londonu. Nagrađivana umetnica. „Nejni muž Ratko je pajdaš z mojim sinekom, imaju stan v moje stare zgrade v Zagrebu. Ide od cveta do cveta, gde slajše, tam dugše. Žal mi je tvega sineka, al to je tak“. A ja, da bi reč rekla. I kam baš nevolu od Krivušićke mora svoj nos rivati kam treba i ne treba!

Gda su deca prešla proč, suseda Gajgerica me je zvala i veli da joj se čini da je tu gospu slikaricu videla pri kleti Mireka Trnorušca. Veli i tam se prenavlala ze foto-aparatom, a on je roštil pekel i bome i nju okretal, a ne na gradele, pozabeći da klet nema firunge.

Vnuk se je posle falil kak je naredila izložbu ze slikami blata i *poopa* na našem dvorišću v Grazu, i dobila je dobre kritike. A on kaj dete, presrečen! Držim, vsi su se bojali nekaj reči jer nigdo ni zaprav razmel kaj to je. Posle je imela izložbu teh isteh originalnih slik v Pragu i prek kanalca, v Engleske. Prodati čak ni smrznjeni pačji drek, već same negvu sliku i to pet put, bome je to treba znati! A gdo su ti lubiteli umetnosti kaj se dive bokčijskomu dvorišću? Morti se moglo reči da su račji tragi zaprav stupine nog snežnog čoveka, ak su snimleni z pravoga vugleca v pravom momentu vu odnosu na Kumovu slamu, oblake i položaj Zemle spram Suncu. A to je valda bilo gda se umetnica popiknula na čuču kaj si je pred num čučnula i naša je umetnička fotografkinja opala v blato. To je onda bil pravi perfomans pred štalum. Valda je kokoš mislela da je dekla šari pevec v onim risanim tajicam, a ak očemo po istine, nesu ni čučice kaj su negda bile. Gda je k sebe došla, dekla se stuširala i preslekla v trenirku kaj ju je našla v ormaru, od naše dece, nazula je moje čizme da pe slikati svoj otisek v na pol odmržneno blato. Zmazani veš je porinula vu vrećicu skupa z obuču, zebjala si je tenisice na tavanu i to je bilo to.

Posle sem čula da je prodala slike i kupila si novi avuto. I tak, penezi leže v blatu, a malo ko se zna popiknuti na nje. Naš se vnuček uspel zalubiti v lepu mladu doktoricu, pokojnoga Franca Tušeka vnuku, išel je k nje na pregled i borme su se sistematski zalubili. I mam je cela familija zdraveša!

Gelipter

Bila sem v betežnice v posete svoje sestrične Šofije. Pred puno let, z Gornjega Moslavačkoga Sela se udala v Zagorje. Z aspekta seobe naroda, ona se povezla v rikverc, vrnuvši se v orsag naših pretkov. Kak to več je denes, negdašne raselene familije z puno dece retko se viđaju. Otkad dedeka i babice več ni, naši Zagorci su nas retko posećivali. Jedino za Svisvete, gda su grobeke obilazili, a i to već malo ko. Vse su mejne ranjgle i lonci v kojima kuvam dočekujući je.

Prekčera me je Šofija zvala z mobitela, još bu bar tjeden dan na pretragami v zagrebačke betežnice. To je lepa prilika da se pospominamo nasamo, složila sem se ž nu. Dedi ko dedi, malo si popiju i nemre se dojt do reči od njihovoga klopotlivoga laprdanja. Ovak bum prešla bez kuvanja i dvorenja, ali i nejnoga zмикavanja oko plaćanja ceha v krčme.

V betežnice, soba z četiri posteले. Sedim na stolcu vuz Šofijin natkaslin i spominamo se, puno je tega za nadoknaditi. Kad, ve ti na finoga gospona v tamnoplavomu, prugastomu Al Capone odelu, siva kravata, prugice na šrek. Na glave mu sedi *Fedora* škrlak, a lice mu se jedva vidi od bukete cvetja. Kaj da je dohajbal vu vremenske mašine z devetsto dvadesetih let prošloga veka, ili z holivudskega studija. Šlank, visoki, lepi kaj slika mladoga Omara Sharifa. Na čas sme sve zanemele. Takvi kus muža retko se vidi. Vse oči su ga sledile, a pacijentice mam prizdravele. Pitanje je: Komu od četiri žene je tej če-če gospon došel v posetu? Morti je zabludel.

Z dugačkim korakima, grabil je vraven k gospe Višnje, druga postela od nas. Bi reči prva z leva gda se vlezne v sobu, a do nje je bila gospa Ljubica. Mam se vidi da je to pravi pravcati fulir, frčni oldtajmer vu voznomu stanju. Tej je prehitil više bab na pleča nek tsunami brodov na oceanu. Kuševleju se oni na posteale, kaj da su na medenomu mesecu, a v sobe, mi čkomečki poslušamo kak veter vani fučka i luple z grančicom platanuša po jobluku. Višnjin mobitel je počel cvileti, vsa sreča, bi ju loter sirotu zatušili, su morali do lufta dojt i sopsti. Gospa se javi na mobitel, veli, soba 6, i počne krakoriti kaj da je pamet zgubila. Gurnula je prugastoga stričeka z cvetjem k Ljubice, a on se mam sel na nejnu postelu i prignul se k nje, toboš se kuševleju. Gurnul joj je cvetje v ruke. Šofija i ja sme zanemele, kaj da sme pri zubaru.

Vu to, sestra otpre vrata sobe i veli Ljubice da ju išče gospon Ivek, jel sme dojt k noj, bi se štel pomiriti ž nju, priseže, bu dober i nebu nigdar digel ruku na nju. Ljubica v panike gurne fulira proč i pokaže mu Šofijinu postel. Ovej se je skup z cvetjem premestil do Šofijinih nog. Vu to su v sobu vlezli Višnjin sin i sneha, lepo su se spominali. Došel je Ljubičin gazda, bečali su i mirili se da ih je bilo grdo za čuti. Mi tri smo se toboš nekaj spominali, ja da pem proč, dignem se z stolca, a tej čas, za mojim plečim, Šofija je zakričala:

- Mirek, fala Bogu kaj si došel! Kak je novoga?
- Jagoda se otelila, grozdje sme pobrali.

Grleči svega gazdu, Šofija mi je namigivala, a ja nis razmela kaj imam narediti, i jel mi je to treba? Ona se je kušovala z Mirekom.

- Gleč Mirek, kakvo lepo cvetje su mi Ifkica i Tomislav donesli!

Prije mene podlegavec pod ruku, ja zemem vazu, da pemo natočiti vodu za buketu. Ruke mi drščeju. Am sem doš-

la zdrava v betožnicu, a borme je pitanje kakva bum zišla vun. Ni to nekakvi jeftini turski sitcom ili meksička dramedija. Odemo mi, nečiji hercik prekolubnik i ja ze sobe na dugi gank. Prijel me je oko pasa i stisnul k sebe, kaj da je znal da su mi se kolena raštimala. Mašimo se bez reči do zahoda, gde bum natočila vodu vu vazu za geliptersko cvetje. Kojekakove babe vusput su pozabile joči vrnuti v tikve, gda su gospona fulira opazile. Kaj da su duha videle, valda zaradi vonja varikine v luftu. A i ko zna kaj im se po možgane motalo, tak privlečeni muž, a z babum.

- Ifkica! Am si to ti? Kak si, nis te videl petsto let? Bogme se ne menjaš. Jožek! Gleč tebe! Kaj mladenec! Dobro se držiš, am si zrasel..., ti je to venčano odelo?

I zaleti se ded k nami. Ja si mislim, jel moguče da je svet tak mali?! Nikak se skriti, a ni kriva ni dužna. Me vrak nosil v tu posetu Šofije. Gda je starec dopuzal na meter do nas, stal je i kaj Lotova baba v stup soli boje sirutke se vrgel.

- Oprostete, mi se pričiniło da ste vi Jožek i Ifkica z Gornjega Moslavačkoga Sela! Ja dobro ne vidim, već šest meseci čakam, nemrem se dočekati kontrole vida pri oftamologu. Bil sem im na svadbe... Vi gospa se plunuta Ifkica!

Lubezivi noćni plavec se mam snašel:

- Možda imate mrene, to treba operirati, nije problem. Moja mamica je operirala oba oka u bjelovarskoj bolnici, sada odlično vidi.

- Je, je, fala puno.

Šofiju smo ostavili skup, gizdavi gelipter, Mirek i ja. Seli smo si v slastičarnicu vusput, spili kavicu i guštajući vsaki po jen kolač popravljali vsaki svoj cukorstaj potle bolničkoga stresa. Te prelubodelnik je bil fini i školuvani človek, mogel je larmati o vsemu i sačemu, najveć o svoje mamice. Mirek i

ja sme o dece žlabrali. Potle sem nakupovala stvari kaj sem imela na popisu več dva meseca.

I tak, dremlem v cugu i setim se, tej starček kaj me je prepoznal v betežnice je Pepek Kunekev. Z Polane Ivaničke, priženil se v Česmansko Selo mam posle rata, Drugoga svetskoga rata. Lani smo mu prodali deset vreč zobi, nekakvi je rod z svekrvine strane. Kad, na naše železničke stanice ni Jožeka. Vsaki put gda grem na put, on me doveze do cuga i kupi mi kartu. Na povratku, na cugu šestaku me pričaka z avutom. Ak sednem na cug raneše ili kesneše, mu se javim prek mobitela.

Tej put sem vlekla dve velike torbe, kupila sem zimsku jaknu za se, dva para zimskih čizmi z krznom za po dvorišću i v štalu, za mega zakonskoga priležnika i za me, da noge ne ozebeju. Čizme su bile na rasprodaje, jen par kupiš, jen par dobiš zabadav. Nekteri poduzetnik se preračunal i naručili z Kine puni eroplan tega proizvoda za vreme poplave, a nesu se vse prodale. Vode su se prerano povlekle. I sad, trudna i spačena, Ifkica kaj Ifkica, pešice vleči vse to prek celoga sela! Niš, pametnejši popusti, zovem ja gazdu, morti je zadremal na kavuču ili se nekaj stalo. Fala Bogu za mobitele.

- Jožek, am nesi došel pred me? Kak bum zo temi torbami klipsala tak daleč, znaš da me koleno boli!
- Kaj te ni gelipter dovezel?

I šlus. Tuliko o bogomdanim mobitelima. Pervo se bu duril, a ja bum kuvala jelo koje voli da ga odobrovolim. Onda za tjeden dan bu poslušal kaj mu imam za reči. Sedela sem na stanice, čekajući nekoga poznatoga, morti me poveze, kad zove me Šofija.

- Ifkica, koga si vraga morala Mireku reči da Tomislav ni tvoj šoc? Znaš ti kakve ja sad probleme imam?
- Ja nis niš nikomu rekla, a znaš ti kakve ja probleme imam?

- Nis ja kriva kaj su ga Višnja i Ljubica porinule k moje postele. Kak bumo to sad razvuzlale? Onej moj mi veli naj z betežnice odem k svemu bi sad rekla kaj!
- Valda je sam skopčal stvar. Ne bi se ti za mulca udala. V slastičarnice sme se samo spominali, a da bi reč rekli. Mirek ga ni niš pital. Ni mene.
- Si dva kavalira pelala na sladoleda? Mogli ste si sobu znajmiti... *Arrangement à trois!*
- Čuj, ja bum svojemu dedu kuvala sekeli gulaš i napekala krafle z pekmezom od naše marelice, dok stari ne dojde k pameti. A ti se snajdi.
- Očeš da dojdemo k vam gda zidem z betežnice i se vsi lepo pospominamo ko ljudi?
- Ja idem k svoje Mace, baš je došla po me. Tam bum prespala. Naj me zvati i naj dohajati ze svojim gelipterom, mužom, susedom ili poštarom. Čim se bumo više zgovarale tim bumo više krive.
- Ni on moj...
- Nije ni moj!

Zgasila sem mobitela i hitila torbe v Macin avuto. Ne bu mi veruvala...

Googlek, Jožek i Ifkica

Z dolaskom susede Krivušiće, pred puno let, imela sem novu televiziju v svojem kuhinjskom joblu-ku. Gda sem belila krumpere ili prala suđe, mogla sem vsaki čas pratiti kaj se dogaja pri nove susede. A i štela sem se uveriti da je to zo čim se stalno pri meni fali istina. Bilo je lepo videti kak dojdou deca i poberu mamicu v fini restoran, če joj je rojsni dan. Ak je bil vikend v pitanju, vani su se vsi skup loptali z decom i otišli oplackati švedski stol na selsko gospodarstvo v trsje. Falila se kak su pojeli pol janjca.

Pri nami je bilo drugač. Tradicionalno i zavostalo. Če je bil Jožekov rojsni dan, ja sem kuvala, pekla, dočekivala, i to z veseljem. Ak je moj, makar bi ga najrajše zatajila, pak sem kuvala, pekla, dočekivala i celu noć prala i pospremala. Za svoju decu. Jer me to usrećivalo. Za dedov imendan, Josipovo, kuvala sem, pekla, dočekivala, dojde nekaj dece i celo selo. Slično kak Irci imaju svega Patrika, mi imamo svojega Jožeka, samo vodu v jarkima ne farbamo v zeleno.

Dojde Božić, pak pospremaj, peči kolače i celu noć peri i čisti hižu. Če je Vuzem, vse znova, čekaj goste kaj te kušneju, donesu kakvu virozu, najedu se i odu. I pomoli se Svevišenjemu da ti daju dobru ocenu gda po selu tračaju. Onda celu noć čisti i peri za gostima. Dojde godišnjica smrti babi i dedu, dojdou Jožekova braća i sestre, stari su, nemreju voziti po mrkline, ostanu spati. I vsaki je na svoje dijete. Rani je dva dana, presleči postelinu, čisti prede neg dojdou i tri dana kak odu. Celo

vreme slušajući svemoguće dijagnoze kaj je muče. A najgorše je gda Krivuščka dojde, samopozvana, i onda se fali kak nju nejni „vode van na ručak“... ili „ide na izlazak na večeru“... i tak vse to. Trebalo je nekaj narediti po tem pitanju, a ja nis znala kak to onak fino zvleči i spelati.

Gda sem zbuildi trsnih škarji strgala nogu, vidla sem da se more bez mene. Same je trebalo reda narediti. Istina da sem volela svoju decu, pribirala je na vrpu, vučila da si budu dobri i pomažeju jeno drugomu i poštivleju se. Ali, već sem jedva vlekla po dvorišču one dve dojače od osem litri pune mleka. Ruke su bolele, noge oticale, križa pucala. Čkomela sem, nigdo ni znal. Če bi se žalila, bi rasprodali kravice, poklali živad, a onda, kakvo bi to življenje bilo? Prazna štala i svinjci, prazno dvorišće i prazna duša.

Onda mi je moja dobra pajdašica i kuma Štefica priskočila v pomoć. Poslušala sem ju i v petek popoldan sela pred vrata svoje ambulate. Gdo ide na posel, v petek je zdraveši i pobegel je već nekam na vikend. Selaki pospremaju i nakuhavaju, čekaju decu z grada. Deca ne trebaju ispričnice, subotu i nedelu nejde se v školu. Tak da sem se nadala – ne bu gužva. I baš sem si sela pred vrata svoje doktorice, v našem lepomu Domu zdravlja, kad zleti van doktorica v kostimu, crnim očalami i beš van ze zgrade. Mam sem ostala bez sape, imela sem strategiju, vse planerano, a ona beži proč? Istina, bilo je pred nekakvi praznik v ponedlek, s tem nesem računala. I bila je istina, nigdo ni bil betežen pred tej kak vele, produleni vikend. Gda me je vidla, obesila joj se lalovka, zinula je kak krokodil i bome sem mislela da bi me v požeraka svega mogla povleći, kak usisavač. Onda je skinula očale, lepega mi licemernoga osmeha dala, zaprav, se je nakesila vse do sedmic, valda je osmice zeštemala, okrenula se i rekla:

- Samo čas, da obučem kutu i operem ruke!

I vrne se ona v ordinaciju. V čekaone nikoga. Sedim sama kak da mi je kikle negdo zalepil za letve klupe. Osečam se kriva. Jožek se na funduši muči sam, kosi travu za krave, kida, doktorica nemre na svoj produženi vikend, gdo zna kakvo sem još zlo naredila. Za čas, eve ti ga na, zove ona mene, službeno, po prezimenu mega Jožeka. Odlepim se od klupe i skočim kaj veverica i beš k njoj na otprta vrata. I odma se setim da to ni dobro, to kak sem skočila. Mam mi ne bu verovala da me boli kuk i koleno, cugaju i stišču rebra, a rame da ne spominam.

- I, što mogu učiniti za Vas, bako?

Mam mi je bilo dost. Nigda me niko za ozbilno ni zval gospođa, to razmem, se mam vidi da sem ja selska mučenica, al nesem zato bedasta. Osetim ja v nejnom držanju i glasu i lažnem osmehu kaj si ona misli o Ifkici. Ni prva ni zajna, naj joj bu! Špilala sem bedaču. Ja Ifkica kaj sem v doktoričinom kompjuteru, v podatcima ministarstva, v pateki, policije, milicije, sekud me ima, Ifkica na dlanu celomu svetu. Nis ja zbrala tu doktoricu, ona je mene nasledila skup zo tim stolom, stelažum z kartonima kaj imaju vuha na sto stran. Ni ona štelala mene ni ja nu. A sirota, gda se celu gimnaziju špinčila kak pe na medicinu i bu doktorica, odslužila teškoga fakulteta, ni znala da ju bum baš pred praznik došla zahebevati.

- I, kak je gospođo doktor?

- Hvala, dobro, što mogu učiniti za Vas?

- Znete kaj, da mi ne bi dugo žvrgolile, ja sem naredila popisa kaj mi je treba i kaj bi bilo dobro da naredime. Malo pretragi, malo lekmi, malo terapij, tak da bum mogla i ovo leto tačkati krumpere i kuvajnice, kositi travu, raniti blago, kidati štalu i nadevati kobase ze svojim Jožekom. Da ne spominjem kuvanje jela saki dan. Za nas i za svinje. Znete, puno je to dece, gda zakoleme tri

pajceka, treba po snegu i zimi creva oprati, žlemati, debela creva okretati i ruliti v puno vruće pak onda mrzle vode, nadevati krvavice, češnjovke, pečenice, bele kobase. Nekak sem slaba. Gda sem močila noge v škafiću ze soli, kaj bi mislele da su na moru, skrolala sem po *the internetu* naj bi skopčala kaj se zdemnu dogaja i kak se bar malo zalečiti.

Imela je lepo, nežno, belo lice, kak me dečice ritice gda su se rodili, obrve kaj da je Pikaso narisal (Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno María de los Remedios Cipriano de la Santísima Trinidad Clito Ruiz y Picasso, španjolsko-francuski slikar, kubist). Baš me zanima kak ga je mamica zvala gda je trebalo iti jesti, a on se igral na dvorišću, valda je v žepu imela popis imena.

Dok je čitala mega popisa, gospi doktorici je pocrlenel vrat, pregutala je ono kaj mi je štela reći. I onda ja, kak babcica z iskustvom, mlađoj babi v bele kute velim da razmem v potpunosti, da se vidi kak ju je valung opalil. A da bu prešlo.

- Kak vidite na popisu, prosim recepta za leka protiv glivic na noftima, i na tabanima. Onda, trebam gela za vene i gela proti bola v desnom kolenu. Bi prosila kaj bi mi zrengenal desnega lakta, boli me gda nosim košaru punu cikle ili krumpera z jograde. Gda okrenem glavu, vu vratu nekaj puca kak da bi z puške metka poslal v kičmu. Pozabim na tej problem, a gda se naglo obrnem naj bi čula kaj Jožek mumla, skočim i splašim se kak me živec v križima zapeče. Kaj da bi mi vrući širajzlin prislonil celu dužinu pleča i po noge, vse do lista. Dale, trebala bi slušnega aparata, slabo čujem. A moj Googlek veli da je treba mam dva aparata našarafiti v uha. E sad, to je problem, jer moj minister zdravla, a Vaš gazda, veli da neda dva aparata jenomu pacijentu, neg same jeden!

A to ni dobro za mozek. Onda, prosim uputnicu za specijalistu za svoje oči. Tega kak se zove... no...

- Oftamologa?
- Negda su je zvali okulisti, specijalisti za očne betege.
- Koji problem imate s očima?
- Starost, lepa moja. Ne vidim dobro!
- To je normalno, pišem uputnicu.
- No dobre.
- Još nešto?
- Je, je. Bole me križa. Rekla je kuma Štefica, da je treba to slikati. Ona je slikala celu kičmu, bome su joj se kraleški razbežali kak auti na autoputu potle karambola!
- Dakle, vaša kuma vas je instruirala da snimate kičmu.
- Je, mi se čini da je moja kičma kak potrgani vlak kaj curi v reku z mosta, vagon po vagon, am sem to vidla na televizije, v Ameriki se stalo. A to Amerikanci nesu dali van, nek su to Englezi javili na televizije. Bi je šteli Englezi natrag pod krunu deti, sad gda je princ oženil Amerikanku. Tak su se negda kraljevstva širila. Cure su nosile velikoga miraza, a bome je ova donesla Ameriku! Za ne verovati, kaj ne?
- Gospodo Ifkica! Evo vam vraćam popis, ono što sam označila znakom minus, to morate kupiti sami, ono što sam označila s kvačicom, za to sam napisala recept, ali to se plaća. A ono što ima plus, to potražite u ljekarni, ne treba vam recept. Sada kada dođe sestra, a trenutno radi u drugoj ambulanti, ona će Vam isprintati uputnice i naručiti Vas kod specijalista. Možemo snimiti lakat, a kičmu ste snimili lani, sumnjam da se nešto jako bitno promijenilo. Kupite si tablete protiv bolova.

- Kuma je rekla da mečem oblog od rakijske križe, pre-motam z najlonom i vunanim rupcem, a na lakat da mečem ribani crlenec luk i aluminijsku foliju. Ricinusovo ulje...
- Odlično, dok si pomažete i borite za sebe, dok je optimizma i vaše kume, sve će biti u redu.
- I Googla!
- Da, i Googla.

Sirota doktorica je na kraju našega intervjua bila bleđa, a ja lehka kak leptirica. Putem sem naletela na kumu Šteficu, a mi se čini da me je vrebala na te klupe v parku pri Domu zdravlja, i sripovedam joj kak sem bavila pri doktorice, a ona meni mam kak z topa:

- A nisi iskala da ti kolena slika na rengenu?
- Nis, to sem pozabila napisati na onej paper.
- Odma se vrni, išči vse kaj moreš.
- Ni mislit!
- A terapije? Si dobila terapije?

Sad mi je bilo dost. Rekla sem joj da sem dobila tri tjedna toplic, plaćeni hotel i jelo i pilo, vežbe i masaže. A gda sem tu večer dojila kravice, male mi se štucalo, valda je doktorica sletela tam kam je štela ranije prhnuti s posla, i pri večeri zabavljala pajdaše i pajdašice zo tim kak je prešla z Ifkicu. Naj joj bu, navek mi je drago gda nekomu donesem malo veselja. V sobotu je memu Iveku rojsni dan, več polako pripravlam i kombineram, pak je dugaček vikend, buju deca došla. Nekak bum, moj Jožek, Googlek i ja.

Hejteri

V našem prelepomu Gornjemu Moslavačkom Selu navek sme imeli hejtere i hejterice, a nismo je tak zvali. Oni su naši domači napuhanci, nadžakbabe, tukci, posranci, trač-babe, čučavke³, zgubidani i grintavci. I Velike sestre otkak je Mirek Trčka zabunom v knjižnice posudil Orwellovu knigu „1984.“. Mi se med sobum razmemo gdo je kaj, ni to nekakva novotarija, imamo je otkad je sveta. Mi smo je zmislili.

Po istine, našim moslavačkim hejterima je hejt hobi. Ko prvo, misle da su najpametnejši v selu. Na gruntu oreju, kopaju, zubataju seno, namečeju gnoj na kola i razvažaju po polu, siju i sadiju vse kaj im treba, a onda v slobodno vreme čist sportski hejtaju koga i kaj stigneju. To ni dost, još i laprdaju, žvaglaju, klafraju, klopoču i larmaju lajavajuči jeni druge, to im je omiljena razbibriga. Ne moraju cajte gubiti na kojekaj, bi reči đogirati, vežbati ni mediterati. To sve odrade vuz posel. Obično se hejta one koji po sudu većine imaju preveč nečesa. Hejta se one kaj su z sela prešli v grad pak glume gospodu. Onda, hejta se dojdeke, gastarbajtere povratnike, ladanjsku gospodu, a i sirotinju kaj je došla od žlice skrbeti. Ak sfali materijala, lahko se pridoda i zmisli još kojekaj.

Novovirtualni hejteri nemaju pravoga posla, a bedaki kaj im davaju svoje cajte zabaf, to pratiju, ne razmeju da oni tak

³ hejterice kaj čuče v kuruze i drže pohotnikima v grehu sveču

lepe peneze vrte. Ovi naši domači, selski eko-hejteri i hejterice podele tej svoj hejt ne virtualno, već z nog, od vust do labrnje, od gubice do lalovke, direkt na slušni aparat. Tak se te virus širi. Primera radi, još nes z rajza dobeciklerala do svega mosta, a već pol sela cirkusera po pitanju mega sivoga plisiranova šosa staroga dvajst let. Kaj da sem ja kriva kaj se te canjek nikak zdojti. Žal hititi. Sem trebala od njega harmoniku narediti? Ili strašilka Škota od slame složiti?

Plisirani šos se ne nosi već trist let, smejala se z mene Kata Pigačova z Pepu Bedačkovicu, v redu pred kasu v marketu. Za nje sem ja sem selska Prekardašijanka. Prekardašila sem nepisane zakone selske obleke. Denes moderna selska baba nosi trenirku, nekakovu košulu, dedov lajbec, već nečije hičene tenisice i rubec na glave. Gdo to ne bi hejtal? Ja se delam da je ne čujem, kaj drugo z bedačami? Držim da je to največ boli. Lepo sem im se i veselo nasmejala, mahnula z rukum na pozdrav i pokazala im slušalice kaj sem je toboš imela na vuhima. Onak zbelene vredile su zlata kuliko su teške, a ima ih. Još sem čula kak su komentirale da sem mršava ko trlica. A naj im bu. Istina boli. Borme Kate treba *ektsra large* kada za odmakanje. Nejni dobri Dragec, moj bratić je moral stenu zrušiti i novi prezid zmed kupaone i ganka podiči, naj bi te baba svoj hejt vtapala. Znam z prve ruke.

Mislim si kak tem hejterskim laprdačam narisati da je za vožnju beciklinom te šos jako dobra stvar. Komotni je i napusti se med kolena, dugaček je taman da ne vlezne v špice kotača. A ni vruće, spod nega ima lepoga vetra okolo-naokolo. V lačam nejdem z našega dvorišča van. Mojemu Jožeku bi brk od muke zrasel do čižmi tej čas, ak bi ja svoju rit dedima pokazivala. Poštene žene ne oblače lače i nejdu v krčma. To je onda spolna segregacija, nesmeš baba lače obleči i nesmeš v birtije danjgubiti, dedima kvariti veselje! A sad, to kam i zakaj dedi zure bu ostalo bez komentara. To su ormoni krivi, je li.

Mara Dokmanička, Zlata Šemperova i Katarina Vražičkova su tračerice, tu ne dvojbe (engl. *blabber, cilculator, gossiper, stool pigeon, canary, deep throat, squealer...*, op. Ifkica). Veli mi moja Vesna, naše čeri Ankice suseda, to je nasledni poremećaj, im je to v genima, babe i prababe su bile tračerice takaj. Gda na trač dodaju malo hejta, to je to! Dojdu na vrata hiže nenajavlene i nepozvane, vse sprešnofaju i onda o bokčije spelavaju cirkusa po selu. A najveć pehaju v dobre ljude, one kaj nisu materijalisti i za svoju dobrotu niš nečeju nazaj. Dobri su zato kaj su dobri i kaj je to veseli. Kaj imaju, to podele z onima koji su potrebiti. A tomu, bi reči empatije kak ni hejtu, ni leka. To vele da je onda vesmirska ravnoteža, ili ti glajgeviht. *The balance*, da ne bu zabune.

Retki muži v našem Gornjemu Moslavačkomu Selu su hejteri, morti oni kaj ih je priroda zeznula, imaju puno preveć ženskih nek muških ormona. Tak su ti vražji ormoni krivi za vse. Inače, gazde se lahko razbele gda rečimo sused pomekne mejaški kamen, otera mu kravu z paše v prekupčev kamion, prevari ga na sajmu gda je na vrhu vreće lepa suva kuruza, a spod nje plesniva, od predlani. Tu dojdu šake na trf i tej toksični i handrasti ded ostane bez kojega zuba, a i nos mu premeni smer kaj vetrokaz. A zubi su skupi. Če se ide na sud, bome vučeni advokati i suci imaju cirkusa za čuti i lepo zaraditi. Čim dukše se bedaki vlečeju po sudnice, tim više nima v žep. Potle po restorane skup žereju i zabavljaju se na račun sirotinje. A svoja čuda, grehe i kojekave spelancije znaju skriti od sveta.

Denešnje virtualne zvezde i zvezdice priskrbe si svoje virtualne hejterice taki, i jene i druge fuliju koječega po *the internetu* naj bi na se privlekle oči sveta, ali se i geliptera z preti-
lim šlajbukom zadobavile. Lepotica treba puno penezi za održavanje svega tela i lica, a ona ktera to po mamice prirode ni, ta treba celo bogactvo da bi i gola nekak zgledela. Sreća kaj su muži slepi zaradi muških ormonov. Pak ti ormoni, vrak ti dal

takovi posel! Tim deklam zemlopis ni problem, prhenju te čas na kraj sveta za svojim hotnikom. A kaj drugo moreju bokčije mlade, ne delaju, nejdu vu velike škole, ne ribaju pode, ne kopaju na vrtu, ne kuvaju, kavaliri im plačaju jelo v restoranima. Podrazumeva se da bi je ti nezakonski privilegavci trebali čist tradicionalno i oženiti, naj si vmirujuća lepota starost osigura. Za početak, zlatna kartica i bankomat vu vile su dobrodošli, tak da se hotnica ne mora oblačiti gda ide dizati zaradu.

Pra-pra-pra-pra-babe denešnih hejteric su kurili na lomače, kaj coprnice. Bože oprosti im ak jesu i ak nesu krive bile. I onima kaj su im podžgali jogenj pod tabanima. Dan na dan se pitam, zakaj su mene moji v cirkvu vodili i z peklom me strašili? Zakaj je poštenje, suosjećajnost i skromnost bilo prvo kaj su me navčili? Am se tak sirotinja štanca! Ili su cvikali, bi me kojekakvi niškoristi na peklenške lomače vužgali. A za kaj?

Stručnjaki nas vuče da trolima, hejterima, hejtericam, frikima i gikima ne smemo davati štofa i odgovarati na uvrede i kritike. Moji nuki vele da su to luzeri, krelci i retardi i da se treba delati da su nevidlivi, da ne postoje. To je najbolši lek za vmoriti njihovu merznu (engl. *hate*, op. Ifkica). Moja Goga mi pametuje, po rečima se more prepoznati nečija emocionalna oštećenost. Med hejterima se najdu i narciseki i psihopati i ko zna kaj još. I sad si ja mislim, navek ih je bilo same kaj se beda-ki nesu reklamerali na *the internetu*.

Ifkica špijunka

Več osemdeset šest let življenje je nezamislivo bez televizije. Vsaka familija, čak i v našem prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu ima bar jen sušičavi, tenki televizor. Negda su serije *Gruntoščani*, *Naše malo misto*, *Smogovci*, *Krapinski festival*, *Splitski festival*, opusteli naše selo. Gledelo se tej jobluk v Dalmaciju ili Podravinu, Krapinu, Zagreb. A sad, to je tuliko kanalov da treba voditi rasporede gda je kaj i gde na programu i v koje vreme, slično ko kak smo negda ko đaki imeli školski raspored.

Putem televizije brigujemo o holivudskomu crlenomu tepihu i babskim kiklam, brexeterskim problemima z princima, kralima, flojsama i fačukima, EU kase vuzajamne pomoči (EU fondovi, op. Ifkica). Čini mi se da je veče naše znanje o New Yorku neg o Osijeku ili Varaždinu. Sramota. Na svemogućemu *the internetu*, tiktokERICA si je zaradila sedemdeset milijunov pregledov na mreže reklamirajući škornje na venčanju. Da je po sakom zaradila 10 centi, oj, la-la, ne bu krumpere morala ogrinjati, zlatice pobirati i puže po vrtu loviti dok je živa. Po temu, imam za razmeti da je televizija otpisana. Z bebi-bumersima bu i ona prešla v hištoriju. A bilo je to veselje i stvar prestiža. Gdo je držal do sebe v šezdesetim letima dva-desetoga veka, i štel glumatati to kak denes vele snoba, kupil je televizor. Ak je imel struju v hiže. Nesi tu igračku mogel nositi ze sobu na posel i na putovanje, nesu ljudeki znali tvoju premoč. Osim ak se antena videla z ceste. Kojekakvi hejteri su

obilazili pajdaše naj bi videli kuliko bele tehnike imaju i gdo je na kateremu prlku selske lojtre.

Mene to pačane v tuđe imanje i probleme ide na živce, saki sakega oplete i tuši, kaj piton svoj *brunch*. A kolko put sem se vjela da takve gamadi i ja pomažem. Ni sama neznam zakaj. Kak svi tak Ifkica. Držim da je to zato kaj se z nekim nemam kaj spominati, a nemrem ih se rešiti. I onda vudri po poznatima. Takozvani *chatting*.

Nis veruvala da bi i ja bila na riflanju i dnevnom redu Velikih sestric svega sela. Jožek, ja i naša deca držali sme se reda kak Bog zapoveda. Grintavima, gingavima, pjanima i lenima sme pomagali kuliko se moglo, trpeli kaj se moralo i kuliko se dalo. Štela sem živeti v miru sama ze sobu, karmu, univerzom i vsim felama boštva kaj je človek zmislil, poštujući starinski odgoj. Moja vnuka, buduća psihologinja me je pitala: „Znači, ti si bako kategorija optimist? Kako ti je uspjelo ostati naivnom u tim godinama?“ A ja, da bi reč rekla. Kaj deca znaju.

Vsi ljudi imaju velika i mala otajstva. Gda kojekakvi trač prelaufa prek celoga sela, već je pravi tornado! Gda je vnuk Tibor došel k dede i babe, požalila sem mu se da čujem kak me selo ogovara. On ni mogel k sebe dojt, za nega ja sem Super-Ifkica, i negva lublena babica za pedeset i pet! Točno tak je rekel, lubi ga baka! Za dva dana se pak navrnul k nam i done-sel nekaj o čemu reč da bi rekla. To treba hititi v žep osumnjičene Velike sestre i poslušati kaj hejterica trola i blebeče.

Štela sem na test vrči pet familij. Za druge sem znala da me ne trpe, toboš je vugrožavam. Negde sem prečitala da je „...usporedba najniži oblik koegzistencije među ljudima...“, a borme sem i v cirkvi čula da je predrasuda, osuđivanje i procenjivanje ljudi – greh. Piše i v Biblije, najčitanije knige na svedu. Pametnomu dost. Kaj se špijunaže tiče, lahko je hititi bubu nekomu v žep, a bogmeč lepi posel zeti ju nazaj. Kaj naručeni, nabrzo su se Blaža i Pepek navrnuli k nam, prisluškič sem

spustila v negvi žep od kaputa i čim su seli v avuto, poslušam je i nemrem verovati svojem u vuhu.

- Jesi videl one bele kobase? Preveč špeka i mele, šparali su na mesu!
- Meni su fine, a bome si jela kaj da si z Bijafre pobegla. Vse me je bilo sram za te. Jedino, Joža je del delanec na stol. Tomu se nis od njega nadal.
- Je, tak tenki kiseliš još nis pila. Apfelštrudel je bil kiseli kaj sam vrak! Kaj da šparaju cukor, kava jaka da bi i biku tlak digla. Mi bu želudec zgorel. A, to s tum decum kaj se fale... Cela soba je v diplomam, ne moraju beliti stene. Prošli teden, gda sem z traktorom vozila odojke na pijac, bilo ih je kaj mravih na dvorišču, kotlovina je skroz na cestu dišala...

Drugi teden su k nam došle Mara, Jožekova sestrična i nejna kuma Slavica. Skrila sem bubu vu vanjski žep Marine taške. Celo smo se vreme spominale nad pekačom štrudlina od mega prefinoga sireka, pol slanoga z ribanom kuvanjicom, a pol slatkoga z vaniliju i koricum lemone. Još su im noge bile na našem u mostu, kad, ve ti ga na, oglasila se Slavica:

- Bučnica je premasna, a i preveč sira je v nju narivala.
- Meni je zlo, a samo pet komadov sem pojela. Ne zna gibanicu zrezati kak Bog zapoveda, am su to komadi za vmoriti človeka, veliki kaj dlan.
- A je si vidla kak je v osemilitreni lonec dela kuvati bunceka i pet prsti suvih rebric? Pa, kuliko oni jeju onda? Ona je niska i skroz zahirena, on je žilavi, pravi, jaki muž. Ni debeli, a ima ga! A one negve prelepe još, plave kaj vuzlika, loknaste lasi, rudlasta prsa... Da mi ga bar trifrtalka ni otela, mu se narivala i bežala za nim čak v Makedoniju...

- Slavica, daj-naj! Skuliraj se več jenput! Dosti bajki. Kaj je bilo, bilo je.
- Daj mi još jen komad bundevače, još dok je topla.
- A kaj bumo babici dale?
- Babica ne mora znati da joj je Ifkica poslala tri komada tikvenjače. Naj si ju sama sfrkne, ima kajta.

Mam sem nazvala bokčiju Anđelku. Da kak je, kaj ima novoga i tak, velim ja nje, poslala sem vam šest komadov bučnice po Slavice i Marice, još je topla. Sirota stara se porađovala. Al je bu špotala!

Još sem štela poslušati Dijaneke, naj bi videla kaj ne vala z demnu i mojim Jožekom. A kak ih ni bilo k nam, zemem ja kantu orehov i vlovim mladu čuču kaj se Marte štelo za svoje jato i hopla, zajašim svega beciklina i mašim se k kumima. Kaj Grek z darima. Bubu sem dela v žep svega svitera. Spili sme kavu, hrdali *specullas* i *queen* kuplene kekse. Onda sem sela na svoj kotač, i poslušala tajne:

- Kak se Ifkica dobro drži!
- Je, dobro se drži, am je to sedmero dece, starci, petnajst let je išla na posel i penziju si zaslužila. Veliki je to grunt, marva, živad, vrt... Posel za mladu ženu, a ne babicu.
- Kolko je dece i vnukov udavala i ženila... Ona je *iron lady* kak i Margaret Thatcher.
- Ne, ona je Ifkica-kralica, koja si je svoju krunu zaslužila.

Skoro sem se z beciklinom v grabu navezla zaradi smanjene vidljivosti v joči. Nigdar nigdo ni nekaj tak lepoga rekel za me! Fala Ti, Bože, na dobrim ljudekima i zagovoru. Veselje za me, a veliki korak za naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Negdo se usudi nekaj lepoga reči o suselaku. Zvadim slušali-

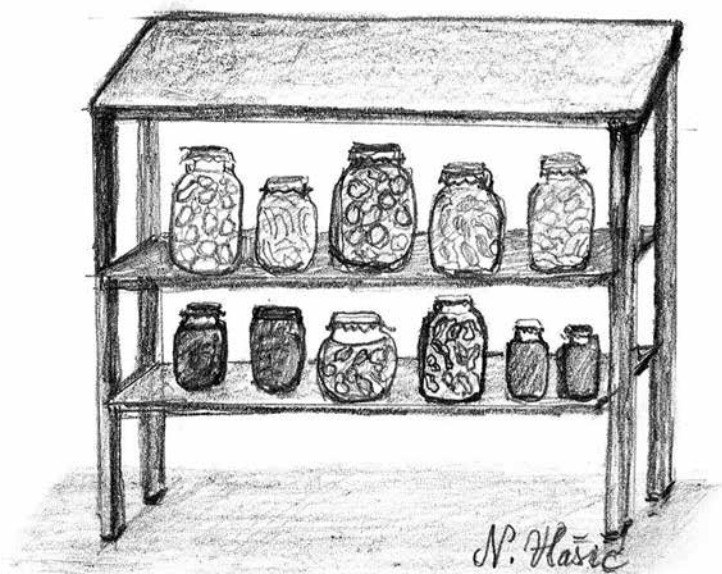
cu z vuha, otrem suze i obrnem se na Tarandekovomu mostu, nazaj po sviter kaj sem ga na stolcu, toboš pozabila.

Sused Dijanek me je dočakal na lese i gurnul mi mega svitera zmed prlkov, bez reči. Žmarci su mi se migolili po celomu telu, a noge odsekle kaj da ih je dreš pregutal. Dobro da sem se za svoj kostotresec držala. Gazda je prešel v štalu, a ja sem se naluknula v žep, bube ni bilo, kak sem si i mislela da je ne bu. Setila sem se, on dela v iste zgrade gde i Tibor. To mi ni trebalo! Kaj ak me tuži Jožeku?

Gda sem na našem najlepšímu gazdinstvu sredi Gornjega Moslavačkoga Sela svoj dvokotač spravila v plevnjak, dočakala me je Jožekova juva: „Baba, am si se ti v špijuna vr-gla! Te ni sram? Kuliko put moram reči – neču pulitiku v svoju hižu!“

A ja, Ifkica-kralica, na čas sem poveruvala lepim rečima i srčeško mi se pomladilo. Morem reči da je to bila velika prekretnica v mojemu življenju. Slično kak se svet premenil gda se 1929. zeznalo da se vesmir širi, 1945. gda je hičena atomska bomba na Japan, 1964. se vidlo da jopci rabe alate, a 1996. se zrodila klonerana ovca Dolly. Špijunaža je itekak premenila moj način premišlavanja stvari.

A one lepe reči, sejeno nem je nigdar pozabila. Časek kaj se pamti.

Ifkica the katedrala

Letno je doba, stalno sem na vrtu i polu, puno posla, a spremam i zimnicu. Bar ono kaj tuča ni pobrala. Nemam cajta za luftanje po selu i skrolanje po *the internetu*, same tu i tam se naluknem na tej virtualni svet. Sve su sprepleli i v rešt zaprli optički kabli, bežični telefoni i bežični cicnjaki, oj, la-la! Po noči ne spim, reuma mi trga zglobe kaj i oluja drevesa, nevola je obadve zatepla.

Skrolajući po noči po virtualnomu svetu, nabasala sem tak na prvi podvodni kružni tok na svetu, 189 metri spod oceana na Farskim otokima. Držim da je problem narediti rotor v našem selu jer križanje ni pod vodu. Šukunvlada ove de-nešnje selske vlasti obečala je narediti te prometni kolobarec, a zo tega nikaj. Al bi te okolek kaj spaja tulike pute, z prelepim crlenim i belim belagonijami v središču, podigel mesto! Lepo je gda človek ima kam joko hititi. Gda z Gornjega Moslavačkoga Sela putujemo vu svet, na te raskrsnice levo je za Zagreb; desno se ide v Kutinu; ravno na groblje, malo koso zmed puta za groblje i puta za Kutinu sledi Levo Dolnje Selo i cestom na desno od grobljanskoga puta, dojde se v gorice, naše prelepe Moslavačke Babje Riti. Vsi se babini kuki ovega sveta moreju skriti od nejne lepote.

Skičem i frčem po TV kanalima taki, vežbam čuklave prste. Jen profesor z amerikanskoga fakulteta prodekuje o pesniku Robertu Frostu i negvem stihu, *Dobri ploti delaju dobre susede* („Good fences make good neighbours“) i ja se skroz

na skroz slažem z velikim nebegledcom. Veliki ljudi misle jenako, sveta istina! Kaj se umetne inteligencije tiče, more ona premeniti ime v cunami, hakerati našu gnojčinu i ferknuti ju Gajgerice na novu fasadu. Nigdo kriv. Ni me za to čudo briga, imam ja svoju svest.

Na National Geographicu, dokumentarni film. Muži su lovili velike ribe v reke San Juan, Nikaragva, biologi da buju zeli ribji DNK za potrebe istraživanja. A su prvo vjeli *crocodilsku iglicu*. Štrikajući dedu štumfe, gda sem opazila iglinu glavu prek celoga zaslona televizora, borme sem se piknula pod novet. Am je plunuta Krivušićka z novim gebisom. Gda zine me je strah da bu našega žakoa, čuvara sirnice, skosala kaj šalatu i pregutnula, gda krešči: „Kička, flička, ne dam sir! Ne dam sir! Ne dam sir!“

Onda je bilo reči o antropocenu, i kak sem imela za razmeti, to je (ovo) novo geološko doba na Zemle. Sad ja ovak stara, oču-neču moram vmreti v novomu dobu. Poglavit i vučeni učenjak, z trideset let školovanja i još tuliko prakse na fakultetu laprdal je, človek je negativna sila kaj vse zaništi i niš v prirode ne poštiva. Hitila sem štrikanje na stol, z tu se generalizaciju ne slažem, ni mislit! Nesu vsi ljudeki jenako bedasti i jenako grešni ni pohlepni, niti krivi za smak sveta! Bokčija kak sem si sama tu ni niš kriva! Več pedeset let jamram proti plastike, ratov, niš koristi bogatunov i skvarenih politikantov! Ne znaju kaj bi ze sobum od lenosti. A gdo babu posluša?!

Za srpanjskoga nevremena su WC školke v Zagrebu bluvale vodu v zrak? Morti je snimatelica naredila fontanu v šekretu? Ni to selsko dvorišće, nema se v stanu mesta za trg z vodometom ili vrtnim jezerom. Med nama ruralcima veliko je nadanje da v metropole nigdo ne bu dobil drisku i moral iti na stran dok se vreme ne stabilizera. Ak je to kakov zaražni virus WC školki, buju Toi Toi kabine cvele po balkonima. Takaj, oluja je puno drev spuknula i zrušila, držim da su sad

živuča stebila navčila da se v buduče moraju prijeti za zemlicu kaj klop za pesji hrbet, a sadilci je gliboko posaditi.

Makar je jako vruče i puno je posla na gruntu, štelu mi se sveta videti i pospominati se z svojim selakima. Zato sem se čera rano stala, podojila kravice, rešila mleko, skuvala filanu papriku, posude sem oprala i kuvinju pospremila. Onda sem se lepo oblekla za med ljude i – beš Ifkica v razj. Jožek je blenul vu me, a ni štel niš pitati. Same sem rekla da idem v šoping i to je bilo to. Bogdaj.

Zajašim ja tak svega beciklina, zelenoga kaj joči našega đumbir-miceka (ginger cat, op. Ifkica) Paštete i mašim se v selo. Gda porinem desnu pedalu, koleno zahrska i šklocne kaj hrđava klučanica na naše kleti. Da pem v naš stari selski dućan, ni mi se dalo kotača gaziti do izneruke marketa i pol dana zgubiti zmed kerefekam, i naposletku kupiti kaj mi ni treba. Kad tam, „Pri lepomu Silveku“ kelnerica Verica je sama, niko-ga vntru, maše mi z jobluka. Parkeram vozilo v lad, a Veročka mi je skuvala finu kavicu. Sela si je z demnu i baš sme se štele lepo pospominati kad, ve ti na Marte Mustačove i Marice Poldrugačove na kavu. I tak, sedimo vse četiri i jamramo, pretačemo z praznog v šuplo.

- Marta, kak deca?

- Dobre su.

- A tvoji stareši, Marica?

- Ide, posejali su kuruzu, krmača je oprasila dvanajst pujcekov.

Verica je nadodala:

- Moji su kupili kravu, otelila je dvojčke! Tomu se ni nigdo nadal.

Pitam kak su ljudi, jesu zdravi, a oni o svinjam i kravam lamaču.

Za svega gazdu, sem pride popisa zela kolut friške *Binguline* špek-salame, ga počastim. Je kak dete gda se vrnem z nabave, same čeka kaj sem mu donesla. Štela sem se ž nim pospominiti, pokunjena potle te kave, a on mene ni šest, ni sedem:

- A kaj si mislela, bi ti se babe trebale spovedati? Si kaj znatiželna skolopendra z pedeset pari vuh.
- Jel ti opče znaš kaj je to – skolopendra?
- Kak ne bi znal. To si ti, same ti je mesto sto nog zraslo sto komadov vuh. Obična stara tračivica! Vse očes znati i vsekud svega nosa rivati.
- Jožek, naj duše grešiti.
- Kak ne razmeš? Vsa stara kolena bole, a lakti tergaju. Vsi imaju probleme o kterima čkomiju. Z decu, z starešima, zdravjem, v braku.
- Naj tak, Jožek!
- Nek kak? A oni dedi kaj su v krčmi za šankom pili, to ni vredno spomena? Su vas onak pjani kibicali mortu i pipali pod kiklu! Četiri babe, kaj da su v raju! Pod stare dane se po gostioni potepaš?
- Nikoga ni bilo v bertije. Am je fišijada v Dolnjem Brezakovcu, vsi su selaki tam.
- Naj ti mene soliti pamet i tuđe jade prodavati. Imam ih ja dosti. Misliš da je s tobu lahko ziti na kraj?
- Potpunoma te razmem, na pleči nosim kapelicu imenom Sveti Jožek *the* Porilukec! Ni lahko, ni.
- Ja sem se zadobil Ifkice – katedrale!
- Ti si mene prosil, ne ja tebe. „Ifkica, lepa moja tratinčica, buš same moja?“ Se sečaš? Z prstenom! I kleknul si na levo koleno pred svoju katedralu! Sečam se kaj da je čera bile!

- Je, a ti si štela moje kušlece, si me sledila čak v Bitolu, Severna Makedonija. Tri dana jahana. Ti se zdopalo, ha? Kaj sem trebal narediti, ostaviti te na cedilu? Am sem ja dentlman!
- Je, pokojna engleska kralica te z mačom vu viteza zacoprara! Sir Jožek Moslavački.
- Svet bi bil bolši gda bi ti malo začkomela...

Vruče je, ne da se durati. Čist mi fali Krivušička, nevola ju je odnesla na more. Jeno je ziher, morski cucki ne žeru vreče ščemera, bu se vrnula, nema brige. Ž nu navek nekajvi fajer, nemre človek mreti od dosade da i oče! Bar pozabi na sparno vreme. Čak je i žako počel popevati: „Kičkaaaaa, riiička, dam ti sir, dam ti sir, dam ti sir!“ Borme je te pernata cajka vjela ritem, za ne veruvati kaj tičja inteligencija more! Prirodna, garant.

Ifkica the proročica

Na selu se zabavljamo kak gdo zna i more. Teško je otiti z grunta v rajz i ostaviti marvu i živad na celi dan, a kam na dva tjedna, kak rečimo gospoda pobegnu na godišnji odmor na more. Tam sede na pesku, razmačeju se v moru, cvrle na suncu, jeju v restoranima a najgorše od sega je, moraju se vrnuti v stvarnost, na posel, i šparati vsaki ojrek naj bi pokrili minuse na računima. Zaradi Urlauba.

Ja volim biti doma, svoja na svojemu i tu i tam vkrasti cajte za se. Prišmajhlam se k kompjutoru z lončekom dišečega čaja kaj sem ga sama brala i komadičom moje prefine moslavačke pite z medom. Prvo vužgem Youtube i najdem lepu popevkicu, zapopevam si i skrolam po *the internetu* daun i up, sega vidim, od vesti iz sveta do kojekakveh zanimljivosti. Ak je pol tega istina, bogmeč za ošamutiti se, znenaditi, ak treba lecnuti se i brechnuti od od presenećenja.

Gledim, najznačka se zeznalo gde je bil zgubljeni trkači taubek Bob i da je dobro, kaj mu i ja od svega srčeka želim. Bogec, dugo je bludeči rajzal po svetu, pravi pravcati raspuštenjak i leteči slobodni umetnik. Bil je fraj Božje stvorenje kak i treba biti, letel je kam je štel i sveta videl. Morti je zamislil da je galeb, gdo bi ga znal kaj se v negve možgane pod perjem dogaja. Exiteral je z Engleske jašući na vetru, i to ravno prek oceana v Ameriku. More biti da je bil i slepi putnik na nektare lađe i gda je dojahal v Ameriku, mam je štel vjeti svoje ame-

ričke senje. Negvi gazda je skočil prek velike bare po njega i skup su onda čist kraljevski doprhali na jotok v eroplanu.

Štela sem videti kaj se z novomamutima događa, vjeti tu kak vele up-to-date informaciju. Nema tomu dugo, pisali su da buju tu veličanstvenu živinu v laboratoriju znova naredili i kravice v drobec podmetnuli. Onda Pisava ili Šarava zajdu v hištoriju još prede neg nihov stejk pocrni pod steklom frižidera v nekteromu marketu. Preskupi za selaka z punu štalu blaga. To bi značilo da je ta vrsta (mamuti, op. Ifkica) vuskrsnula. Štela sem vse prečitati o mamutekima, a nikak se otepsti belosvetskoga trača i globalnoga šocanja glumcev i pevačev z crlenoga tepiha, kaj sami skačeju na moj zaslon. Glumica rodila bebu, oj, la-la! Zamenska mater glumice rodila blizance! Glumica z trejt看 mužen dobila drugo dete, vse skup ih je pet z ljubavnikom tim i tim i dva muža prede. Dece. Kaj ovce pri susedu Barišcu. Štela – ne štela moram pratiti dva sveta grala denešnice: seks i trač.

Vidim, zgubidani i lenčine se lepo zabavljaju uzduž i poprek Zemlice same naj bi z bedakovoga šatoflina spuknuli čim više penez za se. Zbilja treba odgojiti učitele i onda spelati odgoj v škole čim prede, zgledi da ga doma deca već ne dobiju. Počelo se decu učiti gospodarenju, morti oni to prenesaju starešima v hiži. Bolše igda no nigda. Trebaju se i mladi i stari navčiti kak nekaj priskrbeti, onda to poštivati i trošiti kuliko se more. A ne debelim guskam od bankarcev vrâta mazati. Kaj se nas na selu dotikavle, naši sveti grali su žitna pola z kruvekom, loza prepuna grozdja i odpluženi krumper na polu, gda se od ploda brazde bele kaj sneg. Kuruzica, daj Bože rodila na drevu i kamenu. To se tak veli naj bi se dočaralo obile i fala Bogu, dobra berba. A to je čista srečica za selaka. Ak se to čini preteranim od moje strane, same treba preveriti kaj se bokcima Ircima stalo gda krumpera ni bilo. Glad, velika glad.

Kojekakvi štreberi stalno ponavljaju da se treba znati dobro snajti, peneze i društvenu moč bildati za se; same za se, vu se, i na se. Ni važno s kim, š čim, gde i kak, makar i sveču nekomu držati, same iti više, više, skroz visoko, doklem nebeska lojtra seže. Like, like, like. Tak da se sami sebi moreju klanjati, onak močni, pametni, i najlepši od vseh. Pravi kumiri za bedake.

Ja se zabavljam gatajuči svojim babam ze zoca od kave. Tej dan je Marta sedela pri mene. Jožek je prešel v železaru po šarafe za traktora i nove pante za vrata na toru. To je jeno. Pod drugo, tam dela sneha Vladeka Matkovića, mlada i frčna ženica, ima je. Mojemu trofejnomu mužu se zdopada. Predega je držala macafuta z natom na štumfami, borme je to trajalo i koštalo. A ova nosi plavu kutu i lače, a sejeno slini za njum. Čujem kak telefonira ž nu. Čučnula sem pod jobluk radione i pukala slak, naj bi spasila cinije da je ne zruši, a ovej moj se tak cukreno spominal o vražjim šarafima z tu babu da je to bilo grdo za čuti. Morti bi ju Jožek prišarafil za hoblpank i pohoblal. Trofejni muž, kak sem si sezbrala tak imam, bi rekel moj netjak Goran, pametni i negda i sam lepi kaj slika.

Marta je obrnula lonček od kave, a nejnu sem storiju dobro znala, mislila sem, tu nemrem fulati. Marta se dotepla v naše selo kaj druga žena opčinskomu večniku Mirku, puno mlajša od svega gazde. Bilo je reči da je več bila udana, gda ju je ovej naš spuntal i vkral za se. Valda ju je popraf zašarafil, ili kaj? Lukam ja tak v Martin lonček, zaprav svoj lonček, a ona je ž njega cuclala kavu, deno je puno hijeroglifov, kaj kame ne tapete egipatske piramide. Počnem laprdati, kad opazim prevrnuti auto vuz cestu, a kotači voziju po nebe (v lončku, op. Ifkica). Muška spodoba je v nutru. A majke ti mile! Preliminarno, predostrožnosti radi, Martu uputim naj avuto otpela k avutoginekologu na kontrolu. Onda, toboš vidim da su joj deca najbolši đaki na cele općine, petica do petice. Takaj,

Marte sem prišepnula da buju selska polja na godinu lepo rodila, da bu obilja, naj informera svega Mirkeca. Mogla sem joj reći da bu i ona rodila, ali nesem se štela mešati. Marta nigde ne dela i kaj prava dobrostojeća *Desperate housewife* kućanica zabavlja se z Matekom Rastićem v negve kleti, dok je nejni Mirrek toboš na poslu. Tak mi je rekla čučavka Tereza.

Pred večer, zgotovila sem rižoto i na vrtu brala šalatu. Celo dvorišče je dišalo po gladi. Kad, zove me na mobitela suseda Benkovička, da je Silvek Predavec stradal, strgal je nogu i ključnu kost, v komi je! Avuto mu je v novomu kanalcu pred nejnim poljem, obrnut na krov, a kotači zure v nebe. Vjela me je panika, dobre kaj sem na vrtu bila. Jožek je čakal večeru i mam bi videl da nekaj z demnu ne štima. Za čas, baš sem prala šalatu pri zdencu, i ze zmazanu vodu z vandlina zalevala cinije, zove me Marta: „Čuj me dobro, stara veštica! Kaj mi nisi rekla koji auto odvesti avutomehaničaru? Da kaj znaš sad bi moj Silvek bil v komadu! Odvezla sem Mirkov auto na generalku i naterala Mateka da svega auta odveze k majstoru! Si štela svojemu gelipteru, avutomehaničaru Havraneku jasle nafilati z penezima, ha? Ni to seno! Gda te vidim oskubem te kak gusku! Lasi ti ščupam, pripazi se kaj tračas i kakve čari hičeš po selu!“ Za ne veruvati! Gdo je mogel zmisliti takovi scenarij? Bome su muži rado pomagali večniku Mirku. A kaj se mene i Havraneka tiče, kak dokazati da se ni stalo nekaj kaj se zbila ni stalo i spasiti se trača?

Jožek me je došel iskati na dvorišče, lačen je, rižoto se bu oladil. Ja mu velim da bum fasovala batine zato kaj je Silvek imel saobraćajnu nesreću i z avutom kušnul dub vuz cestu. A moj pametni Jožek, tri put lepši nek Jude Law, veli: „Pa kaj ti ne pametiš da se oni hojsaju već pet let? Tak ti i treba, ko se trača lača, dobi v pleča mača!“

Z druge strane, sad me nadurena Marta ne bu došla pitati čije dete bu rodila. I onda, kaj će nama selakima društvene

mreže, meksičke i turske serije i skitanje kojekud, za zabavu? A te sport još i košta velki breg penes. Am je naše prelepo Gornje Moslavačko Selo pravi pravcati raj za komediju. Shakespeare nam ni do gležnja, a kam do kolena, a nikakva bina, vse je to gola istina!

N. Vlašić

Ifkičini morski cucki

Sečenj je, visibabe i visidedi su se već pokazali na vrtu. Fala gripe, malom zelenom koronavirusu i cele negve familije kaj nam je bilo dopušćeno podružiti se z svoju decu za Božić. Došli su k svojim starešima na sarmu, prefinoga odojka z razna i antistresnu i antibiotsku juvu, najbolšu na naše planete. Tjedan dana sem nakuvavala jela i napekavala kolače i tak lečila živce čekajući mile goste. Z vatrometima smo sprašili Silvestrovo i kune ritnuli v hištoriju. Leto vodenoga zeca nekak preplavamo držeći se z vuhima za kup slame. Za leto dan zeleni zmaj nas zvlače z mula i pemo naprvo kak nigda do sad. Čujem, v smeđu sredu bu topla voda i velika nada na akcijske rasprodaje. Gdo bi čekal crni petek? Tak ja to vidim z aspekta radničko-seljačko-umirovljeničkih *Baby Boomera* naše prelepe ruralne Hrvacke. Ak me razmete.

Čitam na *the internetu* jedva verujući, Kinezi su ostareli i vse ih je menje na svetu. Amerikanski bogateci, 1 % vseh žitela, su mlajši neg generacija penezlivcev prede nih, belci kak sem i sama. Moji prethodniki su negde fulali i ja nesem naslednica staroga bogactva, izim babine livade pri staromu kanalcu. Broj živuće vekše i menše američke sirotinje je zmed 2010. i 2020. leta narasel za skoro 23 milijuna žitela. Ak niš drugo, skopaju luknju v tlu i prepadneju v Kinu. Pomoreju Kitajcima z demografskom situvacijom i popuniju im prazne stambene zgrade.

V Hrvacku je doletela Gipsy, dekllica čelavoga ibisa teri su v Evurope zginuli još v osemnajstomu veku. Sad svedočimo reintrodukciji te močvarice na našem kontinentu. Veseлим se, ak mladenec čelavoga ibisa doleti za prelepom Gipsy, bumo se raduvali ž nima, kaj negda z parom bele rode (Male-na i Klepetan, op. Ifkica). Skup su podigli 66 tičkov. Daj Bože i Gypsy bu te sreče, same naj bu zdrava. A ljudi – ljudi.

Skrolam dale, v Avustraliji su našli otrovnu krastaču agu tešku čak 2,7 kile! Čemer kaj ga žaba pod stresom pošne na svoju kožu otruje zlohodka. Inače, avustralski ibisi love te žabe i loptaju se z svojim plenom dok se čemer ne zdojde. Onda pregutneju regetaču, i to je to, *brunch* za pet! Žabe age su zvežene z Francuske Gijane i puščene v prirodu Porto Rika. Dale, 150 ih je preseleno na Havaje (1932.), a leta 1935., 101 haičanska krastača aga je dopremlena z éroplanom v Avustraliju. Dobile su radnu vizu. Imele su se razmnažati i žderati gamad na polima sladkorne trske. Sad, niti stoletje kesneše, spelavaju tu kak vele invaziju na tropsku Avustraliju, i to čak 60 kilometri na godinu. Problem veliki za rešiti, a sreča kaj je Avustralija veliki kontinent, kak je! Bi Horvacku tej čas pregazile, ko rečimo Huni, Mongoli, Rimlani, Habsburgovci, Turci, Francuzi, Mađari, Mlečani, Nemci, kraljevstvo ovo, carstvo ono, nemreš veruvati! Tak i tak se loptaju z nami, ne bi čemer tu niš pomogel. Sejeno, držim da bi se mi selaki snašli z temi regačami i tomu bi došel kraj. Kakva invazija, ni to virus, am su to kusi mesa od bar dve kile! Borme i boce velike kaj od pazinskoga purana. Mi bi ž nima svinje ranili. Recept: V stolitreni kotel nabrati pedeset lepих, debelih krastač cca 2 kile saka. Dodati kilu pišljivih nešpricanih jabuk z črvima, pet kil sklijanoga rubenoga staroga krumpера, košaru lišča od repe, pol litre biljnoga ulja od pohanja mesa i šaku soli. Zalejati z bunarsku vodu i poklopiti, na riglu deti četiri cigle i kuvati na lagane vatre tri i pol vure. Kuvano jelo se dobro zmeša, a more

se i v mešalici za beton lepo zmiksati, zametati z posijami i svinje su dva dana mirne i site. Ak prežive žderaču.

Gazda si je zel poslepodnevnu sijestu pred televizorom, spi kaj tuka. *Scrolam* po mreže svih mrež. Prvi glas da cuče peraje ne smem kuvati v juve. To ni lekovito i ne zameni plave tablete, kamenice, pinjole, kavijar, ginseng, nar i macu. Ni Macu! Nije v redu morske pese zloviti za juvu. Ta juva od cuckove peraje morala bi se kuvati osem vur. Prva misel – šteta drv. Tradicionalne moslavačke juve, kuvaju se dve vure, nepokloplene a ogenj ne sme jako goreti. Nikakvi ruski plin, ni to šči! Paziti kak se zbere *gallina* za klat. Mora biti bar pet let stara i pretila, tak bu juvica lekovito žuta. Za malu familiju je dosti pol čuče, a sejeno ju treba celu dobro pofuriti (ne živu, op. Ifkica) i tu vodu hititi, to ni dobro za juvu. Mora ju se skupsti (ne na živo) i sčepušati vse perje i zvaditi utrobu. Jetrica, srčeko i oguleni želudec (drobnina, op. Ifkica) se more deti kuvati takaj. Ja kušič jetric sitno narežem i serviram miceku kaj ga zovemo Paštet. Vu zafalu, mam mi donese mišeka na pocek. Vmorenoga.

Maček Arhimed rajše peca ribe v jezercu pri Marekovićima. Sečam se, fest nažveglan, Mareković se jenput z Wartburgom navezel v baru za vuzgoj komarcev sredi dvorišča. Skorital je plastično korito arivističkoga statusnoga simbola pred praznu štalu. Slično kak su imeli dva troseda, tri fotelje i tabure ze smeđe kravske kože v boravku. A ni ko i kaj got na tomu sedel! Bil je to prestiž terega se vsem v selu štel. Su ambiciozne babe slinile: „Oču kožnatu garnituru v boravek! Točno onakvu kakvu ima Marica Presračkova!“ A dedi su preklinjali ladanjsku gospodu kaj se v selo dotepla i nejne vražje statusne simbole.

Jezero je imelo glumiti kružni tok kak pred dvorcem ili vilom. Voda je ze zdroblenoga jezera kaj je imelo saobraćajku z Wartburgom pobegla na deno Panonskoga mora. Gda je hitna pomoć odvezla Marekoviće v beteznicu, Arhimed je

spod avuta spašaval jenu po jenu crlenu ribu i čaril na naše dvorišče. Koi šarani, skupi kaj dragi kamen. Prava ribička pripovest. A su se naše kokoši vžile ribjeh proteinov zafaljujuči Arhimed transportima d.o.o.

Nadale, kaj se juve tiče, vuz pol kokoši v lonec se dene trifrtal kile govedine, a najslajša su rebrica z malo loja. Niks cučje peraje. Doda se šaka grincajga, kaj je još v jutro na vrtu rasel. Speče se na pol prerezana glavica luka crlenca z lupinu, polumera $r = 2$ cm i dene v juvu. Na kraju se zakuvaju ručno mešeni i rezani rezanci, žuti od friških jajec. Taj se topli lek posmekne z žlice v želudec, kaj po toboganu. Garant zgrije celo telo, podigne trudnu dušu, vtopi bakterije v grlu, vkanji reumu, tinitus stera z vuva van, gripa dobi pakrački dekret. Zleči glupost i glad. Čujem da zatraje i vse pasmine skurvanoga COVIDA-19. Mi selaki kuvali sme tu lekovitu finotu još dok nigdo ne ni senjal niti zmislil antibijotike i stres.

Pomorski ekologji se skroz slažeju z demnu, ak zlovimo morske cucke, ocevani bi se zdošli, ne bi nam lufta za dihanje već delali. Zato su morski breki zakon. Da ih ni, predator broj dva bi se prekrstil v predatora broj jedan. To je kaj v pulitike. Bokca šefa, ni krivoga ni dužnoga zapreju v rešt i negov zamenik je tej čas na vlasti. I negvi zakoni. I negvi pajdaši i kumeki. Ak vodeća stranka zgubi izbore, ve ti ga na, stranka predator broj dva jedva čeka prijeti se vladajučega posla.

Štela sem se z Jožekom pospominati o morskim cuckima, kak je to strahovito i prekostrašno tak je sakatiti i hititi v ocevan naj merju. I to zaradi juve kaj ni lekovita i ni sluga moje moslavačke anbijotske juhice. Am su to Božja stvorenja! A gazda, predator broj jedan na našem gazdinstvu, onak pospani: „A gde pri vragu buš kupila cučje peraje? Ak svinje raniš z krastačama, morti im zrastu peraje i problem rešen!“

Am se stari nalukaval na mega kompjutorskoga zaslona dok je spal, bem ti žabe v grabe!

Itaka

Ko vse ni prisvajal Itaku?! Ak očemo po istine, Itaka je zaprav naša prelepa Moslavačka Gora. Pokojni Homer je pisal točno o našem kraju. A imamo i svedočanstvo vusmene predaje. Suseda Jela Ščikovička, stara kaj Biblija, puno toga se seča i čudaj mi je nabrajala. Moj cil je z te naše Itake narediti svetsku turističku atrakciju.

Velika, plava tuhica Panonskega morja je negda pokrivala našu ravnico i denešne Gornje Moslavačko Selo. More ni bilo preveč gliboko, tak oko kilometra. Brontosavuri su bili galioti, na kelpski pogon. Kak je koji galiot došel na svoje radno mesto, vodostaj mora se zdigel i delal vale, lepše i vekše nek oni na *Gold Coastu* i *Oahuu* skup. Avustralija i Hawaai, oni su znali za se, ali, surferi i daskašice i belosvetki potepuhi z ostatka sveta je još nesu otkrili. Tak je naša Itaka bila pravi turistički raj. Gda je runda daskašev došla, brontosavuri su se jen za drugim hitali v more i ve ti ga na, val za valom...

Bronteki su z onim svojim dugačkim vratmi daleč segli pasuči alge i kelp. Obale su bile pasišča za prasloneke. Optrgavali su lišče, mladice i skubli šikare. O megalodonu nigda ni bilo reči. To čudo od morskoga cucka je moglo deset turistov pregutnuti v jenomu zalogaju, čak i petnajst ak nesu bili debeli. Koji bi se bedak išel vrči v turističkoga snoba, trošiti vrupu penězov naj bi ga to čudo požralo. Službeno, da bi reč napisali o tem zverima na brošure! A onda, moguće je z anti-marketingom postići još vekši uspeh! Belosvetki prnorajteri bi došli v

truc te velike pogibeli i naredili selfi zmed megacuckovih 276 zubih! Vse za ti vražji lajk!

Zafalujući stručne brige i nege, naš kraj je već onda bil lepi primer kak se za okoliš starati. Ravnajući se po nama, brexiteri su slagali svoje prve engelske vrte. Z trajekta su se za drevesima videli moslavački kraljevski dvorci i vile, a dekle mahajući zmed cvetja – princeze. Inače, kaj se brontosavura tiče, fala Bogu za one njihove dugačke i jake repe z kterima su veslali. Isplativo i održivo farmerstvo i turizem. Nihovi prdulki su ostali v skritosti, vu vode, tak nesu bili pogibelni za atmosferu, po ktere još ni bilo primečeno letanje zemalskoga vesmirskoga smetja. Zaradi pezdeca brontosavureka, kelp je rasel tri put hitreše neg denes. A ak je čun zaglibel, onak veliki i jaki odrivali su ga od obale tej čas, ni bilo treba ni tenka ni vojske! Čak ni za vežbu.

Kak muži nesu vlekli lađe, prekvalificerani su v osobne trenere i masažere za dinosavure, naj bi gorostasi polučili čim bolše rezultate. Imeli su svoje podcaste taki. Onej brontosavur ili deinoterijum, kaj mu se ni vesla cecalo ili živice štucalo, išel je na ražen. Tak se lenguzami demonstreralo vse o kompetencijami. Ni tu bilo treba puno danjgubiti na laprdanje. Ili se buš, ili ne buš prijel posla, i kvit! Bilo je eko-šunke za na ražen nateknuti za celu vojsku naraniti. A borme i deset metri lepoga fedriha za gulaš. Lopatice za češnjofke. V deinoterijumove surle se moglo nadevati šlop za bele kobase. Borme bi te bile debele, za megalodona vmoriti ak ga se med joči zo tem brendom potrefi. A čurke? Nigda im kraja. Trajekti su se stalno prevažali zmed jotokov sim pak tam. Zaradi gustoga prometa moralo se bezdrotne semafore po vode monterati. Tu tehnologiju su našli gliboko v huste. Gda su vunzemalci odhajbali žureći se proč ze Zemle, pozabili su jenu svoju kištru z halatima i još koječim. Štrom se skuplал z lektričnih rib, zapregnutih v kolo pod vodu.

Taki, v našem muzeju sem naletela na zapis tvorije da su ljudeke vnzemalci naredili v svemu laboratoriju na Mevazutre, i v epruvete donesli na Zemlu. Cil im je bil zaništiti i strebiti neprijateljsko pleme na svoje planete. Oružje se zvalo – smeh! Znam, znam, za ne verovati, ali da bi se došlo do cila, ne pita se kak i zo čem zatrti zlohonika. Ne pita se ktero i kakovo orožje. Ak je rat, pobeda se sprevađa pod vsaku cenu, makar i z rozgočenjem. Gda bi desni Mevazutranci, zemalski osvajači, pušćali dokumentarni šou o ljudske evolucije svojim neprijateljima, Levima Mevazutrancima na njihove nacionalne televizije, „Mevazutra, dober den!“, prateći ljudeke kak evo-lueraju dan za danom, kak rečimo tursku seriju, Levi Mevazutranci bi se nabrzo zdošli, mrli bi kikereći se. Ne bi mogli jesti, piti, ni seksa prcati od smeha! Naskoro bi zginuli, a desni Mevazutranci bi imeli planetu Mevazutru samo za se.

Gda su vesmirci Mevazutranci Desni, na svoje leteće tavice atererali na mesto budućega Gornjega Moslavačkoga Sela, zaključili su da bi ljudeki bili preopasni za tej lepi planet obila. Glasuvali su, vraćaju je nazaj vu vesmir. Zmržnene je buju deli na čakanje. Ili pustili na nekteri planet gde ne bu veliki kvar za narediti. Kad, vnzemalec imenom Pegula se popiknul na suvu granu, epruveta mu je opala na kamen i razbila se, a budući ljudeki su odplazili med brege naših de-nešnjih goric imenom Babje Riti.

Naša druga turistička atrakcija, Nojčekova koribla, je po-više našega sela. Datera v cajte gda Mletki još nesu posekli i odvezli dreva z Velebita. Lađe su prevažale drevo na našu Itaku. Veliki Zavižan, Vučjak, Veliki Kozjak, Crikvena i Gro-movača bili su luke, prede neg je more pobeglo i zlejalo se v Jadransko i Črno more. Dokaz: skele na Save.

Na ceste, kaj vodi med naše vinograde, tri kilometra po-tle prvoga križoputja skrene se na levo, ide se prama Tri Sveta Križa, tam je negda bila kula Babilonska. Cigle su tam još i

dendenes rashitane po livade. Same treba zeti dva zidara z Gornjega Moslavačkoga Sela i dva z Dolnjega Moslavačkoga Sela. Ne buju se uspeli niš dogovoriti. Rušili buju jeni drugima vse kaj zezidaju. Po danu, gda cimermani odeju na čevape i gemišť v bircuz „K prelepomu Silveku“, razjervodiči bi deržali radionice i turisti bi se mogli vučiti zidati stenu od cigle. Drugi bi na ime terapijske radionice mogli rušiti stene čera zezidane. Bilo bi to trejto turističko odredišće našega kraja. Vele, z dobrim PR-om prodaš vse; pingvinima blazine i Marsijancima antene. To se zove neuromarketing, veli mi stručnjak na televizije. Mam sem išla *googlati* naj bi videla koji je to vrag, a kad tam, ak oču prodati svoj brend, moram ga uspešno pozicionerati. Bedastočama nigda kraja.

Gda bi storije o Noeku, Itake i Babilonu bile uspešno pozicionerane i brendirane, je li, turisti bi prihajali ze vseh stran sveta i ostavljali peneze v selu. Bi naše prelepo Gornje Moslavačko Selo precvelo! Gda sem tu svoju tvoriju prišepnula susedi Krivušički, počela je računati i algoritme dozivati, kaj da čita steklenu kuglu: „Ak mam zasučemo rukave i primnemo se posla, naskoro bi naše selo vrgli na kartu sveta kaj turističku atrakciju. Znajmili bi svetske strukovnike, one kaj su Kinu spredelali. Tak bi naše prelepo Gornje Moslavačko Selo postala iskana i preštimana turistička destinacija. Od belosvetskoga landranja bi natrajbali novci v jenomu tednu kaj cela denešnja Jadranska obala, skup z piciginom naredi za celu letnu sezonu.“ Po nejne računice, Gornji Moslavački Babilon, z pedesset hotelov i bazenima, golf igrališćem na gmajnu, skijališćem na Moslavačke gore, vuz agresivni marketing, bil bi splativiji za državnu kasu neg Dubrovnik i negve stene. Gda belosvetski hohštapleri imaju za razmeti da su Moslavački Babilon i Itaka prestižno hit odredišće, ojrčeki, dolari, funte, jeni, buju frcali v našu općinsku kasu kaj pucanci v ranjgle, a nekaj od toga ostane za kružni tok prirediti i zasfalterati nogostupe. I rampu

na štreke narediti. More se erodrom prirediti, a o tem-potlem. Ni treba preterivati.

Plan je privučti penezlivce i bogatune z alpskoga snega, francuske rivijere, peska Sicilije i Malte i tak dale. Svetski hohštapleraj ide na jenu vrpu, moraju se pokazati jeni drugima. „Nisi bil v Moslavačkomu Babilonu? *Scheize! What a shame!* 恥辱. Sramota! Nisi se vozil na skele „Odiseja“ i brk zamaštil z bronto-brunchom? A Itaka? Nejni škrlat? Nisi probal bronto-fedrih z roštila? Toga se moraš nataufati! *It's a must!*“ Svetski prnorajter i rajzer mam skoči na svoj eroplan i vraven – Itaka! Na pojačanje i pomoč svetske elite. Tak si spasi svoju velepglavitost i ego. Krivušička, prefriganka stara, zna ona posel: „Treba jenoga svetskoga penezlivoga zgubidana namamiti da dojde sim, slično ko mišeka v mišolovku. Dati mu vse zabadaf i naj nas fali na društvenim mrežam. Problem rešen.“

Znamo da se puno Evuroplanov odselilo v Gornju Ameriku. A im je tu korenje, samo treba prebuditi njihove osečaje. Z našim selakima dele DNK! Neuromarketing je uprav to, pehanje v osečaje. *Welcome home, Yankee* (Dobrodošel doma, Janko, op. a.)! Gda se vrne v američke senje, vsima reče kak je v stare domovine bilo lepo i zavostalo, da je to treba videti. Tak otpre apetita i potrebu za rajzanjem budućim turistima. To je takozvani korenski turizem. Po mojemu planu za revitalizaciju našega sela, to bi bil pravi pravcati precvat turizma. I obile. Naš gornjemoslavački sen. Mi selaki, mučili bi se dvajst vur na dan kak i do sad, a napredek bi bil veliki, teško ga je zamisleti! Moj realistični Jožek bi dodal: „Zato ga i ni!“

Jen dan

J eseni se. Megleni zrak je pun tuftenine z duhom gliv. V to vreme se čoveku oče ostati pod krovom i na toplom. Treba zafaliti dragom Bogu da smo zdravi i da se moremo starati za se i svoje blago. Hitim oko na obluk, vidim dimi se ze svih rafungov okolo nas, ljudi su na nogmi, dobro je. Gda neko v našem frtalcu sela ide k deci, na terapije, na kontrole ili v toplice, javi se i onda mu čuvamo domavinu.

Mam v jutro zvala me suseda Kata. Veli, ni dobro, naj bi došla k nje i flašičku prepečenice joj donesla, bu vnuter kamfora dela i maserala si križa, kolena i vene. Odbežala sem na čas k nje dok se zajutrek zgotavlal v rolu. Pri susedi, v kredencu ze zbrušenim steklom na grozde, pod svetečnim tanjurekima i lončekima za kavu belili su se prelepi štirikani štrafi, cveteki od kombiniranoga pečkoga i kosovskoga veza z štilštihom i obrubljeni z ručno heklanom čipkom. A boje mulineja i mustri-ce mam otkrijū umetničku dušu.

Vuz samo steklo bilo je posloženo valda deset flašički z lekmi; kojekakve i tablete, sirupi i čaji. Tuši ju i nemre dihati, koleno trga, kuk cuga, noge frčeju grči, v ramenu štropoče, v desnom vuvu joj zvoni, grlo grebe kaj da se maček penje na oreh, srčeko tuče kaj žuna po grabu, i ko bi ga znal kaj ju još staru sirotu ne ždere. Pod najnovše je zmisliła da joj veverica pod nosom z repom maše pa mora stalno kihati, a to je valda ambrozija kriva. Ima je tam vuz štreku i po kuruzam za celi voz nabrati. Na deski jobluka nastavek onoga na kredencu.

Škatulice s pomadami, tubice z masti, kaplice, eterična ulja. Cela pateka! Ti besnoga stršlena! Am kak ona zna kaj je kaj i kaj je za kaj, kam kaj mazati, kapati, gda kaj piti? Ima očale prst debelih šajbi, kaj ak je zgubi, kak je najde? Vuz naručenu žganicu od tuduma i seksarde, nigda špricano, donesla sem joj i šakicu čvarkov, jen suvi sirek i tri glavice prelepoga luka srebrenca ze svojega vrta, naj si zasladi, se morti malo zleči. I mlado *dollar-drevoce*, kaj bu pobralo loše vibracije i pomoglo joj zlečiti se. Negda čoveka brige tuše, a lepa reč i darek pomoru.

Od Kate sem se vraćala na našu bokčiju poprečki, prek putin, da mi krumper v rolu ne zgori, a kad tam, naletela sem na celo jato gliv sunčanic i pobrala klobuke brže bole vu fertun. Nigdo je ni videl od nekakve trave do ceste kaj ni pokošena od stoleća dvadesetog, a morti se nesuđeni berač ni ufal ziti v gliboki jarek vuz put! Z ove strane, poprečki prek pola, to ni bil problem. Jožek se vrnul od posla v štale i posle finoga fruštika smo na vuru dve pobegli v hustu, i nabrali nekaj lisički i vrganjekov. Ni bilo cajta za dugočasno skitanje, grunt je treba prirediti za zimu i pospraviti zimnicu i vse kaj se još ni pobralo. Na polu i vrteku je vsega bilo, repu, krumpere i još kojekaj se mora zatrapiti. Naj bi bili bez brige i siti do protuletja, i mi i marva. Mučili sme se celo leto i skrbili z veseljem, a i godina je bila dobra. Ni suša, ni preveć kiše, baš onak kak treba biti. Istina, tresenja su nas fanj drmala i motala se okolo nas, a na sreću dobro sme prešli. Gdje god da je, nesreća je, a nemremo zebrati. Kak opanu karte, tak bu.

Da mi je osem nogic kak pavuku ili obotnice kraki, da sem trist let mlajša, ne bi stigla narediti vse kaj bi štela. Imela sem svoj plan za celi dan, a čim se nekaj posmekne, treba se znova zorganizirati i još brže leteti. V sedme brzine. Gda sem brala sunčаницe setila sem se kak sme se moja sestra Marica i ja ko curičke po tem glibokom kanalu kajucale. Kaj da sme bile v tunelu, skoro tri metra glibokom, voda je bila nisko, led

debeli, jen zid jarka, se belil od snega več kak ga je sever nanašal. Na sanjke je otec pribil dve stare kose, pikci su bili od prepilenoga štapa od metle, a vsaki je imel dugački čavel na vrhu v sredini, drevo pri kraju omotano drotom. Z lakoćom sem nas odguravala, samo kaj nismo imele krila, dovezle smo se vse do gaja! Onda nazaj! Šteta kaj su dani zimskoga ferja bili kratki, rano se kmićilo i ob trejte vure sme morale dojtí domom. I na mesesćini se lepo vidlo, ali smo smele biti vani samo z mamicom kaj nas je pazila. Sneg je bil plavi, nebe kak cedilka za sir, gda sem ju dela pred lampu, spiškano ze žutim zvezdicami. Ni bile vanjske rasvete, ni bilo struje v tem našem slepom ćrevu sveta, videl si celi vesmir z golemi joćmi. Jenput sme Marica i ja na nasipu kanala, visoko nad nami, vidle divjega bicka, a se ni ufal ziti dole v kanal na led, bome smo se straha vžile. A kak je veliki bil! Drćal je nad nami po nasipu, a gda smo se dovezle blizu ceste naišel je nekakvi kamion i tulil kaj si vrangi, pak se bicko premislil i odbežal v šumu. Bome je bilo gusto. Morti se štel igrati ili videti ko bu brži! A, ne to bil risani film, to je bilo za ozbilno. Nigdar nesem znala gdo je bil tej šofer, saka mu ćast. Nemu i negvima.

Ćim sme se Jožek i ja vrnuli z glivarenja, mam trk rešavati zavostale posle. Brže bole počela sem ćistiti glive. Lepo je brati glive, to je veselje, malo se narane instinkti od negda kaj nam je v krvi gda sme bili nomadi i beraći, lovci i skitnice bez obićne i e-mail atrese, ili kak se to veli, to nam je v genima. A treba glive oćistiti, pofuriti i v škrinu spraviti. Posel i pol. Uspela sem podojiti kravice, naribati malu kaćicu zelja, dan prede sem priredila glavice, kocene povadila i nasolila. Nesmo se mogli doćekati sekeloga gulaša i sarme. A i vnuki su već zvali: „Babica, gda bu sarma?“ A to je za stare babje kosti mam pedeset let menje v krsnomu listu.

Spremali sme se k stolu, temfala sem krumper, Jožek se motal po kuvinje i hrdal kocene od zelja. Komentirali smo

novi čubomaz na Krivušićki, dela strašilo od sebe po selu, nema meru! Naj se ide špinčiti na špicu o ktere navek klopoče kaj da je čera bile, još gda je študirala. A kaj će stara baba tam, kak god se ožbukala i ogletala, umetke po lasi pokopčila i nataperala, starosti ne leka. A čera gda se došla faliti ze kalupom za obrve nacrtati, Jožek je baš naletel i ni mogel dojt k sebi. Delal se da niš ne vidi, fini gospon z šlifom, je li. Gda milostiva ode, znala sem da bum čula negvo mišlejne i kakvo bu: „Ste vi babe vudrene, prvo ščupate svoje lepe jobrve, onda je idete risati, a još ober vse te bedastoče, vse imate isti kalup! I to plastični! Gda se spametite i hitite to smetje, si ribe buju peraje ž nim štimale? Jel to normalno? Ste z ludnice pobegle? Zakaj mislite da je nama mužima do vaših jobrv stalo?“

Karijera

Za Božić, vsa su naša deca došla k starcima, v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Kaj pileki pod kvočku. To nam je najvekši i najlepši darec. Krivušićka se narivala med nas, je donesla 10 dek kave, čestitala vsem Božić, vžila se jela i pila komenterajući: „Lijepog li plemena!“ Prasica! Gda je odhajala, da bu z sirnice na banku vkrala sirek, obrnula se naj bi videla kaj papagaj dela, i vraven črez vrata. Dobro je gda se baba tice boji! Celo se pleme smejalo pol vure, a žako je imel svoje komentare. Pred blagdane, kuvala sem i pekla vse kaj naši vole, malo vkrala v svoj klun, makar nis smela. Čekala sem poziv v bolnicu, na aperaciju žuči. Po povratku, zležavala sem se na kavuču, v boravku, mam do radijatora z lepim pogletom na kuvinju, a čez jobluk sem imela na joku naš most i cestu. I televiziju.

Dovlekli sme se v superizbornu leto. Vuštena i fina gospoda počela su preslagivati praznu slamu pred kamerami, kak se šika. Da nis zabadav, štrikala sem vnuku Igoru šal, donesl mi je plavu, zelenu i belu vunu, naj se babica zanima. I kape se je nadal. Susede, pajdašice i familija su me obilazili kaj da sem rodila trojčke, a ne kameniče, čudili su se kak to da sem imela klasičnu, a ne laparaskopsku aperaciju. Ko bi rekel da se selaki v kirurgiju razmeju? Vsem sem ponavljala da je žučna vrećica bila puna peska i šodera, a čučal je tam i jen meteoritek kaj sem ga dvajst let po vesmiru nosila.

Kčer Ljubica, naša suseda je pomagala kuliko je mogla. Vjutr, prvi dan donesla je kolače za goste, rešila dojenje kravic i mleko, oprala zmazano suđe i pospremila kuvinju. Onda beš dale, žureći se na posel. Jožek se okuražil da pe prati posude potle obeda. Ja sem se nadala da bu išel kupiti suđericu, a sem se prevarila. Kaj bi baba delala gda prizdravi? Ni bedast da mi se zameri i vkradne karijeru! Lučem na sudoper, ni ga videti od nahitane krame, a borme ni radni stol. V juve na denu naherene ranjgle vtapleju se čaše. Lončeki od kave sede v zdele od *szaf*ta. Velika i mala šefla drže se skup vu plitke zdele od salate, same kaj se nesu prevrnule i opale na pod. Z lonca od kuvanja krumpera za temfanje štrčiju dva velika noža. Premišlala sem, kaj velika klešča z Jožekovoga Muzeja halata delaju na listima andivije? Am bi ž nima Terizinosavuru mogel pande poštućati.

Te kup vsega i svačesa je krićal: „Lena henavka i niš korigisti prestajavka!” Krigli od pive i prazne škatule od keksa nahitavali su se na me z debelim rećoknigama. Drli su se kaj kakofonija skupnega nastupa pedeset i dva zbora tinitusa i fest nažužlane dolnjomoslavaćke pleh muzike! Obrnula sem se na drugu stranu. Setila sam se susede Milice. Gda je nejne čeri Barice parnula suđerica, a majstora ni za lek, slagala je zamazane posude po podu kuvinje vse do ganjka. Štela sem zazvati vatrogasce naj nam prekrće put do sudopera, gda sme Milica i ja čistile tej svinjec. Ima žena karijeru, kaj bi v kuvinje danjgubila.

Delala sem se da spim. Gazda se motal po kuvinje, čula sem ga kak skući, držim da su to bile psihićke pripreme za pobeđu na tem pogibelnom bojnišću. Najemput, kaj da je trumbetać zatrumbetal juriš. Gazda je domaršeral do me, zakašlal se i kuražno oglasil:

- Baba, gde je ćep od sudopera?

Čkomim, toboš spim. Ode. Čujem kak lomače i premeče posude. Kune. Zvadil je zamazani kuvinjski inventar ze sudopera vun. Čulo se to kaj regatanje žabe velike kakti slon, vuz koju šiša teretni cug. Spominal se z čepom.

- Gde si pri vragu? Kam te je nevola odnesla! Gde si se skril. Ti buš mene?

I ve ti ga nazaj k kavuču:

- Ifka, grem v dučan kupiti čep za sudoper.

Ja, da bi reč rekla. Ko je videl da spim i z dedum se spominam?

Prešel je proč. Najrajše bi se stala i kuvinju pospremila. A gospon doktor je rekel ni mislit! Vu to je došla kuma Mici-ka, zasukala je rukave, dela pred se moj fertun i za pol vure kuvinja je bila kaj *Namin* auzlog, lepa i čista, suđe obrisano i posloženo na svoje mesto. Pobrala je fertune, kuvinjske krpe i ručnike i dela je prati vu vešmašinu. Pomela je i poprala pod. Očistila je dva avokada kaj je donesla, sme se baš lepo počastile i pospominale. Gda se Jožek vrnul v hižu, ostal je bez reči. Do večeri ga ni bilo blizu svoje Ifkice, čist mi je falel te stari huncvut. Z novim čepom.

Drugi dan, čer Lubica je v jutro donesla ranjglicu pileće juve, zet se navezel na dvorišče vraven z pekare, z po dva bureka z mesom i sirom za Jožeka. V rol su deli pileka. Prinesli su nam zdelu krumper šalate i kolače za goste ponuditi. Odvezli su se na posel. Za čas, kuvinja je pak bila puna posuda za pranje. Stari se jeno vreme motal okraj nahitanoga kupa kaj maček okraj Marekovičove luknje z koi krapima sredi dvorišča. Ni mu se štelu močiti cape. Nadurenoga lica, z dva prsta je jemal posude ze sudopera van. Nesem se smela smejati, boli drobec. Bar ima čep, tešila sem se. Kad:

- Baba, gde je Čarli?

- Kaj?

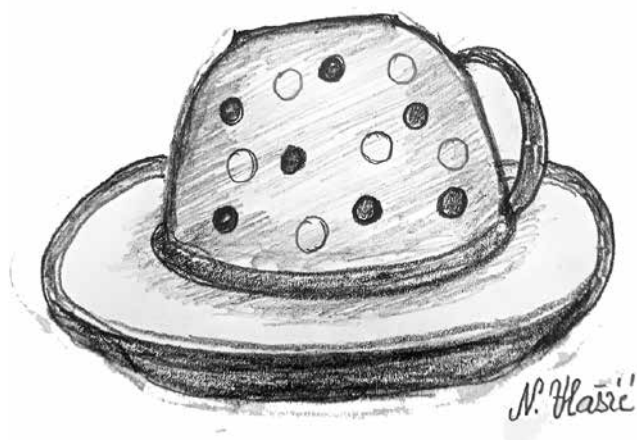
- Čarli, zo čem bum pral suđe?
- Novi sem dela na sudoper prede nek sam išla v betežnicu.
- Pitam te gde je sad? Ne predlane!
- Pogleč v špajzu. Tam su navek dva-tri v rezerve.
- Ifka, a gde v špajze?
- Na stelaži.
- Na kateri stelaži, to je osemnajst stelaži z jezero flašičkah, pasirki, mužarev, tri vage, četiri para čizmi na dolnje police. Am je to kramarije za celi kamion! Zakaj vse to čuvaš?
- Jel se sečaš da si išel po Čarli?
- Ni ga tam. Idem skočiti v Plodine, ni mi problem. Ti si lepo počini.
- Zaisput kupi i špengu za pranje posuda, da ne moraš nazaj v market.
- Dobro si se setila.

Ni razmel šalu. Došla je Ljubica z posla, priredila kuvinju, naredila večeru, pospremila kuvinju. Drugi dan v jutro:

- Čera sem v marketu zestal Brankeca Pečara, nis ga videl valda dvajst let. Seli sme si v kafe-bar i spili kavicu...
- Baš lepo. Ja sem poslušala koncert v Mu-molu za krave. Bile su lačne i žeđne, mukajuči celo popoldan. Zaradi gladi, kokoši i guske su zludele, svinje su cvilele i štele svinjec potrti. Pes je lajal. Krika i buna su denes moderna stvar, a bome ovo ni bilo lepo za čuti! Pol našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela je dobežalo videti kaj se stalo pri nami. Krivušička im je kuvala litre kave, pohrdali su vse rezerve keksi i čekulade, prešle su dve gajbe pive, vsi suhi sireki z sirnice, a od kremšnit ni š već ni ostal.

- Ta tvoja Krivušička, sireke i tikvanje oče, a ni mogla kuvinju pospremiti ili živadi šaku kuruze hititi na dvorišče?

Nis mu niš odpovedala. Po istine, žurila se na erodrom, odletela je v Mexico na dva tjedna. Neizlečivi turistički snob, v lovu na zgodnoga Mariachija... ili škrlak... ili selfije... zaradi višešega selskoga rejtinga. Trejti dan sem se stala z postele i zavuzela svoje radno mesto. Karijera je karijera.

N. Hlašić

Kokoš ili jajce

Vele da je i dendenes veliko pitanje, kaj je bilo prede, kokoš ili jajce. A i kaj se vuz pomoč navuke znajde, za čas se premeni z novim znanstvenim metodami. I tak v nedogled.

Več jezera let nikak sfilozoferati kaj je tu na stvari. Kaj je bilo pervo, jajce ili kokoš. Pokojni dedek Plutarh je o temu problemu pisal gda su postavljani temeli navuke i filozofije i počelo se dumati o uzroku i posledici. Kaj je bilo pervo na Zemle, kokoš ili jajce, mene se ne pita, ko ni vsaku drugu kralicu selskoga funduša i kokošarnika. Mi, žene dvesto zanatov i šezdesetogodišnjeg školovanja na gruntu odpovedame na to pitanje i na spečki.

Da su starogrški filožofi vuzgajali živad i zanimali se z čučami, namesto kaj su si čreva vunzemalca vežbali o nima, znali bi točni odpoved na takovo pitanje z perve ruke. Ne bi opče bili anksiozni gda bi nekaj z rukami delali i bili od koristi, ko na primer zidali svojem *Gallusima* lepi kokošinec. Ni treba biti veliki stručnak za to. Vnuter se moraju zacvikali letve, bar trist centimetri od poda, takozvani drugi, naj kakica ima kam atererati tak da ne strefi pleča druge kokoši. Moraju jena druge paziti na hrbet. Multitasking je njihova furka, spiju i delaju *the poop* v isto vreme. Prama zajne stene kokošina-ka bi letve mogle biti višeše postavljene, slično kak v rimskim amfiteatrima sedala, primera radi, tak da gazdarica mam vidi vse pernate uznike svega kazališča čim otpre vrata, i more je

prebrojiti. Morti bi filozoferanju dobro došlo da su mudraci sami pekli cigle, ili raspilili kakov dub i prijeli se bauštele biznisa. Ili, zasukali rukave i sizifovski posel z kamenom skončali na licu mesta. Treba je već jenput razbiti tu stenu i narediti čučama lepo prebivališče, naj se bogec Sizifek počine malo. Ni medved ne zruši kokošinec če se kamenje dobro posloži, a morti bi na njemu i kapare rasle.

Peradarnik se mora čistiti, pofuriti ga se treba z kipuću vodu i beliti z živim vapnom. To je lepi posel i prava terapija za jajcolubce i ljubitele antibiotske kokošje juve. Ak pipice imaju tekuti, furiti kokošinec i v čeprkališče od peska treba im stresti kantu pepela z pepelnjaka da se praše i reše napasti. Vu vodu im se mora dati češnjaka i malo octa, naj bi se dijatomeje (tičje gliste) vmorilo, a i rešilo se ureka. Vjutro gda idu z peradarnika van na dvorišče, saku vjeti, videti jel ima tekuti i pipati naj bi se znalo kuliko bu jajec tej dan. Ak im fali vitamina i minerala, čuče vole krasti jajca i zamastiti si brk ž nima, bi reči požlokaju je onak fina i friška na gnezdu. Čuče i pevci nemaju brke, to se tak samo veli. Jajca treba pobirati vsaki dan ak gazdarica neče da *Gallus galluse* sede na nima i zležaju se pileki. Kakvo filozoferanje? Z jajca se zležaju pileki. To saki tič zna.

Živadi treba saki dan nakositi dvoje tačke friških vitaminov v zelene farbe, ž num nesilice farbaju žutanjke v žuto-narandasto, slično kakvo je sunčeko na zahodu. Takaj, za menše jate treba jenu kantu klipov kuruze zruniti vsaki dan. Vsaku večer pripaziti da handraste pilenke-tinejđerice ne odeju obnoč proč, v lisičji ili čagljav disko, bome bi perje frcalo!

Znalci lamaču da je prvo jaje na Zemle primečeno pred 340 milijuna let. Nekteri dinosavuri su se kotili, nekteri su nosili jajca, a kokoši su potomki tiranosavurusa, guštera tiranina. Tak vele vučenaki, ne bi se ja tu štela mešati. Te mini-tiranosavurusi su preživeli vse kaj se na Zemle stalo valda zato kaj ih je režiser tega filma – smanjil. A menše su zato kaj ni bilo dosti

rane. Zemlja je ostala bez trave gda je bluvala lavu. Slično kak sused Marekovič bluže po dvorišču gda preveč rakije spiže.

Vele da su prve čuče na Zemli zniknule pred 58 jezera let. Po tomu, onda se na Zemle stvorilo jajce prede neg kokoš. Amnionsko jajce, a to ni kokošji proizvod. Am se kokošje pile, po moje zdravoselačke logike, ni moglo zleči z ne-kokošjega jajca. Kinezi pišeju da imaju dokaze da se prvo kokošje pile z kokošjega jajca zleglo pred 9,5 jezera let v jugoistočne Azije. To tumačenje vredi dok navučniki ne odkrijeju fosilne ostatke čučice stareše od nalaza amnionskoga jajca. Tak da ni to ni odgovor na pitanje od milijun jajec.

Gda sem brala grav, študerala sem, kokoš je morti bila slepi putnik na vesmirske prhalice, gda su vunzemalci došli postaviti svoj pokusni laboratorij na Zemle i spelavati kojekave probe i huncutarije na ljudekima. Slično kak ljudi vežbaju na mišima. V špajzi te vunzemalske lađe skrila se migrantica – *the kokoš*, sedela je na jenom pakovanju jajec da na putu ni zabadav. Jajca su vesmirci imeli kaj zalihu goriva za rake-tlin svega međugalaktičkoga trambulina. A da je sirota znala da joj v budućnosti, bar dva jezera naslednikov *Homo sapiens* vmori vsaku minutu na Zemle, bi se v prhalici povezla dale. Gda su vunzemalci otprli vrata vesmirske lađe, prenažerali su se cveta lipe skup z čelicam, i pali mertvi na mestu, a da nesu stigli reči joj. I nigda nesu zeznali da su alergični na čelinji ščemer a nisu ni čuli jodlanje *Indian Love Calla*. Tak je Zemlja spašena, a kokoš je spelala svoju dečicu van. Onak lehkoj, pasala joj je zemalska gravitacija. Raskuražila se i Zemlu u ime svega naroda bezecirala, jeno pero z krila je zapiknula v tlo, to je bila kokoškvistādorska zastava. Tu teoriju još nigdo ni znanstveno zvrnul.

Šalu na stran, vu stvarnomu svetu, če mladu kokoš dobro raniš, ima pašu i peska kuliko treba, dost črvi, glistic, leptirekov i muve za dezert, znese ti jeno kokošje jajce vsaki dan.

Race sprdnu račja jajca, guske nose gušćja jajca, itd. Ak pevcu nesu same znanstveni kukurikači, nek se primnu posla kak se spada i poseksaju vse *Gallus-čučice* na dvorišču, kak i gda se spada, bu pilekov. Kaj se seksa tiče, ni im treba 6 minuti prosečne predigre kaj pri Kanađankami, kak veli ta studija kaj je naletela na me na *the internetu*. A kam bi bogec pevec došel gda bi saku čučicu mazil tak dugo? Ko zna kuliko pera ona ima, bi se zdošel gda bi sako kušual? Dale, z jajci pod kvočku se za tri tjedna zležu pileki. Zrasteju v čučice i kokotičke. Kokoši počneju púkati kokošja jajca, kokoti je gaze, i ve ti ga na – pilek. Jenostavno da jenostavneše nemre biti.

Druga grana formule, v odgovoru na pitanje kaj je bilo prvo, kokoš ili jajce ide ovak: Kokoš, jajce, kvočka, muček. To je gda je kokot len ili rabi zaštitu zaradi ziher-seksa. Gda kokot zbogradi neispunene norme skonča v loncu, harem čučic mora prevuzeti mladi i sposobni pevček, narcisek i bečar pun entuzijazma. I saki gdo pita kaj je bilo prede, kokoš ili jajce, ne zna čemu seks služi. I ni ga treba zimati za ozbilno. Da bi reč o starim Gerkima rekla. Bili su stari...

Gda sem pobrala grav i ze svojim se trofejnim mužom, lepšim od Đurekluna Matapita štela o temu pospominati, digel je kažiprst v zrak i nis se usudila ni reč reči. Ni filozofija za selaka.

Mali zeleni

Jožeka je vlovila virusna lenost, negdo to zove gripa, negdo koronavirus, negdo viroza, a ko zna kateri se virus s kim i s čim skurval. Doktorica je rekla da mora celi teden počivati, i vugodnost v postele sam spelavati. Gda si lepo odehne, zjača se i bu kak novi. Vraga ona zna da je odpočinene velika kazna za mega dinamitnoga Jožeka. Pri doktorice ni bil dvanajst let a gda mu je ona mlada i lepa dekla rivala štapić v nos, naj bi nabirašila viruse za kontrolu, oči su mu se od srečice zlijale po nejnomu Nefertiti vratu i nižeše, je li, kaj plavi slapi Nijagare. Mislim si, morti tuliki dojdou na testiranje samo da im lepotica prerošta možgane! Denes z seksom več niko ni na čistom.

Sam v velike sobe z četiri postele, čujem betežnika kak kašle, hripče, brehče, kiše, čist dobro kriči kak nikam nemre! V postele je trejti dan, a mene niš. Kaj da mu je žal. Nis ja kriva, tej zeleni vragek je sel same na negvu atresu. Gda mi je dosti negvoga cmuganja, viknem črez zaprta vrata da je trebalo pet put roditi, a šesti put i dvojčke, saki tri kile, ne bi ni osetil tega mahnoga viruseka kaj ga z prostim okom nemreš ni videti. Sad, razmem ja nega, a ne mora on to znati. Na selu, neprijatela moreš na vile napiknuti, z lopatu jeknuti po pleči, hititi mu krvoločnoga mačka na glavu, te dlakavi kolovrat se v letu vu divlu zver prevrne. Ili pustiti jato steklih gusek na njega... Kojekak se čovek na svojemu dvorišču snajde i obrani. A to zeleno nevidljivo čudo? Bogme je takvoga jakoga muža v

cmizdravca vrglo. Kak da bi mali racek kaj se vjutro zlegel, ob poldan vtopil lokomotivu.

V sobe je Jožek sam z virusom, ili kuliko ih se nakotilo. To je prefrigana taktika tega parazitskoga mikroorganizma. Osa-mi pacijenta i onda ga tej hudodelec muči i zlostavlja kaj da je *woodoo* beba. Ja njim obadvem na stolec pred vrata odnesem jesti i piti, imaju televizora, novine, križalke, sudoku i telefone, naj se zabavljaju. Moreju se i kartati šnapsa ili tancati. Tam je i nekaj knjig za čtenje. Deca su Jožeku donesla pol pateke. Pitanje jel stari zna gda kaj inhalerati, masirati ili piti. I bome se je zvezbal z preslačenjem švicne krevetnine, bi mogel iti na kruzera delati i natrajbati penez za novi krov na štale. Prede nek je počela negva karantena, preslekla sem vsa četiri kreveta v čistu postelinu. Same se je selil. A onda je moral prijeti se posla. A se pitam zakaj pedeset let ni navčil nekaj tak kompli-ceranoga delati. Da bi se šlifer z traktorom presvlačil...

Saki čas sem se zvana nalukavala na svega pacijenta črez oblok, da bum videla kak bavi. Gda sem bila v sobe, odme-knula sem firangu, a zvana, med rebra rolete gurnula tresku, se ne zapre do kraja, tak da morem lukati i imeti betežnika pod kontrolu. Gda je ozdravel, vse po starom: „Ifka...!“

Neandartalci

gral je dokumentarni film na televizije, a i prečitala sem na *the internetu* štivo o prvim modernim Evuroplanima. Nesem mogla dojt k sebi kak je to lepo čtenje bilo. Veli, pred 45 jezera let živeli su v Bugarskoj, okraj špilje Bacho Kiro. Svoju su pečinu ukrasili z kralužima od kosti špiliskoga medveda i kamena od kojih su inače delali halate i farbali je z crlenim okerom. Bili su lovci. Moderna navuka tvrdi da su deca z te Bugarske pećine denes v istočne Azije i na Američkomu kontinentu. To ni vse. Ti moderni Evuropljani pomešali su se z Neandartalcima puno više neg se to do sad veruvalo.

Nigda kraja vučenju. Gospodarica kak ja, vuz vse posle i brige na vrtu, jograde, polu i štale mora biti na Duracell baterije. Klimam i klimam i nigda dosti cajta najti za vse kaj bi štele narediti i znati. Mam razmem zakaj ti kak vele akademiki i znanstveniki nigda nikaj ne delaju, samo čitaju i pišeju. Gda mi se činilo da sem polovala stvari po pitanju špiljskih ljudi kaj su se raselili z Bugarske, naletim na rečenice o temu kak mi denešnji Evuropljani nemamo nikakve veze zo tem prvem Evuropljanima, kaj su imali itekak veze z Neandartalcima. Niš nis skužila. Setila sem se vekovečnoga Štefeka Ćimija Stanića, „Kužiš moja stara, život nije šala...” Ak očemo po istine, nigda nesem razmela kaj je imel z onu kobilu Suzi na štreke, a onda, nemremo vsi vse znati, ni rima samo zaradi rime, ni

misлити! Ima gliboko filozofsko značenje, ko je razmel je, a ko ni, naj si fučka.

Nevezano na Stanića i Suzi, jena druga tvorija me čist zmotala. Moglo bi biti, med nami, da su z denešnjim Evuropljanima čak i v našem Gornjemu Moslavačkomu Selu nekteri ljudi imeli Neandartalce za prababu i pradedu v sto i pedesetoj generaciji, ili kojoj več. A boljše da čkomim, zoveju nas selaki i dinosavuri, borme ne bi bilo dobre da se sprdaju z nas i zoveju nas još i Neandartanci. Makar je više pol naših selakov odselilo v metropolu.

Mislim si, kak bi prešla da Krivušički rečem, šukunbaba nejnoga šukundeda je bila Neandartalka. Štela sem se z Jožekom pospominiti o tem velikim problemima, kaj bi v razgovoru morti i sama boljše razmela kaj je tu na stvari. Z Evu Pokornovu mi to ne bi prešlo. Gda bi Marekovičku vlovila na trezno, morti bi nejni vunzemalec plunul nekaj od koristi.

- Ifka!

- ...

- Ifka! Ifkica!

- ...

- Tratinčica moja lepa, a kaj delaš, am spiš pri kompjutoru! Vrag ti tu glupost dal!

- Kaj bi spala i to ni glupost, šest milijardi nas je kompjuterizirano! Ja sem konekted z celim svetom a ti si zavostali ded! Neandartalec!

- Je, i oni v pustinje Kaliharu drče okolo gole riti i imaju laptop mesto fertuna privezani.

- Bome bi mogli najti te moj najdrajši film. „Bogovi su pali na tjeme!“

- Ifka!

- Jožek, daj mi pomori, kak je moguće da se tej kak vele genom od one grupe z modernih Evuroplanov z Češke ni reproduciral pri nami, denešnjim Evuroplanima? Kak moreju pobeći spod radara, zginuti sam tak? Za ne veruvati!
- Mogla si kravice očesati i mavune pobrati, am kolci pucaju od roda. Samo danjgubiš zo tem kompjutorom i sejeno drek znaš!
- Sram te more biti! Niš te ne zanima. Baš si Neandartalec.
- Naj vređati druge narode, buju te tužili!

Prešla sem na vrt i študirala dok sem mavune brala.

- Ifkica, gde si? Am je došel Igor, nuk, imaš kaj za jesti?

I tak, odi baba v kuvinju i k sudoperu, kaj je bilo, bilo je. Morti se z Igorom pospominam o tem svetskim problemima, je dečec išel v škole dvajst let. Morti on kaj zna?

Gda je Krivušička čera popoldan došla, a Jožek zadremal na kavuču, žako joj je celo vreme vikal: „Nadatalka. Nadatalka, Nadatalka... V žepu sir! V žepu sir! V žepu sir!“ Fina ladanjska gospa se gnezdila kaj kukavica v tuđem gnezd. Kaj sad z bedaču, to joj ni po modernim Evuropljanima, ziher. A nečemo se vređati...

Izbori

Naši selski izbori su pred vrati i ja sem od stare i lozne navlake za tuhicu, tkane na stanu, zešila veliku torbu za pospremiti obećanja z terima me očēju zacoprati lokalni selski uhlebi. Naj bi baš nim dala svoj dragoceni glas. Politikanti z leva, desna, središča, liberalni, konzervativni i zmešani v kojekakve koalicije, slično ko mešana šalata v flašičke, spravlena za zimu. Prekisela, a zvana je čist lepo za videti.

Ak sem dobro zapametila, v jene TV serije glumica je rekla, izbori su hazardne igre, bi reči lotruvanje i kockanje, a birači smeju sake četiri lete povleči jenorukoga Iveka (Black Jack slot machine, op. Ifkica) za tu jenu ruku. Ili kaj drugo, da se sad o lulekima ne spominamo. Med ritolubcima močnih kandidatov, najslajši su mi oni kaj hodiју po selu i v kasliče za poštu hičēju kojekakve dareke i letke ili je dele pri krucifiksu, valda misleči da nebesa daju glas njihovomu kandidatu. Stoje na raskrižju tam gde su gazde obečali kolobarskoga (o)toka narediti. Mam potle Domovinskoga rata. I pri kaže vuz potek gde je po mostu promet samo v jenom smeru dozvolen, čekamo novi, širši most isto od rata. Drugoga svetskoga rata. Kaj se more, tu smo, gde smo. Slepо črevo županije, a o slepom čreву nigdo ne razmišla, dok ga ne dojde glave.

Koja god stranka pobedi, pošne mi račune, za vsega i svačesa, navek fektajuči i zimajuči od bokčije. Stalno zmišlaju nove firme i direktore. Još malo pa bumo imeli direktoricu i

firmu zaduženu za grabu na leve strane ceste, kak se ide od štreke prama selu. I lepu mladu pucu z dekoletejom, oproste-te, z fakultetom, direktoricu za jarugu na kontra strane ceste. Onda firmu kaj bu odgovorna za koordiniranje med firmama levih i desnih grabarov. A, neču biti sitničava, saki dela svoj posel. Sakom negva graba. Vse su to uslužne delatnosti, fala Bogu. Grabe ionak nigdo ne kopa i ne čisti, ponašamo se kaj da smo Dubai. A spusti se nebo na zemlu...

Gda izborno ludilo počne, lokalni selski politikanti se slikaju okolo-naokolo, sekud ih je, kaj pužev golačev na visoke trave nad vodu po livadama gda padne preveč kiše, a direktorice leve i desne grabe je nesu pokosile i očistile role pod mostima. Vidiš kak se drže za travke, pentraju se vse višeše, kaj da je vuz vsaku travu lojtra primeknuta. Pravi *social climbers*! Komu dati svoj glas? V iščekivanju još četiri lete lepoga življenja pri pune kopanje državne kase, štrče z gigantskeh plakatov na livadam bez kravic. „Glečte kak sme lepi! Glasujte za nas.“

More im i biti gda su za gospodske šuze dali 500 ojurekov, po paru, pa je valda ne žulaju. Makar puži imaju jeno stopalo. A gda ne žula, ni ne rodi. „*No pain, no gain!*“ Zubi pet jezera ojurekov, ne bu se žrebek zritnul i razbil je. Onda se gospoda slikaju z prelepo napuhanim cicam i dobro ožlemanim vrâtima svojih službenih bab v klajdama stranjskih dizajnerov i škrlaka, prečnika 1m, kaj dela lad kaj steblo oreha. Pofale se z čerinim fakultetom na svevučilištu z tradiciju staru kak i Hrvacka država. Negde vani, se veda. Za to su se borili penjajući se po draču. Da se ne vtope z drugim pužima. A gda preteraju z grehima, naredi im divji sprevod tobož je veliki človek mrll! A on lepo živi na otoku beloga peska v južnomu ocevanu i broji zvezde. Si je prišparal za dosmrtni godišnji odmor od plačice. Veli mi negdo kaj ga nem imenovala, da je to paralelni svet tam. Tu su je toboš v lesu na večnu pravicu zakopali,

a tam su sad v alternativne svetske kriminalne elite. Daj bog je hurikanski val pomel i posaugala je Marijanska brazda! A brus! I te cunami potplate i pošnu na sirotinju.

Takov smo si svet naredili, veli tej moj inkognito izvor. „Glasujte za nas. Nas. I nas. Za nas. Same za nas. Za me. Ak mene zberete, sakomu bum natočil punu kupicu tičjega mleka v svojemu restoranu. Če mene zberete i ja pobedim...” Čitam na *the internetu*, ljudi vole pobednike. Zaprav, to treba njihov mozek, a mulci kaj ga nose po svetu niš ne razmeju. Ovej tam čubi pod lasmi vu večne kmice, vraga on zna! Bedaki obožavleju svoje idole, ž nima su onda negdo i nekaj. Pobiru mrve spod močnikovoga stola.

Oni kojima tej put ni uspelo, obećanja pometeju pod tepih, a ona tam čkomiju do drugih izborov. I pak znova. Čovek, da oče nemre mreti od dosade. Gda pem ložiti peć, slike kandidatov v brošurama i cajtungima se buju čez rafung preslikavale po stratokumululusima i čez luknje v amtosfere zbantuvale vesmir. Zakaj bi tam bil mir? Naj vsemirci pratiju zemalski *watch down comedy!* A da me Jožek vidi kak kurim paper, bome bi bilo fajera. Plava kanta, prosim lepo, se zašpara stablo!

Gda sem se z Jožekom štela malo pospominati o temu problemu, jer mišlenja sem, ti kandidati su lenčine koje je negdo navčil kak se budu oblekli i kak buju šlabekovali, negdo im piše kaj buju laprdali, negdo zlektorera kaj ovi zmisle, bome cela industrija, narane lepi broj ljudi, da ne spominjem šofere kaj je po selu razvažaju. Jožek kaj Jožek, otkantal me je a da nis uspela zgotoviti misel, i bome sem mam znala kak je kablice gda opane v zdenec skroz na skroz pozablana. Tak je valda pulitikantima i njihovim urotnikima, gda zgube izbore.

Gda očes iti v politički pekel, trebaš biti muder, žlabrav, lukav i maslečen tržec, imeti pajdašiju kaj ti čuvle hrbet, znati dobro plavati, a savest zakopati gliboko da ju nigdo ne najde. Bežati od vsake lepe mlade dekle, kaj od ščemerne kače!

Vkradne ti dete i ve ti ga na! Nisi se snašel a dobiš nalaz DNK testa, plačaš alimentaciju, zgubiš ženu, decu, hižu, karijeru... Zato pulitikanti rajše puno jeju i piju, ali ne vodu! To im je zamenska terapija. Obični selaki se z svoju hotnicu stisneju v kuruzu, povesele se i nikom ništ. A buduči selonačelnik? Za takove tajne se gine.

Još mi je Jožek viknul naj se kandideram za predsednicu općine ak mi se čini da bi ja nekaj bolšega naredila od mužov, okorelih političarov! A, majke ti mile! Kaj bi Ifkica bila kandidatkinja, pristupnica (lat. *candidatus*, v belo oblečen, op. Ifkica)! Belu togu ne bi oblekla za nikaj na svetu, makar su tud Rimlani gazili, fučkam ja njihove toge! A internet veli da opče nesu toge nosili! I onda, ko kome laže? V belom sem samo jenput bila i to pred oltarom, a denes bi si bome dvaput preštuderala o tom političkom potezu ujedinjenja dva kraljevstva, kandidatov z Gornjega i Dolnjega Moslavačkoga Sela! Bez rampe med nimi.

V cajtungu sem čera čitala o finoj gospođi Susanni Salter, kaj je još 1887. godine postala prva gradonačelnica v srednje Gornje Amerike. Rojena 1860., bila je napredna ženica, obrazuvana, jaka i zdrava, am je rodila devetero dečice i doživela 101 leto. To leto su ju muški kandidati zapisali na glasačku listu, a da ona to ni znala. Sprdali su se ž ne i šteli su babam pokazati ko je glavni v gradu. Računali su da Suzanna, kaj se borila za prava žena, ne bu dobila ni jen glas. Kak iskusni političari imeli su tej instinkt i bili dobri poznavateli situvacije i političkog ovostranog (i onostranog, op. Ifkica). Bili su ziher da se bu lecnula takve odgovornosti i odrekla kandidature na dan izbora. Tak su šteli vse babice poniziti, a mislili su i dale v postelu k njim iti, jesti kaj im skuvaju, obleći kaj im opereju i speglaju i špinčiti se ze sinekima kaj im zrodiju. Bome dobra dugoročna pulitika.

Negda, liste nesu bile javne pak se to moglo spod pulta narediti, mislim zapisati ju kak kandidatkinju (pristupnicu, op. Ifkica) na listu. Gda je došel dan za glasovanje, Suzanna se ni zmeknula kak su se nadali da bu, borila se za svoje i mesto vseh bab pod sunčekom. Žene su joj dale svoje glase, a republikanci, napredni i lukavi šukundedi Trump-era republikancev, gda su videli da bi baba mogla dobiti izbore, jer su žene bile pol glasačev, zeli su ju pod svoje i skočili v nejnu košaru. Dali su Suzanne svoje glase. I tak je ona bila gradonačelnica grada Argonie v Kansasu, kaj je još onda bil puno veći od našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela denes. Klanjam se.

Sad si mislim, kaj bi ja naredila da se negdo tak sprda z demnu? A sprdaju se, i dedi i babe. Ja se delam da niš ne vidim i ne razmem. Mislim si, pište me vrit! Pitala sem Jožeka kaj on misli po tom pitanju. Baš je v štali popravljao mala vrata vuz kanalec po kojemu pišača od blaga curi van v kolektor. Dok je menjao pant, klečeći na slame, zderao se na me tak da su mi se mam noge odsekle, a srčeko počelo brzo tući, bome sem si mam Aginu pekcuris dijagnosticala! (*Angina pectoris*). Štela sem pobeći v kuvinju i pod jezika si kapnuti chili-sosa kaj me herc ne bi strefil, a Jožek je imel još nekaj za reći:

- Same probaj biti načelnica! Am ti misliš da bi ja vuz te glumil princa-bedaka? Si ponorela? Kaj misliš, ak nosiš tašku na leve podlaktice, nalakeraš košaru od štrkovoga gnezda na glavi, stalno ponavljaš kak je vse komplicerane... da buš selska kralica? Buš mahala ze selskum zastavum i vozila se na kolima po selu? Te ni sram!? Ti su cajti za muzej, lepa moja!

Me se srčeko primirilo i Jožek me mam zlečil, ima on lek za vse. Štela sem mu reći da je bil i ostal moj princ, lepi, pametni, sigurni vu se, nigda mu nigdo ne piše kaj i kak bu rekel. Ima on dar govora. A one negve lepe plave oči, v njima

je celo vedro nebe bez i jenoga stratokumulusa i cirusa i lepši je od vseh princev na svetu. Gda sleče zmazane radne lače i čižme i obleče se kaj čovek, dene svetečnji škrlak na one svoje velne od lasi, ma kakvi fiškal. Ni Gregory Peck z mladih let, a ni Paul Newman mu nesu do kolena.

Reč po reč i dva dana nesem morala kuvati, baš sem si lepo počinula! A prekleti mesni doručki prepečeni na tavici z friškim račjim jajcima, čevapi i bureki su dišali z letne kuvinje kaj najslajši greh. Bome sem se po dvorišču na svoju slinu popikavala! Gda sem se drugu večer vrnula ze štale z dojačami punima mleka, na kuhinjskomu stolu sem našla tajner z malom pizzom z puno gliv i sira, onak kaj ju ja obožavlem. I lubičasti čoškasti keramički teglin z prelepu vinkastu belagoniju z valda petnajst cvetkov. No tak! Koga briga za izbore i pulitikante. Gda imamo nekaj za pod zub deti i tu niš koristi demokraciju i nejne lenuhe moremo vuzdržavati, vse pet. Kak si naredimo, tak nam bu! Ak nesmo pohlepni i ak su jobluki puni amarilisa, belagonij i orhidej, po rečima Dubravka Ivančana: „Ova hižica z cvetjem v jobukima pe v raj.“ A gda ona pojde v raj, bu i nas povezla ...

Još jena Ifkica

Tak pred tjeđen dan, znenada se pri nam nacrtala vnuka Martina ze svojim dečkom. Nesem imela nikaj kuvano, brže-bole sem spuknula zapečenu svinjetinu z masti v žbanjice i gurnula ju na pekaču v rol da se meso prigrije. Odbežala sem v špajzu po kiselu filanu papriku ze zeljem, kad ve ti dekle za menum.

- Baka Ifkica, moram ti reći, tako sam sretna!
- Si diplomerala?
- Ne!
- Dečko je diplomeral?
- Ne!
- Onda?

Nis ja mislila da su diplome najbolša stvar na svetu, tak i tak malo ko najde posla i ne dobi preveč pameti na fakultetu ak se ž nju ni rodil i jako namučil vučeci kaj treba i ni treba. Tak saopčevaju oni kaj su tega kruveka probali. Diploma je teški i krvavi posel. Problem je kaj handrasta deca prekrastineraju vučenje, smucaju se po birtijami kaj kakvi selski jebive tri i huncutari. Onda imaju probleme. Celi radni vek si misle, a mogel sem tu vražju matematiku položiti...

- Babica, rodit ću jednu malu Ifkicu! Nosit će tvoje ime!
- Kaj buš?
- Rodit ću, nosim curicu.

- Kaj?

- Trudna sam! Zar si zaborvila što je to?

Flašica z kiselum paprikum punjenom ze zeljem mi se je z ruke skliznula, same se spuknula i opala na pločice. Razbila se. Kaj da se prevrnula šterna z octom i vagon z povrćem! Zelja i paprike po celom podu špajze. A ja sem – ostala bez reči! Duha octa mi je pomogla kaj se nesem zrušila. Rekla sem ja nejnoj materi, svoje snehe Biserke, još pred deset let da ta dekla ne bu na dobro zišla. Najgorše na svetu mi je gda sem vu pravu. A se Biserka uvredila, ni je pet let bilo na selo. Dober izgovor sem joj dala, bedača. Trebala sem finu gospu pustiti naj se pati z selakima. Gda sem spomenula da joj je kči prerano zašla v pubertet i ima problema, samo je odcvilela: „Ja imam svoju karijeru!“

- Bakice, si dobro?

Da bi reč rekla. Uto, ve ti oca male Ifkice k nam, veli on, nekaj z rola fanj diši, da ne zagori. A meni su mam možgane pregorele. Vunzemalec se vužgal, a misel prestrelila moj imunološki, probavni i živčani sustav. Majke ti mile, gda mala Ifkica naredi greha, budu ju po riti ze šibum i vikali budu na nju!

- Ifkica naj ovo, Ifkica naj ono! Ifkica sim, Ifkica tam! Ista baba Ifkica!“

Bome bi rajše da po riti dobi baba Biserka neg ja. Ja bum dela kopirajta (copyright - ©, isključivo pravo, zaštićeno međunarodnim zakonima, op. Ifkica) na svoje ime! Jena je Ifkica na celomu svetu! Jedina! Naj se nigdo ne zahe bavle zo tem!

Onda, kaj da me je strela strefila, a kak me bu ta mala, nova Ifkica zvala? Prebaba? Bum z pradedu spala? Tu bu treba mam reda narediti prede neg se vse skomplicera. Bome razdvojim krevete, denem natkasline med nje, naj spi sam! Ne bu meni praded hrkal za vratom!

Študeram, am je buduća mamica još dete, morti ne trudna... kaj ona zna? Onda se setim, dete staro 25 let...

Kaj se v kuruze stane...

Naše prelepo Gornje Moslavačko Selo ima svoje kulturno-umetniško društvo staro prek pedeset let. Mladi i stari, muško i žensko, deca, igraju, popevleju i tancaju kaj da imaju krila, a lepe narodne nošnje, najlepše na svetu imaju. Bar pet put na leto dan putuju z sela proč, ili na smotre folkloru ili ideju dati koncerta po Horvackoj, i bar jenput nekam van. Sekud su bili, a to je dobro za mlade i stare, vide sveta. Z druge strane, pospominaju se v busu i počineju, tam niš ne moraju delati. Kak bi bilo da sobum voziju marvu i živad i imaju i brigu ž njima?

Sirotinja inače ne bi putovala zaradi plitkoga šajtoflina. Potle posla i brige oko hiže i familije, makar trudni, dva put na tjeden ideju na probe i tancaju, ne moraju iti v teretanu, na džoging ni na masažu, nadelaju se na gruntu. Popevanje i tan-canje je čista i najfineša čekulada za mozek i telo, a ne debla. Terapija kak Bog zapoveda. Med svojim su, drže se starine i korenja. Gda se dobro zmuštraju i navežbaju repertoara, imaju celomu svetu kaj pokazati. Izem tega, za zmučene mišiče tanec je bolši lek od ibuprofena, a za dobri sen popevanje je bolše od Meprabomata i Normabela skup. Domača mladost se drži skup, nema otuđenja i vusamlenosti. Socijalizerani skroz na skroz i zdravi v glave, gda putuju, bus je njihova tepla plemenska špilja. Makar, većina seljakov neče priznati da sme vsi bili špiljski ljudi, i poloprivrednici, rajše veruju da su

z dreva opali direkt na gradski asfalt i prešli v gospocke biroe Bogu dane kratiti.

Gda folklorashi put putuju, prespiju pri folklorashima takaj. Ili v pansionima, hotelima, školam, kak gde. Ak su pri pajdašima z drugih mesta, gda oni dojdú v naše selo, vrne se ljubav. Tante za tante. Tak se deca vuče tolerancije, vide kak drugi ljudi žive, kuvaju, spominaju se. Škola življenja. Lepo je znati da se v sakom frtalcu sveta drukčije popevle i tanca, žitek je drugački, a saki svoje voli i poštivle. I jeni druge. Makar Jožek i ja nismo v KUD-u, puno put su pri nami prespali muzikaši gda su došli v selo! Lani smo imeli tri muža z Slavonije na spanju, v dečje sobe, dobri ljudi, a se je Jožek razočaral, piti nesu šteli! Same jenu rakijicu v jutro. Kotlokurca su jako falili, kak je i red. Za fruštik su prosili belu kavu, v zdelice su drobili moj kruvek. Vuz to sem naredila fruštik za prave muže! Na najveći tiganj sem hitila dimlenoga špekeca i jajec kaj da ih je voda donesla. Narezala sem i srebrenca i lubičastoga crlenca. Nesu se mogli nafaliti kak je srebrenec fini. Bum im lučice dala za saditi, se ženice razvesele. Skuvala sem pet pari naših prefinih češnjovki, da ne sfali, da nigdo ne prejde lačen od nas. Mi gornjoselski Moslavčani sme takvi, nigda nismo za Škotsku čuli ni na Braču bili. A da im se pripetilo spanje v dolnjemoslavčkoselskom perju, bome bi žvakali kaj su si v brocaku donesli. Ili bi im na stol deli tak suve sireke da se komadić cucla celim putem do Slavonije, pravi pravcati žmukleri. Jožek, kaj sem se kontra svih Gibbsovih regul za njega išla udavati, se vuz me privučil dobrote i empatije, ali ne preveć. Tuliko da se moremo, ali onak lepo svaditi po tom pitanju. I onda neš dodijal jen drugomu.

Kak velim, mi gornjemoslavački selaki naranimo sakoga, tak i naše dobre folklorase. Am su skoro celu noć tulili i gudili! Ak na putu ne dobiju jesti celi dan, naj su siti. Saki je dobil mali putni pinklec; suvi sirek i frtal kruva, kus suvoga špeka

veličine muškoga dlana, glavicu luka i jenu jabuku. Naj se najde, ni v redu da se kebu v žepu zabada v nos. Vu flašičke su si na zdencu natočili naše prefine friške vodice. Bolša gazdarica već nemrem biti.

Gda je naš KUD „Gornje Moslavačko Selo“ išel vrnuti gostovanje v Slavoniju, zvali su Jožeka i mene naj gremo ž nima, ima mesta v avtobusu, spati imamo gde. Jožek, ni misliti, Denisa aka Pisava se trebala teliti, on se preselil v štalu ze svojim tranzistorom, mobitelom, *Kvizoram*u. Vuz panj pred štalu je namestil stolec. A kaj žnim, dela sem gore stolnjak a on si je na lepu deščicu posložil kruhek, *Bingulin* jeger, friški z Popovače, šaku čvarnjakov od kuma Otrščaka, glavicu luka i komad suhoga špeka. Gajba pive se ladi v kopanje pod orehom, za susede kaj dojdou pomoći. Dobro da si ni fotelju i televizora v štalu odnesel. A ja da pem na izleta z KUD-om i da bum popevala, tri su pevačice obolele od koronavirusa, i bile zaprte saka v svoje hiže, nesu smeće nikam iti. Bar su si sirote ženice počinnule. Ja sem doktorice predložila naj je dene skup v jenu karantenu, k Štefice Polakove, ona ionak živi sama. Ni me poslušala. Kaj bi babicam falelo da jena drugoj pomažeju, skup štrikaju, kartaju se i popevaju? Valda bi se virusi skurvali.

Ni meni problem popevati naše stare popevke, bum z Maricu Šoštaričku bečala altovu dionicu, kak ona tak i ja. Kaj nem znala, bum samo zevala, kaj kokoš gda ju strefi *singamoza*. I tak, ide Ifkica na izlet. Kata Mustačova mi je posudila svoju narodnu nošnju i opanke, valda bez koronavirusa. V ruksak sem narivala sega pomalo, za jesti, piti, topli sviter, ambrelu i tenisice. Zela sem škornje i kabanicu kaj se sfrče i mala je ko šaka za vsaki slučaj. Ko bu o Ifkice vodil računa će ne bu sama? Prvo o celom svetu, a onda o sebe.

Avtobus me je pobral v četiri vure v jutro. Gda je šofer, pokojnoga Mireka Tomića sinek, otprl vrata, toplina i popev-

ka su me skoro hitile na pleča! Črez celo selo sme pobirali putnike. Čim su naši folklorashi zašli v bus, još iskajuči mesto za smestiti sebe i svoje glazbalo, već su popevali. Gda je takvoga kaj v pitanju, važne su dve-tri osobe kaj vode. Onda se vsi priklučē i to je onda tej štimung kaj leči dušu. Gda v bus zajde osoba kaj se zna dobro i glasno smejati to je onda bus pun srečice i pozitivne energije.

Ja sem spotiha popevala ž nima, bojala sem se za grlo čē bum glasno tulila. Nesem navučena puno šprehati, spikati, a ni popevati. Po istine, bilo je rano za jeno i drugo, vani mrkli mrak. Čudila sem se zakaj idemo na put tak rano, a onda su rekli da ob devete vure imamo turneju po Kopačkomu ritu, onda idemo đakovačku ergelu posetiti i v đakovačku katedralu se pomoliti, na obed v hotel, a nastup je na večer ob sedme vure. Popoldan smo fraj, moremo sedeti v publike i počinuti se.

Gda sme ostavili naše prelepo Gornje Moslavačko Selo i zišli na avutoput, popevka je začkomela i putnici su spali. Mene je ta tihoča pasala. Vozili sme se čēz mirnoču ravnice. Nekteri rafungi su se već priklučili na nebo ze sivim raščehanim špagami dima, kaj da heklaju čipkaste oblake. Zamišlala sem ljude kak su se zvlekli z postele i sako ide za svojim brigam i poslima. Študirala sem o Panonskomu moru kaj mu po denu sad puzamo z avutobusom, a zaprav, pravo deno je morti i četiri kilometra spod nas. Kak cajti vse požeru i pokriju, ili kak veli naša stara poslovica, sega bu, nas ne bu. Čak i more zgine, a fala mu kaj nam je ostavilo rodnu ravnicu, najlepšu na svetu. Pol Evurope si ju je štelo prisvojiti!

Sedela sem sama, otprla svoj ruksak da si bum zela jen mali sendvič od pohanoga pilečēga mesa, još morti i topli, sem ob pol noči pileka pohala, tak da i Jožeku ostane fino i friško jelo za pod zub. Naredila sem krumper šalatu, a juvu si on samo zakuva z rezancima, čē ne bu len. Znala sem kaj bu, čēvapi, pivica i pajdaši, lepše njemu neg meni. A naj mu bu,

samo naj telenje dobro prejde. Kad, joko mi vлови nekaj kaj nis bila ziher da je baš to kaj mi se pričnilo da bi moglo biti. Ni temu kak vele perifernomu vidu vse za veruvati i još k tomu tak rano vjutro. Morti nesem dobro videla. Obrnem se i preverim v šajbe obluka na busu, onak spod oka, kad tam, majke ti mile! Za menum sedi Matek Korbač, a na kontra sedalima, bi reči na leve strane avutobusa Mila Škrbačka. Skoro da i leži na sedalu, noge je gurnula k Mateku prek ganjka a on joj, on joj, za Boga miloga! To mi ni treba. Još ni svelo, još sme v naše prelepe Moslavine, a mene nevugodno! Vsi se delaju da spiju i niš ne vide kaj da su v guste kuruze! Ob pete vure v jutro, posredi avutobusa, oni dva... ja to nemrem veruvati! To se ne dogaja. Z Matekovu ženu sem odslužila birotehničku školu tri lete, znamo se kaj sestrice. A kaj joj bum rekla, kak je bilo na putu? Kak se nejni Korbač ponašal? Kaj se v busu stane, v busu ostane!

Najrajše bi rekla šoferu naj mam bremza, pobegla bi z busa i vrnula se na svoju sirotinju. Bi stopirala, negdo bi se smilual babe na putu! Koji bi bedak išel opkrasti i vmoriti ovak skromnu i spačenu ženicu, v plisiranom šosu i starim škornami, zamotanu v vuneni rubec, v jeseni svojega življenja? Ne bi si z ničim i nikak pomogel. A če bi takove babe bil dober pajdaš, sega bi se navčil i morti i kakovi darek dobil. Imam tri rezervna suva sireka v pinklecu za tak hitni slučaj. Samo, treba je zaslužiti, dost me je Krivušićka školala. Vsaki pametni orobitel zna da takve stare babice imaju decu i vnuke po celomu svetu. Če im se nekaj stane, oni ga najdeju i ne bu na dobre zišlo. Deca imaju pajdaše, ni to samo tak babu zatući! Same kaj robiteli nesu bistri mulci, v temu grmu leži zajc. I tak, stisla sem se v sedalo numero 19 na desne strane busa i da bi reč rekla. Niti ikaj mozgala. Fajrunt.

Za Milu Škrbačku se sekaj moglo čuti, a ja si nesem zo tem nikaj delala. To nesu moji posli. Da sem primetila da je

začaroberala mega Jožeka, onda bi to bila druga pripovetka. Ovak, s kim ide v Las Vegas, to je nejna stvar. A si mislim, ak bi ju Jožek pritisnul i haduta iskal već gda im se oče kockati, ja to ne moram znati i ni me briga, tak dugo dok mi gazda ne donese picajzle, prazni geltašlin ili svega fačuka. Ni da ne volim decu, am ih je kaj da je voda donesla, kam već?

Kak v denešnjje vreme otiti k selske ginekologinje i reči da je gazda v kuruze tušil Milu Škrbačku, a ona med noge pobrala kojekave podstanare samo dragi Bog zna od koga, gde i gda. Am bi celo selo moralo na ispoved k belim kutam i na antibijotike i probijotike. Si tvornice lekmi lepo zarade poradi Mile. I selksa bolša pateka, ak bedača ne ode v Kutinu ili Zagreb po lek. Za ne verovati. Baš me zanima kuliko ju plaćaju. Tu kokošje juve ne pomažeju. I bilo bi lepih vesti v crne kronike regionalnoga cajtunga. Dojdu na cenu šjor doturilulek specijalisti, moraju muži sleči mundante i špinčiti se ze svoju muku. Još ak je to mlada doktorica, za pofaliti se za pet. Jenput gda si je preveč popil, Mirek, Jožekov bratić mi je v poverenju prišepnul da njima selakima veterinar pomaže z problemima, i takva pajdašija se poštivle celo življenje. Vsi za luleka, lulek za vse, solidarnost na delu.

V busu, v mraku, ni lahko zjake prodavati. Da sem si bar heklanje zela, ili sudoku kaj bi moj vunzemalec imel kaj delati, a ne gluposti prespelavati. To je morti ta kak vele putna živčanoča. Dugačka jesenka noć, nikak se razdaniti, kaj bi se ljubavniki primirili. Nis se ufala obrnuti glavu i videti kaj se na drugim sedalima dogaja. Morti niš! Za čas se buju putniki prebudili, pemo na piš-pavuzu i kavu v kakov motel ili restoran vuz put, pak bu sve dobro. Onda zaradi kave, pak na piš-pavuzu sto kilometri dale. Pak kava... Tak birtaši zadnji bankroteraju na svetu.

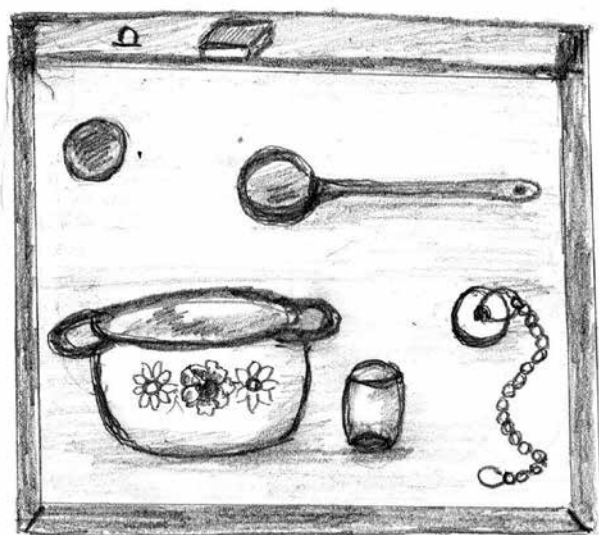
Prespala sem pri jako fine slavonske familije, veliko srčeko i dobri ljudi. Nihov sinek mi je dal svoju sobicu, a on je spal

v boravku na kavuču. Po letu spi na tavanu i tam se zabavlja, a v jesen i po zime radi grejanja je v prizemlju. Lepo sem se naspala, a Jelica Šiprakova je spala pri prve susede, rano vjutro je došla k nam na kavu i donesla tople palačinke z medom i demom. Gda sme ostale same, pitala me jel sem videla Milu i Mateka, a ja se delam bedasta, videla kaj? „Kak nesi videla, am su ti za leđima cirkuserali?“ Bome nesem, ne dam se ja. A ni ona: „Gda bumo pak na putu, onda spod oka pogleč na sic za sobum. Kak se to voziš ko klada i ni te za niš briga?“

Došla je večer, dali sme i drugi čist lepi koncert, tancali i popevali da se i Saharski pesek digal z bine. Društveni dom je bil pun, ljudi su popevali z nami, i moje je srčeko titralo kaj zalublena kresnica. To je bilo bar dvesto ljudi na vrpe, energija kakvu bi i Edison primetil. Ni ju trebal Tesle vkrasti, ili tak nekak, nemre baba vse znati. V šlusu sem obečala svojim babam da pem pak ž nima. Ostali smo na jelu, pilu i tancu skoro do pol pet i onda v naš avutobus i pravac toplice! Po istine, vsud je lepo, al je doma najlepše! Bilo me je strah kaj buju ono dvoje vu vode spelavali, a sem se prevarila, zeli su sobu v nekerom pansionu i nesu bili z nami dok smo se mi veselili, plavali, popevali i loptali kaj deca na bazenu. Nemre se nadoknaditi ono čega ni bilo gda sme bili mali bokci, zato podetinjimo pod stare dane.

Gda sem prišla domom, bilo je okraj devet vur navečer. Jožek je dremal pred televizorom. Po mrkline i stiha v kuvinje sem si skuvala čaja, grlo me bolelo od bečanja i smeha, a morti sem se i preladila na bazenu. I tak, sedim vuz toplu pećicu, študiram si svoje, čakam da post-rajzefiber popusti, a z mraka Jožek:

„Je po istine da je Matek Korbač cuclal nožne prste Mile Škrbačke v avutobusu?“

N. Hlašić

Krstitki

Spremali smo se na krstitke v Hrvacko zagorje, Jožekov bratić Mirek je dobil prvoga vnuka. Novopečeni dedek je rasel pri Jožekovom ocu i matere, dok ni školu završil. Moj je ž njim vučil i pisal zadaču, spali su skup i išli v isti razred škole. Gda su se Mirekovi roditeli vrnuli z Nemačke, pustili su korenje na gruntu babe i deda v srčeku Zagorja, otrpli su stolarskoga obrta na dvorišću, posel dobro gre, fala Bogu. Gda ljudeki sami zidaju svoje hiže, drvodelci dobro dojdū i delaju drvenariju po meri, skriju kaj je pobeglo na šrek.

Ja ne volim iti z doma ak baš ne moram. To je za me velika briga ili kak denes veliju, stres. Negda, kaj mladoj, štelo mi se videti sveta, a sad znam, gda se skičeš, od vsega najlepše je vrnuti se na svoju sirotinju. Tu i tam moj Jožek i ja se odvezemo k naše dece, a obidemo i našu familiju, razbežanu po Podravine i Posavine, a i odvetke, bi reči potomke onih kaj su ostali v Zagorju. Puno nas se ni ne pozna. Naši kaj su ostali v Zagorju mudruju da mi kaj se nesmo v Zagorju zrodili, nesmo Zagorci. Zagorci z metropole nas nečeju pod svoje. Ak očemo po istine, većina Gornjemoslavčanov se v Zagrebu rodila. Imamo črno na belo, zove se krsni list. Izvod iz matične knjige rođenih. Birth Certificate. Das Geburtsurkunde. Po cele Evurope ih se čita.

Gda se mora nekam iti, za babice je putovanje dober izgovor za flizerki otiti i lasi prirediti, z ormara zvleči lepu obleku,

zrihtati se kak Bog zapoveda. Gda me Jožek opazi zbegecanu mrmrlajući, toboš me skoro ni prepoznal kak sem mu lepa, to je onda več nekaj. A po selu se mam prečuje kakva sem šik i gizdava baba, skoro kaj mini-Jovanka bez punde.

Tri smo se dana spremali na krstitke. Istina, v avutu si počinem, sedim kaj kuvajnica v tačkami, i ne mešam se v šoferov posel. Jožek je po večerah dimal nad avuto kartum, a onda je noć pred put došel sused Janko k nam, veli, ta karta ni več aktualna, nove ceste su naređene. Rondali su po momemu kompjutoru i svadili se kud trebamo voziti. Jožek si je na paper crtal cestu i pisal po redu sela črez tera trebamo prejti. Na putu, ja mu moram čitati tu cedulu, a on da bu pratil table vuz cestu. I Indiana Jones je jalni na te naše avanture.

V putne košare za ranu, kaj su nam ju deca daruvala za zlatni pir, v krpu zamotana bila je lepa drevena deščica, Jožek ju je spilil i zhoblal od našega joreha. Drevo se je zdošlo, a pokojni dedek Tonček je znal reči, negov otec je na kolmi z dve kobile, mladicu tega joreha dovezel ze Zagorja. Vuz trudnu mamicu, nega i još tri brata i dve sestre, dovezli su krmaču, sedem kokic i pevca i pelali su kravicu i kozu privezane za kola. Deca su sobum zela dva miceka i pesa. Na denu kol bile su motike, vile, zubače, lonci i ranjgle, cedilke i čupi za mleko spravlati, a v tačke je mamica dela lepu deku, tam je najmlajše dete putem spalo. Imeli su i šibe vinove loze, nekaj mladice sliv bistrice, dve višnje i dve črešnje z dedovoga voćnaka. Bome mi srčeku derhće i trepeće premišlavajući to njihovo putovanje v rodnu moslavačku ravnicu. Lepšu od američkoga divjega Zapada.

Z našim Fijatom 125 kaj si je već pemziju zaradil i sad kaj i doktori, dela hormonalno, oču reči honorarno, putuval je i stolnjak kaj ga je pokojna mamica tkala. Bila je tu štruca orehnjače, nož i vilice, sol, čačkalice, glavica luka, kaj dlan komad prerašćenoga dimlenoga špeka, dva pednja suve češnjovke,

dimljena bela kobasa, a za vsaki slučaj, dve pohane pileče boce i dva zabatka, kosti zvađene da se lepše spoše. Belo meso sem priredila za pohanje i dela vu frižider, po povratku ga same hitim na vruće ulje. Dok se rezanci v juvice skuvaju, kaj nas preceđena i olađena čaka vu frižideru, imamo lepu, toplu večeru. Dok gazda obide marvu i imanje, *le femme chef* Ifkica priredi i sos i salatu. Tak da sem pobegla zdoma na put v miru, pripremljena na vse izazove. V torbu vuz svoje noge v avutu sem gurnula paket vočnih napolitanki. Jožek je obožava. V gepeku su z nami na put išla dva para čizmi, deke, ambrele, kabanice, topli sviteri, halat za avuto popraviti, kanister z benzinom, motorno ulje, veliki nož i sekirica za drva narediti ak ostanemo na noć na ceste, tri kutije šibic na tri mesta v autu, to je malo, se lako zgubi. Imeli sme nekaj skrutih penez i pašuše i bateriju za slučaj da nas Rusi napadneju i moramo v zbeg.

Zvečera, susedu Krivušićku je vrag donesel k mene, a sem pakirala stvari v avuto. Tajming joj je katastrofa. Sreća kaj se Jožek pacal v kade pa ju ni videl ni čul. Na put pemo rano vjutro, a naša čer Lubica bu briguvala za marvu, pak sme se mogli pred spanje lepo prirediti. More biti da su gospe K. naše aktivnosti na imanju bile sumlive tej dan, držim da je ladanjsko zlo došlo v izvidnicu. Gđa je videla kaj i kak pakiram v košaru i bunker, rekla je da bi i Jagodu trebali privezati za avuto, tak da si moremo mlekeca podojiti po putu. Baba ni bila na čisto ze sebum, zakaj si mi selaki obezbedimo jelo i pilo za bar dva dana, kam god nas sudbina odnese. Kak je narisati, nigda ne znamo kaj se more stati na putu, gđa i kaj dobimo za jesti. Nesmo mi gladuši kaj su se došli na krstitke nažrati.

Čim smo se zvezli z dvorišča na cestu, znala sem kaj bu, Jožek je mam iskal dve napulitanke za pod zub. I to bu tak sa-kih deset-petnajst kilometri. Preverila sem i da su mi flašičke vodice z našega zdenca pri ruki. Šoferu treba biti od pomoći.

Gda z Moslavine idemo v Zagorje, vozimo se po selima, niks avutoputi, prevezemo se prek Prigorja, zaobidemo metropolu. Na Lazu Bistričkom su novu cestu naredili, milina jena! Baš onak, evuropski. Meni je tej kraj prelepi, skoro kaj da sem na snimanju serije *Gorski liječnik*. Same čakam da se doktor Martin zveze pred nas z novim ljubavno-alpskim betegama i problemima za rešiti. Ili, kaj da sem v eroplanu. Puno je to hobi-goric, ima se kaj videti! A tek groblja! Na bregu, na sunčeku, puna cvetja, z cirkvicu kaj svojim pastiom. Moja mamica mi je znala reči, da je tud kaj curička romarila ze svoju babicu na prošćenje na Mariju Bistricu, i to pešice. Pol sela je bilo v te kolone, putem se popevalo, v pinklecima se nosila rana, a spali su na senikima pri dobrem ljudem vuz cestu. Išla su i jena kola, vozila su seno za konje kaj je vlečeju, decu i stareše kaj nesu mogli puno hoditi, su si na senu počinuli.

Vuz put, joči pasem na bregekima. Bajtice se nalukavaju na cestu, zarašćene v jorgovane i žoute rože. Srčeku mi je drago gda vidim da se ze starih rafungof dimi. Tu i tam na dvorišću pes sedi, kokoši drbaju po trave, mick dremle na jobluku med belagonijami i fuksijami kaj cveteju z starih lonci. Tu i tam, za trnjiščem i koprivam vidi se posedelo od sunca drevo štale i nahereni štagli. Z nektare potlevušice je opal malter od blata, na sunčeku se zlate rebra trsta pribita na drvene planjke. Hiže zidane potle Drugoga rata, kaj imaju betonske teme se dobro držiju, vidim da ih je nekaj renovirano i z novim joblukima. Pri nami v selu još imamo spiškane fasade i rolete za vreme Domovinskoga rata. A dok mi putujemo na sever-severozapad, z radija v autu poslušamo vesti o ratu na severoistoku Evrope.

Za čas, Jožeku je bilo vruće. Stal je na jenomu mostu, zišel z avuta van, slekel sviter i da se bu vodice napil. Huta vuz cestu, ima lepe zelene obluka i retke najlon firunge, žute kaj konjski zubi. Vidi se da tu nikterega već dugo ni, ampak trava

je pokošena, gusta i zelena, ne bi joj kokoši i guske dale da se tak razjača. Ko zna gdje je naslednik, jel živ?, komenterala sem. Jožek je same mahnul z onu svoju veliko šaku: „Ti baba, od sega delaš dramu!“ Začkomela sem. Tri kilometra i dve napulitanke dale mi vrag ni dal mira, pitam gazdu, kaj je greh študerati o familije koja je tu negda živela? A on mene: „Vse se zdohađa i prejde, tomu ni leka! Deca odrasteju, odeju z gnezda. Vse je to normalno. Ostarela si i još to ne znaš?“ „Znam...“ „Onda kaj navek spelavaš? Vse se menja. I te vražje ceste su se premenile!“

Vuz cestu, ljudeki kosiju grabe ili farbaju plot, pramaleče ih je zvleklo na zrak. Moj šofer saki čas stane, oče čuti kak kajkaju, pita jel smo na pravomu putu ili morti mu bratića poznaju. Same sem čekala gda naleti na nekoga gdo se seča negvoga pradedu, ga bu ze našu moslavačku žganicu ponudil. Nostalgichni je tej moj gazda, cela emotivno-osečajna komedija ž nim. A gdo bi mi veruval?

Dok se vozi v autu, podrazumeva se da se šofer zmota i zgubi, nemre pravoga puta najti, i to ne same jenput. Pod drugo, gdo ne vozi, morti i zadremle. Putniki se posvadiju vu vozilu, i pod četрто, mudruje se kak je treba vse vuz cestu zapametiti i potrefiti se istim putom vrnuti v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. „Sečaš se ovoga križanja?“ Ili: „Čini mi se da tud nesmo došli!“ Začkomela sem i valda zadremala.

„Baba, podaj mi vodu!“ Al sem se lecnula! Odšarafim flašičku i podam mu ju: „Si ti poludela, gusenica jena! Am je to rakija!“ Bome me je od leptireka z vočnu napolitanku do gusenice delilo samo pol kilometra! Vrnem ovu i zemem drugu flašu z torbe. Odšarafim i podam dedu, mam počnem beliti narandju, ak nas plavci zavustave, im avuto ne bu smrdel kaj kotel od komovice. Jožeku sem podala napulitanke, mleh ih je kaj melin kuruzu i bil je mir. Najbolši lek za negve živce. Stali sme pri benziske pumpe, otrpli vrata na avutu i lepo

ga zluftali. Moj šef puta je prešao na blagajnu pitati kak dojt do bratičovoga sela, kaj da se ono zmeknulo ze svega mesta i skrilo za brege, a toboš kupiti novu putnu kartu. Za GPS deda neče ni čuti, bi nemu nekaj pamet solilo!

Dok se prepelavamo po selima, tu i tam stoji velika črešnja vuz plot i nad grabum, pri mostu, kaj da su ju onak veliku, slive i ruške zgurale na kraj gradilišća. Za zavojem, v oči mi skoče nove kučerine z fasadami, nejne vesele i jake farbe na visokim i velikim okučnicam. Nogostupi i steze za becikline su naređene. Mamice se z bebami v kolicima i dečicom kaj drče vuz nje špansiraju, milina za videti. Po polima vuz cestu table na kolcu: „Gradilište za prodati“ i broj mobitela. Tu smo se pak porečkali, ja sem komenterala da bi trebalo pisati: „Gradilišće za kupiti“ ili „Prodaje se ovo gradilišće“, ali Jožek se ni složil z demnu. Začkomela sem. Utešno je videti da huste vuz cestu već nemaju hičenoga smetja, kak rečimo kante od vapna i komadi betona, bome smo ekološki svesni narod. Madrace ne ostavljamo vuz cestu neg v kanalcu, i tak delamo branu za navodnjavanje pola. Ni to Yemen, za boga miloga!

Sekud kružni toki, inžinjeri su ceste ko češnjovke v črevima frkali. Jenput zafrkni k sebi, jenput od sebe. Jožeku je bilo gusto, a delala sem se bedasta. Rotor po rotor, motali smo se kaj kača na ringišpilu. Ni to kak je na paperu Jožek narisao, ravni štrih od piknjice A do piknjice B. Sako malo smo stali pri kakve taverne vuz cestu, toboš zaradi capuccina, a Jožek se raspitival kak dale. Pelali sme se na kafein i cukor. Ja da bi reč rekla o termosice z kavum v torbe! Dobro da smo se deli na cestu ob pete vure vjutro, bumo na cilju na vreme, ob poldan. Najenput smo se našli na avtoputu na stupima, poprečki nad cestu na koje sme po mojemu mišljenju trebali biti. Priopćila sem šoferu kaj o temu mislim, a bilo bi bolše da nesem. Niš mi ni falelo, nogice sem počivala i po svetu razjala. Prigovor je gazdu bolel! Bučil je kak toga ni bilo gda smo zajni put tud

vozili! I kam mi pamet da sme se tu našli gde jesmo! Gruntal je na glas, kak bu tek vrnuti se v Moslavinu po kmice, čak stopedeset kilometri puta.

Tu i tam v daljine su se z autoputa videle kletice med bregima, kaj da bi dete rashitalo *Lego* kocke med zelenim vanjkušima, ili negdo ostavil stado kištri vuz cestu. Po štrikima od dima dušice drevesa penjale su se v nebe. Gda sme se nekak odmotali z avutoputa, kaj z klupka vune fkrađenoga z mačkovih šap, okraj desete vure smo stali na parkirališču pred sajmiščem vuz put. Na jenomu kiosku je bil dugački red mužev, čakali su čevape. Zlatno pravilo putnika je, uputil me je stric i rajzer Vena, jesti tam gde je dugački red, ili puno kamionov parkerano pred velikim ražnjom restorana. Jožek je mobiteliral gazde, broj mobitela bil je napisan na table na krovu pečenjarnice, i pokazal mu nekaj z rukum znad glave. Seli smo v lad lipe, na klupu vuz dugački rastov stol. Šef nam je nabrzo donesl tri velike porcije čevapov prek reda, zaradil si je napojnicu kaj ju mojih dvajst kokoši mora dva dana delati. Rajzanje košta. Lepo smo se i do sita najeli. Dve porcije su primirile mojega Jožeka kaj puna šaka korena valerijane. Rana kaj se vozila v košare je bila tu za vsaki slučaj, dobri je osećaj znati da je tam gde je.

Gda sme se oko dve vure popoldan navezli na bratičovo dvorišće, muzikanti su igrali na verande, vse je bilo puno svetečnje oblečenoga naroda kaj se vrnul z cirkve, stali su po dvorišču, laprdali i držali se saki za jenu kupicu. Na platou od deski su bili postavljeni stoli, vetrek se igral z damastnim svetlo plavim stolnjakima, kombi z restorana se baš navažal na most. Ketering i švedski stol je dobro rešenje za podvorbu tak puno ljudi, a si mislim, bar gazdarica ni žrtva fešte. Gda smo se onak trudni i švicni zvlekli z avuta i zimali dareke, moj šofer mi je za otprtim vratima gepeka šepnul: „Ne bumo se zadržavali, moramo za dana doma dojt!“

Lepa moja, *monodrama*

Ifkica sjedi na betonskom okviru groba.

Bome je vruče, tetica. Denes sunčeko greje kaj da bu scvrlo svet. A tak je bilo celi ivanščak, pola su se v kamen vrgla. Kuruze se još držiju, rosica pomaže. Šenica bu rano došla, lepi su klasi, bilo je dost kiše i nekaj snega gda je trebalo. Bu kruva! Bože dragi, tetica, kaj bi dala da ti morem reči kaj sem čera zeznala od Micike Matkovićke. Ne bi mi veruvala. A gda malo predumam vse, bi to mogla biti istina. Da si bar znala...

Sečaš se kak si mi se žalila na svoju čer Macu? Si se najokala zaradi ne! Gda je z grada došla na selo, ni se k tebi, svoje mamice navrnula, nek je pri Slave Košinove bila. A kak si ju žmefke sama odgajala i v škole slala.

Ona ti se, tetica moja, z Dragićom Škanićom pri Slave zestajala. Znam, znam! Gdo bi se tomu nadal? Za ne verovati!

*Ifkica skida maramu s glave, stavlja na svoje krilo,
milujući je.*

Veli mi Micika Rajsanova, da si je stara Slava prošli četrtrek malo popila na svadbi nuka Marice i Pepeka Peleskoga, oni kaj su se dotepli na Martinovićev grunt prede Drugoga rata, i žugetala da je tvoja čer Maca bila jako zalublena v Dragića Pokornoga, da tak nekaj još ni vidla. A i nekaj je čmrknula o

tomu da je mladi Martinović preplival Dravu z Katu Šoštarićku kaj mu nesu dali da se ž num oženi i da su v Kanade, još živi. Su pisali Katičine sestrične Milice lani. Lepa moja.

Tak sem zeznala da su se tvoja Maca i Dragić pri Slave zestajali da niko ne zna. On je dolazil od Rendulićevoga gaja, vuz kupe sena i slame do štagla, a Maca z vlaka normalno po cesti k sestrični. Negva sirota žena je stalno bila betežna. Nej-na mati je došla k njima i na posteli ju je ranila i prala. Dece ni sirota mogla imeti. Pred večer je Maca bežala na vlak domom, dete je sama podizala...

Sečam se, navek si se pitala zakaj tvoja čer k tebi ne dojde nek ide k svoje sestrične! Zakaj mamicu ne obide? Kaj bi dala da ti morem reči kaj je bilo na stvari, bi joj oprostila i v miru Božjemu počivala. I razmela zakaj se tak ponašala. Grizla si se tulike leta da nesi dobra mamica. A to ne po istine!

Dragića smo ni dva meseca potle tebe zakopali, tam je v petom redu, levo od kapelice, vidim mu spomenik. Gda je išel z pijaca, na negva kola je naletel brzi vlak. Hati su pobegli, a od kol i Dragića je ostala samo tuga. Tast mu je naredil grobnicu i čer k nemu na večni počinek nabrzo pospremil. Kaj ti je sudbina! Macu sem lani vidla kak pere njihov spomenik i lepu puketu im je donesla. Mladi ljudi, kakva tuga i šteta.

Tak pred mesec dana, v marketu sem vidla Maru Poldrugачku i Štefu Žaničku, bome se još dobro drže, divanile smo se o Dokmanićima, šteli su kupiti tvoju sirotnju, a Maca ni štela prodati. Rekla je da je to nejno materinstvo i da te film ne buju videli. Jer tebi, dobroj mamici, lepa moja, nesu bili dobri. Nesu ti šteli niš pomoči, šteli su te sterati z tvoje muke, naj bi se vugnula i prodala im imanje. Su misleli da buju tvoju sirotnju za badaf dobili. E, neš!

Če očemo po istine, ja sem tvoje Mace rekla naj pozabi stare rane i rate, kakvi susedi i ljudi su bili da su bili, oni nose

svojega križa. Ko zna kaj nje ždere? Deca je ne obilaze, sami su. Rekla je da im oprostí, već su stari i ne znaju kaj delaju, ali imanje im dati? Ni čut! A gda im ni prodala tvoju sirotinju, prisvojili su si zdenec kaj ste skup skopali na međe i celo življenje delili. I nigdar ne presušil. Vodice je navek bilo dosti za ljude i za blago. A oni su onda plot premestili z tvoje strane stubla i delali se bedasti. Sram je more biti! Iti zdenca krasti! Maca je rekla da je pe tužit i da bu mernika zvala i platila. Dosti je bilo te gnjavaže! Jedva se po svetu vlečeju, nikam nemreju, a su još zemle glani. Deca je nečeju, budu morali iti v starački dom. Denes niko nema uvjete ni cajte briguvati za stareše. Na to je svet došel.

Još ti moram reći (*teško uzdahne*)..., da si živa srčeko bi ti puklo od tuge, lepa moja tetica... Lani gda su kopali temeje za nekakvu industrijsku farmu sredi ničesa, tak dvesto kilometri od našega sela, bageri su otkopali kostje prek pedeset ljudi. Došli su stručnjaki zvana i z Zagreba, delali te kak vele, DNK teste. Maca je išla prijaviti svojega oca Tončeka da se z njega nigda niš ni zeznalo još od Drugoga rata gda je zginul. Znam da si se nadala da je mortí prebegel v Italiju i da je živ, nekteri su otišli prek oceana v Ameriku ovu ili onu, imeli tam familije i nigda se svojima nesu javili. A on, on bi se tebi javil već nekak, poslal po nekomu peneze za kartu za te i Macu. Tak dobroga čoveka ni bilo na daleč. Bome je pred dva meseca zeznala da joj je otec bil tam zakopan.

Žena briše suze i šuti.

Moram ti prišepnuti, tetica, a mi suze idu na joči kaj dežd z oblaka, tvoj je grobek najlepši na našem groblju. Prelepi!

Žena jednom rukom draga spomenik.

Okolo na okolo vuz okvir, Maca je posadila cveteke kaj je zoveju masne koke. Zvana je obrub crlenih, a znutra rozasteh grmekov, tak su lepi... Sredinu grobeka su pokrili dupli portulaki sake farbe. Za ne veruvati kak je vse to gizdavo! Tvoj križ je na friško zrašpan i polakeran, lepa nova slova tvega imena su gore, a prek križa je venec od ružic od krep papera. Se sečaš, kak smo negda pri lampe, po zimi papernate ruže frkale? Maca drži te, kak vele radionice pri našem muzeju pak se mladi vuče naše tradicije. Bome lepo od nje.

Moram ti pofaliti čer, na saku Sv. Anu i na godišnjicu ona plati misu zadušnicu i onda se familija i babice z sela priberemo i pomolimo za te. Z naše lepe cirkvice idemo vsi skup na večeru v restorana. Bome, da ni tvoje Mace ne bi puno nas nigda doživelo da je negdo tak lepo podvori i narani. Saka čast. Lepa moja, oprosti kaj te je vkanjila i ni obilazila. Bu joj ležeše pri duše, tulika leta se grize.

Tvoja se je Maca pred pet let udala, ima finoga gospona za muža, dober je kaj kruvek. Ima lepi i sigurni posel na općine v gradu. On veli da bi šteli tvoje imanje prirediti i montažnu kućicu tam deti za tvoju nuku, a Dragićovu čer, na protuletje se udaje. Sirota ni oca imela kak ni nejna mamica. A lepa je kak slika. Ne znam za koga se udaje, ni z našega kraja. Nekakvi navučenjak, vele da cele dane i noći sedi za kompjutorom, a Maca mi je držala prodiku o temu kak on lepo zaradi i dela nekakve važne posle. Tvoja Goga je vučitelica v selske škole. Denes ti je lepa moja, vse to kak vele – virtualno! Za ne veruvati na kaj je svet došel, ko bi se tomu nadal.

Kak velim, na dobro je zišlo vse, lepa moja tetica! Još da ni te nesretne pandemije...

Uzdiše i klima glavom.

Ja nigda nem pozabila i navek ti zafaljujem kaj si me dočekivala gda sem išla z škole, me nogice i postole grejala v rolu, pak sem po snegu i kiši još tri kilometra do doma nekak pregurala. Navek se sečam kak si mi podavala falačece toploga okrajca od kruveka z naličenim friškim, dičešim putrom i vrh crlenoga lončeka stepki, kak je to bilo fino! Ili svinjske masti i dva, tri čvarka na šnite kruveka, a gda me je dočekala pohana boca od pileka, to je bil svetek. Fala ti, lepa moja! Naj te čuvleju svi angeli nebeski. Če Bog da, pem na svadbu tvoje nuke, dam joj onej zlatni lanček kaj si ti meni na krizmi dala. Mesto tebe, lepa moja.

Ja ti sad moram iti, moram vjeti poldašnji vlak. Te tri stanice preleti tej čas. Bum se čula z tvoju Macu. Pospominame se, malo zjočemo skup, podelimo brige i onda se leže ide dale. V miru Božjem si počini, i oprosti na vsem kaj smo ti vsi mi negda na žal naredili. I morti ti nesmo rekli kak te imamo radi. Lepa moja.

Vu vazi ti ostavljam prelepe turske klinčeke, kaj si mi još ko curi dala grmek, a sad ih je cela livada! Ti si je tubice zvala. Metuli i čmelice prhaju okraj tvojega cvetja. Prelepo, mila moja tetica. Črčki se čuju, ftičeki poju. Ma, kaj v raju.

Žena veže maramu, ustaje i moli. Prekriži grob.

Sad idem, lepa moja, a ti pak dojdem. A nem ni ja zana-
vek, bumo onda skup tu z našim starima...

*Krajičkom marame briše suze i gotovo trčecim
korakom napušta groblje.*

– KRAJ –

Lubavna pripovetka

Celo svoje živlejne vučimo se i mučimo, naj ne bi lačni bili i ne bi nam bilo dugočasno ili ne daj Bože, pali v depresiju, pazili se da nas niškoriš kajgod preveč ne skorištavleju. I molimo se naj nas i našu decu služi zdravje, naj nema rata. Ak ne bi problema imeli i ž nimi se borili, bi živi v drač zarasli. A to ni dobro. Z jakim i sebičnim neprijatelima se zjačamo, nigdo nam nemre na kraj dojt. Zato su zločeste svekrve bogom dane za blentavu i mladu snehu. Narede od nje gazdaricu kaj sama sebe ne prepозна.

Moja ex-zaova Jaga si je pred našum knjižnicum zme knula desnoga gležnja, gda je vračala romane kaj je prečitala i nove knige posudila. Od knig v ruke ni videla rubnik, i bome je opala i ni mogla na nogu, kaj je još gorše, osramotila se, ni se mogla sama stati. Tu se baš prevažal Jožekov pajdaš Vena, kaj je preklani ostal dovec. Jaga se pred pet let rastala od Jožekovoga najmlajšega brata, no mi smo za to da smo si ze vsemi dobri. Familija ili ne. I tak je Jagica zestala svoju veliku ljubav. Bila sem i venčana kuma pod stare dane.

No, to ni poanta ili poenta, žalec ili vrhunec misli kaj čitatela treba poškaklati za mozek. Ono kaj sme Jagica i ja navčile i nasmejale se do suz vsaki put gda smo pile kavu posle te dogodovščine jenput pri nje, drugi put pri meni, vredi puni vagon zlata. Delile smo mi svekr(i)vu. Ona nas je navčila kak lečiti takvo uganuče. Gda si zdručiš gleženj, levi ili desni, sejeno, treba ga namestiti. Ak nema krvi podlejane pod kožu znači niš ni puklo i metneš na njega oblog od tri glavice luka

crlenca. Luk se lepo sitno zreže, kockice 2.5 x 3 milimetra, složi kupek na staru jastučnicu ili komad lozne plahte, zglob se dobro zveže i zategne, odstoji tri vure, zamotan v najlon vrečicu. Slično kak su se negda obojki motali oko noge. Oblog je zreli i mora se premenetiti gda diši kak da se na peči dinsta shaft. Nos bu znal gda oblog treba premeniti.

Onda se tej luk onak vruči, zeme i hiti. Suseda Anica je rekla da ga je dela v gulaš potle tega i nikomu ni niš bilo, šteta luka, zdinstal se tej čas. Potle oblogu, nogu se opere i razladi i namaže z scvrlenom guščju mastju, kaj bi se kožu naranilo. Celo vreme pacijent mora miruvati z tum nogum. Z drugu more mahati kak oče, ali z tu ni misliti. Onda gda prejde jedna vura, na zglob se metne oblog od rakije droždenice v teri se namače kamfor. Nekteri vele da mora biti rakija komovica z šaku češnjaka vnuter bar dva tjedna. Nekomu pomore ovo, nekomu onu. Treba probati i sam se uveriti. Oblog se dobro stegne, prek toga navleče najlon vrečica i noga mora miruvati, čim višeše postavljena. Jaga je to skoristila i bome je celi ljubavni roman prečitala na našem kavuču, nis imela brigu ž nu. Ni mogla biti sama v stanu, ko bi ju podvoril?

Tej pajdaš kaj je Jagicu spasil i k nam dovezel, Vena, je obilazil našu pacijenticu saki dan. Kaj Kinez, ak nekteroga spasiš, on je tvoja celoživotna briga. I kaj onda, Ifkica stvori jelo, naredi buhtle, kuvaj kavu. Ni mi žal ni žmefke, Jagica je dobre duše. Ja sem tej nejni oblog prilevala z rakijum da ju ladi i zveče oteklinu, da se zglob ne greje. V te etape lečenja, z Jožekovu komovicu, Jagica je počela popevati, kaj skoro nigda ni. Tulila je Gabikino „Gazi, dragi, srce moje“, a zaprav je bečala: „Gazi, Veni, zelje moje...“ Onda „Čibu čiba“. Ili Oliverovu „Nadalinu.“ Popevala je i smejala se, lasi je razkuštrala ko rokerica, z jenu nogu v zraku, ramenima i gornjem delom tela je tancala na kauču, a Veni se to zdopalo. Malo ju je stisnul k sebi, popil je čašičku droždenke čist da proba lek, da se Jagičina noga ne bi

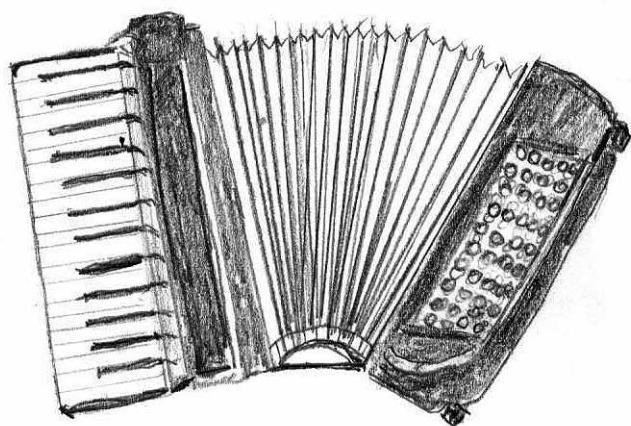
otruvala, a bome je i on počel z čašice nalevati na obloga. Am je kauč počel štucati. Onda je Jagica zaspala. Spala je celu noć do zutra v poldan. Vena je otišel na svoju atresu, dati pesima i mačkima jesti, a još se i nekaj kokoši vleklo po dvorišču, slabo je za gospodarstvo maril otkak je ostal sam. Deca po svetu...

Jagica se zbudila, več je i podne prešlo. Razmotale smo nogu, potancuvala je do kupaone kak balerina, nogici ni više bilo niš. Gda se vrnula otuširana i v moje trenirke i šlapami, veli ona meni, znaš Ifkica, nekaj tu ni v redu.

- Kak misliš, Jagica, ni v redu? Če ste se ti i Vena zalubili, to je lepo, zakaj bi bili sami?
- Ne, ne, Ifkica, ja v celo svoje živlejne nis tak popevala. Nekaj se malo sečam.
- Popevala si kak Madona i Gaga skupa. To nesu imena mojih gusek, to su svetske pevačice.
- Čuj Ifkica, a jel moguće da sem se ja od tega obloga napila? Nigda ne pijem. I tak, dok sem se tuširala si mislim zato je naša svekrva bila stalno vesela, navek je vezala obloge od rakije z češnjakom po ramenima, laktima, kolenima... je sirota teško delala i vse ju je bolelo. A i pijanoj je leže bilo čez živlejnje iti. Kladila bi se da jenu čašicu ni spila, navek ju je želudac bolel.
- Misliš da bi to moglo tak biti.
- Bum pitala svoju doktoricu gda pem k noj.

Vu to je došel Vena i oni su otplesali v auto i v rajz. Još na našem dvorišču su naručili čevape kaj je budu vusput zeli. I tak, imeli smo ljubavnu priču z knjižnice v selu, kak posledicu čitanja lepe knige.

Mislim si, jel moguće da je svekrva lečila reumu, a zapraf je bila stalno pripita. Zgodno, ni imela alkoholičarski nos, a sejeno se rakijice vžila. Glavno da je leže kopala i blago dvorila. I nas snehice dresirajuči tesala i bi sad rekla kaj još.

N. Vlašić

Mantra

Nesem se baš dobro osečala i Jožek mi je mam išel pomoči. Prokomenteral je: „Zglediš kaj pokisla dinosavurica.“ Bolele su me te reči, ne bum ja nemu ostala dužna. Ak niš, tri put na tjeden bum kuvala praziluk na cušpajz, luk por dinstani z jajcima i čvarkima, glavati purič na lešo, purjak na šalatu i naljutek v gibanicu ze sirom. Bum te *Allium Porrum* metala v gulaš, juvu, musaku, sekud. Bu si on zapametil z koga je bedaka delal. Tak dugo dok mi jen dan ne reče da poriluk već nemre jesti, da mu smrdi i poprosi me naj ga spasim te napasti. Čak i mala slatka osveta leči dušicu. Inače, ja porilukec volim jesti, sekak priređeni, najrajše ga imam friškoga na šalatu. Al mangan, kalij i magnezij škripaju pod zubima, a već sem i tri milimetra zrasla od nega, dober je za kosti. Samo, Jožeku ni reč. On misli da me z porilukom kontrolera. Kaj bi muži trebali vse znati! Vsako leto ga posadim bar tri lepe gredice, milina ga je videti na vrteku, kaj soldati. A gda k letu jenu gredicu pustim v seme, one velike lubičaste kugle cvetja, ma prelepo. Bumbari je vole i baš lepo zunzaju po vrtu, kaj Rimski-Korsakov i 102 simfoničara.

Celo življenje sem dumala kak biti od koristi svoje dece. Ali, tej put mi je stres počel šarafiti pod rebrima i zaštekao mi je križa. Kći Ankica je ostala bez posla, a Tomek, nejni dobri muž je ostal bez noge. Nesem se mogla genuti, a da ne boli ko sam vrak. Gda me je nazvala vnuka Natalija i rekla da se nije na fakulteta vupisala, zakočil mi se vrat, nesem mogla z

glavum sim-tam. A kaj sad z deklum, posla z gimnazijum bu teško našla. Vudati se neče, nesu milenijalci kuražni kak sme mi negda bili. More iti na kruzera ili najti posel v Evurope, do druge jeseni i onda se boriti za fakultet. Trist posto našeh horvatskih stanovnikov ima fakultete, ni to mačji kašel! A gda jenput dojde do svoga ojereka, teško da se bu usudila pak biti bez nega. Pitajne jel bu znala gospodariti z novcima i šparati dok dela. Oče se deklam skupe robe i torbic! Denes nosiš skupu tašku z imenom kaj dodatni del svemu karakteru, mam te se ceni. Prava dama. Pikaš v štiklama z Mletkov i mam si barunica ili princeza. Nikak razmeti kaj tem babam fali v glave? Sramota jena. Pametni muž ne ženi tašku ni štiklu, ak ima soli v glave, računa kuliko ga bu ta baba koštala! Am se udavače ponašaju kaj da je naše Gornje Moslavačko Selo Manhattan, pozabivši da nijena dekla ni opala z „Saksa i grada!“ A da su glumice, borme jesu.

Privezala sem listje zelja na kolena, vrat namaserala z guščom masti da se koža narani i onda prek toga zamotala oblog od rakije z rastoplenim aspirinom. Na laket sem naličila nevenovu mast z gavezom, na križa tigrovu mast i vuneni heklani rubec. Zimnica me je lovila već dulje vreme, pak sem pod nos dobro namazala gel od eukaliptusa, z Australije. Ono kaj je ostalo netretirano na mojemu telu, namazala sem z konjskim želeom protiv boli i dobro zmaserala levi taban, ga je grč štel vjeti. Dale, servirala sem glivicama na noftima večeru, sakom prstu dve kapi vinobrana na vode i ulje od origana, dišalo je kaj cirkva i klet skup. Pojela sem tri čehulke češnjaka ze sirekom i vrhnjem s puno lutoga čili-sosa, i ono kaj retko naredim, zlila sem štamprlek naše droždenke vu vrući čaj, moj tajni mix. Još sem zela dve tablete vitaminov ze vsim mineralima i kaj ja znam kaj još su nuter zmleli. Ak bi Jožek za te vitamine i minerale znal, poslал bi me na jogradu z kravicam lekovite trave pasti. Bi mi morti preporučil i ramu od staroga

bicikla pohrdati kaj bi anemiju zlečila. Oblekla sem toplu, debelu flanel-piđamu, obula pamučne debele štumfe, obložila se z dve vunene Vutex deke, nepoderive i navek tople kaj raj. To sem još vu svoje firme, na tri rate kupila. Onda sem se nekak skoritala v postelu i zavlekla pod svoju tuhicu. Pomolila sem se i poprosila Svevišenjega naj bi se dobro naspala i v jutro naj bi se stala kak nova. Treba je kuvati, dvoriti marvu, sireke ščinjati, pujceke raniti, vrteka obdelavati, skuvati kotel jela za životinje i staroga trpeti za petam celi dan. I dok nesem zaspala ponavljala sem dve mantre kaj mi je zet Dominik rekel da bu ziher pomoglo: „Skupa i premenite“. Tak, rekel mi je, dajem komandu svojemu telu da z bolesti premeni stvari na zdravo. Deset put „skupa“, deset put „premenite“, ponavlata dok ne zaspim. Ja sem to zamislela kak da treba šaltera šklocnuti, „skupa“ treba vsu energiju tela deti na vrpu i hititi van ono kaj ne vala. Ili aktivno uključiti organe lokalne uprave da se bore za boljitak države zvane Ifkica. Slično kak se struja pribire z elektranah, vetrenjač, kolektorov i onda se mora slati tam gde ju trebaju. Rekel je zet da su pri meni dalekovodi otkazali posluh i da bu ta mantra, kaj got to bile, pomogla popraviti je.

Gda se tu večer Jožek v našu postelu skorital, skočil je kaj pofureni: „Baba, za Boga miloga, si se ti v skvarenu sarmu dela, me očesh zatušiti?“

Maslinovo ulje

Volim rajzati po *the internetu*, sega vidim, prečitam i navčim. V svoje fotelje, z nogicami v lavorčeku tople slane vodice morem šopingerati do mile volje. Ili, ne kupiti baš niš, vrit pošalem vrebače kaj me v još vekše uboštvu očeju porinuti. Nofci, nofci, nofci...⁴, ma kak se prekleti nofci zvali. Vsi bi šteli kramari biti! Dendenešnji svet kaj da ima jen jedini cil: Spuknuti zadnje denare z Ifkičinoga bokčijskoga žepa. I neš pazaril!

Denes, po koji put, naletela sem na naputke o zdravoj prerani. Mediteranska kuvinja je pod broj jedan, a to ni niš novoga. Z prve ruke trdim, vsaka kuvinja prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela ima litrenku maslinovoga ulja z sunčanim očalama na radnomu stolu. I novice v naše mile kajkavice. *Lešo. Na lešo. Prefino lešo. Preketo lešo. Kaj pak lešo? Črni roglati na lešo. Vrak ti dal lešo, kaj ima za jesti!* I vušaltamo se v statistiku Ministarstva poloprivrede: „Hrvati prosječno troše 1,5 l maslinovoga ulja po glavi stanovnika godišnje.“

Jako sem ponosna na našu malu Rvacku. Am smo veliki izvoznici maslinovoga ulja, ni to mačji kašel. Hrvatska gospodarska komora piše: „Vrijednost hrvatskog izvoza maslinovog ulja u 2021. godini je iznosila 3.322.366,00 eura, a uvoza 18.439.020,00 eura.“ I sad se, ti Ifkica, snajdi! Bum dve masline posadila za štalum, pri gnoju, joj bu teplo za nogice, vu za-

⁴ „Money, money, money“ ABBA (1976.)

vetrini od štagla i štale, morti se ne smrzne, a dok dojdú te klimakterijske promene i zatopenja, buju puna kola maslin davala. Greštvalku i prešu imamo, samo ne bu Jožek dal da je zamastim, bi si vinske mušice krila zamastile.

Na lepomu mestu na elementu, maslinovo ulje sedi v zelene četverovuglate steklene flaše. Vu stopu ga prati ista takova steklenka z bučinim uljem boje kave. Hercig su skup, kaj sestrice. Na takvomu su mestu da se vide z dnevnoga boravka i z ceste, prava izložba. Prava gazdarica ima i čoškastu prekovidnu steklenu bocu za žuto suncokretovo ulje, i to je onda vse skup prelepa instalacija tranzicijskih farbi, svedok obilja i modernoga pristupa kuvanju. Ak gospodarica drži do svoje familije, kuva na kuplenomu uvoznomu maslacu i maslinovomu ulju, niks rukom strajbani puter, a ni domača mast. Ni misliti. I zafrig ili ajnpren, bi reči zapešt ili pešt, se mora sfrknuti na tem *the olive oilu!* To je onda dalmatinska kužina.

Pepa Ostrogovička me je nekteri dan iskala praznu flašičku od maslinovoga ulja, veli, v nju bu nalejala biljno ulje kaj ju Krivušička ne bi cepila, jer je zadnja utrda nemediteranske kuvinje v selu. Z jene strane, onej nejni jamra i prigovara da jelo zo tem niš ne vala i neče to jesti. Zdrav ko dren, gladen ko vuk, jak ko bik, orati bi mogel. Trebaš ti naraniti vse te frazeme, kakva prokulica na lešo z *olio d'oliva!* Ili šparoga kaj ni videla more. Z druge strane, pirgače⁵ Krivušičke kaj da je na jeziku zrasla i ščemerna karnegija.⁶ Gda za zafalu kaj joj kuva kavu, rani ju i trpi, ova te bokčijske hižnice zarašpa prigovarajuči, zguli joj kožu z duše. Ladanjska vukokača menja i dlaku i slači kožu gda joj se oče. Vuz to čudo nemreš opstati. Sakomu najde nekaj za vaditi mast. More biti da na obale tej

⁵ tigrici

⁶ Saguaro, džinovska karnegija (kaktus)

frazem ide: Vaditi maslinovo ulje, nigda se ne zna. Našemu žakou je čera prišepnula da je trifrtalček: „Čak je i Đurek lepši, veći i pametniji od tebe“. Z malim t, misleći da ju nis čula. Papigec je zamalo poludela od uvrede i v stresu, sako negvo pero se setilo kaj ga je Jožek negda navčil. Počel je bučiti „Kička, *ička!“ bar pedeset put. Namesto riba ribi grize rep. Bome se do ceste čulo. A, kak je i red, Velika sestra Kata Pomahačova je te čas špansirala svega beciklina vuz našu hižu, pomalo, pomalo... Kak velim, Krivušička je mušta za se, zanoveta koga i gde stigne. Človeku dojde da mam počne reciklerati Blakeove stihe: „Pirgač, pirgač, ogenj svetli...“ Kam celi svet tam i Ifkica.

To zo tem maslinovim uljem... gospa K. nam je vsima naterala strav vu žile i kostje. „Gdo je videl kuvati jelo bez maslinovoga ulja?“ Jenput je sirota Pepica morala zvaditi krv z rola gda je ta tigrica sedela pri nje na kave. I na stolcu. Rekla je da oče točati topli krv, vidla je prvoklasnu marku na flaše maslinovoga ulja i pofalila pekaricu kak je i red. Bome se Pepica osramotila. Kaj da je to na selskomu radiju bilo javleno, zmed obavesti o prodaji odojkov i traktora *Tomo Vinković*. Takve merskoče se teško rešiti. Sad je v modi kokosovo ulje, kurkuma i semenke chie, pak to mora biti na oku nevole, ak treba i na obloku med orhidejama.

Da se gazdarice reše problema zo tem maslinovim uljem, nektare ga saki drugi ili trejti dan malo odleju v napoj za svinje. Gda susede dojdū sedeti, moreju videti padajuči uljostaj v zelene flaše. A kak niš na svetu ne prejde bez posledic, naskoro se okotil veliki problem pandemijskih razmera v selu. Gda je špek dozrelil i došlo je vreme za zeti ga z tavana i pušnice, bome su gazde skoro poludele od zabezeknutosti. Am je to dalmatinska panceta!

Kaj se vitamina i minerala tiče, zelenje za zdravu mediteransku preranu beremo na vrtu, jograde i polu. Ima drača dosti za ljude i svinje, a i kokošje, račje i gušče gvate. Vsi se

žijemo zerzevata do mile volje. Valda ne pozelenimo kaj Marsijanci („Little green men“ – mali zeleni ljudi⁷, op. Ifkica). Naudale, ak z rukama dotikavlemo zemlicu i blato gda uzgajamo zdravu zelenu ranu za z maslinovim uljem podmazati, mi selaki zlečimo 50 % anksioznosti. Simptomi gripe se smanje za 32 %, a 67 % egoistov i narcisoidnih hipohondarov skroz naskroz ozdravi. Bi reči 100 %! Klimatske promene nam idu na ruku, taki. Biljke naše Dalmacije već pomalo uspeavaju i pri nami. Daskora bumo imeli dve berbe krumpera na leto v naše prelepe i rodne Moslavine, a za pol jezera let tu buju rasli meditaranski vrteki. I maslinike bumo imeli svoje i prešali bumo maslinovo ulje. Naravoučenje: Vse dojde na svoje, makak mi bežali pred rudo. Novoletni čemerni štimung bumo lečili z mimozama i brali svoje narandje. Baš se veselim.

Jožek se zbudil i pretegnul kaj maček, malo je jafkal gda su mu zglobi pucketali. Bome je žmefka siesta! Prede neg je otišiel videti blago v štalu: „Baba, fritule i kava, mam!?“ Pristavila sem vodicu v džezvu i sfrknula fritule. Na suncokretovomu ulju. Obloki su zaprti da je Krivušićka ne našnjofa. Za saki slučaj, odlejala sem tak za pol deci maslinovoga ulja v kantu z napojom za naše lepe pujceke. Nigda se ne zna gda me kontrolorka vodostaja maslinovoga ulja dojde zahebevati. Ze žakoom sem stiha ponovila tekst: *Kička...* i tak dale, da tiček ne pozabi reciterati.

Pri kraju kave i tanjera fritula, velim ja gazde kak je to zo tem maslinovim uljem smešno, a on: „Neču čuti! Da sem štel Dalmatinec biti, bi se v Dalmacije rodil. Ili oženil Dalmatinku!

⁷ *Little green man*, prema Wikipediji, više je izvora o tome kada se frazem „mali zeleni ljudi“ počeo upotrebljavati vezano uz izvanzemaljce, odnosno Marsijance. Neki podaci tvrde da se prvi puta spominju 1809. godine, u kratkoj priči američkog književnika Washingtona Irvinga. Pisao je da su izvanzemaljci „pea green.“ (zeleni kao grašak).

Sad moram kupiti suhi špek od Gavranićev, sramota jena!“ I ode, bome kaj i ledeni greben Brunt kaj se otkvačil od Antartike. Gdo zna kak su pingivini v semu tomu prešli.

Zaključek: Kaj se statistike tiče, kak i v Hrvackoj, v našem prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu se prosečno troši litra i pol maslinovoga ulja po glavi stanovnika na leto dan, ne računajući pujceke.

N. Hlašić

Na dobro je zišlo vse

Na televizije, manekeni i manekenke, valda glumci, larmaju kaj žabe v grabe, očēju mi moje bokčijske peneze z žepa zvleči pod vsaku cenu. A več su posedeli i v lepim letima kak sem si i sama. Valda su ostareli na poslu, ni im puno pomoglo vse kaj su za večnu mladost i dobro zdravlje bedakima prodavali. Ili, prefriganci su pred kameru deli stareša laprdala, da se mi dinosavuri, bi reči stara horvacka populacija osečamo boljše i mam idemo kupiti kaj nam prodavleju. Gda ti mast za zgloodane zglobe prodaje mladič od dvajstpet let ili deklica kaj nema četrdeset kil skup s postelu, joj ne veruješ. Vraga nju kolena bole.

Na *the internetu*, dete na kartonu spi pokrito z neakvim canjkom, mamica prosi, i nikoga ni briga kaj se bokčijam stalo. Na zaslonu kompjutora v isto vreme skoči mi reklama za postelu za mačku, dojde EUR tuliko, a vitamini za pesa EUR tuliko. Makar i ja volim životinje, ja to ne razmem. Morti i jesem zaostala selska baba zato kaj mi se čini da tu nekaj grdo ne štima. A gdo babu pita za mišljenje?

Pri nas na selu, vsako jutro, gdo se prvi zbudi i zvleče z perja, moj Jožek ili ja, na plinski šporet pristavi vodu za čaj i kavu i priređenu ranjglicu z mlekom z frižidera, del čerašnjeg večernog podoja. Naj zakipi za belu kavu, to je ta naša kak vele, rutina. Gda pazi na mlekeco da ne skipi, očisti rost i pepelnjak starinske zidane peći, nakuri i za čas je v kuvinje lepo toplo. Zakaj bi vse moralo biti moderno i novo, am ne živimo

v *Ikejinom* auzlogu. Ak komu ne paše, nema se kaj dojtj grejati k nam i sireke z banjka fektati.

To jutro moj pečokurec je sedel na dedovom šamrleku i na rostu slagal toren od trešča, z flizurom od hoblinja, a ober sega je štrčal grušt od tenkih, skoro jenakih letvic, toren kaj bi se Eiffelovo čudo tehnike za svoje doba moglo skriti vuz njega. Saku večer, gda su posli na fundušu zgotovljeni, a sunčeko se sprema otiti i grejati ostatek sveta, od kakve stare grede, roga ili suve cepanice, on nateše trešće i priredi sitna drva i složi je v košaricu. Onda košaricu ostavi pri zdencu, još jenput obide živinu, zarigla putnu lesu, preveri jel vse na imanju zaprto i zaključano, pospomina se z pesom, pusti ga z lanca i da mu friške vodice, donese runjaček z OKP-letvicami v kuvinju pod peč. Još jen dan sme vrnuli vesmiru, kaj sme od njega naredili i kak smo ga skoristili, tak nam je. Gda si sednemo za stol k jelu, zafalimo se za mir, dobro zdravle, za dobru godinu, za naš zdenec pun vodice kaj nas nigda ni ostavil na cedilu. Zafalni smo kaj smo si mogli priskrbeti vse kaj trebamo za našu marvu i za se, a i ovak stari, još moremo kojekaj i deci podati.

Jožek je vrhunski tvôrec ognja! Gda te moj hájcer slaže Babilonsku kulu i kres v šparhetu, to je onda kreativna koncentracija na delu. Kaj da daje koncert za klavir vu Wiener Muzikvereinu ili Royal Albert Hallu v Londonu. Tu se ni muva ne usudi kehnuti. Ne daj Bože da se tej nebdeder na rostu zruši!

Inače je dober muž, nigda ni ruku na me digel, kak rečimo Blaž Pokorni na svoju Biserku, ili Dominik Štelmaher, kaj je skoro saki drugi dan štemal sirotu Maricu. Moj je Jožek dober majstor i vse zna pokrpati i popraviti, nigda se ne mora niš novoga kupiti. Osim gda ga primi akcijska potrošačka groznica, a se to ne računa. Pravi je gazda po pitanju poloprivrede da ga treba na daleč iskati, do štreke mu ni ravnoga. Ne pije, kak rečimo Ivek Pokrajec kaj je celo jeno imanje zapil. Jožek

nigda ni fajfal cigaretline, cigare ni lulu, a to je još jeno imanje zašparano! Našu dečicu voli od anjpideklina, male anđeleke je nanašal i zvečera im popeval kaj bi lepo spali a njihova mamica si obnoč počinula. Otec kakovih je malo na svetu.

To jutro mi je gradeči kresa v peći zaisput zvocal zo čem se po noći, v senjami boril. Sela sem k kompjutoru, grela dlane na lončeku z toplu kavu i z jenim vuvom ga poslušala dok sem skrolala po društvene mreže, naj bi videla kak moja pajdašija bavi, zo čim se ljudi fale i kakve je strahote svet naredil dok sem ja spala. Zagrnila sem se z dekom, da se ne preladim. Negva bu pripovetka kaj dugački teretni cug, nigda prejši.

Kad, ve ti ga na, na zaslon skoči reklama. „Iznenadit ćete se!“ Negdo je zmislil novi lek za bolečna kolena. Zleči upalu za 24 vure. Košta *samo* tuliko ojrekov. Bome sem se zabezeknula, točno kak su napisali da se i bum. Još se nes odzabezeknula od tega čuda, kad ve ti ga na, zapanjila sem se i to poprav, povlekla zrak v krivu vuličku i zaliknula se, a celi kup Kumekove slame mi je stal v oči. Lek protiv tinitusa! Samo tuliko dolarov. Osečala sem se kaj milijarder, vse to moram kupiti. Treba mi. Babica v moje leta ima kojekakve probleme, a nigdo ne pita kak joj je. Suseda Krivušička me leči tak da mi spomene krsni list.

Čujem, gazda šlabekuje kak mu se v senjam zrušil voz kaj je z bratom naredil, a ide nevreme... Na kompjutoru, kujica je negde na tom napačenomu svetu, zlegla petnajst pesekov. I sad, razmem ja da je to ta, kak vele navlakuša, klikolovka, *clickbajt*, slično kak je i glista na vudice, vâbec za ribu vjeti. A nemrem si pomoći, baba kak riba, zagrizem, zanima me kaj je tu na stvari makar znam da znatižela košta. Niš novoga ak je kujica okotila puno pesekov, a kaj se za tim skrivle? A ono – pak reklama! Očeju me žednu prek vode prepelati, po koji put. Cuclaj veslo stara bedača! Klikni i kupi! Kupi! Kupi odma, već nekaj! Mam! Moraš to imeti. Još same pet komadov

na zalihe! Još pol vure i vse bu rasprodano. Prazno skladišče, malo čera. Prazni bu moj geltašlin če bum bedasta. Bome teška borba, kupiti ili ne kupiti, pitanje je sad! Da je Shakespearu videti kaj sme od sveta naredili, bome bi imel štofa za pisanje, makar morti ne i penez za vulaznicu vu Veneciju.

Nevezano na američki problem z vultrazvukom bređe kujice, več tri dana me masira briga za četiri skupocena vkrađena peseka. Vse se veterinare i trgovce z kućnim ljubimcima upozoravle, moraju otpri joči i prijavi te peseke če naletiju na nje. Kujica je bređa vkrađena i posle su ju pustili, se je vrnula svemu gazdi, a brekeke su si ostavili. Najrajše bi sama rešila tej problem, a onda, nemam dosti penez v crnomu fondu, za putovanje, a i pandemija koronavirusom se vrti po svetu kaj pezdec v turu, ne zna človek na čemu je zo tem čudom. Ak idem pešice, od pesekov ni kosti ni mesa gda ja dojdem do kraja Azije pak onda z brodom dale do cilja. Gda bi išla ze svojim beciklinom, to je već nekaj drugo. Tej problem z pesekima je na Novomu Zelandu, majke ti mile, bi se napedalerala na kakvomu čuneku na nožni pogon. Stare kosti mega becikli na bi sveta vidle, a moj gazda bi se sprdal z demnu: „Z Kitaje došel, v Kitaju prešel.“ A morti bi dobila svoju ekipu snimatelov i zaradila nekaj, zgubidanima navek dobro ide.

Potrdim da oču one kolačke kaj je zoveju cookies. Još, još i još! Znam da si onda nekteri negde na tomu bogečkomu planetu nekaj zaradi, mladi i zdravi niškoristi kaj nigda ni zel motiku v ruke, naredil trideset metri češnjovki ili svinjče naranil. A naj mu bu. Bar ne dela rat. Ak mu ova babica more pomoći, mu pomorem. Onda, nude mi nekakvu šaru kiklu na cveteke, slično kak je moja pokojna babica nosila. To me je bome znova ošamutilo! Am bi morala prodati naše dve kraviće ak bi si štela privuštiti kiklu, torbu, štikle, i kaj ja znam kaj vse ne. I vse to kaj mi pokažeju, moram mam kupiti. Jel mi se oče lepe kikle obleči i osečati se onak, kaj gospođa, dama, kaj

žena, i ziti ze starih canjkov za mučenicu na selu? Oče! Makar kravice dobile PTSP gda me v te obleke v štale opaze.

Mahnem z ruku na kaj god, skrolam dale. Komaj najdem nastavek pripovetke o kujici, ultrazvuk fahmajstor je videl devet pajcekov na zaslonu, oprostete pesekov, v nejnemu drob-cu, a su gazda i gazdarica ostali skroz na skroz streserani i totalno zabezeknuti gda je Alma okotila njih petnajst. Morti se mamek i joča cuckov sad razbole od presenečenja. Suseda Jasminka tumači da je to, tej stres, vse skup piš-me-vrit. To je golo življenje! Kakvi stres. Buju *mommy and daddy* morali odrasti i rešavati probleme. Nesu to deca, za Boga miloga!

Gda sem se štela rešiti tega napisa o katastrofe z pesekima, skrolaj nazaj, nazaj, nazaj, *scroll* gore, *scroll* dole, bome mi je i kompas trebal naj bi splivala vun, da ne spominjem GPS. Opazim na zaslonu dete, negde na tom velikomu svetu, spi na kartonu prestrtom po betonu, z canjkom pokrito, a trudna mamica kraj nega sedi i prosi. Mi se čini da su se vse vage ovega sveta pokvarile, nikak ravnotežu narediti zmed dobra i zla, zmed preveč i premalo. I sad – baba luda, kaj?

Jožek još štrmla kaj je senjal, v pećice veselo puckeče. Naša špajza, trapi, tavan i kuružnjak pucaju od bogatstva kaj sme priskrbeli. Štalica je kaj čep puna blaga, dvorišće se od živadi ne vidi. Vsa deca imaju svoj krovek nad glavu i kakov-takov posel, zdravi smo, mir je... Mislim si, zafalna sem, na dobro je zišlo vse.

Na dvorišću

O d kad se sećam, još ko cura, gazda je na svojem dvorišću bil Bog i batina; ded, otec ili brat, najstarejši muž. Deca su ga se bojala i poštuvala, i šmajhlali se kaj bi dobili bombona ili si malo posedeli na njegovomu kolenu i vlekli ga za brk, a to ni bilo vsaki tjeden. Gazda je znal držati svoj rešpekt! Ak ti ni valalo, sever, istok, zapad, jug. Dobiš suvi sir, suvi svinjski podbradek i celi kruh. Dve-tri glavice luka. Lepo si to zaveži v loznu jastučnicu, nadeni na kolec, obuj drevene cokule ili gumene čizme, obleči kuliko moreš na se, i z kebu v žepu – zbogom. Vodice se moglo dobiti pri sake poštene bajte tera je imela zdenec. Isto je vredilo za one koji nesu šteli kopati, kidati štalu, nametati seno ili ga na parmi slagati. Delati se je moralo. Muški nesu bili grintavi kak puno njih denes. Jako telo i snagu nesu dobili od pol vure vežbanja v teretane i malo bežanja po asfaltu, vuz sedenje od škole do groba. Neg od celodnevnog mukotrpnoга posla. Ti su muži bili jaki, kak od čelika skovani, a ne drevene Marije! Delali su od jutra do zutra, su se jačali, a bome je trebalo i naraniti je, kak i decu kaj su pomagala na gruntu, kuliko su mogla, bežala okolo, igrala se, i a dalko v školu klipsala, rasla kaj vrbe posle kiše. V školu se hodilo pešice, ni bilo beciklinov, ak jen za gazdu ili gazdaricu. Na polu, z motikum, vilami, tačkami, zdrave žene su se jačale, i vuz pomoč selske babice rodile i desetero dece. Nekaj je i preživelo. Vu to doba zavostalosti ni

bilo ni doktorov ni betežnic za sirotinju. Da je, ne bi se naša sela zdošla, a i Nemačka privreda bi bila još jakša.

Na svojem dvorišču, kak velim, gazda je bil Bog! Nigdo stranjski ni šalabajzal po imanju ak mu se ni javil. Čim je došel pred lesu, red je bil gazdu zazvati. Pesi su javlali vse, a gospodar kak se spada, on razme svojega cucka čuvara i zna kaj se dogaja. Na poznatoga čoveka brek breči drugač neg na stranjskega, ak je zišel na naš most. Drugač na ljude na ceste, a drugač je javlal da je negdo na našem šlivaru, za vrtom ili za svinjcima. Za vreme Drugoga rata, sečam se kak da je čera bilo, a bila sem dete, naša je Kora javlala gda idu partizani drugač neg je javlala druge vojske. Ak su Nemci bili još pri štreki, Kora se štela potrgati na lancu, i lajala je tak da je moj otec, znal gdo ide. Mam smo mi deca morali bežati v bunker. Tam su nas čekale placke, čvarki i suvi sir, kanta z vodu i deke. Ak se vojska primikavala našem mostu, otec je prevrtnul dve-tri košnice z pčelami, potiral guske, Kora je lajala, kokoši kokodakale. Mi sme to vse čuli, se činilo kaj smak sveta. Ze štale je stiral teleka, dobro se sečam, velikoga, već je skoro junica bila, toboš ju je lovil po dvorišču, handrastu i bedastu. Vusput je vikal i klel. To je otec naredil priredbu za Švabe, morti zemeju junicu i ne peju v štalu. A v štale su bile četiri krave, dva vola, dva konja... Junica je bila žrtva. Nadal se da zemeju to jeno i kaj strele v perju, nepeju v štalu i ne ostave ju praznu. Mudruval je bogec kak je znal i mogel. Vojska ktera god bila, zimala je kaj je štela.

Jenput, baš sem bila na štaglu, seno sem rušila v ganjk parme gda su se nemački oficiri navrnuli, z dva avuta, nis čula kaj su iskali. Jen oficir je zvadil pištolu da bu gusaka strelil, ga je za lače vlekeli i z krilima tukeli. Otec je gusaka vjel i pital jel očeju da im ga zakole, i dve guske, i priredi da si je spečeju na ražnju, ali nesu šteli. To je ta obernuta psihologija. Zeli su sudič z vinom i vse suvo meso i špek. Sreća kaj sme

pred teden dni skrili više pol sega z dima v seno. Jena druga banda, paravojska kaj je sledila partizane, nastrelila nam je pujceka. Kozaki. Otec je moral zapreči kobile, prasicu su hititi na kola i zginuli v huste, a mi sme preživeli. Ni to samo tak, ratovati, treba vojska jesti i spati, kaj preživi! Drugi dan su se kobile z kolima vrnule same na dvorišče. Kola cela kervava.

V mirnodopsko vreme, gazda je znal gda treba pustiti pesa z lanca, ili pokazati pušku, a bedaki nesu znali da je prazna. Moralo se stirati tate, gazda je vse to mogel. A bome i gazdarica. Celo imanje je bilo kak da je njezino telo. Ak je negdo trgal jorgovane pri plotu vuz cestu, nju je bolelo. Ak je negdo kral mlade klipe kukuruze, nju je v laktu trgala reuma i bilo joj je žal nejne muke.

Gda sem se udala, i ja sem se navčila biti gazda na svojem, gda moj Jožek ode v rajz. Istina, nesem ja hodila z pušku po dvorišču, ali sem vse lepo čuvala. Kaj bi znali, nigda nesmo bili okrađeni. Izim sireka kaj je Krivušička krala. I Drongo se šegačil z nami i bral paradajz. I sirnicu nam vkral. Ko god je bil lačen ili žeđen je mogel dojt prositi jesti, naša su vrata bila otprta za sirotinju, a za tate, to ne! Takov je bil naš starinski odgoj. Denes vele: „Ah, to je tradicionalno!“, i idu dale. Nemreju se jezera let življenja jenega naroda v tri reči stisnuti. Ili još gorše, v jenu reč narivati. „Tradicionalno“, onak štreberski i bez osečaja, bez misli o tomu kaj se vse vu te reči skriva.

V zajno vreme po selu se prevažaju mali, stumbani i zmazani kamiončeki. Negda je to bil jedini put v ovomu delu sveta. Ti kamiončeki kaj se vozikaju po cesti, naprvo imaju veću kabinu i v njoj su ljudi kaj navek vičeju da pribiraju stare stvari. Denes je prešel nekakvi žuto ofarbani, zgrbavlenoga pleha, a z njega je kak pilek z jajca gda prekloba lusu, lukal van gingavi i posušeni dedek. Do njega je sedela stara žena z malim detetom v krilu i mlajši muž kaj je vozil. Baš sem ze

šprickantu zalevala mačuhice, kaj sem je čera posadila, a deda kriči prek megafona.

- Staro železo. Stari akumulatori. Stari frižideri. Stare peči...

Nekak sem se prestrašila. I ja sem stara. Grdo je to za čuti. A vsaki dan negdo tak po cesti viče. Ne daju človeku pozabiti istinu. Vse prejde i saki dan sme stareši, tu ni leka, ni kreme, ni masti, ni injekcije, ni masaže kaj bi to premenila.

Negda su po selima putovali vapnari. Prodavali su klek. Na daleč si mogel čuti poznati glas vapnara. I sladoledar je na beciklinu vozil sladoled, pak su se deca zbirala pri cesti i čekala ga kak miceki na poceku štale gda mamica doji kravu. Ribolovci su nudili frišku ribu, na motoriču se vozili i trubili čez selo, a gazdarice su bežale na most kaj bi si najlepšega šarana zbrale. Si bogečki krap v jutro ni stigel kavu popiti i razbuditi se poprav, ni mogel ni senjati da bu pohani dišal na cestu ze selske kuvinje.

„Staro željezo, skupljamo staro željezo!“ Zalevala sem cvetje i delala se da je ne vidim i ne čujem. Na svojemu dvorišču oču svoj mir. Vrata garaže bila su širom otprta kak i put-na lesa. Gdo zna kaj su si ti pobirači vsega staroga zamišlali? Bome sem čula da je skoritana lemona stala, spod joka sem pratila, mladič je šaltal v rikverc. Celi je auto zacvilil i zalajal, sprdnul je crni oblak dima. A kak je dobil atesta i prometnu dozvolu v denešnje doba? Moj Jožek tri put rodi prede neg ide z našim autom na registraciju i vse kaj gre vuz to, a je samo tri lete star!?

Čujem kak se tej kamionček navaža na naš most. I mislim si kaj bum, če se naveze na dvorišće i ta tri istraživača počneju hoditi okolo, pobirati staro ovo i ono, kak mi je prek telefona rekla Mara, dovica pokojnoga Bukovskoga, z Desnoga Lonjanskoga Sela. Istina i bog, nejna je priprosta hižica zajna

v mestu, mam do reke, žena živi sama, nemre si pomoči pred skuplačima. Straha sem se vžila, i to poprav. Niš, idem ja zo tum svojum šprickantum k kamionu. Zamišlam da je to šmajser i držim bandu na nišanu. Šofer, jaki mladi muž, zmazani od glave do pete, ide spram meni. Ravno na me, a majke ti mile! Kak juriš v ratu. On ima zmazanoču, a ja šprickantu. Mam su mi štos i udarci Jackieja Chana pali na pamet.

- Stara, imaš stare frižidere i veš mašine?

- Dobri dan i Vama, mladi gospon! Imam imam, vse je staro. A to ni vaša briga.

Spod oka sem приметila njegve plastične natikače na nogami, morebiti smeđe, im farba ni bila za prepoznati, i crne prste kaj da je zo tim nogami letos čistil dimnjake v celoj našoj prelepoj županiji! Med prstima su bili komadi zasušenoga crnoga tuša. Nofti na nogam su mu bili paspulirani z naftu ili gnojnicu, crno kak noč, a bome fanj tega bi se nagreblo za gredicu paradajza nagnojiti. Kak je hodil, na dlakami na ristu i prstima su se tresle loptice blata, mulja, ili kaj več. A papki od gljivic... moja Jlenka i Šarava su manekenke za papke, spram nega, fuj! Sad mu bum ja kaj Isus, oprala noge. I idem ja ze svojim špric-šmajserom na njega! Delam se kaj da držim „Debelu Bertu“⁸ v ruki, a onda mi ta usporedba i ni bog zna kaj, bi on tu Bertu, još od Rusko-Japonskega rata odčaril pod staro železo. A bome i Ajfelov toren razmontieral če bi mu negdo dal tuliko već nečega da se odveze po njega. To me je mam podsetilo da moram Jožeku noge prekontrolirati! Ne bu on sramotil mene, ni svoju decu, ni naše lepo Gornje Moslavačko Selo po ovemu svetu. Morti bi bolše bilo reči, da sem tu šprickantu držala kak vatrogasni šmrk protiv štrajkaša v modernom kapitalističkom naprednom svetu konzumerizma i intelektualizma. A cak! Velim ja njemu, dečec, nesu babe kaj

⁸ Debela Berta – top kalibra 42 cm, model L/14

su negda bile, a Jožek da je sad tu, bi rekel, je sad stare babe imaju Googleka i jezik još dukši nek krava rep.

- Daj željezo, baba! Gubimo vreme s tobom, običi ćemo celo imanje i kupiti sve što je okolo razbacano na tom dvorištu. Stare bicikle, djelove za motore, aute...

I, onda štela ne štela, morala sem vežbati strogoću. Digla sem šprickantu na gotovs i viknula kaj sem najglasnije mogla:

- Ti se osudi narediti još jenega koraka na memu dvorištu i moj te bu strelil kaj besnoga čagla! Tam je gore na katu, pozval bu policiju. Onda ti, tvoja akumulator sovuljaga, i staro železo ded, kaj je navažlaš okolo budu v reštu, a bome i ti, bar te buju oprali i očistili od smrada. A dečec bu v siročišču.

Vu to, Bogu fala, čujem bremze našega auteka. Srčeko mi je tuklo kak bokcu pileku gda ga vjem i nosim k panju. Moj se Jožek baš navažal na naš most, a bome je ž njim v autu bil i sused Štef. Gda ga vidiš, mam si pitom kaj micek. To je muž i pol, jedva se zavleče v auto, široki kak i dugački. Zo tem se ni za zafrkavati. Štef je došel probati našu rakijicu, a bum i sireka i šunkice narezala, je tam još nekaj bučnice od fruštika... Su me spasili. Još su mi se do večere kolena tresla od straha.

Žuti su se povlekli i prešli z našega mosta, Jožek se navezel v garažu. Nekteru večer sem isto tak zalevala svoje cvetje kad, ide po cesti stara kuma Slava. Vleče se polavko po putu, joči joj bežiju od dvorišča do dvorišča, leve-desne, glava se vrti kak vetrenjača. Nesem ju vidla na vreme, pak se nesem stigla skriti za živicu. Mam je zašla na naše dvorišče, i znala sem kaj bu rekla: „Srčeca nesi smela tu posaditi, ove mačuhice si prerano presadila, breskvu moraš zrušiti da ti belagonije imaju zraka, živicu moraš poštucati, am ti se jobluki opče ne

vide z ceste. Ne smeš tak zalevati odzgora, z mrzlu vodu, bu se vse potparilo i osušilo.“

Čim je došla do mene počela je nejna litanija:

- Srčeka nesi smela tu posaditi...

V meni je kipelo kak v kotlu gda se kuva pekmez! Bome bum Jožeka poprosila naj naredi visoku, gustu lesu z deskami da se prek nje ne vidi na dvorišče. Tradicionlno ili ne! Ali, ne bu štel. Tak on kibicera gdo ide po putu i zove pajdaše na rakijicu. A si mislim, bolše i to neg da sedi v birtije i hiče peneze debelomu krčmaru, kaj mu ni treba vrat mazati.

Na terasi

Gda sem lani bila z Jožekom v Zagrebu, protuletje je bilo pri kraju. Veli Jožek, ideme si sesti na terasu i spiti kavu. Kak svi tak i mi. Gda je v metropole, čovek se mora pokazati. V rimu kaj Rimlani, kaj se mora ni žmefke.

Za neveruvati kak je metropola v muvingu, pratim tramvaje, taksije, taubeke, turiste kak zuriju v ono kaj gradska gospoda ni ne vide. I mene vse zanima. Vsi ti ljudi, vse to leti sim-tam kaj čele. Oko nas bertija do birtije. Tu i tam negdo sedi i čkomi sam, inače se čuje laprdanje od sekud. V neakve vuličke smo, ljudi jeju za stolekima. Negdar ni bilo kulturno jesti ni piti po cesti, mam se znalo da je to selak, čovek bez šlifa i bez bečke škole. Če hodiš po gradu pred poldan, vsi birtaški stolci su zavuzeti. Popoldan, pred večer i gliboko v roždeču gradsku noč, vele mi nuki, ista stvar. Kaj da svet niš ne dela neg loče kavu. A gda onda ideju na posel i decu delaju? Ni čudo da nam je natalitet v riti.

Puhalo je, ali je i sunčece sijalo, dobro sem bila oblečena i dala sem se Jožeku nagovoriti na vražju skupu kavu. Mislila sem, bum zdržala to malo zime, ne zove me gazda na kavu v centru Zagreba vsaki dan. I, bum vidla kak se gospe oblače. Imela sem stare kostime v ormaru kaj mi je pokojni tetec Jaroslav šival. Bog mu daj lehku zemlicu. Več ga bar dvajst let ni, a kostimi su kaj novi! To je bil šnajder kakvoga je trebalo iskati, stara škola! Gda ti je taj jenput zel meru, nesi se smela zdeblati, a v selu, njegov je centimeter prvi znal koja je žena

noseča. Lukavec stari, čim žene dugo ni bilo na probu, mam je znal da je trudna. I razmel se je v materijale. Gda se je baba mašila kupiti si materijal za kostim, on je išel ž nju. Početje vsake uspele kreacije je dober materijal. A ak je bila prilika da je babica donesla štof kaj joj ga je negdo daruval, on ni prestal jamrati kak to i ni bog zna kaj, da se bu gužvalo, da se bu na riti rastegnulo, da bu apšisalo i da bu lozno na laktima. Se ne splati muštrati zo tem. Preporučil je daruvati materijal, ali nekam daleč, da ne dojde njemu pod capicu Singerice.

Konobar nas je pozabil. On se tam zabavla z nekakvimi dečeci kaj imaju flizure slične k onom dinosavuru kaj sem ga skopala na vrtu, narandasto-žuto-zelena irokez-lepeza. Fanj je puhalo, a se to čudo na glave držalo kaj zalepleni sirovi špageti. Nogice su me zeble od kamena, kak me je negda kaj dete i v cirkvi navek zeblo. A moralo se durati i čkometi. Borme su birtije postala cirkva. Dupkom puna, kaj da su grešniki premenili mesto ispovedi. Dobe račun i plate, namesto Očenaša i Zdravo Marije.

Još malo pa se bu sunčece zvleklo tam za onu zgradu, bu me zgrijalo. Mislim si kak sem si dozvoleła da me Jožek nago-
vori na to smrzavanje, poslušala bedaka i sela si tu na veter. Bila je to skupa kava, bome mi se zamerila. Mora se platiti galama i gradski zrak, a i ni bogzna kaj. Sinulo mi je zakaj je mesta bilo same za tem našim stolom, je bil na propuhu, od Slemen a do Save! Saka škola se plača. Vsaki se z nekim spomina, za poludeti od galame. To je jezera džonov i štikli kaj lupaju po kamenu, tramvajskeh kočnic kaj cvile, sirena hitne pomoći. Za ne veruvati! Preštmano življenje. Borme da nosim slušni aparat, bi ga zgasila. Morti bi metropola bila lepša v čkomine. Za te peneze kaj sme tam ostavili, ja bi ze svojim ženicama na naše terase cuclala kavicu bar dva tjedna, a bi i čula kaj se spominamo.

Ljudi se vsekud žaliju da su sirotinja i bokci. Pogotovu Zagrepčanci. Sfektali bi i gnezdo, a ne samo jajca za rezance i čuču za juvu. Gda zajdu v moj vrt trgaju vse do čega dojdou. Zato sem ja naredila vrtek na jogradi, otraga za polem i kuru-zom. Ne buju gladuši moju muku odvlačili, a ni fala rekli. Ni me briga ak je negda moj praded spal z nejnu prababu. Naj si najdu drugu sestričnu! Imam ja svoje dece, celi jen narod. Za nje skrbim.

Gda ta takozvana familija dojde k nam na selo, nemreš ti to naraniti! Sve vekši auti i vse više ih je, kaj virusi su. „Vi seljaci živite bolje od nas!“ To im je moto, kaj bi mi bokci imeli grižnju savesti i osečaj krivice, i nadelili ih ze svoju muku. Am je tej čas dok sme se mi tam smrzavali, same na te terase okolo nas prodano bar pedeset lončekov kojekakvih kavi, a soke, šnapse, koktele i likere ne računam. Je to bome fanj penez, bi se i lepu kravicu moglo za nje kupiti. A celi dan i po noći, bome se to splati. Tu gospoda, naša familija kakti, ostavljaju peneze a k nama dojdou fektati ranu!

Štela sem jenu ribicu i kosa hititi v bar jen vodomet, kaj bi mi fontanijer, duh kaj živi v fontane spunil bar jenu želju od dve kaj mislim poprositi. To je onda samo pedeset postotni učinek, more se zgovarati na nisku nadnicu. A gda sem to Jožeku rekla, on se začudil kak ja to mislim, vu fontane živi Hasterman, a je puno greha naredil. A se smeje tak jako da se celi Ilijin put na nebu trese, još za njim peneze hičemo.

Kad, maše negdo, smeje se i nekaj više. Okrenem se, nigdo za menom ne maše, mahenm i ja, niš ne košta. A Jožek mam:

- A, gdo ti je to?
- Andela, od Kristine čer.

Bome sem se brzo snašla, ime na brzinu zmisliła. Naj mu bu krivo, naj si misli da me je negdo v metropole prepoznal. Nis ja zatucana selska babica, moji ljudi su vsekud.

- Ne poznam.

Mislim si kaj bi moral celi svet poznati. I tak mi je bilo mam topleše, jen nula za me. Konobar je pak prešel vuz nas, gurnula sem nogu malo prama stezici kud je moral prejiti zmed stolov naj bi se popiknul i opal, več deset minuti čekam svoju dugačku vruću kavu kaj bi se malo zgrijala. Ali, ni se popiknul. U to, ide nekakva feš ženska po vulici i pozdravla Jožeka:

- A kaj ti tu delaš, Jožek?

- Pijem kavu.

- To vidim, no kaj ti delaš v gradu?

- Dopelal sem ženu v Zagreb!

Kaj da je rekel da je kravu dopelal k veterinaru. Ali, bilo je 1:1. Nis ga štela pitati ktera mu je ta. Nije da me ni briga, a ne bi štela slušati kak zmišla i laže. Preveć dugo sme skup, to je zlo. Menjal je firme kak nekteri štumfe, kuliko je milosnic imel, već ni sam ne pamti. Bilo-prešlo. Kad, ideju dva dedeka, a Jožek je mam skočil na noge:

- Brankec i Jankec, kaj ste to vi? Skoro vas nis prepoznal kak ste se postarali! Ote bume si jednu spili skupa!

- Kteri je ti, ga poznaš?

Pita jen, kaj je morti Brankec, onoga kaj je morti Jankec. U to dojde konobarica, gole noge do riti, dude štrče onak na zimi, bi ž nima mogla slike risati i prodavati. Vzima našu narudžbu. Velim joj da je dečko zapisal i otišiel, ona ja mahnula z rukom. Onda je i ona zapisala kaj bumo popili. A i ja sem mahnula z rukom. Veli joj Jožek, čekajte....

- Onda Brankec, idete na kavicu?

- Nisme bedasti na tu zimu sedeti vani! Bi se preladili.
- Navek ste bili mimoze. Čak ni mojoj Ifkici ni zima!

Čkomim ja, čkomi Jožek. Dudimo na gradske terase. Mislim si, am je to bertaška loša taktika. Ak nam ne nose tu skupu kavu jer nečuju da selaki sede za njihovim stolom i kvare im imiđa, a naši penezi tu nesu dost dobri, bi im bilo pametnejše da nas posluže čim prede, i nas se reše. Zima je, ne bi dugo sedeli. Nemre se ruke grejati na kavi dugo, am se i ona oladi. Oni crleni rešoi pomažu malo. Ali ne to isto, gda se ja setim svoje pećice, i svoje prelepe fotelje pred radiatorom. Kak si bum nogice v lavoru z toplu vodu zgrijala gda dojdem v naš lepi topli boravek.

Pred nami hodiju ljudi kaj na bini. Moda kaj se vrtela zaj-nih pedeset let mi je pred nosom, kaj dokumentarni film. Gospodski su ormari spraznjeni i roba se lepo bome lufta po gradu. Idu gospe z Dolca, nose cvetje, male pušleke kaj je kakva sirota celi vrt poklatila da nekaj malo penez zvleče. Negda su milostive kupovale rajske ptice, a sad ivančice. Stiščem se vu svojim mislima, kave ni za lek, cug bu pobegel, treba drugoga dve vure čakati. Okolo mene na te terase su mort i ljudi kaj su na radnomu mestu i imaju vremena za danjgubiti. A i vele da se najvećki posli v krčmama dogovaraju, ali to je onda z puno zvezdic, v hotelima, bar bi ja tak naredila. V toplom. Kad, više Jožek:

- Marina, Marina, ote na kavu, kak je prešlo? Kak je de-čec?

A koja sad Marina?

- Puno fala, žurim se na vlak. Drugi put bumo spili kavu.

Nis štela niš pitati. Kaj da sem prozirna, ni me ni vidla ni pozdravila. Mislim si ja svoje, a on ko z topa:

- To je moja konobarica, ona meni kuva finu kavu gda odem v birtiju „K vrednomu Moslavcu“.

Kolko put se onda moj Jožek zalublival? Ko zna, a sad v tom pletenom velikom stolcu sredi metropole, am je to same drobni, zmučeni dedek. Držim da ga ta gospoda baš tak vide. A gdo zna kak ga Marina vidi? Ni moči tringelta hititi.

Nepozableno

Jenput na leto na pošti kupim pedeset čestitki z markam i jenu po jenu pošilam svoje dece i vnukima za rojsne dane. Šesnajst vnukekov pametim po imenu i mesecu rođenja, pače i rojsne datume vseh sedem dece. Deda se sprda z demnu, toboš imam sečanje slonice, a ja mu ne proturečim. Ni negvi problem ak po peršunov list grem na vrt i po tri put. Nekaj me zaštenta vusput, kak rečimo popučem slak z plota, dignem z trave kvačicu za veš, potiram kokoš z vrta, ili me negdo zazove z ceste. Vrnem se v kuvinju pozabivši na peršun. A, svega detinstva i mladosti se sečam kaj da je čera bile. Pučke škole, pešačenja na Mariju Bistricu vsako leto prek Sesvet i Laza, spali sme po štaglima pri dobrem ljudem vusput. Nepozableno.

Naša vnuka Goga se škola za psihologinju, ak nju preveslam da niš ne pozablujem, na konju sem. Čera nam se na dvorišče navezla, došla je ze Zagreba i ostala celi dan. Kak sme bogati bili. Došla je po miceka, smo joj ga odranili, crnoga kak noč. Morali sme ga zvati Bleki. Maček ima beli flek na čelu, Jožek mu je tepal Fleki. „Vraga maček razme!“ bila je negva deviza. Goga i ja sme zamatale buhtline. Pitala me je zakaj marmelada scuri van z testa gda se kolači pečeju. Poučila sem ju baratati z diganim testom kak se spada, ali i o vrsnoči pekmeza. Još ju ova babica more kojekaj navčiti, ni internet i UI vse znanje sveta pozobal. Dajte-najte!

Čez okno kuvinje smo lukale na niknuče nove zgrade prek puta nas. Dva-tri delavca su se motala po fundušu, mašine su štroporuču ropotale i prasketale, a šef gradilišća se špinčil z nacrtima kaj pava z repom. Pratile smo kak dizalica diže komade betona. „Te mirakul od tvrde sredi sela bu grdo za videti, z puškarnicama mesto oblokov“, prigovarala sem na glas. A Goga: „... vi starci bi htjeli da je sve kao nekada, a kuće su vam sve na svijetu. Zbog njih trpite trule brakove.“ Borme pikne človeka z rečima kaj kača z ščemerom. Lupi kakti foringaš kobilu z bičom. A kaj ona zna kak je biti bistrički bogec i skrbeti od žlice? Stara frajla, a još ide v škole! Ni se ni rodila, a već je imela svoju sobu. Namesto da je već mamica, mačka bu gnela v stanu. A, da bi reč rekla. Babino dete...

Moj mladenec i ja sme se potle venčanja stisnuli v kletice dopelane z goric, venčani dar od vujca Martina i vujne Milke. Planke smo sklopili skup na dvorišću pri dede i babe i deli svoju hutu pod krov. Bez stroma i vodovoda, šteta muke, cajtov i penez. Šparali smo, spremali smo se novu kuću zidati. Vu veš loncu na pilevinke smo grejali vodu i pacali se v drevenim neckam, dar moje sestre Ankice. Po letu smo se na jenomu beciklinu vozili kupat na Lonju. Te necke imamo i dendenes, za Božić su pune njihovih kolačov. Gda sve lepo pospremim i vužgem prvu svečicu došastja, počnem z šapami i kiflekima, oni moraju odstati. Vuz svečice za mir, ljubav i radost, malo-pomalo, napečem puno korito cukrenoga veselja. Dojdu vsa naša deca i vnuki, sakom spakiram škatulu slastic za v grad zeti. Lani po letu su se naši najmlajši v tem koritu kupali na dvorišću, skup z razmaženim racakom Sebastijanom. Sefliji kakve nigdo na svetu nema.

Gdo bi mladenstvo pozabil? Gda je međa bila odmerena i gradilišće prenešeno z dedeka na mladoga gazdu, kamioni su navezli šoder i pesek. Naručili smo i čekali cement. Plačicu po plačicu, pomalo i strplivo. Moji stareši su prodali junicu i

pridodali nam peneze za ciglu. Jožekovi su nam kupili crep. Ranila sem odojke i svinje, briguvala za tri kravice vuz posel. Dedek i babica su bili gingavi, pomagali su nam kuliko se dalo. Vsaki četrtrek šogor mi je posudil svega fičeka, v grad sem vozila vse kaj se dalo prodati. Na parkirališće pred svoju firmu dostavljala sem mušterijam naručeni suvi špek, čvarke, mladi luk, šalatu, ciklu, krumper, puter, sirutku i sireke. Za bebe sem zdajala grušalinu. Brala sem gamilicu, lipin cvet, sporiš i cvet hmelina i prodavala svojim kolegama i kolegicama Zagrepčancima, na asfaltu niš ne zraste. Jožek je dan za danom pomagal po tuđim gradiliščima, tak da nam ljudi vrneju nadnice gda bu trebalo.

Dan D! Moj stric Đuro, tesar, prišiel je na dvorišće prede nek se sunčeko pokazalo, i pevcu su još spali. Na panju pri štale je tesal vrhe letvic. Donesel je dva velika klupka špage, vasservagu, tesarsku sekiru, kutnik i pajser, meter, pilu za drevo, kladivec... Prihajali su pomagači. Na dvoje nogare su deli deske, to je bil stol i stric je raširil nacрта. Na čoške je del kamenčece da se paper ne zrola i da ga veter ne diže. Škiljil je na jeno oko, meril tlo. Zamišlen, z debelim prstima je pratil linije na shemi nacрта. Deca su se motala majstorima okraj nog, štelo im se metra na razvlačuvanje i crlenoga, ploščastoga blajštifta.

Kaj vse ni trebalo da se vekovečni kus livade predela vu funduš! Stric je v zemlicu zabil prvi kolčec, označil je gazdin vugel. Ona tri bum ja držala, a sem se raduvala. Malo pomalo, temel je bil cajhan ze špagum. Muži su se pribirali, beciklini, motoriči i jen traktor stisli su se v lad pod rušku. Dedek je mužima natočil čašičke z rakiju, čula se slavica. Spili su saki po jen šnaps, prizvali Božju pomoč, pritegli remene okraj pasa, zeli lopate, štihache, krampe, tačke, plunuli vu dlane, razbežali su se po gradilišču i počeli skapati vuske tunele. Zemlu su tačkali v buduću kuvinju i sobe, moralo se podiči fundament poviše ceste, za slučaj poplave. Bratić Marko je dovezel dva

put po dve traktorske prikolice zemle. Prede neg rodim, bum ju tačkala okolo fundamenta. To je dobra vežba za lehši porod, poučavale su me stare žene.

Ob desete vure zvala sem poštara, polafko se prevažal po ceste na motoriču, radnike i decu na palenta-brunch. Na stol sem donesla dve šestlitrene zdele vrh pune žutih žgancov od naše *stodanke*. Mela je prekčera dovežena z Hubenyjevo-ga mlina, gda i daske z pilane. Za grušt. Imeli sme posuđeni šalung, puno je selskih hižic del na vrpu, prava antologijska oplata, a je trebalo dodati i nove deske za prekrajane prama potrebe. Suseda Škanića sem poprosila naj meša žgance, ni to bila instant palenta. Ni ja ni babica nismo imele jakost za tej posel, bil je to veliki lonec pun zlatnih grud. V zdelam, jedva ih se videlo od komadičkov prepečenoga suvoga špeka. Pri-nesla sem i zdelu púre z maslom i pečenim vrhnom zalejanu. Babica me je pratila i nosila lonec kipuče bele kave i čup straj-banoga kiseloga mleka pride. Sanja, sestrina najmlajša čer je težakima delila lončke, gdo je štel. Naposletku, na dve vrpe sem na stol podelila naramek mladoga luka srebrenca. Al je pucal gda su ga grizli, kaj da dabri ruše mlade topole. V dve vure je bila juva z noklicam od grisa i pilećih jetric, restani krumper, ren sos, kuvana junetina i pečeni pileki. Mega brata Tončeka sme zadužili za lađenje pive, kante z flašam je spu-šćal v zdenec. Ni smel teško delati, nedugo je bil na aperaci-je bruha. Deca su se veselila odleplenim etiketama na denu hampera, ali i mrzle lubenice v bunaru.

Temeli su bili skopani, Tonček je vrnul suseda Mateka z Ivanića, od doktora Cvetka Krnjevića. Matek je pozabil svoje očale i na gradilišću je stal na hrđavi čavel. Prepiknul mu je taban skroz-naskroz i virel z rista. Dobil je injekciju proti te-tanusa, sreća kaj je smel popiti gemištec vuz jelo. Večeralo se pohane krmenadle, mesnu štrucu, temfani krumper, sos od pečurki z naše stare livade i šalatu putericu. Nekaj sem ime-

la svoje, a suseda Barica mi je prek plota podala puni runjak svoje *majske kralice*. Za bučnicu, kuma Štefica je omesila i razvlačila testo, ja sem priredila filu, babica je sedela pri peči i pazila na četiri protivuna te naše prefine bundevače. Ze šupe sem joj donesla dve košare drv. Celo selo je dišalo kaj *Bučijada*. Potle jela sused Jandraš je donesl harmoniku, deda je zel bajs z ormara, bilo je veselo. Susede su mi pomogle oprati posude i pospremiti kuvinjicu. I polnoče je prešlo gda smo vse zgotovile. Mam smo počele beliti krumpere za fruštik, rana sorta *jaerla* je to leto rodila kaj da ju je voda nanesla, fala Bogu. V postelu sem se prevrnula v pol tri, a v pol pet sem več bila na nogam i rešavala vse kaj treba okraj blaga. Međaš, sused Štef se obečal, zel bu naše kravice na pašu ze svojima da celo dopoldan ne tandrkaju v štale mukajuči. Te dane Jožeka nis ni vidla, stvaral je vse kaj je sfalelo i popravlal halate. Tu i tam bi mi kušlec na dlanu poslal prek dvorišča. Delal je nočne smene, a spal je v cugu do posla i nazaj. Sreča kaj su v to doba zavostalosti vlaki do Zagreba vozili pomalo i saki čas počivali.

Babica je to jutro omesila digane knedline i rezala kuvanu ciklu za šalatu. Suseda Mira, pečenjarka, ropočuč z trakačom po babinom dvorišću, dovezla je kotlenku i kotel, ona bu kuvala gulaš. K svinetine i govedine, bratič Dominik je donesl deset kil napacane srnetine, da bu vse po receptu. „To bu perkelt, a ne gulaš“, ni se dala babica. „Zo tem peju moji digani češki knedli kuvani na pare!“ Jedva sem kuvarice zmirila, mađarski gulaš ili perkelt / paprikaš / ragu / szaft, prava horvacka špreha. Češke knedle z moslavačkog žitka. Svinjetina pujceka pasmine *veliki jorkšir* (engl. *Large White*), govedina kravice pasmine *šarole* (*Charolais*) z Francuske, a morti i *simentalke* (*Swiss Fleckvieh*), srna je bila čist domača. Cikla se dotepla z Crnoga mora.

Gda su muži fruštikali, lepodišeći luk se v kotlu već cvrlljil na masti, nejna duha je natkrilila celo dvorišče. Mi tri žene

smo v kuvinje bečale dve vure režući kapulu, ni nam trebalo umetnih suzic. Z Ivekom sem bila trudna pet meseci, pod kiku sem vlekla dva stupa *Partenona*. Noge natečene a cmuganje ne pomaže, blago je čekalo gazdaricu i trebalo svoj red. Nesem mogla telefonirati v štalu, oprostete lepe moje, sem zaspala. Ili, tramvaji ne voze! Ni bilo telefona...

Armatura je bila postavljena, špage i kolčeci meknuti. Trejti dan se betoniral fundament. Po dva muža v tri grupe su lopatali mešajući beton. Deca su polevala šoder i cement z vodu. Lopatke su strugale po plehu, moralo se vse dobro zmešati, bez sleparena. Priredila sem četiri guske, sused Mirek ih je odvezel v pekaru, peju z mlincima. Muži su se slekli do pasa, bila je to teretana na otpртом. Vusput su lepo crneli na suncu. Na radničko odmarališće na moru dojdeju z pedeset posto farbe; bakrena pleča i bele noge; buju se gospoda sprdala z mučenikov.

Malo-pomalo, do jeseni, naš je novi dom bil pod krovom. Prošli tjeden sem se zestala ze susedom Prohaskim v betežnice, odselil se z našega sela pred puno let: „Nigdar nem pozabil kak je lepo bilo gda se vaša hižica delala. Prava starinska pajdašija, am mi to tak fali... Niko ni bil lačen ni žeđen, niste škrti, zato vsega imate. A ti si, susedica, gazdarica kakvu je treba iskati!“ No tak, nepozableno pedeset let. A moja vnuka se rugoti i pametuje mi: „... emocionalni seljaci, vežete se na kuće! One su vam sve na svijetu...“ Mala štreberica. Bolše bi joj bilo da mejne laprda i navči se buhtline zamatati kak se spada!

Nevreme

Nakon duge suše s enormno visokim temperaturama, Državni hidrometeorološki zavod najavljuje žestoku oluju s mnogo padalina. Prva najava nevremena objavljena je u ranim jutarnjim satima. Slijedi praćenje oluje i vijesti svakih pola sata. Pateći od nesanice, Jožek je slušao transistor ležeći u postelji.

JOŽEK: Ifka! Ifkica!

IVKICA: Kaj?

JOŽEK: Naj ti meni kaj, da si se mam zbudila!

IVKICA: Onda odbeži v Starbucks po kavu!

JOŽEK: V Gornjem Moslavačkom Selu spiš! Nesi na Pete Avenije v New Yorku!

IVKICA: Tak mi i treba gda sem se za selaka udala.

JOŽEK: Ifkaaaaaaaaaaaaaaa! Am si me kibicala od pervoga razreda pučke škole. To je čisto zlostavljanje! Sad sam ja kriv!

IVKICA: Dej mi mir.

JOŽEK: Ifka! Bem ti perje, zbudi se. Am se nevreme sprema. Vele da bu jaki veter rušil krove i pukal drevesa. Kaj ak štalu zruši i blago rastira i odnese?

IFKICA: Kaj?

JOŽEK: Velim da bu veter odnesel štalu.

IFKICA: Odi ju onda priveži.

JOŽEK: Koga?

IFKICA: Štalu!

JOŽEK: A za kaj ju privežem?

IFKICA: Za stublo zdenca.

JOŽEK: Tak mi i treba kaj sem te ženil. Navek huncutariš!

IFKICA: Kaj veliš?

JOŽEK: Velim da bu veter skubel stebła!

IFKICA: Odi je onda odma spili da je veter ne zruši.

JOŽEK: Am si ti ponorela! Daj se zbudi!

IFKICA: Kaj?

JOŽEK: Velim da bu nevreme, daj idemo se stati.

IFKICA: Idemo se preseliti na tavan?

JOŽEK: Ni misliti, ak veter odnese krov more i nas posmicati.

IFKICA: Idemo v podrum.

JOŽEK: Ak bu poplava se vtopimo.

IFKICA: A zakaj me onda budiš?

JOŽEK: Velim ti bu nevreme...

IFKICA: Kaj pak?

Nigda dosadno

Nračala sem se od svoje Mace i pedalerala beciklina tak brzo da sem zamalo i letela po ceste. Žurila sem se, već tri tjedna pri nami je Jožekova najstareša sestra Dora, ona kaj se mlada udala i z sela pobegla v civilizaciju i to v Belgrad. Imela je samo 16 let, otec je moral potpisati nekakve papere, a budući šogor joj je bil naš selski matičar, ni tu bilo problema. On ju je na zabavi predstavil svemu polubratu kaj je bil v poseti z ondašnje metropole. A kak je bilo? Dva tjedna se Dora vlekla ž nim po seniku, nejni otec je to z puškom rasteraval, a onda je gospon oficir, budući zet lepo rekel:

- Stari, napravit ću joj dete. Ili ide sa mnom u Beograd ili neka ti ostane tu u p. m. (nije oznaka za *post meridiem*, op. Ifkica).

Bila je to ekspresna svadba, nigdo se ni snašel, a već su na vlak metali dve velike kištre aufštafirunga. I Dorica bye, bye! To je bilo dobro za mlajše sestre, mogle su se udavati čim je najstareša stala pred oltar.

Sad pod stare dane, vudovica, sako leto dojde svoga brata i mene zahejavati. Tam na domovini v Dolnjem Moslavačkom Selu ima sestru z familiju, ali ona dojde k nam makar dede i babe već dugo ni na ovom svetu, a ni nejne bajte. Oni tam prek jednačitela se ne daju vleči za nos. Moj mudri Jožek se zmekne i zmisli si kojekakve posle po vane, popravla krov na kleti, z bar pet pajdašov i tri niškorišti zgubidana. Plemenski posel. Gda reši zajutrik i vse po štali i svinjcima, zeme špeka i čvarkov i ode

v gorice na celi dan, a ja nagrajsam. V kleti ima pečicu, vinčeko, zaisput si kupi burek, čevape ili konzerve jadranske sardine koje najvoli. Tam vise venci češnjaka i crlenca. Hotel z petnajst zvezdic. Kuma Lucija me je zvala, nejna klet je takaj na Babjim Ritima, pri raspelu, levo kak se ide po glavne ceste, z kukerima je od ne dede čist lepo videti. Veli, kadi se z roštilja i diši kaj raj!

Gospa Dora je od onih šteri ti zajdu v hižu, a ti se mam osečaš imigrant i nepoželni gost na svojemu. Naša deca nas nisu štela obilaziti gda je ona pri nami. A kak se nevole rešiti? Gda joj nekaj oču prigovoriti, smeje se i veli da je ona Jožeku canje menjala i ž njim vučila zadaču gda je bil mali, a gde sem onda ja bila? I kaj reči na to? Potkapala je mega avutoriteta čak i pri živadi na dvorišču. Nosila im je namočeni kruvek i dragala je, kaj da su to cucki ili mački. Celo jato je hitro sledilo gospu Doru, kaj vojska generala. Pravi juriš je to bil.

Tak študirajuči skoro sem naletela na nekakvi crni auto, znenada se zvlekel z Štefičinoga mosta, bome sem z beciklina skočila skoro do pol grabe, a međunožno vozilo pustila, se prestrl skroz dole do vode. Vrećica je opala z guvernala v blato. Bome lepo!

- Daj Bog ti pimpekovina presušila i ime ti se zatrglo. Tat jen prekleti! Ak te vlovim z vilami te bum prepiknula na pol, jesi me čul?! Ko ražnjič te bum...

Kaj je to bile? Zvlečem sebe i beciklin van z gaveza i valerijane, Štefica me još ni vidla, a kaj sad narediti? Niš, stojim tam kaj kakva bedača, kaj kuvača sredi kipučega ulja v ranjgle. Ifkica kaj Ifkica, ne znam kaj mi je narediti, kad:

- Ifkica, si to ti? Ideš od Mace, kak je?
- Ja sem, Štefica. Mora ležati, zutra ju deca voze na kontrolu.
- Jesi vidla kak se onej prnorajter i huligan, mojega pokojnoga brata nuk zvezel z dvorišča i pobegel? Došel je čera da mi bu pomogel na imanju, prespal je i sad pod

večer je spraznil mojo škrinju, zel je šunko i češnjovke z tavana i zginul! Tat, prekleti tat! Oplindral me je! Moj se brat v grobu okreče!

- Vidla sem, Štefica, vidla! V sake družine je nekteri koga nigdo ne bi štel imeti za svojega, nemreš se toga rešiti. Čkomi, neš gladna, saki ti nekaj malo donesemo pak buš imela v škrinji, još je živadi na dvorišču, nekaj bu. Prejde. Mi stare žene preživele sme saka po tri romana.
- Je, a ja celu čitabnicu. Jel ona gospodska flundra još pri tebi?
- Je, je, Štefica. Nikak se gade rešiti.
- Kak se Jožek drži?
- Nikak, on bi ju najrajše otrual, a negva je. Stalno ju mora navažati k sestričnam, na groblje, stvari je po elementima v kuvinje premestila, sad je počela i negvu svetu radionu kritikovati i pospremati. Bu i krave po boji slagala v štali.
- Čuj, moja Milena dela na pošti, očemo joj zmisliti telegram da se hitno mora vrnuti v svoj stan, da je bil potres...
- Pe na poštu zvati susede telefonom i ve ti ga na.
- I nemreš se hude nevole rešiti?
- Još nis zmislila kak. Ak ti kaj drugo pametno padne na pamet...

Niš nikom ni palo na pamet. A onda, jen dan je Jožek z Ivanića dopelal friškoga povratnika z Švedske, onoga mulca kaj je z demnu išel v školu i za kečke me vlekel celim putem od škole do svoje hiže. Jen razred smo sedeli skupa, ga je tri put ponavljal. Ž njim sem vežbala prve kušlece posle zabave, reč među nami. Bil je stareši i spraksiran. Volvo boje staroga zlata je parkirao pod oreh, a falil se i z dobru pemziju. Lepo sme se vsi četiri spominati.

Bil je to Jožekov tajni plan kak se Dorice rešiti i uspel je! Istina, Dora i Šveđan su bili prestari da se po štaglu valaju, pak je bogati povratnik kupil kamicu, i prešli su proč. Tak sme se vražičke rešili. Slali su nam razglednice z toplic, z mora, od sekud. Ak je vrak vrne v naše selo, valda budu v te svoje bajte na kotačima spali.

Baš sem si sela v svoju fotelju, dela nogice v škafić i zela štrikanje, prinesla sem si telefone i daljinski od televizora i samo kaj sem zaronila v toplu vodicu, zvoni moj mobitel.

- Janica, a kaj se stalo? Naj tak puhati v telefon te niš ne razmem! Noge imam v škafu...
- Ja sem navek mislela da si ti pametna žena. A kad tam, za ne veruvati!
- A kaj, za Boga miloga!
- Lepu si akciju naredila, tri sela su Štefici pomagala i babe su nosile pileke, meso, povrće za v škrinju, a ona je kupila rablenu škrinju od Pomahačov tri dana prede neg je tej dečec bil pri nje! Bome si joj lepo našopala drugu škrinju! A ja sem ti verovala! Budu filarke imele pune košare posla! Nigdar več!
- Janica, za Boga miloga!
- Pomahačev dečko, moj sused, dela s tim pankrtom kaj je za njim vikala da ju je opkral, a dečec je dober kaj duša, ni on babici niš zel! Sigurno joj je dovezel kojekaj. On i negvi imaju i preveč, vredni ljudi, muče se dan i noč. Prešla te je i to poprav.
- I kaj sad, da se vtopim v zelenom škafiću?
- Am ti znaš plavati Ifkica, se sečaš da sme se skup vučile na Lonji plavati, kaj ne? Prede nek se Lonja vtopila...

Nigda dosadno v tomu našem prelepom Gornjem Moslavčkom Selu!

Novo doba

Čera sem bila na kontrole v betežnice i navrnula se k nuke na ranu večeru. Nesem se mogla zvleči, dete se štelu pofaliti ze svojim stanom i kuvarskim veštinama. Sva sreča kaj sem v taške imela sendvič z doma i flašičku prefine vodice z našega „neverending“ zdenca v dvorišču. Belo meso Jožek takitak neče jesti, veli da je suvo, kaj da bi drevo jel, a vraga ded zna kaj je dobro. I sreča moja kaj sem si to usput lepo pojela. Sendvič kaj sendvič. Foliju sem presložila na veličinu kutije šibic i gurnula v tašku. More se još upotrebiti. Treba puno struje gda se ta folija štanca vu fabrike i puno košta. A gda me koleno boli, zamotam ga z foliju kak mi je suseda Markovička rekla, a i preverila sem na *the internetu*, i bogibogme pomaže. Jožek mrmla da je to sugestija, a ja ga pustim naj laprda kaj oče i dogda oče. Znam da moja sneha Anđelka smrzne komadičke folije v škrinje i onda, gda celu noć pazi na decu ak su betežna, a v jutro mora na posel, meče je na podočnjake. Folija zvleče umor, pak se ne vidi kak je žmefke zaposlena mamica biti.

Nigda mi selaki z prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela, gda hodimo za svojim poslima po metropole, ne hičemo foliju i papere i nikaj drugo po nogostupu ili parku grada. Pak sme onda po jene teorije pravi pravcati Zagrepčanci. Kaj bi z paperima delali, nesmo je ni imeli. Kaj moramo zbavlati i kupiti sme zapisuvali na komadiču papera vtrgnenom od škarnicla i nosili je nazaj domom, nigda se ne reši vse kaj se

zapiše. Ili stare detečje teke. Kakve druge papere more selak imeti? Osim računa kaj je plaća. Denes, i zajni selak ima pametni mobilni. Niks paperi. Tak da ta tevorija smrdi.

Negda, ak se nesi štel odati da si selak, nesi smel ni jesti ni piti po gradu. To ni bilo kulturno. Ni to selo, kak se je pokojni Matek Dijanič znal faliti. Cirka tri kilometra je pešačil doma z dučana, hrdajuči kolut jegera i pok kile kruva. Nigde nikoga. Navrne se kumiču Dragiču i spiye gemišteka ž nim. Dobre življenje, znal bi reči. Sirota negva žena je navek jamrala, am je obležneni, neće cušpajza jesti. Denes, po preštimanomu gradu većina prolaznikov nekaj duda i grize ili se spomina putem mobitela i zapreju vuva ze slušalicami. Da za njima top puca, ne bi ga čuli. Tu najdeš japonske turiste, školarce od kojekud z poderanemi lačami, biznismene v kusastim odelima, reklameraju riti kaj kakve dame z vuličke crlenih lanterni. Na sakom čošku se more kupiti nekaj za v klun porinuti. I tak se onda mi selaki skamufleramo med vsu tu žednu i lačnu gospodu purgere i belosvetske rajzere i pregutamo te svoje *home made* sendviče. Pristojno, fino i kulturno. Makar, Vinko Pretovanec, kak sam veli, čim dojde v Zabreg vlezne v prvi štacun, kupi si žemlu i deset deka tirolske. Negda, gda se bilo v Zagrebu, ko je držal do sebe prvo se navrnul v Petrinjsku v *Prehranu*, i tam se guštalo par kuvanih renovki ze senfom, prefini beli kruvek i vruči čaj, če je bila zima! Al su bile fine! Ili se kupilo žemlu i deset deka salame. A denes, marketinški stručnjaki prodajeju prerezane i v celofan zamotane žemle v marketima, tej rez je dodal 10 % cene. Valda su tu skrovnost zeznali od pekarov kaj su na molbu klijenta, prerezali liziku, lepinju ili žemlu na pol vodoravno. Tak ni treba prtljati z kebum po žemle na klupe v parku. Te čas se pribere petnajst lačnih taubekov i čeka na svoj del. Onda drugi put kupiš i firtal crnoga kruva za nje, gradske bokce. „I gledam ih, gledam, kako mi mašu...“, mam si stiha popevleš Robića. Mi na selu nemame gradske golube pak je to i edukativni turizem za nas.

Denes zo tem DNK mam najdu kriminalce kaj nesu Zagrepčanci i hičeju kojekaj po ceste. Hitil si čik? Po jedinstvenomu DNK sline te Veliki Brat mam najde. A kazna? Ni za veruvati kakvo je to poniženje. Na prve stranice dnevnih besplatnih novin kaj sede na čoškima i saki si zeme kuliko oče za jobluka obrisati, a i na internetu su, ti hite grdu sliku kaj te na kipca strefil fotograf-amater. Nema bedak drugoga posla, zaprt v stanu, selak bez grunta i blaga, beži od svoje babe z bokčijskoga stana i škloca okolo glumeči umetnika. Naslov: „Ove gospon ni Zagrepčanec. Čera je hitil čik na Zrinjevcu. Dokazano putem jedinstvenog DNK.” A kad tam, pa to je Mirek Torbarić, majke ti mile. Z Dolnjega Moslavačkogoga Sela. Dobro da ni z našega prelepoga Gornjega Moslavačkogoga Sela. Bi se vžili sramote i grde reklame. A to kaj je imel čizme pune suvoga blata dok se po Zagrebu klatil to se ne računa. I ni hitil paper. Selak je onej koji hiti paper na cestu. I to je to. Bome je Mirek zaslužil jedanaest jezera likekov na društvene mreže. Japanci nesu mogli doći k sebe od sreće, njihovi mobiteli su ga hitali na kipca taki. Welcome to Stone Age! Gda Japonec dojde v Horvacku, to kaj da je v Japonu sel vu vremenski stroj za nazaj vu cajte samuraja.

A po nogostupu... mili Bože, v Dolnjem gradu curi nekakva smrdлива crna špina z vrećice, a je ih vrpa nahitanih vuz zid zgrade. One vrećice kaj im je od 1. sečnja 2022. leta v Hrvacke zabranjeno metanje na tržišće. A si mislim, tej Dolnji grad je vekovima zaprav bil podgrade kraljevskoga Gradeca, a Ilica se zvala Lončarska vulica, ne Zlatna vulička, kak rečimo v Pragu. Kompleksi zavostaloga maloga mesta i ponašanje stanovnikov još ni zlečeno. Sedem-osem kojekakvih vreć od papera i najlona rashitano je po pločniku vuz tu zgradu, valda su to veverice razvlekli iskajući orehe. V jenoj vrećici, kuliko morem videti, pet-šest sarmi! Valda su se nadale na skijanje otiti, a se nekaj posmeknulo. Crlena juva curi prek no-

gostupa v kanalizaciju, a se vidi i zagoreni luk nejenako zrezan ze zafrika. Vuz sarmu, novine, nekakva teka, dve-tri knige, slike! A mi selaki, komposteramo stvari, odvajamo paper, plastiku, ribamo svoje kante za otpad i smeče z minivošom i deterdentom, am se sijaju kaj nove. Gdo bi išel na cestu metati grdu i zamazanu kantu za smetje. Sramota!

Je to majoneza ili francuska šalata oko razbite flašičke? Micek liže nekaj, ofucani i stari, zapušćeni. Vrapci čekaju da se maček mekne. Vrane sede na platane znad sega, valda su se namirile prede neg su ljudi počeli iti sim-tam po nogostupu. Zato su zebile biti gradske vrane, na selu vrana ne dobi sarmu, jok! Bome sem morala očale deti na nos kaj bi identificerala gospodski jelovnik. Gda bu metropola imela lepe kante za smetje i ljude kaj buju znali zakaj te kante jesu? To je prava sramota vuz prelepe i skupe avute po tem istim nogostupima. Nekaj tu ne štima. Am naše prelepo Gornje Moslavačko Selo ima kante v tri boje ni sama ne znam od kad! Vreće za tej otpad i smeče nam dostave v poštansku kištricu. I imamo garaže za avuteke. Na vražjem zavostalom selu.

Znala sem kaj bu, Goga bu kuvala pitaj dragoga Boga kaj i od česa. A ja bum to morala jesti. I faliti. Novo doba i novi jelovniki. Milenijalske kuvarice, recepti na *the internetu*. Sad gda za paper ne treba drevesa rušiti, morti bu još više kuvaric po knižarama. Dojdem k detetu, am sem ja kuražna babica, kaj bi se tanjera i žlice bojala? Goga mi se oče pofaliti, ima svoj lepi mali stan, na kredit ga otplati z trećinu plače črez trideset let. Daj Bože da ima posel. Taman gda pe v penziju bu nejni. Dotad bu z kamatama ranila pese nešterega investitora. Sekaj ova babica zna, am sem ja jena od 5.3 milijarde ljudi kaj imaju *the internet!* Ni to mačji kašel. A dekla je mogla otiti delat v ostatek EU i za pet let si zagrebački s(t)an zaraditi. Istina, z večera bi morala suđe prati v restoranu, a bi jela zabada. I morti kakvoga EU finoga gospona, je li, za udaju vjela.

I dobre, za predjelo sem dobila jen kornišon, malo sfrknuti, druga klasa, dugački 6,1 cm, tri kapi majoneze, listek nekakve trave kaj ju nis poznala, a visela je ze stropa v kuvinjice, jenu kap nečega crlenoga, dugačku crtu prek tanjera od nečega tamno smeđega, morti sosa od soje, i dve šnitice scvrlenoga špeka. Jemo mi, dete mi se fali kak joj je lepo na poslu, psihologinja je, dela kaj voli. Vidim ja, ni to špek, a si mislim, kaj je da je, bum to pojela. I nafalila kak je fino. Preživela sem ja i gorše za vreme dva rata. Drugoga svetskoga i Domovinskoga.

Dok sme preživale tej špek kaj ni špek i vugorček, pomalo i kulturno, v mikrovalne pečnice su se cvrlila dva hamburgera. Nis pitala jel od gliv, leče ili grava. Niti jel beli umak videl vrhne ili je strajban od oblaka ili morske pene. Ni jel tej žuti kruv od bundeve ili kuruzne mele. Redom sem falila scvrленu koru od banane i hamburger kaj je glumatal meršavi faširanec, američki fačuk kaj Hamburga ni videl. Mam sem se setila Šekspira, ono o glumcima i bine...

Gda sem se dočepala trambulina, znala sem kak se osečala sirota Ya-Ya, panda kaj je puščena ze zoološkoga vrta već negde na tom belomu svetu. Gdo zna kaj je v reštu sirota morala žvakati ak je opče imela kaj. Drugi dan sem doma sfkrnula bambus-cušpajs. Od poroga luka.

Gda sem se Jožeku požalila da sem bila laboratorijska probna baba i za Gogu sprobavala spelancije sega i sačesa, ranu budućnosti, hamburger od algi, špek od banane, kavu od čaja, on me je pošpotal kak sem zavostala selska babetina, kak ne razmem da dete oče spasiti svet. I da drevo već štancaju v 3-D printerima. Od mase kaj vuzgajaju v laboratoriju od cinij. Z tajnim dodatcima. Bome sem navek imela rado to cveće. Gdo zna, zna. Študeram si, samo kaj se meknem z doma, ve ti staroga na mojemu kompjutoru, drba po znanju sveta kaj bi mene zbil adute. A je slabi pokeraš, ona glista od vusnic se

vlekla od vuva do vuva od podsmeha. Prešela je Ifkicu, zločinac stari, a kaj ž nim, pustim ga naj se veseli. Bum ja zaporku dela na svoj kompjutor. Štela sem ga pitati zakaj nigda ne ode k Goge gda ide v metropolu, nek se pri one čevabdžinice na Trešnjevačkom placu guti z dve velike porcije čevapov. Ga je Tomek Bartulović videl pred dva tjedna. Kupil je nekakvu šaru šiltericu i del na glavu i jel je z sunčanemi očalami. Ovej ga je slikal i poslal mene sliku na mobitela. I neš se skril, ovo ti je digitalno doba. Držim da su čevapi – čevapi, a ne mleveno lišće platane i mlevene stare kožnate čizme. Kaj se tiče maskirne šilterice, skril ju je v žepu od jakne. Tak da sem onda imela crno na belo. A i inače, kak ne bi poznala venčano odelo svega Jožeka, makar nad tenisicami i pod šiltericu. Trebal je to bedak znati sad gda se preselil z 2.3 milijarde nepismenih v 5,3 milijardi digitalno pismenih ljudeokov, plus jen. Jožek.

Gda sem mu pripovedala kak je Zagreb zapušćeni i smetje je po trotovaru rashitano, kak gospoda nemaju kulture i pod jobluke hičeju sramotu, vikal je na me da bi trebala videti New York i Mexico City. Kaj da je on bil tam.

Novo leto 2023.

Zemalski ringišpil nas je pomalučko zvrtil okolo sunčeka i več sme lepo zagazili v leto 2023. Nove kalendarce sme deli na stare fleke na stene, a od ritoglavice (vertigo, vrtoglavica, glavovrtje, op. Ifkica) nikak skontati kak se Nova godina zaprav dotepla v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Valda si je sela na satelita ili dronek i pomalo obletela zemalsku loptu. Pod tabane su joj kurili vatromete da ju nogice ne zebeju.

Novo leto bu na košti ostalo leto dan. Novoletna želja vseh nas je da naš Horvacki sabor, močna Horvacka vlada, Vatikan, naš lepi gospon predsednik i naš obečavajući, ambiciozni premijer, narede rampu na štreke. Kaj se mene tiče, more se tega posla prijeti železnica ili ded Mraz. Morti Baltazar ili Gašpar. Vunzemalci. Več negdo. Ni to Peleški most ili avutoput prek Atlantskoga oceana. Samo obična selska rampa.

Prvoga prezimeca sme se mi horvacki građani i selaki priženili v novo carstvo. Matek v Zagreb, Matek ze Zagreba. Držim da hajklivo i zbirlivo, ocvalo proletno cvetje ne bu delalo frku zaradi tega novoga braka. Ishodi v zapadni svet su otprti, Bogu fala, am sme se dosti patili z driskavicu od brige i strava, gda su naša deca vozila špek, šunke, bele kobase i češnjovke v EU. Jel peju v kontejner za smetje? Daj, Bože, da su sirotinju zo tem naranili.

Ak očemo po istine, ob pol noći, na Silvestrovo, moj Jožek, ja, miceki Arhimed i Pašteta smo bez problema prešli v

the Šengen-raj. V perju nesme ni osetili promenu. Prvo jutro Novoga leta sme se zbudili kaj da je peto ili stopedesetpeto jutro. Jožek je naložil peč, naredila sem fruštik, okrepili sme se i beš brže bole k blagu v štalu. Z euro-furku kak i bež nje, štalu je treba kidati, seno z kupa napukati i dati kravicam, prestreti im frišku slamu i dati vodice. Jedino, študeram si, kaj bum sad skrivečki v crni fond spravlala? I ojreku dojde jenput kraj. Za mega življenja sem se vžila preokretov, o nima poslušala od svojih stareših. *Mea virtute me involvo!* Uzdram se vu se i v svega konjeka!

Krivušićka lamače, kak god se nofci zvali, bu onak kak se gdo snajde. Vsi zagrebački taubeki znaju, kak i saka selska čuča, ak se je nekteri v jatu snašel i otprhnul proč z frtal žemle, drugem je gvata ostala prazna. Ta me baba, kaj se stalno v tuđe brige hiče i laprda kojekaj podseča na svetoga kotrljana (skarabej, drekorolec, op. Ifkica). Stalno drek kegla i vu njega peha, a drek zna. Gdo zna jel gustokrat dezinficira i pere jezik zo sopunom. Teška je sudbina drekoturca. Skarabej bar ima navigaciju Bogom danu, prama zvezdama se ravna i nigda se ne zgubi, a Krivušćika? Ne zna otiti...

Za Novim letom, dotepli su se Baltazar, Melkior i Gašpar. Gdo zna jesu se župniki i zvonari ž nimi, v mislima, krajcali gda su pobirali naše dareke. A zaradi tradicije, babe su peglale heklane tabletiće za pod najlepši tanjerek v gazdinstvu deti. Na hekleraj se polože kune ili ojri v znak zafale za blagoslov marve i funduša. Sreča kaj skuplači nesu zbirlivi: frizatiki, banovci, pfenigi, groši, dukati, krune, marke, denari, kune, ojri... vse more. Tri dana potle po selu se tračalo ko je kuliko penez na tajnerek del. Marekovići su pustili pese na dvorišće, a na putnu lesu su ze žicum svezali karton z napisom: *COVID-19!* Marekovička je narisala lubanju i dve kosti, i borme se videlo da ima talenta, čim v čašicu zaviri. A se to umetničko delo ne samo z ceste, neg i z vunzemalske stanice videlo. Krivušić-

ka je oko lese i stupa svezala štrik debeli kaj ruka ze sedem vuzlov. Stala je za firangom čekajuči gda bu opasnost prešla. Kakva sečenjska depresija, teskoba i ankioznost! Vu našem frtalcu sveta, der Schengenraum ili bez njega.

Novo leto ne donese vse kaj si poželimo. Strpliva sirotinja se navčila živeti kap po kap, navek na knap, nigdo se ne nada obilju i blagostanju prek noči. Prvo i prvo, špara se na jelu. Preporuča se v petlitreni lonec hititi grava z kiselu repu i praščje kože, tak pol kile, z tri lepa listeka lovora, onda je to zdrava mediteranska rana, zaradi lovora, zdrži familiju dva dana. Onda hladnetina. Vu petnajstlitreni lonec deti tri listeka lovora, žlicu papra v zrnju, soli, češnjaka i tri feferona, i po želji još kojekakve trave i korenje, rasečene zajne svinjske nogice (nikak perve, op. Ifkica), frtalec glave i desno vuvo, dva metre kožic širine pet centimetri, bez dlak. Vse od pujceka, ne mora biti od istoga smoka. Naj se vse to kuva bar četiri vure da se zgusne. Dobro za podmazati potrošenu rskavicu kolena, a lek se zimplje oralno, na vilicu, dva tajnera dnevno. Tak i da bi se na knap, a zdravo preživelo zimu, treba se tri put na tjeden pojesti pol glavice kiseloga zelja, sirovoga. Kaj na lađe da se telo zadobije vitamina C. More sarma i sekeli gulaš, ali se vitamin pokuha. Onda treba cuclati limone. Zbele zube i reše brigu po pitanju muntavnika. I kaj dlan komad sušenoga špeka, veća glavica luka crlenca i pet čehulki češnjaka z pol Ifkičinoga suvoga sireka. Povečerati saki dan. Vsa gamad, glivice i grinje se presele k Marekovićima do jutra. Kuvati antibijotsku juvicu od salaste čuče v pemzije i govedske kosti, z tri kapi octa tak da kalcij zide v juvu. Peči svoj prefini kruvek vsaki drugi dan. Virusi z hiže van! Gdo je videl ostavlati pol mirovine v pateke, makar bila i bolša, a patekarice ogletane i oličene kaj bebe v auzlogu.

Onda, dočekali sme velaču, poveselili sme se z mačkarami. Optimizma nigda dosti, vužgali sme fašnika i vse pet.

N. Vlašić

Ojri

Potle iselenja z našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela pred dve lete, mladi Marekovići su ovo leto došli k roditelima na svoj prvi *der Urlaub* (godišnji odmor, op. Ifkica). Gda su odhajali v tujinu, a bome i tri meseca kak su prešli proč, stara suseda je celi potek suzic pustila za nimi. Am je ječala, javkala i jokala, rikala, kričala, cmizdrila, cmugala i narekuvala, da je to bilo grdo za čuti. Bilo mi ju je žal. Gazda Mareković ju je špotal i klel, nigda kraja larme. Na svoja vuva sem čula kak se stari Jandra Muštarda z ceste drel na nju: „Tuli, tuli, buš menše scala!“, prasec neotesani. Drugi put, gda je z pijanoga beciklina opal v suvu grabu pred Marekovićima i brojil ivanščice, drečal je kaj gusak gda negvu najlepšu žugicu gazdarica nosi na panj: „Beri suze v šprickantu i zalej ž nimi puže na vrtu!“ Baba se uvredila i nigdar več ni bečala. Viđala sem ju kak lufta prazni stan na katu. Na otprtom obluku je v dalečinu zmed crlenih belagonij zurila, kaj da vidi vse do Rajne.

Mam drugi dan po dolasku v selo, mladi susedi su nas posetili, i pozdravili se z nami. Donesli su kilu kave v zrnu i kojekakve kerefeke, *made in* v Kitajske. Zafaljujući za dare, mam sem planerala kak im bum suve sireke spakirala, naj bi vrnula ljubav. Poslušam je i čkomim, študiram si svoje. Dve lete v tujine su je predelale, drugački su to ljudi, stres i teškoće od promene i borbe z novim problemima su naredile svoje. Jenostavni su, zreli i ozbilni. Gda je usporedim z ovima kaj su

ze sela v Zagreb prebegli, to je kaj noč i dan. Novopurgeri su mam postali gospoda i glediju na nas selake z Kalifovoga ili Šangajskoga turna. Jožek zna samo mahnuti z rukom: „Vrag ti dal snobe!“

Poslušam Marekoviće, vsaka trejta reč im je nemška, a saka peta ojro. Tuliko je koštalo to i to, ojri sim i ojreki tam. Ojri za stan, za kredit i avuto i meblo. Mleko ima istu cenu kak i tu, a plača je tam tri put vekša neg je bila tu. Štela sem im reči da su tu mleko, meso i povrče dobili za badav od starcev i da črevo preveč prazne z falu. Kojekaj se v žitku more obnoč posmeknuti, ne daj Bože. Morti im pol tega kaj kupuju zaprav ni treba. A čemu se mladim ljudima zamerati, dojdu oni na moje. Cela Evuropa beži za ojrima. Negda v gliboke hištorije sme mi ljudi sledili trave kaj bi naša marva imela kaj pasti, bili sme selaki-stočari. Onda sme migrirali za rodnum zemlicum da se moremo mučiti. Posekli sme huste i počeli sejati kuruzu i prohu, saditi vočke i povrće, vuzgajati ranu na jenom mestu. Imenuvali su nas selaki-ratari. A denes sijemo asfalt, pikamo po mobitelima i beremo ojreke....

Kak velim, na naše sme verande, Marekovička se došla z jedinim sinekom i snehicom pofaliti. Morem zamisliti kak joj je gda črez leto zmed jorgovana na međe luka na naše dvorišće, a naš narod od sedem dece i šesnajst vnučkov se zesta-ne, pravnučke neču ni brojiti k tomu. To su naša selska sirotinjska gošćenja. Odojek i agnec na ražnju, kotlovina, kolači, stol nigda dost veliki za zdele i tajnere.

Pesti mladoga suseda već ne nesu rukice prosečnoga hrvatskoga biro-uhleba, bi reči, otišiel je z rukami curičke, a za dve lete si je zaradil šake delavca, bi ž nima mogel čavel zabiti, a ne same jorehe drobiti. Pustila sem hvalajanuše naj se vžiju falenja. Ni to prva drama na naše gornjemoslavačke bine. I snehica se je fest premenila, nema dugačke nofte, ne nosi štikle kaj bi ž nima prepiknula Planetu vse do Otoka

smetja na Čkomečemu oceanu. I niks vuski šos i kopije šanel kostima made by Slavica Poldrugačova, privučena šnajderica. Sad nosi tenisice i lače, kratko je pošišana, cela je praktična i jenostavna. Dela v tvornice, celi dan stoji vuz stol i kontrolera nekaj, nis razmela kaj. Skoro bu povišicu dobila, za sad dela za osamsto Ojreka mesečno. On namlati duplo više penez, toboš tam ženski posli nesu menše plaćeni. Nekaj vlove i v sive ekonomije. Pol celokupne zarade ide na stanarinu i reži-je. Zračunali su kuliko ojra buju znašale pemzije za trideset i osem let, kaj da življenja zmed denes i penzije ni.

V *Aldiju* su kupili poplune od perja po pedeset ojri. Četiri popluna od pavulice truneju v ormaru, tu v stanu, znam, sem bila na čehane. V *Ikeje* su našli nekakve stelaže za v sobu, ojri tulike, a v stanu nad starim Marekovićma i tuši se v prašine deset metri regala z knjigami, televizorom i kompjutorom. Susedica je trudna, zadužili su se za dečju sobu i preselili vu vekši stan i sad imaju još više eura za platiti najem. Za sad su banke dužni šest jezera ojreka. Ko zmišleni, pravi kamenček za pridržavati stabilnost piramide jake nemške ekonomije.

Sedim i čkomim, kaj i naš žako. The *sittacus erithacus*, afrička siva papiga. Stisnul se v svoje perje, a kaj duma, negov problem. Čak ne zna da ima sreću kaj ni guska, bi mu selaki skubli perje. Na živo. Al bi klel....! Kak je te tice v gajbe? Negvi predki su vkrađeni ze svega rodnoga (k)raja v Afrike. Gdo zna kak bi prešiel gda bi odletel od nas proč i iskal svoje korenje? Svoj jezik?

Tej čas po ceste se prevezel avutobus z mladim Afganistancima, bereju jabuke vu vočnjaku pri Babjim Ritima. Na bauštele pri Đureku Žugecu delaju Nepalci, vredni kaj mravi. Čujem da su i Filipinci došli v Horvacku kruveka zaraditi. Jel sam ja to ponoreala ili jedina vidim kaj je na stvari? Priroda najde načina, obnavla se. Gastarbajteri dojdeki nam poboljšaju naš, a naši emigranti vane prizdrave evuropski ljudski

genom. Stare cure i dovce se povesele, a bu i lepe dečice! Z Maru Mustačovu sem se čera posvadila, ona je mišlenja da je zapošlavanje strancev jena velika pulitika, ni mislit o kuruza-ma i valanju po senu. A, ko babe pita?

Kaj je to za Marekoviće v Švapske lepše i bolše neg su imeli tu z nami? Za nekaj malo penez prizidali bi dve lepe sobe za decu, vsi bi im pomagali. Na stare murve kaj raste na vrtu se more narediti hižica za igranje. Niš ne bi koštalo, jen ded je tesar, a drugi majstor sto zanatov, Jožek im pomore i posudi kaj treba ze svega muzeja halata, kak i vsi susedi. A i dreve, planke i grede sede po dvoriščima, bi se to skoristilo. Bilo bi to druženje vuz delo, jelo i pilo. Još tu i tam v selu brunda bajs, bulgaria, bisernica... bi se i starinska popevka čula. Bili bi med svojimi, a veli mi mladi sused, i tam su med svojimi.

Peron

S puzala sem z Vinogradske betežnice na Ilicu i čakala trambulin. A, nikak, nikak dojtí. Da sem se mam uputila pešice, već bi bila na pol puta do kolodvora ili bar Frankopanske, tam bi morti skočila na trinajsticu i vjela cug na ishod, kak sem i planerala. Ni Zagreb Tokyo ni Buenos Aires, za Boga miloga.

Po istine, niš ni kak je negda bilo. Negda su tri putnička vlaka dnevno vozila z metropole v smeru moje Moslavine; v jutro, popoldan i na večer. Brzi cugi nigdar nesu stali v našem Gornjem Moslavačkom Selu. Sad se ti lepi, novi dugački cugek-trambulini stiha dosmiču na našu stanicu saki čas. To je zbila veliki koračaj naprvo, bu i to još bolje gda narede drugi krak štreke Dugo Selo – Kutina. Bumo se vozili kaj v eroplunu! Onda valda narede i rampu na prelazu naše glavne ceste, se ne bu ginulo. V svojem dugačkom živlenju videla sem kak vse ide naprvo. Pomalo, ali gre! Po mojemu mišlenju, na startnoj točki smo jako zavostali v usporedbe z našim kolonizatorima, vlekli su k sebi, ni je bilo briga za nas. Naposletku, zakaj bi naša prelepa Horvacka bila – Švicarska? I oni imaju luknje, morti ne v zakonu, v siru ziher!

Glavni kolodvor je za nas selake startna točka v Zagrebu. Po nemu se ravnamo gda iščemo nekteru atresu, počnemo računati od Glavnoga kolodvora, a nekteri i od Name. Glavni kolodvor je prelepi gda ga se spodobi z hutom, kaj stoji kraj štreke na naše stanice. Kak sem za decum i familijum osvajala

svet, drugač sem počela gruntati. Na Chicago Union Station, gda sem pri tetice bila pred pedeset let, bome sem se zgubila i jedva se našla. Isto i v Krakovu predlani, gda sme snehica Višnja, moje nučice Lana i Mila i ja putuvale v posetu sineku Tončeku, tam je delal leto dan. Trebalo je pomoči z dvoje dece, a na eroplan se ni ufala iti. Ili su to tak skemijali naj bi babu v svet odvlekli. Krakowski kolodvor je nekaj prelepo, čisto, uredno, kaj bolša pateka. Ima se kaj videti! Onej v Münchenu je pripovetka za se, borme sem drčala na šesnajsti peron kaj bi vjela cug za Zagreb. A gda sem ga bokca onak staroga i zelesnoga prepoznala, same kaj nis jokati stala. Osečaji su osečaji. Volim ja onu špajzicu od stanice v našem selu, volim vlakeke kaj se vleču i kasne, čike kaj se žute med kamenčecima... Am je to del identiteta našega naroda. Nigdar se ne bi tak naspominala z ljudmi da vlakeki ne kesne ili brzo voze.

Naš prelepi Glavni kolodvor v metropole otprt je 1892. leta, sedem let prede neg su belgijski istraživači jeli pingvine i tulane na Antarktike, im je lađa ostala v ledu, i pet let kesneše neg se moj dedek Tonček rodil. Vu to vreme je v Amerike otprt otok Ellis, a prek nega su se v Ameriku dotepali Evuroplani. Na primer, dedovu sestru kaj se nikak udati, deli su na lađu i poslali k stricu v New York, da se familija spasi sramote. I da se mlajše sestre moreju udavati. Na brodu se zalubila v strojara i zrodila petero Amerikancev. Puno let kesneše sem prhula z eroplanom prek oceana, v posetu nejnoj najmlajšoj čeri, a zvala sem ju tetica. Imela je farmu v državi Michigan. To 1892. leto su žene mogle studirati na Yale fakultetu, a pri nami još ni bila obavezna pučka škola ni za muške, ni ženske. I prva kniga o Sherlocku Holmesu je objavljena v Engleske. Za ne veruvati, baš to leto su znanstveniki otkrili – viruse! Bilo bi bolše da nesu, ne bi bilo pandemije da su ostali pokriti! V Rusije je puščena v promet Transsibirska železnica. Bome je to veliko i važno leto bilo!

Dovlekla sem se na prvi peron, a vlak za mojo Moslavinu je odhajal z tretjega A perona! Još sem vidla zajni vagon kak se vleče za železnum kačum po šinami prede neg se klomparanje kotačev zgubilo v zavoju. Otišel je domom bez mene. Sela sem na klupu pri stare parnjače kaj bi se, kak i ona, malo počinula. Dumala sem o kume Jagice, sirota je apererana i slaba. Odnesea sem joj svoje spavačice i vse kaj sem mislila da treba. Onej nejni mulec se ne trezni sad gda je sam, svoje savesti se rešil. Bome sem sirotu kravicu podojila, priredila kuvinju i pujceke naranila.

Sedim trudna na klupe na Glavnom kolodvoru, noge me bole, dremlem na sunčecu. Dela sem sunčane očale na nos, slušam zvuke naše metropole, avuti, taksiji, tramvaji, ljudi kaj se stalno z nekim spominaju, a niko z nikim. Kaj da niko nije tam gdje je i niko ni z onim z kterim je. Kad, vu vse te galame, čini mi se da čujem poznati glas. Delam se da spim, poslušam, za Boga miloga, am je to Mirek Kauzlarić! Čujem ga onak na žmirečki. Pita on ženu meni nepoznatoga glasa jel je ona mor-ti čer pokojnoga Rastića Drageca? Žena veli da ni, a on pak, a jeste li sigurni, tak ste mu slični. Čujem kratke korake, ode ona. Onda, negdo si je sel na klupu do mene. A ne ufam se joko hititi na suseda. Če je on i prepozna me, nigda kraja spitanju i maltretiranju. Mirek je takov, najbolše si prešel ak si mu platil pijaču. Drugač ga se nesi mogel rešiti. Bome dobra taktika.

- Mirek Kauzlarić, am si to ti? Nesem te dugo videl! Bome si se zdošel...
- Nesem, Ivek, bil sem na dijeti i zmršavel, jako se dobro osećam.
- A kaj te muči?
- Niš me ne muči, same pazim kaj jem, mislim na svoje zdravje.

- To je lepo, pak buš onda mrl zdrav.
- Se vidimo v cugu.
- Gospica, am ste vi od Bajtovih cur, kaj ne?
- Da. Izvolite.

To je bilo kak severni veter mrzlo, to „da“

- Am je Vaša sestra rodila curicu.
- Da.
- Čestitam, a oprostete na pitanju, a čija je?

Čula sem kak lupaju koraki na odlasku. Cura je pobegla od zavostaoga selaka. Bome bi mu ja rekla kaj ga ide. Kad, točno za mojim plečima:

- Ivanka, si to ti? Tvoja mamica i ja smo sedeli v iste klupe v drugom razredu.
- Lijepo. Drago mi je. A vi ste?
- Naj mi reči da me ne poznaš.
- Oprostite, nije mi običaj gurati nos u tuđe posle. Vidim da gnjavite sve ovdje na peronu, bilo bi dobro da ste malo pristojniji.
- A tak?

Onda si je sel na klupu do mene, z moje leve strane. Dela sem ruku na lice, podbočila bradu i delala se da spim. Štelo mi se smejati, skrila sem lice i nagnula se nad torbu z Jagičinim robum na kolenima. Nakašlaval se je, al da bi reč rekel. Gda navezu vlaka na peron, bum se morala zdići i onda me bu prepoznal. Na druge klupe, z moje desne strane, spod oka sem opazila Maru Klatečkovu. Ona je kak se to veli, filarka. Vse pozna i stalno je na putu, Gornje Moslavačko Selo – Zagreb. Vjutro ide z košarami na vlak na plac, i nosi prodati vse kaj joj žene ze sela doneseju večer prede. Ona njim odma splati po svoje cene jajca, sireke, sirutku, jorehe, glive, vse kaj je v selu viška. Onda to odnese v Zagreb i narani gospodu kak

Bog zapoveda. Dva dana v tjednu ide na dostavu gospode po narudžbi, to se posebno plaća. I tak lepo živi, stalno se vozi, ne muči se z blagom, vrtom i živadi, a zaradi. Zašparala je i kupila nekakvu šupu na Trešnjevke, to su muž i sineki priredili v lepi jednosobni stan, sad ga znajmluje trgovkinjama na placu, a i sama negda prespi. Gđa deca peju na fakultete budu se imela gde stisnuti, prespati i vučiti. Vidim, namigavle mi. Vu to, ve ti na vlaka. Kauzlarić je mam odbežal kaj bi si zezbal mesto, ili žrtvu za dodijavanje, a ja sem ostala na klupe, Mara si je sela do mene. Veli, sad pe po vlaku iskati poznate. Gde god da si sednemo bu nas tlačil.

- Marica, znaš kaj?

- Kaj?

- Idemo mi dve na kavu v *Importane*. Drugi vlakek pe za menje od vure vremena, a gda sme si sele i pospominale se malo?

Tak sme se spasile od Kauzlarića. Marica pak zutra ide na Dolec, tam bu pričuvale pult svoje susede Mirte kaj zutra mora na kontrolu vu Vinogradsku. V jutro bum Maricu pričakala na svojemu mostu i dala joj torbu kaj bu odnesla Mirte, a ova Jagice v bolnicu. I tak je bil uzbudliv moj put v Zagreb, da nemre bole. A posle sme se vu vlaku spominale o Kauzlariću, kak je onak, tradicionalni muž, i ve je tužno kaj ni dlaku, a ni čud nemre premeniti. Vusamleni i zapušćeni. Borme se pokojna sirota Ankica spasila, kak je to dugo trpela...

Pozdrav

Gda cipelcugeram ili se na beciklinu pelam po naše selske ceste, mučim se neznajuči kam gledeti gda zestanem strendera, vu zemlu ili v nebe? Ili ravno pred se, toboš njega ili nju ne vidim. Ni me briga gdo je, kam se skiče ili otkud ide. V svoju obranu, toboš brojim svoje korake. Mi, poznati gda se tak zestanemo, pozdravimo jen drugoga i hitimo se na brblanje na putu, kaj vrapci gda biraše rastepenu šenicu. Ono, kak ste... jel seno suvo... kak je kravica kaj je bila betežna, onak, čist ljudski se pospominamo. To se onda zove konekted ili socijalizejšn, a kak god da se zove, zdravo je za vunzermalca. No, možgane. Mozek. Male sive stanice. Sive vijuge kaj podsečaju na kantu ze svinjskim črevima. Nemremo prejšti vuz drugoga čoveka kaj vuz drevo. Ili kaj dva cuga gda se krajcaju na dve paralelne štreke. Oni si bar zatule, ak niš drugo. A ja se, reč med nami, i drevesu vuz put poklonim i zafalim za kisik kaj nam zabadav druka i šenka.

Cesta je zaprav bez početka i bez kraja. Gda sem to Jožeku rekla, otrpl je gubec, dolnja lalovka mu je do kolena opala. Ni znal kaj bi rekel. Začkomel je. Na svoju kantu z črevima je del škrlak i zginul je kaj tica trkačica pred kojotom i pozabil da ga boli koleno.

Cesta našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela se nadoštukavle na cestu kaj dojde z Dolnjega Moslavačkoga Sela i putuje v Gornje Desno Selo. Skup ideju dale i prikvačiju se na takozvanu staru cestu Zagreb – Novska. Ž nju se more

otiti prama Ivaniću, Čazme, za Križ, v Klošter, prek Lipovca Lonjanskoga prama Dugomu Selu ili Vrbovcu. V Sesvetam, desni žmigavec za Kašinu i na Laz Bistrički, izvorske se vodi-ce napiti i pobeći v Zagorje. Od Sesvet ravno ode se v metro-polu. To je ak se z Gornjega Moslavačkoga Sela pojde na levo. A na desno, na ishod i do Azije se more odvesti. Nigda kraja ceste. Na sever, prama Podravine i Mađarske, do Bremerha-vena na mrzloomu i sivomu Severnomu moru. A tam na nasi-pu rasteju velike gnojištarke, treba bi z kolmi iti i pobrati ih. Prefinoga nekaj. Špancerajuči se, severnaki same hodiju zmed njih i čude im se, kaj da su menene. Kaj da ih je voda nanesla. Ak se z Češke pojde na desno, more se skroz do Ščibira na šči dotepsti. Istina, daleč sme od najdukše suve rute; Cape Town v Južne Afrike do Magadana v Rusije, al puti se zestaju i skup ideju, ni problem prikvačiti se na tu cestu. I popevati si „Take me home, country road...“ Ak bi samo z nogami putuval, če bi hodil osem vur na dan, trebal bi 561 dan za svoj put. Al bi se napozdravljal ljudek vseh boja i rasa!

I sad mi negdo oče reči kak je to mala selska cesta od XYZŽ značaja, i koga briga za nju. Mene je briga. Niš ni malo i vse je važno. Tak i tej človek ili žena kaj ga zestanem na putu, poznam ili ne poznam. Gdo zna jel se bumo igda pak videli. I zato ja, Ifkica z prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela, sa-koga na cesti kulturno pozdravim. Po građanski ili po selski, naj si sak misli svoje. Bil to Vladimir Šeks, Brad Pitt ili August B., zvani Futač.

Prede nek se prolaznik i ja krajcamo, taktički prilazek počmem z malim osmehom, a gda dojdemo v ravninu, to se mora te čas narediti, jer dotikajuči zmišleni štrih bu brzo pre-koračen. Onda se pleča obrneju plečima i... *never more!* Prešel sladoledar ze sladoledom. Viknem ja: „Dobro jutro!“ ili „Do-bra večer!“ več kak je vremenska situacija. I sad, te strender ili strenderica se lecne, poskoči i stane od strava, bi reči pri-

mne ga frast jer se ni nadal da bi ga pozdravila baba v sivomu plisiranomu šosu, vnukinim *Salomon* zguštiranim tenisicami svetlozelene boje, cejlonsko žutoj tišrt (*tee-shirt*, op. Ifkica) i fertunu kraljevskoplave podloge z cvetekima kobalt plave i zmazano rozaste farbe. Morti je mislil da sem gigantski kakadu *Plava lica* na beciklinu, a raskopčani sviter kaj leti za demnu su krila. Da su strašila ženskoga spola, bi me na polu ostavili. Strahulja, plašilka, strašilka, gdo zna kak bi me zvali. Valda su plašila muška zato kaj je žene oblače, a tu i tam im tikvicu v žep porineju. Da strašilku ego ne strada.

Jenput sem lepo i glasno zaželela dober dan nekakve gospe, baš se zvlekla z busa i pikala v štiklami prama štreke, kaj da bosa po gnojnice hodi. Valda se bojala da bu nogu zme knula ili gleženj združila na luknjami v asfaltu. Ali baš jako se uvredila kaj ju je Ifkica pozdravila. Gda smo se mimoišle, čini mi se da je sebi v klun sfrflala: „Piš me vrit!“, a sem ziher da nis ziher da je tomu tak. Bome lepo za fino oblečenu i napiltranu damu. Još me pe tužiti da sem ju na cesti terorizerala, mobingerala i zlostavljala, kaj ti ja znam kaj još, samo zato kaj ju nis prokrastinerala. Lehko za suca, a bi me Jožek spovedal! Trebala sem se delati da ju ne vidim. Cesta je jezera i jezera kilometri prestrta, durhmarš od Severnoga mora do Shangpan-gaga. Jena drugoj našle sme se na putu. Kaj ni lepo čuti te pozdrav? A ak narede plutajuči avutoput v Severnu Ameriku, bome nigdo ne bu trebal čekati da se to Beringovo morje pak smrzne naj bi se z Alaske prek Azije dokajucal v Jeuropu ili v kontra smeru, kak ko. Ko zna s kim bi se pozdravljali hodajuči. Eroplani i lađe se ne računaju...

Čera sem prečitala esej o Dancu koji putuje po celomu svetu, a da ne leti z avijonom, moj človek. Ime mu je Torbjørn “Thor” Pedersen. Obišel je skoro 200 držav vozeći se z cu-gom, lađom, avutom, busom i gdo zna z čim još. Morti i z beciklinom i romobilom. A mislim si, če bi ga zestala na putu,

ja bi i nega pozdravila, bi ga na trakaču prevezla komad puta, čist za selfie. Lepa reklama za naše Gornje Moslavačko Selo. V brocak bi mu dala tablicu suvoga špeka, pravoga moslavačkoga, za prste polizati, koju češnovku i dva Ifkičina suva sireka. Ak iko, on bi svedočil da su najbolši na svetu! Jožek bi ga počastil z litru svoje komovice. A i da ga prešišam na svemu beciklinu, viknula bi mu: „God eftermiddag!” Pa kaj bu... Ja se tak, čist globalno osečam.

Čera sem rivala beciklin gda sem se vračala doma z mar-keta i od kumice Jane, bilo je tuliko torbi na guvernalu da me je bilo strav voziti se, da ne opanem. Ona mi je dala punu košaru cvetja za saditi, največ grgine. Teret smo posele na paketsic i onda te prikvačiment privezale z pavuk-pantlekom za sic. Kad, ide prama mene stara Preradovička, bome se je zdošla otkad sem ju zajne videla. Pokefale smo se još gda je nejni sinek z moju Ankicu hodil. Rekla sem joj kaj ju ide i kak je huncuta neodgojila, a ne kak se spada čoveka. Dečec je tušil još jenu deklu, pri Save, neču imenovati ni familiju ni selo, i obečal se ženiti nju, a z Ankicu se zaručil i bili su pred svadbu. Sreča kaj je kum Gorički išel vu to selo na svadbu svoje sestrič-ne i videl je Preradovića kaj cmojli deklu. Lasi su mu bile pune sena, je li. Valda je bil geografski zmotan, rolal se v senu (*a roll in hay*, op. Ifkica) i v Moslavine i v Posavine.

Majke ti mile, a kaj sem sad? Sama na zbrisu od Severno-ga mora do Istanbula, z Preradovičku. Spod oka vidim, ona grize vusnicu i stišče šaku. Nejni govor tela mi je poručil, ni nje ni sejeno. Ja bi štela reči koju lepu reč, a se bojim da me bu poslala kanibalima za *brunch*. Am sme se zakvačile pred tri-deset let, kaj ni bilo dosti mrzloga rata? Naša deca nesu skup, saki ima svoju familiju, svoje življenje. Borme je bilo napeto. Kad, tak pet metri do vizualne dodirne točke, stane Kata, ot-pre tašku i počne nekaj premetati po nje. Već se skoro krajca-mo, ona zvlači mobitela, a ovej zvoni kaj sto vragov. Javi se

ona, a ja sem več prešla vuz nju. Moja vuha kaj mačkova, obrnula se v tom smeru i poslušaju kaj se spomina.

Dvajst metri dale, zvoni moj mobitel, zove me suseda Premužička:

- Onda Ifkica, jesam te spasila?
- Kak misliš spasila?
- Baš sem si mislela jel bu Kata ili ti zolju zvlekla z torbe.
- Znaš kaj, Danica, ti bome nisi svoja!
- Znam, znam, i nemam vse doma. Sama sem, odi, kavu sem pristavila. Kaj tuliko čariš na beciklinu?

I tak, Velika sestra je vsekud, na putu i za sakim joblukom i oblokom. Dobro dojde ove tice Ifkice!

N. Hasić

Preded

Šteli – ne šteli, morali sme iti na put, v selo odkud su se Jožekovi dotepli v našu prelepu Moslavinu. Mrl je negvi bratić Josip, kaj su imeli zajedničkoga prededa Josipa. Koleno po koleno, Jožek do Jožeka. Zet nam je posudil svoj skoro novi avuto, da ne bu kvara na ceste. V jutro, brže bole naredi na gruntu kaj se mora, vse pozapri, još jenput preveri vsa vrata i blago, pod tuš, obleči se i beš z rajz. Po tradicije, več na našem mostu smo se posvadili, jel pemo avutoputom ili starom cestom.

Dva put smo počivali, nekaj si malo ze svoje košarice pri-grizli, popili prefinu kavicu v krčme vuz cestu, baš lepi izlet. Sedeći v avutu sem si malo počinula, bez motike, ranjglice, pegle i vešmašine, kak i gospođica Daisy, niš ne moram delati, imam svega šofer. A on ima svoj GPS. Ni muva nesme prele-teti v avutu a borme ni pred nim. Gazda je bil stoposto gazda za volanom. Škrlak i brm, brm, brmm... Gda sme obavili tužni posel, odvezli sme se na karmine v lepi restoran. V drugom delu te restauracije bili su krstitki, nekome su se potrefili pan-demijski trojčeki. Am je to bilo kaj svadba, z muziku. Šteli – ne šteli, čulo se k nam. Življenje ide dale.

Morali smo iti k Jožekove familije prespati, makar smo mi šteli da bumo ostali v pansionu pri jezeru. Šofer se ni usu-dil voziti po mrkline a i na kišu je vleklo. Čer Ljubicu sem saki čas zvala, briguvala sem kak je doma. Drugi dan sme se odkoturali do selskoga muzeja, a tam visi velika slika Jožeko-

voga prededa Josipa, v debele i široke rame ze zlatnim listekima. Prelepo, mislim rama, a deda kaj deda, sepija slika i veliki sedi brk. Gda si je moj Jožek stal vuz sliku pokojnoga Jožeka, plunuti preded! Kaj da su si familija!

Ja nis mogla dojt k sebi, nis znala da je negvi preded bil tak veliki gazda i zaslužil svoje mesto v muzeju. Vele da je dal skopati kanale i spasil celi kraj od poplave kaj je sako protule-tje pobrala usjeve. Selaki su su si zaradili nadnice, takaj. Naredil je školu i dopelal dva vučitela. Po danu su školali decu, a z večera učili njihove roditelje čitati i pisati. Naredil je ceste, dal je zvrutati zdence na gmajnu i ko zna kakva još dobra ni naredil. Vele da je on imel osem sinekov, a negva žena nih šest.

Memu Jožeku je bog i bogme naraslo perje. Gda smo se vraćali z rajzanja, čkomel je, reč da bi rekel. Štela sem da bumo stali vuz put, na par mesta sme se prevezli vuz klupe i stol. Gda se malo razgiblemo na odmorištu, ja lepo prestrem svojega našivavanoga stolnjaka, saki dobi svoju deščicu, v košarice imamo špeka, kruveka, našega prefinoga luka srebrenca, par suvih češnjovki, po flašu *Mirinde* i *Sprite Indian water*, a to se samo za svetke i za na put kupuje, inače se ne razhitavamo z penezima. Za flašu soka jena kokoš mora puknuti puno jajec, jajca treba prodati po dobre cene, a dok zračunaš kuliko kuruze kokoš treba za ta jajca, bolje je ne kupovati tu pofarbanu, cukrenu vodu. I ne znaš kaj ločeš.

Ali, pavun od šofera ove gospođe Ifkice neće jesti špek vuz cestu, ni on seljak! Otkad se slikal z prededom, je teskobni, bar po moje procene i *the Googlek* dijagnoze. Gda sme stali da bumo popili kavu i vse drugo kaj treba obavili, zvala sem svoju Gogu, vnuku kaj studira psihologiju, naj bi mi dala savet kaj narediti, a ona veli da si je moj seljak zaradil kompleksa menše vrednosti zaradi tak velikoga čoveka od prededa. Da se bu huncutaril i grizel vse okraj sebe, i špinčil se z prededom. A ga to popusti skoro. Kaj da mi je nekaj novoga rekla. A

sad ti Ifkica reši problem. Dok je on bil v *men's room*, zvala sem konobaricu i naručila dve velike porcije z dodatna tri čevapa na sake, naj donese za naš stol. Toboš je pogrešila z narudžbu, ak bu stari kričal na nju. Računala sem da bu Jožekov nos presudil i da se bu lepo najel, bu božji mir v avutu. Gda je lačni, ni lahko ž nim. Saki ima svoju slabu točku. Glad je Jožekova ahilova peta! A vroči, fini čevapi leče vse betege, demone i dijagnoze. Od selaka do doktora. Žena me je skroz razmela i veselo odbežala v kuvinju z pedeset kuna napojnice. A to su bome čak dva sireka kaj je moje kravice moraju otpuliti z vimen a gda travu v mleko predelaju. Bedača Ifkica, nikak zapametiti da v geltašlu treba imati sitne peneze, osebito na putu.

V birtije, Jožek je same čkomel. Štela sem ga pitati kaj dudi, kad ve ti najlepšeg osmeha na svetu kaj ga za košaru kokošnjih jajec moreš kupiti. Nosi ona nama čevape. A ja, da bi reč rekla. Delam se da konobaricu ne poznam, ona dene čevape, luk, kajmak i ajvar na stol i ode, brzo kaj tornado. Ja toboš brojim aute na avutoputu, a z joka ne pušćam Jožeka. To je tej, kak vele, periferni vid. Čevape lepo dišiju, vroči su. Sad je več i mene slina počela zezati, gutam i čkomim, toboš ne mislim na Pavlovljeve cucke, bokce, al ih je gazda muštral v ime znanosti. A vraga bi pojela kak sem lačna. Jožek zeme vilicu i nož i primne se posla. Činilo se da je on naručil čevape gda sem ja pudrala nos v *lady's roomu*. Kak bi to bilo da se duri i neče jesti? Ja prehitim krovček lepinje na svoje porcije naopak i odbrojim pet čevapov na tu polovicu lepinje, polavko gurnem svoj tajner do negvoga i presmeknem višek na njegovu tanjer, a da bi reč rekla. Tenki led. Inače, tak sme to navek prakticerali. Muž kaj gora mora jesti! Tak je sad imel osemnajst čevapov, bi trebalo biti dosti za zlečiti preded komplekse. Delal se da ne vidi kaj prtlam. Zval je kelnericu, doplavala je kaj hobotnica pred kamere vu vode, ni čuti ni videti, kak je hitra. Naručil je jenu bezalkoholnu pivu i dve čaše.

Nektere terapije znaju biti pogodene i uspešne. Z čevapima se nemre pogrešiti. Lepo smo se vrnuli dime, a moj Jožek je celu večer imal posla z mobitelom, slal je svoju sliku z prededekom Jožekom po svetu. Pajdaši i celo pleme dece i nukekov su ga zvali. Bil je veseli, kaj da su se Jožeki v Ermitažu ili Schönbrunnu na kipca hitili. Selfek z dedekom je postal viralni hit. I smazali sme punu zdelu knedlov z slivami i makom kaj sem je vjutrno sfrknula, ne daj Bože gladi.

Gda sem se vrnula ze štale z dojačami punimi mleka, na fiksnu liniju je zvala Jožekova sestrična Marica, zločesto zanovetalo z Dolnjega Moslavačkoga Sela i našpotala me kaj balavicu. Da, na Facebooku vidi vse, a zakaj ju nismo zeli na spreved pokojnoga Jožeka, veli da nas je čakala na mostu dve vure! A gdo bi na vse mislel?

Profesionalnost

IFKA: Jožek, ja mislim da znam zakaj smo mi navek zavostali i pod repom Evurope.

JOŽEK: Nekaj mi veli da bum tej čas doznal.

IFKA: Nama fali – profesionalnost.

JOŽEK: A kaj to zaprav je, to kaj nam fali, ta kak veliš – profesionalnost?

IFKA: Dosljednost, marljivost, stručnost, uslužnost, korektnost, motiviranost, kompetentnost, principijelnost, etičnost, nepotkupljivost...

JOŽEK: Dosti!

IFKA: Kaj je, kaj se stalo?

JOŽEK: Mi buš rečnik kaj krunicu namaljala?

IFKA: Kak velim, fali nam profesionalnosti.

JOŽEK: Gleč, ak tebi fali ta, kak veliš, profesionalnost, naj ti bu. Ja zo tem niš nemam i naj mene v istu košaru rivati. Si razmela? Ne bi se ja v pulitiku štel mešati!

IFKA: A jel ti opče znaš kaj je to profesionalnost.

JOŽEK: To je gda me ti stručno zajebavaš zo tem kaj ni tvoja profesija.

IFKA: Ne, Jožek. To je ukupost osobina profesionalca. Onoga gdo ni amater i diletant.

JOŽEK: Daj, naj. Navek reči obrčeš i svodiš na svoju meru. Naj mi se tu fina delati!

IFKA: Kak veliš, na svoju meru!

JOŽEK: A kaj ti pak to znači?

IFKA: Nemaj brige.

JOŽEK: Gleč, ni fer tak spelavati stvari. Da sem štel biti štreber, bi i ja z rečima špilal gospona i naslikaval se po televizije i društvene mreže. Knige štanca! kaj da sušim seno. Saki kup na polu bil bi jena kniga.

IFKA: Da si štel vučiti, ne bi selak bil!

JOŽEK: A kaj se nisi za advokata udala, neg si me vrebala kaj mačka miša i išla po me v Severnu Makedoniju, vu vojsku?

IFKA: To ni savesno ni etično! Mi sme se voleli i to je bilo to!

JOŽEK: Dobre, pametnejši popusti! Zakaj ti misliš da smo neprofesionalni.

IFKA: Z moga iskustva... doživela sem da mi profesorica kaj ni profesionalna, o vučenju moga deteta šlabekuje v šekretu i puši cigaretu, toboš ju nigdo ne vidi. Ja se ne računam. Je to profesionalno? Kaj bi ona kulturno podizala moje dete gda sama nema kulture? Onda, gda sem bila betežna curička, doktor kaj me je snimal na rengena mi je... sprepipal ciceke, sem mrla od straha. To je onda neetičnost. Prasec stari slinavi. Doživela sem da činovnik dene uplatnicu na deno la-dice i ne splati moje peneze tri meseca. To je nesavesnost, lenost, neposlovnost, neuslužnost itd. Kratko, neprofesionalnost.

JOŽEK: Ifka, ti si staro zlopamtilo!

IFKA: Na čije si ti strane?

JOŽEK: Ja sem nepristrani i dosledni promatrač. Tu me cediš i žmuljš kaj na riflače o temu kaj ove države fali i

kaj ju boli! Budi profesionalna i ostani baba, naj se pametna delati!

IFKA: Evo, to je glavni problem. Nigdo neće niš premeniti. Poboľšati. Genuti se i pogurati svoje kompetencije, ziti ze svoje sigurne zone i pokrpati ovi jadni svet!

JOŹEK: Daj - naj Ifka ! A koji vrak su pak sad te kompetencije? Gde si to spuknula. Tej Guglek ti je moŹgane skvaril, su dobili zapletaj čreva, kaj?

IFKA: To bi bila stručnost, sposobnost, ukupna djelatnost jene osebe.

JOŹEK: Kak rećimo profesionalnost.

IFKA: Tak nekak, al ni to to.

JOŹEK: Onda kaj je?

IFKA: Če očemo po istine, to nigdo ne zna. Zaprav prokrastineraju i same kak Źakoi ponavljaju kompetencije, kompetencije, kompetencije.

JOŹEK: Ti si kak eksšlus vešmašina, lupaš kaj bubanj kaj je zgubil kompas. Treba te sklućiti.

IFKA: To ti je total neprofesionalno, JoŹek. Majstor profesionalno popravi kvar. Tak se muŹ ne spomina ze svoju babicu! Am sem ti sedmero dece rodila, se sećaš?

JOŹEK: A kaj si mislela da je bum ja rodil?

IFKA: Same sem štela reći da je po mojemu mišlenju rvacki najvekši problem neprofesionalnost neprofesionalnih profesionalcev. Niš drugo.

JOŹEK: Znaš kaj Ifkica, sako zlo za nekaj dobro, a to tvoje guglanje je skroz na skroz neprofesionalno! Vraga ti znaš kaj zguglaš!

Raceki, guseki...

Prek Božića i Novoga leta pri nami je bila teta Rozika ze Zagreba. Nejna deca su se morala pokazati susedima i pajdašima na skijanju v Tirolu, a tetica, otkad je strgala kuk, ni smela ostati sama doma.

Nama selakima gost više za stolom ni problem. Navek, a pogotovu za svetke, staramo se da jela ima kaj da ga je voda donesla, bi reči obilje je na stolu, fala Bogu. Stare žule ni strah posla i navek skrbe za se i za svoje. Nama peršun i pileki ne rastu v marketu kak gradske gospode. V blagdansko doba, i ne zna se kuliko nas je na vrpi. Samo tajnere brojimo gda je na stol prinašamo. Kuvajuči se spominamo. Ak klimatske promene dozvole, z konjekima se odsanjamo na moslavačke Babje Riti, zamotani v deke i kobere. Vnučeki čvrčiju, zvončičičeki i cinzleki zvoniju, pravi smo žvrgoleči muving! Pri denu bregov se vodica od kiše i snega pribire i zmrzne, to je lepo sklizališče. Led je debeli, voda plitka, nemamo brige. Deca se kajucaju i skližu do mile vole. Mi sme v svojem božičnomu filmu, *made in prelepo* i najlepše naše, Gornje Moslavačko Selo! V kletice naložimo pečicu, na tavanu i v podrumu se najde nekaj za pod zub, sudi su puni *ajca, vinca-ca, vinca rumena!* Kakov Hollywood, američke senje, švedski stol i nemačka pemzija! A friški luft? Am je to kemijska čistilnica za naša plućica. Bez PDV-a, a morti bolje da čkomim po tom pitanju, ni dobro vraga za rep vleči.

Potle blagdanov, deca i vnuki su prešli proč, a mi stari sme ostali sami. Tetica se okuražila i moje juvice prigovarala:

- Am ti je to opralo vse francuske brege!

Valda je bila zbirljiva celo vreme pri nami, a nis primetila od svetačne gungule. Pitala sem, v Franuske ni bila.

- Jelo je preveč, slano.

- Šalata je žilava.

- Krumper je žuti!

Nigda kraja ceketanju. Žalila sem se gazdi, a on je svo- je rekel: „Če obležnena čačkalica neće jesti, neće. Ak je lačna, nejni problem.“

Po istine, gdo je gda videl pretilu čačkalicu? A na selsko- mu fundušu na sakom koračaju se najde nekaj za v klun hititi. Saki dan skuvam lonec friškoga jela. Jeni jutro za zajutrik sem naredila prefini *carski drobljenac* iliti šmarn, na friškomu vrh- nu, angeli bi ga jeli kak je bil fini. A se gospi ni svidel. Kesneše, vrnem se ze štale v kuvinju i najdem truclivku pred rasprtih frižiderom. Šopala se ze suvom šunkom. Gda me je počula, štela je to brže-bole pregutnuti i precerati, a podsećala me je na piceka, gda se guti saugajući dugačku glistu. Glavu je hitila nazaj, ostala je bez sape, a majke ti mile! Jedva sem ju spasila. Prešla sem z hiže van na friški luft i naslonila se na stublo, am su mi se kolena tepla 8,2 po Richterove lotre.

Moj Jojžek, kak je Rozika bratiča zvala, je to popoldan podvlekel rep i šmugnul k kumu Latečkomu. Ja sem se sti- snula v svoju fotelju i toboš zadremala, naj bi videla kaj se z Rojziku dogaja. Bilo me je strav da bu te niškoristi kuk vlekla na tavan, naj bi si kaj prigrizla ili v žep skrila. Kostje kerhke kaj aluminijska folija, kak pe dole po lotri? Da ni zbirliva na jelu kak je, bila bi zdrava, jaka i lepa kaj vsaka vredna selska babica. Ovak je gola kost i koža, trebala je biti misica, mane- kenka ili nečija prva dama.

Kad, ve ti nje pred otprtim hladnjakom pak. Zvadila je pečenu puranjsku bocu, sela si je v čošek kuvinje pri radijatoru i tam ju oglabala, grijući se. Same kaj ni frktala na miceka, je prosil malo za brk si zamastiti. Kost je kremirala v šparhetu i rešila se dokaza. Je to smrdelo kaj da se vražji rep smudi na tamjanu. Nis smela niš reći, sem spala, je li! Cucek po imenu Bonzek bi se razveselil te finote i naplatil si stresa kaj mu *Meleagris gallopavo*, purice i purani prirede črez leto. Američki dotepenci pučpuriču na stablu nad cuckarnom i mu bokcu vade mast.

Vsako jutro tukci na orehu goblaju: glu, glu, glu (engl. *to gobble*; tal. *glu, glu*, pučpurikati, op. Ifkica) zaradi sunčeka kaj im prebudi hormone. Tak zbude purice. Bez pranja zubi i *Listerinea*, bez *smoothija* i *Starbucks* kave prijeju se delati pureke. Na pitanje kaj je bilo pervo, pura ili jajce, točni odpoved je – seks v perju. Tuka znese jajce. Na porođilnomu dopustu tri tjedna sedi na jajcima i glumi inkubatora. Zležuju se pureki i zrastu v purice i purane. Čemu jezera let filozofiranja kaj je bilo prede, tuka ili jajce? Seks, za boga miloga. Tak je i z pilekima, racekima, gusekima... Zakaj bi si inače ljudi čestitali Novo leto ž nima neg zaradi seksa kaj se o njemu ne sme laprdati! Gdo bi na čestitku napisal „Dragi kumeki, želime Vam dobro zdravlje i puno dobroga seksa v Novomu letu!“ Bi se poštar v grabe vtopil skup z motorom čitajući takvoga kaj po putu. Gdo bi tu čestitku teknul za steklo na kredencu? Am se nigdo pošteni ne seksa!

Z večera, gda se ušuškalveju k spanju, pure i purani dernekuju na granama oreha, svadeći se zaradi bolšega nadmadraca. Toboš su to zagorski purani, a zaprav su z Amerike doveženi v Mletke i to v šesnajstomu veku. Na kruzerima-jedrenakima. Mlečani su je šlajasali na lađami prek *il mare Adriatico*, gda su plavali na našu obalu da buju Velebita šišali. To im je bila rezervna rana, bez mlinci. Pure i purani, čim su

sprhali z lađe na tlo, pobegli su i skrili se med bregeke Hrvackoga zagorja. Prefrigani Zagorci su zhodili papere i imaju crno na belo, čim se mali Amerikanci sklobaju z jajca, moraju se imenuvati *zagorski purani*. I ak se zležaju v Turopolju ili Prigorju, to su zagorski purani. Da su bokci znali kaj nesu znali, ne bi svoje američke senje v zagorskim pekačima odsenjali. Mlinci ili ne.

Gda sem skuvala grav z buncekom, skup sme posetile Bojnzeka, mu je lepo podala kost. Gda se vrnula v metropolu, na onomu kaj je ostalo od putra sem našla otiske zubi, baš se vžila, sirota. Tri lete kesneše tetica Jagoda mi se je priznala, tej Božić i Novo leto je Rozikin stan i stan nejne dece v metropole bil znajmlen turistima z Amerike. Valda su došli preveriti kak se postupa z njihovom puranskom dijasporom. Apartman na moru su takaj znajmili, i to bečarima kaj su došli bečati na dočeku Novoga leta. Za Vuzem su vsi bili v kleti sestrične Micike negde pri Velikomu Trgovišću.

A ja, da bi reč rekla!

Računica

Nema tomu dugo, obnoč sem doživela, ali baš veliki šok, ili kak to po novomu vele, stres od teroga se nem tak lahko oporavela. Ob desete vure Jožek je prešel v sobu spat, miceki i ja sme dudeli vuz televiziju. Bilo je reči o klime i vremenu i zakaj se vse menja. Od stare vune štrikala sem si topli, debeli lajbek, gda po ladnoče idem v štalu i na vrt, naj mi greje križa. Jesen je, zaladelo je, baš sem štela deti drevo v pečicu. Računala sem, još dva debela kusa graba gda pem spati, v jutro gda se stanemo bu nam lepo toplo kaj v raj. I bu žara. Ne bu moj pečokurec moral drame spelavati oko loženja ognja.

Kad, negdo kuca na šajbu jobluka. Puni je mesec, morti kteri mesečar, am sme mi na denu Panonskoga mora, plima oče sekaj donesti na dvorišče po noći. Pak čujem kucanje, i svoje ime. Ženski glas, idem videti kaj je na stvari. Gdo god da je, ni pesa zbantovala, pozna naš funduš, ali i pes zna nju. Ot-prem jobluk, posvetlim z baterijum, kad, Jožekova sestrična Danica. Ja beš brže bole otklučati vrata. Gda je došla na svetlo, vidim krvavi razbiti nos ima, vusnica razdreta, levo oko se ne vidi kak je natečeno, jena ruka visi čudno vuz telo i na hero se drži šepajuči.

- Ifkica, zgasi svetlo, bu me ona moja pokora došla iskati, ne bu dobro, ni za te ni za me. Čim vidi svetlo v ovo doba pe razbijati vrata. Hodi okolo z kanistrom benzi-

na da bu vse vužgal. Pijan kak letva. Naj spuščati rolete, bu je čul.

- Danica, gremo v malu sobu, ona ima spuščene rolete, ne vidi se svetlo van. I daleč je od Jožeka. Ak te on vidi tak razbitu, zel bu lovačku pušku i bu ga strelil kak be-snu lisicu.

Sela si je na fotelju i stiha jokala. Ja nis znala kaj bi. Natočila sem joj kupicu gustoga soka, donesla finu čekuladu, naj bi se smirila. Otprla sem škatulu z prvum pomoči. Mam sem nazvala svoju nečakinju, medicinsku sestru, naj dojde videti jel to more kak pokrpati ili moramo Danicu na hitnu odvesti. Morti je kaj strgano...

Sedimo tak Danica i ja, veli, vse je počelo gda je sinek ocu zbrojil kaj je za dvajstdve lete braka zapil i zapušil. Stari ga je štel vmoriti. Ona se hitila na muža, a dete je uspelo pobeči k svoje tetice.

- Imamo dogovor, sinek i ja. Gda mu se otec napije, on ode k moje sestre Štefice, tam se skrije dok se bedak ne otrezni i ja dojdem po njega. Šogor Mato je vatrogasec, jaki muž, bedak ga se boji i tam se ne usudi cirkuse spelavati.
- Za ne veruvati.
- Zela sem tej paper kaj je dete računalo. A navek si mi-slim zakaj sme sirotinja, moja plača čistačice ni bog zna kaj, nekak krpamo. Imam svoje kokoši, vrt, ranim svi-nje, nekak vežemo kraj z krajem. V babine bokčijske hute smo, nemamo avuta, nigda se nikam nejde, sinek još more ni videl, sramota!
- Lepa moja.
- Pogleč. Ak stari spiye dve flaše pive na dan, a negda cugne i više, to je 15 840 flaš za 22 lete, i tuliko EUR ak računamo saku po 1 EUR. Onda, saki dan ide na kavu

v birtiju, to je 540 EUR na leto dan ili 11 880 EUR za 22 lete. Vuz kavu mora popiti pelinkovec ili amaro, da se kava ne zgubi sama v želucu, to je 50 EUR mesečno, 600 na leto dan i 13 200 otkak smo skup. Popoldan ili zvečera gda ne zna kaj bi ze sobum, neće se primiti ne-kakvoga posla na gruntu, ak 15 put na mesec ide iskati pajdašiju v birtiju, i ak tam popije samo jenu pivu, po rečimo 2.5 EUR to je 18 150 za vreme našega braka. Ne-sme računali pijaču kaj pajdašima plaća, a naplaćal se i te kak. Same da ga vsi imaju rad. Gdo kupuje družinu, ostane sirotinja.

- Danica, i sama znaš, takve muže selo ima rad, a su zlo za familiju. Navek kupuju lukave ritogusce kaj se okraj nih pribiru, delaju se pametni, očēju biti popularni, val-da misle da su John Wayne ili kaj? Nima fali špica v kotaču... Jel malo popustilo od tablete?
- Je, je, bu prešlo. A sad, čuj dale, zapušil je vse skup, 15 840 EUR, ak fajfa 2 škatule cigaretlinov na dan. Znači, hitil je vu veter, zapil i zapušil je prek sto jezera ojrekov od našega venčanja. A gda je Ivek poprosil da bi išel na maturalno putovanje z razredom, stari se zderal da sme bokčija i da s tega niš. A takvo pametno i skromno dete! Puno mi pomaže na polu, odlični đak, pe studirati kompjutore...
- Žal mi je, lepa moja. Milica je došla, bu ti pomogla, idem najti nekaj malo za v klun hititi i peč naložiti...

Danica se prehitila na kavuč i mam zaspala. Milica i ja sme sedele v kuvinje i spominale se, tej razbojnik ima plaču okraj 800 EUR mesečno, znači da pol ode na zlo. Sramota!

- Tetica, to je tako kod svih ovisnika o alkoholu i cigareti.
- Za ne verovati! Kak ju je sirotu stukel...

- Toga je svaki dan u ambulanti. To što ste izračunali još nema uračunatu silnu rakiju i vino što se po pecarama i vinogradima pije. Mnogi se nikada ne trijezne, stalno su baždareni.
- Da je moj, ja bi ga...
- Ne bi. Većina žena trpi radi djece, da se grunt ne rasprčka, radi sela, nadaju se da će biti bolje, da će prestati piti i mlatiti i nju i djecu...
- Ne bila ja Ifkica! Ja bi svega gazdu svezala i zaključala v šekret. Tam more bluvati, hcati i vse drugo delati dok se ne otrezni. Jenput na dan bi dobil jesti i vode za piti. Spakirala bi mu kofer z robu i dela k nemu, naj si dobro premisli kam pe i gdo bi ga pijanca niškoristi štel.
- Imate sreću ze svojim Jožekom, tetica.

Odnekud se Jožek stvoril:

- Baš tak, Ifka, samo ti to nečeš znati!
- Čuj Jožek, ni lepo tak se... Mirko je pretukel Danicu, dečec je pobegel k Štefici. Zračunal je da je otec, otkak mu je mamicu oženil zapil i zapušil okraj 115 jezera ojrekov! A maloga ne pusti na maturalno, veli nema penez. Ni za nove tenisice, i to ne marke za bedake, nekaj jeftinoga.

Jožek i Milica su otpelali Danicu na hitnu službu. Ostala je v betežnice. A Jožek kaj Jožek...

- Si vidla Ifkica, kak dobroga muža imaš? Znala si ti to, kaj ne? Zutra mi narediš krumper šlatu z kuvanim suhim buncekom? Lepa moja tratinčica...

A kaj ž nim?

Radosna vest

„Ne kucati“, pisalo je na vrata oftamološke ambulante! Sedela sem na klupe i čekala da se vrata odpreju bez kucanja. Nigde nikoga. Sezem-otpri-se ni čarnost sekud i za vsakoga. Dudela sem študirajuči kojekaj. Ze zubarske ordinacije se čula bušilica, činilo se da štema podne pločice, a nekteri bogec je skučal kaj da ga vragi tergaju. Čim sem više tam čubela, tim sem se bedasteše osečala. Valda je tak i pesjem brabonjku v trave.

Kad, „Ne kucati“ vrata se odpreju za tri prsta i porode lice medicinske sestre z bleščecmi zubmi. Napol slepoj, činilo mi se da su zaprav suhozid od kvadri snega. More biti da si je dobra ze susedom štemerom. Oglasim se kulturno i ponizno, kaj da se spominam z kralicu. Bi sestre i naklona dala, a sem se bojala da mi bu koleno popustilo, a kaj sem onda. Znam kak se jena bokčijska babica mora ponašati pred belim kutam. Vaša visosti, prosim lepo. Pokorno javlam da sem napol slepa. Imam uputnicu, bi se naručila oftamologu. Mislim si, bu me zela za ruku i otpejala k doktorice, rešimo problem tej čas. Ode ona i vrne se z tekum: 18. rujna u 14 sati.

Majke ti mile, am je sad protuletje, a ja sem skoro slepa! Oču to z očalami meknuti z brige prede neg počne setva i posli po vrtu. Moram i slušne aparate zhoditi, imam dva gluva vuva, a smem dobiti same jen strojček. Sad se moja vuva svadiju, koje bu dobilo pomoč. Došla starost, a nemrem živa v grob leči. Da znam da bum skoro mrla, ne bi države tuliki

trošek delala! Naj penezi ostanu za šole i građanski odgoj za mlade, gda ideju v svet, naj nas ne sramote. Negda sme odgoj imali pri hiži...

Kaj da mi je prečitala misli, veli sestrice, navrnite se v „Optiku A-Ž“, tristo metri čez park, tam to rešite za čas. Kaj da bi me poslala po pereclina, a ne po cajlemajle. Na putu z ambulantne zastanem pri te optike. Naručim se na kontrolu vida, trebam cvikere. A ak me Jožek kani zvati cvikeršajba, borme ne bu orehnaču videl tak skoro. Imam doiti v optiku zutra na večer ob šeste vure. Zna optičarka tajnu kovača, kuj dok je vruče! Jožeku nis niš rekla. Vjutro, gda je otpelal kravice na pašu, zvlekla sem se po lotre na tavan i z dena kištre z šenicu ščeprkala svoj črni fond. Kupim si šest meseci cajtov! Bum prede pregledela...

I, ve ti ga na, veli mene mladi, lepi kaj slika oftamologec pri „Optike A-Ž“ naj si sednem za stol ze strojem. Glavu sem morala vteknuti v mašinu, tak da se on z druge strane tega čuda more v moje joči naluknuti. Zmed nogarah stroja na stolu dal mi je vuputu; ze svojim desnim jokom zuriti v negvo levo vuho. A, još je mlad, ta vušna školka je mala i vuz glavu se drži, jedva sem ju našicala. Za koje leto bu zrasla kaj elikopterov propeler. Setila sem se Marekovičke, gda je pod gasom seje pamet: „Dedi se posuše, ščvrkneju i vu vuva i nose vrgneju, zato se mladi žene!“ A, da bi ja reč rekla.

Zlocerala sem doktorovo vuveko i nis ga puščala z vikkokruga. Pravi biblijski klinč, oko za vuho. Nis se usudila dihati v te špajze za „Optikum A-Ž“. Do ceste, butiga je v roza-stom mramoru i špiglinima, bi reči huj, tu otraga je fuj. Štela sem doktoru reči da mi je nevugodno hoditi po svetu na pol slepa. Na ceste ne poznám susede. Z obloka svoje kuvinje ni misliti da bi videla gdo se z Krivušičku na nejnomu mostu spomina i kaj Marekovići spelavaju. Doktor veli niš od jamra-

nja, ne smem bradu micati. Borme mi ni palo na pamet da klafram z bradu.

Onda je gospon doktor posmeknul del stroja na negvo desno, veli, sad bu lukal v moje levo oko, ono mora kibicati negvo desno vuho. Naoštruvala sem i poštelala to malo vida, kak rečimo snajperisti vu filmima gda iščeju metu, a i to vuvo mu je malo i vuz glavu se stislo. Tega doktora su trebali poslati v Hollywood, a ne srebrnu lisicu – Šerbedžiju. Ovej bi mladič, visoki, meršavi, lepše zgledel z ruskim naglaskom, pištolom v leve ruke, kupicum viskija v desne, plavušom v krilu i zrešetanim mrtvikom vuz svoju kavubojsku čizmu. A, ak baš očem po istine, po lepote gospon doktor ni sluga memu Jožeku.

- Gospodo, trebate duple naočale, fokalne ovak, bifokalne onak, trivokalne sim, a capella tam i klapski vokalni jočale-nastup. Jedne za vožnju, jedne za čitanje, jedne za televizor, jedne za plijeviti peršun i jedne za kompjutor.

Nis razmela vse kaj mi je onak važno saopčeval, a ni zapametila. Mislila sem na telicu Đenifer, tak ju je vnuka Ema imenovala po nektere glumice. Bumo ju morali prodati naj bi si ja mogla vse te jočale platiti. Zaradi svega selskoga građanskoga odgoja, nemrem nikomu ni reči kulika mi je pemzija da ne sramotim našu lepu Evuropsku Uniju po ostatku sveta. Kak je moguće da dopušća takvoga kaj? Denes se v tem virtualno povezanom svetu vse zezna te čas, to je kak vele, globalni selski trač dok si rekel keks, am je naših ljudi vsekud.

Gda je stroj zračunal kakvi mi cvikeri trebaju, veli lepi doktor:

- Imam za vas radosnu vijest!

Sad smem brblati, brada je pak moja, a sem zanemela. V mislima mi je Đenifer, žalosno se penjući v prekupčev kamion. Suze su mi zalejale bore na licu.

- Nisu to tako vesele te vijesti da plaćete od sreće.
- Nesu to suze radosnice, gospon doktor. Ove bar niš ne koštaju. Kakve dobre vesti ste mi šteli reći?
- Ustanovio sam da vaše oči nemaju nikakvu opaku bolesti. To je krasno u vašim godinama. Zapravo, moram biti iskren, donosim vam dvije radosne vijesti!

Mislim si, ni dobre! Dve radosne vesti sem zajni put od bele kute čula gda mi je rečene da bum dvojčেকে rodila. Točno tak je rekla ginekologinja, a potrdile su vse nejne orhideje z obluka kaj su mi se nalukavale pod kiklu skup ž nu. „Dvije radosne vijesti gospođu Ifkica. Blizanci“ Morti je tej oftamološki stroj skup, a tak daleč ne vidi.

- Ktere dve radosne vesti?
- Imate ne jednu, nego dvije mrene!
- Mrene blizance?
- Pa, tako nekako... hm... Možemo dogovoriti operaciju, prvo bih uzeo lijevo oko, pa onda dobivate popust na desno. Zatim, naša poliklinika bi vam dala popust na *cash*. Sve ćemo se dogovoriti.
- Zakaj bi zeli moje levo oko?

Štela sem dobiti na cajte, v mislima ode z štalice kravica i telica, zurim v prazni svinec, majke ti mile! Krava za mrenu, telica za očale, prasica za doktora... I pitanje jel bu dosti.

- Htio sam reći, odstranio bih kataraktu, prvo s lijevoga oka.

Nis mogla dojt k sebe, kaj da me je vešmašina zgrabila i vrti me v bubnju z kipuču vodu. Nemrem sopsti. Onda se setim, klop preživi te SPA ringišpil. Moram i ja.

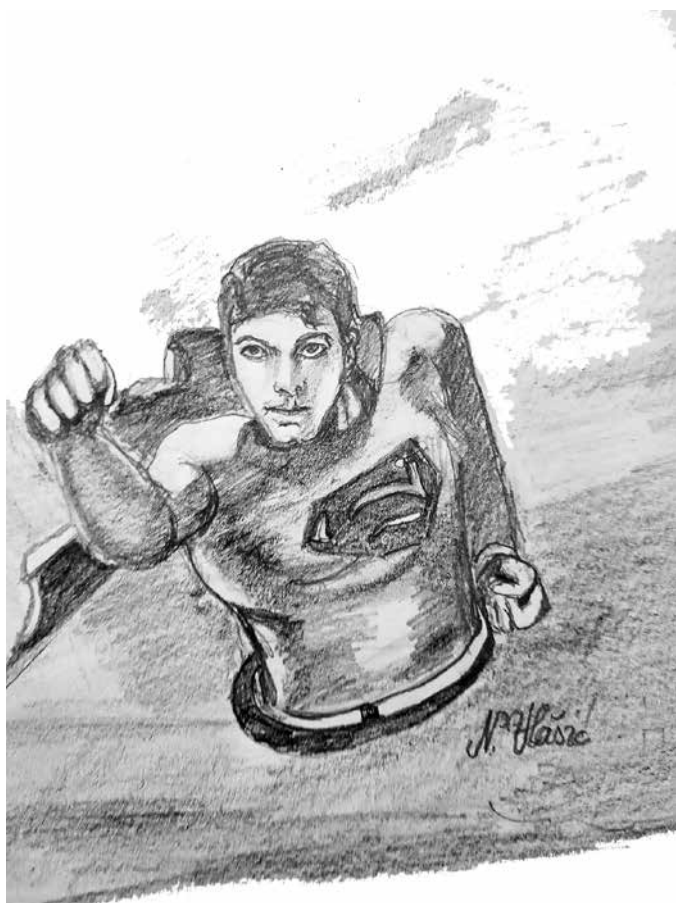
- A ak prvo zemete desno oko na red? Bi bil vekši popust? Za cvikere moram prodati telicu, a za skidanje

dve mreže v vaših cenjenih poliklinikah celotno štalno puno blaga.

- Bolnice radi operacij, prijavite se, čakajte na red.
- Pedeset let smo moj Jožek in ja ranili državo in političare, a sedaj in bele kute, privat. Kaj Amerikanci. A kaj je za pajdašijo in boljšanje, naj bo. „Vse do zadnje kapi krvi...”⁹

Dobre, nis popevala „Peharček moj“, v optiki. Zažmirela sem, stisla vusnice in dala narediti dvojne očale, jeno za branje, a druge za v štalno in na vrt. Vnuke su mi dale okvire, Denifer je ostala v naših štalicah. Čez leto dan sem pregurala dve operacije katarakti v Belovarske betožnice, vsaka čast in fala vsem. Jožek se celotno vreme sprdal z me muke, a onda... Trebale su in dedu nove jočale. Sel si je pred „Ne kucati“ vrata...

⁹ Skladba „Dobro mi došel, prijatelj“, tekst Viki Glowatzky, glazba Vilibald Čaklec.

Seno

Protuletje se komaj dovleklo v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo. Zelene farbe su se razlevale po pašniku i košenice, kajti po slikarske palete. Gramine su počele rasti ko drač potle dažda, sunčeko je vleklo livade k sebe. Naše gmajne je precvelo z marvu.

Gda se kravica na livade gosti, svoj dugački jezik splazi vun z gubice i ž nim naredi kolobar okraj trideset i četiri stapke travuljine. Kaj da bi se oko pušleca omatala friško olilena, fletna, *Barbie*-rozasta kača. Ž nim pribere snopek na vrpu, kakti ruka snešice rukovet šenice za žeti. Čversto držeći zeleni pušlec, krava z glavum silno cukne, travkam spucaju kosti, a se to čuje kaj da sirove špagetline lama na pol. Z gubca zalogaj pošne na buduću obradu. Gda pušel otrgne anda z rogima prepikne joblak, naj bi još travovabeca opalo na zemlicu i čim više travice zraslo za friški eko-*brunch*. Tak je to videti ak se sedeći na šamrleku prati kravska posla.

Onda dojde vreme kosidbe i sušenja sena. Seno je kruh za blago. Naš novi predsednik općine, pokojnoga Mateka Cerovečkoga vnuk, znajući kak je seno važno za naše male grunte, priredil je „Znanstveni skup o sušenju sena”. Na plakatima po selskim stupima za struju i na sobčene table med particetlinemi, moglo se lepo videti na kipec denene fahmane i majstorice ovega navuka z metropole. Puni *Facebook* ih je bil, razlevali su se po virtuvalnom svetu kaj poplava. Ko bi rekel da ih se tuliko uhlebilo laprdajući o tem bokčijskomu poslu?

Nesu se oni svega švica napili sušeći seno! A njihove ruke na slikam, rozaste i male kaj pri detetu v prvemu razredu pučke škole, ne znaju kaj bi ž nima. Prenavljaju se, a je to niš novoga vu tem *make believe* svetu. Vkaniteli i lajheri, pravi pravcati švindleraj! Vse pet dok se drže skup. Došla su stručna gospođa po dnevnicke i putne troške, najesti se i napiti, svoju premoć nad selakima pokazati. Toboš delaju nekaj veliko i nepozableno, a su došli v zabit lečiti svoj skurcušlerani ego. Šteli bi nas selake navčiti kak zubatati i na senik odvesti seno, a nam se tej navuk već i v DNK zavlekel. Seno, krumperi, šenica, kuruza i dreva. Bez toga, skup z marvu ne preživiš bokčijsku zimu. Još si v anjpileklinu, već to znaš.

A nije selak koji ne zna, pokošenu travu treba sušiti na sunčeku, kositva mora potrefiti lepo vreme. Gazda je moral pratiti joblake, čitati „Danicu“, setiti se kaj su nas stareši učili. Drugi dan potle kosidbe, popoldan skupčati na pol posušenu travu, a trejti dan, gda prejde rosa, seno rastepsti po livade, kajti ribane jabuke po kore za štrudlin. Gda sunčece naredi svoj posel, suvo seno složiti na voz, ze štrikom i pavuzinom privezati da se ne prevrne i rastepe, i na štagel preseliti. To se vuči od malih nog, gda deca pomažeju na gruntu. To je škola življenja, odgovornost navčena puno prede pučke škole.

Na plakatu za te znanstveni skup pisalo je: „Dojdite, bumo vas navčili kak sušiti seno!“ Glavno laprdalo: Direktorića muzeja Gornjega Moslavačkoga Sela“. Inače, muzej zapošlava nju i jenoga miceka. Ni to Ermitaž! Kaj će pedeset mačkov v jene špajzice, am su muzej stisnuli v stare zgrade Doma zdravlja, vuz avuto školu, prostorije jene pulitičke stranke i sklonišće za životinje. Srečni vsi birači, sakomu nekaj za volu. Suseda Mara Kruhekova mi je prišepnula da je ta direktorića Matekova prilježnica. Inače, žena mu je doktorica i dela v betežnice v Zagrebu, deca su im na fakultetima i ž nima je v metropole, v stanu su pokojne babice i dedeka. Ova muzejska

muštra pomaže trošiti Mateka, tak gospon nejde v kvar po selu.

Kaj se kosidbe sena tiče, moj gazda posluša prognozu vremena na tri TV kanalca i radiju kaj ga navek nosi v žepu. Dobro preštudira kaj je na stvari. Onda, z večera prede spanja, prenemagujući se kaj kokot, zakukuriče svoj veliki odluček: „Baba, zutra kosim livadu!“ To znači, moram speči krafle, racu z mlincima i skuvati antibijotsku juvu za kosca. Sreća kaj traktor ima svoju dijetu. Potle fruštika, paše i *bruncha*, gda se rosica preseli v joblake, on vužge traktora, prikapči kosu i kaj dečec z igračku, odveze se brmbajući z dvorišča. Košenica je zrušena tej čas. Z lublenim *Tomekom Vinkovićem*¹⁰ okreće seno, balera ga i doveze na dvorišče. Pokretna traka odveze bale na senik. A da ne sfali drame, pozovemo decu v pomoć. Lepo se podružimo i pogostimo z našu domaču ranu. Dober izgovor zlata вреди.

¹⁰ Proizvod Tvornice traktora „Tomo Vinković“, Bjelovar

Skrolajuči...

Vedra večer je, po snegeku se svetiju srebrene iskrice, kaj zaigrane kresnice vu letnom vrtu. Na nebe žmigaju razbrblane zvezdice. Naše prelepo Gornje Moslavačko Selo kaj da je skočilo z božične čestitke. Cesta je bela i pusta, nigde nikterega za videti. Malo skrolam po *the internetu*, za Božić sem od dece dobila veliki zaslon za kompjutora, veselim se svomu virtualnemu jobluku vu svet. Jožek voli televizora, tak nemame sukob interesa. Me trudne nogice počivleju v škafiću z toplu vodu, a glivice na noftima rone na sapu. Morti zapneju za lađu ze španskim kralevskim zlatom.

Čitam tak prelistavajući *the internet*, reka Rio Seco v mestu Joinville (Brazil) se zapenila i nejna ščemerena voda već ni za pilo. Blagoslivlem našu Lonju, špara na šamponu. Za čas bu pramaletje, žabe, race i popci (gnjurci, op. Ifkica) dojdu na svoje. I komarci. Oni su dobra terapija za nas ljudeke, čist mi fale po zime. Vmorim komaricu kaj mi pije kerv, a dedek kteri me stalno štenta, dobro prejde. Gda vmertvim krvopiju, mislim na nekteroga svetskoga lidera, vođu, diktatora ili teroristu kaj dela zlo na svetu, ili lakomoga milijardera. Važno je na glas kleti, to je najbolša terapija: „Karma ti obadva gebisa požrala!“ Naj si misle koga sem počastila z velikum želum.

Skliznem miša dale, nekteri se štreber peni o temu kak si virtualci po cele dane i noći na društvene mreže zarade seksualne probleme. Čak je i knigu nadrukal, kak zlečiti virtualne seksualne probleme, takvoga kaj, i lepe peneze natukel v svoj

žep. Seks se navek dobro prodaje, vsaka čast majstoru od reči. A mi se čini, igranje picigina v sečnju pomaže zlečiti seksualne probleme taki. Gđa dekle vide smrznene i ščvrknute dečece kak se po mrzle morske vode hičeju i valaju, v nima se zbuđe materinski osečaji, štele bi je mam posvojiti i zgrijati. Med nogami. Dale, Šveđani su naredili podzemni skijaški tunel na permafrostu, bi reči vekovečnomu ledu. Dva i pol kilometra se moreju skijati bez brige; nema vetra, mečave, lavine, problemi z žičaru ili strav da steblo zraste sredi steze, vraven med skije.

Cepanice agacije na ognju puckeču, na kraj table sem dela koru od narande, kuvinja i boravek diše kaj dolina Neretve. Na televizije, Jožek se bori z filmom „Air Force One“. Štela, ne štela, oko mi pobegne k spelancijama Harrisona Forda. Akcija je akcija, mladi Fordek još onda muž i pol, skroz fit! A Jožek:

- Ifka, naj lukati pod kiklu!

Borme sem se lecnula, mislela sem da stari spi. Tej američki predsednik, kaj ga Harrison glumi, skače po eroplanu kaj jopec, sâm grunta i premišla kaj narediti, mlati negativce z golim šakami kaj komarce, igra se skrivača z teroristima kaj tiranosavur z decum v „Jurskomu parku“. Privezan sajlum za avijon, leti kaj vtiček. Onda mi se presvetlilo... Presenečena sem se puknula smeјati na glas.

- Si ti baba ponorela?

- Jožek, kak bi takvoga kaj spelaval gospon predsednik z viškom od pedeset kil i trideset let?

Gazda je prešiel v kuvinju, na deščice od naše stare črešne je raskomadal komadič suhoga špeka, vmoril suvi sirek, razrezal glavicu luka i skroz na skroz sterorizeral i ogulil pedel bele kobase. Najel se i zaspal kaj puh. Dale, skrolam po vestima iz sveta. Nekteri novinar je zapisal, Kineze ovoletni američki predsednički izbori podsečaju na dve zdele pune ščemera, a ja se tu ne bi štela mešati. Vsekoliko, ovo leto svet

treba preživeti okraj trideset predsedniških izborov. Morti se nekaj i premeni na bolje; primera radi, rati se prerede, nigdo ne bu lačni ni žedni, mlade žene i deca ne buju prodavani po svetu kaj marva na sajmišču! Vele stari ljudi da nada nigda ne merje, a smeh je najbolši lek!

V severne Italije, općine čiperaju vse cucke, okraj četrdeset jezera lajavceh, zimaju im DNK takaj. Ostavljeni pesji brabonjki budeju pobirani za DNK analizu, tak se bu znalo koga oglobiti za naređeni posel dotičnoga posranca. Kaj se tiče čiperanja, na domačemu terenu, počelo se bu z tabletam i za kronične ljudske betege. Patekarice dobe gumene čizme i kabanice, peju v kontrolu, kaj pop s krišcem i Krampus ze šibu. Po riti dobi vsaki pacijent kteri ni na vreme požral svoje leke. Čim je ne pregutne gda mora, v pateke zatuli sirena na vuzbunu i, beš bela kuta na teren. Po kiše, blatu, snegu, ledu, zmed dinosavurov, črez poplavu, tornado i vulkanski pepel. Med guske, race, krave, kokoši i vse drugo kaj po selskim dvoriščima plazi i sekud ostavlja svoj DNK. Lek i se moraju piti, fabrike likarij ne smeju cerknuti.

Mr. Musk se priznal, prvi neuralink je startal svoj probni rok. Gurnuli su ga v mozek laboratorijskoga človeka. Namesto da bogec proda bubreg, si zaradi glumeči mišeka. Sad bu telepatski uklučival i isklučival stvari. Ja bi jen čip mam rezervirala za se, bi huncutarije spelavala z Jožekovim mobitelom, tranzistorom i televizorom. Pali, gasi, premeni kanal. Al bi bilo veselo. Jožek bi mogel tak upravlati z kravami na paše, sedeči na svemu tronošcu. Kaj pokusni kuniči bi nekaj i zaradili i premenili krov na štale.

Vu to se ded zbudil, spasil je amerikanskoga predsednika, a zgubil negvi eroplan. Prešel je spat nekaj mumlajuči. Razbudena, prebrala sem grav, namočila ga, v jutro ga dam kuvati. Zagasila sem kompjutora da ne dela seksualne probleme.

Slikar

Čim je počelo školsko letno ferje, prede neg se deca razbeže kojekud, Jožek i ja smo priredili veliko akcijo menjanja crepa na našem seniku. Prodali smo dva teleka, odojke, nekaj malo z mojega crnoga fonda, nekaj je Jožek pridodal i ve ti ga na! Lepi, novi crleni crep, milina za videti. Sako leto zmislimo veliki posel naj bi našu decu pribrali na vrpu na bar dva dana. Kupili smo i plastični bazen za decu, same da dojdou na selo, da sme skup.

Majstori su zletvali krovišče, palete z crepom su dovežene. I onda, z ruke v ruku putuje crep na krov. To se zove delati vuspomene, v tem ljudskom živućem lancu. Za me, to je značilo bar tjeden dana napekavanja kolačev, i pripravljanje puno rane, a čeri i snehe, vnuke, dojdou pomoći. Raženj i kotlovina se podrazumeva. To je sirotinjsko veselje, familija na vrpi i obilje rane. A kaj bu babica neg srečna gda more svoj narod narani-ti. Salate bu, am je vrt pun prelepoga povrća. Skuvam puno juvice, zajni čas skuvam rižu i naredim temfani krumper. Kak sem rekla, am nas je samo 36 i susedi kaj se navrneju malo pomoći i pojesti, i majstori, i poštar, i kumek kaj bu slučajno na cesti v to vreme, je li. To bu aldamaš! Skoro pa cela svadba. I nek, fala Bogu. Gda je srčeke veliko, narani celi narod. Nek zakaj se mučimo? Nemremo mi selaki delati fajer oko farbanja lađe ili vile na moru. Nemre nam negdo pesa kaj vred i više od krave vkrasti ili auto kaj vred i više od celoga grunta odvesti. Nemamo mi takve brige i mirno spimo.

Gda je došiel tej den, rano vjetro su se počeli pribirati veliki i mali. Slivar je bil pun autov kaj parkirališče šoping centra v gradu. Milina za videti, kak i stol pokrit z kolačima, kaj v slastičarne. V letne kuvinje je Jožek vuključil stari frižider, onej vekovečni kaj se ne da več pedeset let, još gda su je delali naj bi trajali. Pun je vsega i svačesa nezdravoga za piti, a deca to vole. Gda je radna akcija počela, mobiteli su ostali na stoleku v boravku. Dok deca delaju, Ankica i ja smo pod velikim orehom postavljale stol. Nosila sem naramak stolnjakov i salvete i popiknula se na nečije tenisice, z laktom sem uklučila jen mobitel. Niti znam čiji ni kaj je na njemu, a veli Ankica, mamek smo nekaj potrgali, kaj sad? A ono, na nemu se počel vrteti film. V jednom čošku sedi lepa dekla z škrlatom velikim kaj kišobran, podsečala me na glivu sunčanicu. Kiklu je povlekla tak visoko da joj se vide neboderi skoro do penthausa, a na nemu dve bele lubenice. Kontra nje slikar riše nejni portret. I dobro. Ali... Ti slikar je bil gol i slikal je ze svojim, no... kak bi reči, „private part“, fala Bogu za Engleze. Oni su tak fini i kulturni, nemaju pimpeke ni luleke, same „private parts“. Kamera se pomalo vlekla od negve riti prama naprvo.

- Mamek, kaj smo sad?

Ni sama nis znala kaj sad. Za ne veruvati! Već sem vsega videla i prečitala na tem *the internetu*, al ovo je bilo to kaj je bilo. Slikar v ruki drži te svoj kist i ž nim riše babin portret. Bome je talenterani slikar, čist je lepo deklu potrefil. Lepo zaradi, a kist ne mora kupiti, jedino oprati tu i tam. Na kraju more i sliku polakerati z kistom...

Ostale smo v čudu. Na kraju filma vele da je tej slikar jako bogati jer da bedače plaćaju kuliko god oče za te svoje z lulekom ovekovečene portrete. A moja Suzana, vnuka, kaj tak lepo crta i teške škole je preživela, nema od čega živeti!

Gda je posel z crepima bil gotov, posle zakuske, Jožek je držal zdravicu, i malo pod gasom bučil, kak je lepo kaj sme

tak bogati, zdravi i veseli, svi skup na vrpi, za dolgo sečanje vsima, a največ najmlajšima. Onda sem ja rekla da bi štela nekaj reči, i štela sem prigovoriti onomu čiji je to mobitel, i zinu-la sem i onda... nis mogla niš reči. Malo sem zevala, osečala sem se kaj feferon na roštilju. Na kraju sem nekaj zmumlala o sreči i ljubavi, am su vsi znali da sem srameča.

O tem slikaru kaj slika z svojim lulekom nis uspela ni reč reči. Gda sem onak drhčecha sela na stolec, mam sem si zasla-dila tremu z dva komada pite mađarice i jenu princes-kraflu naj bi si živce smirila. Probala sem identificirati tej mobitel v rukami vnukov, naj bi vidla gdo to ima takvu sramotu sni-mlenu. I nis niš vidla, am su ta čuda vsa jenaka. Odonda se stalno pitam kam ide tej svet? Suzani sem štela reči kak bu za-radila puno penez ak z riti i pipicum svojum slika, već kad se curička zrodila i nema luleka, al me je srčeko skoro zgrabilo! Angina pectoris, ziher!

I onda, Jožek ima prav, za nas stare ja najbolše naj čkomi-mo i gda sme sami, moreme se malo pospominati o vsemu. A sad, kak da mu velim o tem novem smeru v slikarstvu? O temu kak jen kist doživi svačanje umetnosti? Bi me mogel mam poslati v kist, makar je čist lepo odgojeni i nigdar ne bi tak nekaj rekel svoje predobre Ifkice.

Soba

Jam negde oko četrdeset pete godišnjice braka mi se presvetlilo, nigdar v svemu napačenomu življenju ja nis imela svojo sobu! Denes, detešce se još ni rodilo, a več ima svojo sobicu, rozastu ili plavu. Ultrazvuk pove kaj se čeka. Razmem ja to, cajti se menjaju, ide se naprvo, leže je dihati na svetu denes nek je negdar bile. I drago mi je da je tak, ni se treba mučiti kak sme se mi negda patili. Žmefka je bila bokčija, zavostalost i nepravda. Dihati ni dalo.

Ne bi se ja problema ze svoju sobu ni setila, da pri nami ni bila naša vnuka Anđelka. Roditelji su ju poslali k nam na selo prek leta, skup z bratom Marinom i sestru Mirjanu. Naš sin Silvek, nejni otec, oženil se drugi put i z novu ženu dobil dvojčেকে. V stanu v gradu, morali su Anđelku i Mirjanu preseliti v jenu sobu. I tak je nastal svetski sobni rat! Zakaj Marin more imeti svoju sobu, a sestre moraju biti skup v jene? I ko je opče štel te male cmizdravke kaj cele dane i noči drže celu zgradu na nogami, niko nemre spati. Navek nekaj ž nima!

E sad, budi babica mudra i pazi kaj laprdaš, mudruvala sem. Štela sem dece reči, ono kaj mlade ženice zaprav očēju su – deca i familija. Rojene su naj bi bile mamice. Gda se otec oženil drugi put i pobral staru curu, to se mam znalo. Deca i status! Gospoda, mater z decum. Malo koja spinsterica¹¹ ima kuraže ostati sama i ne biti mama. A, kaj deca razmeju? Znanstveniki su sad po novomu otkrili da človečji mozek zreli do

¹¹ engl. spinster, stara cura

29 leta življenja! Kak deci reči ono kaj nemreju razmeti? A mi se čini da memu sineku još ni sad ni vse selo na mesto, a ima tridesetsedem let i petero dece. To mu je genetika kriva, takov je negvi stric Jakov bil, pokoj mu duši.

Gda je dedo prešel spat, a ja još nekaj prtlala po kuvinje, vnuke su me poprosile naj bi ž nima spala, ih je strav same. Negda je to bila soba naše četiri čeri. Dečec si je zel svoju vreću za spanje i prešel na tavan. Da bu z teleskopom pratile zvezde, a mi se čini da se Štiglicева spavaća soba baš lepo vidi z južnoga jobluka na naše najže. A, da bi reč rekla. Sprve je štel na štaglu spati, tam je prelepo po letnom vremenu, na duhe sena. Zleči sinuse. Ali, ništ z toga. Dedu se ni štelo penetrati ž nim na seno. Gda je dečec čul da bi se kaća mogla dovleči k nemu, se primiril. Kak dete ostaviti samo po noći na štaglu? Ni to selski dečec, već mitno gradsko dete.

To leto z decum smo se pomladili. Z dedom su obišli Lonjsko polje, Čudesnu šumu Žuticu, Gospođicu, išli su ribe loviti. Vsaki dan su z beciklinima išli na kupanje v „Naftalan“. Tam imamo nekterega svoga, je držal jeno oko na zagrepčancima. Špincerali su se po Stare Marče, am je stari poludel, noge su ga bolele. Poprečki prek Martinske Vesi vozili sme se ž nimi na kupanje v Topusko, tam su se vžili tobogana i pune košare pohane piletine i mojih najbolših gornjemoslavačkih medenjakov. Čer Ljubica, detičja tetica i suseda je čuvala naše gospodarstvo i skuvala nam večeru gda sme se vrnuli, lačni kak vukeki. Prevezli sme se vuz Savu, sprobali skelu, i tak od sega pomalo. Ali, znala sem kaj bu. Leto prejde, čim se deca vrneju v Zagreb, bu veselo. Dekle se buju svadile za svoje sobe. Denes te, kak vele pubertet premeni dečicu raneše nek negda. Okuraže se z ormonima, trebaš ti znati zo tem baratati. A mlada maćeha, friški brak, dve male bebe, kak bu ona ž nima prešla? Nis znala kaj bi, pitala sem vse tri jel očēju ostati pri nami i iti v školu na selu,

do srejne škole. Dekle su zinule kaj da sem kravu v tramvaj dopelala. A dečec, on bi ostal z nami, srčko babino i dedekovo.

Z večera sme se vsi skup kartali, največ remija, a i hitili dve partije „Čoveče, ne luti se“. Prelepo. Točno tak sme se z našu decu zabavljali. Ondak smo mi, vse tri dekle jenu noć prešle v posetu braceku. Na najže, gledele sme zvezdice črez negvi teleskop. Z letve sme skinuli vsaki po jenu suvu češnjovku i hrdali je kaj mišeki! Tavan je bil pun smeha. Ne znam kak je do toga došlo, dukši jezik nek pamet, zareklo mi se zblebetala sem: „Ja nigdar nis imela svoju sobu!“ Deca su ostala bez reči! I ja! Dok sem se snašla, imela sem za razmeti, fali mi moja soba. Moj mir! Odonda sem dumala kaj se to stalo z demnu. Življenje sem preživela bez svoje sobe, kaj sad?

Gda si popoldan malo legnem na kauča v boravku, naj bi nogice počinula, ak neko dojde, ni to više to. V naše kuće je kak na železničke stanice. A, ak celi dan niko ne dojde, Jožek mam misli da ide potop ili kakvo drugo zlo. Gda se neželeni gost ili gosti narišu pri nam, za lepoga vremena pobegnem na vrt ili jogradu. A po zime? Ili gda pada kiša? Po staromu običaju, vsaki čas se neko navrne nekaj posuditi, sedeti vuz kavu, već nekaj si zmisli. Imaš deku na kavuču, šlake vuz fotelju ili lonček od čaja na stoleku? Tanjeri od obeda nesu oprani? Nevuredna baba. Selske hejterice su gorše od oneh špinčecik na društvene mreže! Dale, ak nekaj na kompjutoru skrolam, naj bi popratila kak svet bavi, nemam svoj mir. Ak me zanima nekaj na televizije, Jožek šlabekuje i prigovarja. On bi zuril v nekaj drugo.

Verujući da nigdar ni kesno iti za svojim senami, ak bi se štela zadobiti svoje sobe, morala bi rešiti problem z grejanem. Dve su sobe prazne, pećice na drva smo zvadili ž njih vun. Cevi od centralnoga su postavljene, kupe se radiatori, ni to problem. Prezidat veliku sobu na pol, se lehše zgrije i za me čist dost. Takaj, denes imaju mramorne grijače, peći na naftu i još kojekaj. Gda sem to Jožeku spomenula, joći su mu bile

vekše nek naše kravice Pisave. Jedino, su ostale plave, a sad se činilo da je v sakom plavalo jato morskih cuckov! I to lačneh. Šake i vusnice je stisnul, a kaj sem sad? Ali, da bi reč rekel. Čkomeči je prodekuval tri dana, tuliko je tega o Ifkičine sobe bilo za ne reči! I bil na jadranske sardine i mesnim doručkima, ni blizu moje kuvinje dojt! Prgavec truclivi.

Kak je zišlo to z decom? Najprvo sem se telefonom pospominala z novu snehicu i došle sme do sporazuma; velike dekle buju dale ime sestricami. Ja sem dekllice nagovorila naj si saka zbere jenu bebu i bu joj kumica! Buju je vozile v kolicima po parku i pelale v jaslice gda bu škola potle poldana. Obaveze su dobra stvar za odgoj dece. Tak buju jedine v svoje škole imele male kumice, a sestrice. Vsima bu leže, a one se buju navčile kojekaj. Za deset-petnajst let dobe svoju decu, buju znale kaj ih čeka. Cajti prelete tej čas. Malo su se kecmale okraj toga ktera bu koje dete zebjala, jer dekllice su bile skoro jenake. Pridodala sem sakoj nekaj ze svega crnoga fonda, gda se vrneju v grad, z maćehum buju sestricam kupile rindice, nejenake, naj bi znale koja je deklica koja. Jedino su male babine bokčije morale trpeti to bušenje vuva. Od mala se trebaju navčiti patiti za lepotu. A se to pozabi...

Kaj se stalo z prvu snehu? Zalubila se v sportaša z Kanade, je gostuval v Zagrebu, nabrzo se odselila k nemu. Decu je po dogovoru ostavila ocu i plačala alimentaciju, naj ostanu v svoje škole i gradu. Dogovor je bil, ak buju šteli, peju v srednju školu v Torontu. Ili, gda buju punoletni presele se k mamice tam moreju iti na fakultete. Očuh ima veliku vilu z bazenom, vsak bu imel svoju sobu. Mamica je rodila Kanadijanu sineka i čaka drugu bebu. Nekak se vse posložilo, fala Bogu.

Jedino ja, Ifkica kaj Ifkica, nikak Jožeka uveriti da mi treba moja soba. Bolše igda nek nigda. Rat ide dale! Ak se mojim selskim babam presvetli i buju i one štele svoje sobe, kak i ja, celo selo bu jena velika bauštela! Prizidaj tu, pregradi tam, dojdu deca pomoči, hiti se odojka na ražen...

Supermoć

Nuk Matej je bil z nami celi teden, dete je bilo prelađeno, ni smel takovi med đake. Znatizelnoga maloga purgera je vse zanimalo, bilo je puno posla paziti na njega. Kaj mišek v kvaru, stalno se motal po gruntu i sekaj spitaval dedu i babicu. Na kompjuter i mobitel je smel samo dve vure po danu danjgubiti. Tak su negvi starci rekli i tak je moralo biti. Gda je deda imel važne posle, dete je bilo z demnu. A to je značilo, puno laprdanja o vsemu na svetu. Ifkica kaj Ifkica, superbabica, vse reši.

- Baka, koje su tvoje supermoći?

- Me supermoći?

Pametna kak već Ifkice jesu, ne dam se ja i vrnem mu z protupitanjem:

- Dete, a kaj ti misliš, ktere ja supermoći imam?

Dečec je jen časek študirao, podragal mi ličeko i kaj z topa:

- Pohani pilek, griz z maslom i palačinke s medom.

No tak! Nis mogla dojt k sebi. Sad sem bar znala kaj mi je kuvati v dane gda je dečec pri nami. A borme bi si mogla i posel najti ko psihologica v New Yorku, čujem da su traženi profil i dobra plaća. Same trebaš pitati mušteriju: „A kaj vi o temu mislite?“ I to je to!

A gazda, jedva je dočekao takvo pitanje:

- Znaš koje su nejne supermoći, Matej? Manipulacija z demnu.

- Djede, što je to - manipulacija?
- Tvoja babica manipulira z ljudmi da je to za ne veruvati.
- Dedo!
- Čuj me, dete. Ja ti jako volim jesti poriluk cušpajz.
- I ja, kada ga baka skuha. Moja mama to ne zna skuhati. Tata, Mirjana i ja to samo gutamo na brzinu. A jednom su se tata i mama jako posvadili i tata je rekao: „Taj napoj ne bi ni svinje jele!“ Što je to napoj?
- Jelo za svinje. Počuj, tvoja preštimana babica ne voli poriluk.
- Da?
- A ja ga obožavam. Daj Bog rodil na drevu i kamenu! A ona, prošli tjeden je tri put kuvala poriluk.
- To je lijepo od nje. Ti voliš, ona ne, a ipak...
- Vraga lepe. To ti je čista manipulacija. Štela je da se zajedem i leto dana ga ne bum štel jesti.
- Što to znači, zajedem?
- Naj bi mi se zgadilo i ne bi više nigdar poriluka štel jesti.
- I, jel uspjelo?
- Nemre ona mene preveslati, nis ja veslo cucal! Zdržal sem i požral tri gredice poroga luka! I osečam se kaj mladič! To ti je dete moje zdrava rana. Leči betežne zglobe i daje snagu, ima puno mangana, kalija...
- Kao špinat i Popay?
- Baš tak.
- Dedek, zašto nisi „veslo cucal?“ Kaj to znači?
- Da nis naiven. Nis bedak. Nemre me prejiti.
- Prejiti?

- Preći.
- Misliš, zeznuti?
- Je, tak je.

Zločesti ded, bu on mene čul!

A onda, komaj sem dočkala... Došla je i ta vura. Pita dečec dedeka, ktere su negve supermoči! Aha! Ali, čkomim ja i poslušam kaj bu stari rekel, kak se bu zvlekel. Štela sem reči da ima opasne plave oči. Čim mi namigne, mam ostanem trudna.

A je to dete...

Šala

Sešegajuči, nekteri je naredil gungulu v memu inboxu. Celi kraval se zlegel med familiju i v našem prelepomu Gornjemu Moslavačkom Selu! Velike sestre, tračerice, hejterice i trolji, kolumnisti i štreberi, uhlebi i kojekakvi niškoristi zgubidani su naredili svoje. Dok je informacija prelaufala po selu, več sem se ostavila Jožeka i udala se v Škotsku. Za ne veruvati!

Reč je o e-poruke. Zna Ifkica kaj su e-poruke, nesu babe kaj su negda bile! A kaj se stalo? Nešteri Graham McK... več nekaj, mi se javil z Manchesteru, Vujedinene Kraljevstvo na zemle, da ima svoju teretanu i savunu i predlaže naj dojdem k njemu, bi se štel z demnu švicati. Da sem mu jako lepa, čim doputujem k nemu, počnemo z Hot Toddyjem¹², piše on. Dale, ima veliki vrt, morem tam mirakule i čuda spelavati. Tak mi to tumači G-prevoditelj, a ak on laže, ja mu pomažem. Pitala sem nukeka Igora, lepu vučenu glavicu, kaj se dogaja vu tem virtualnom svetu. A dete veli, babica, imaš obožavatelja vu Škotske.

Pratimo mi skup profil tega Grahama, bome je lep kaj slika Seana Conneryja pred pedeset let. Mam me je nekaj zdr-

¹² vrući koktel od vruće vode, whiskeyja, meda i limuna sa štapićem cimeta po želji

malo, tu bi moglo biti leptirekov v drobci. A se to Jožeku ne bi dopalo. Graham je poslal i sliku mustre svega šoseka, sreča kaj ni veter pihal. A noge, dlaka na dlake, kaj veprov hrbet. Bome bi i srp trebala zeti v Škotsku, bi žela to krzno i sečka-la ga za punjenje non-alergic vanjkuša za prodaju. Nadaleč se zna, Škoti su skrbni. Nadale Graham, kaj se morti opče ne zove Graham i ni lep kaj ta slika, mojemu inboxu se fali da prelepo svira gajde i ima dvorec na stene.

- Što da odgovorim agenciji, jesi li zaintereserana, bako?
- Kakve agencije?
- Dala si svoju sliku agenciji „Endless Love“ i napisala da si vrhunska vrtlarica i tražiš ljubav svoga života, po mogućnosti uz more. Jesi li to doista ti, kako si lijepa... bila!
- Nis ja niš nikomu slala ni dala, am si ti ponorel? Bu me deda...
- Onda se neki haker našalio na tvoj račun. Izmislio je Grema...
- Bome i zgledi kaj zmišleni!

Pervo kaj mi je palo na pamet bilo je: „A gde si ti, *the Internet*, pri vragu bil gda sem ja bila mlada? Ne bi se za selaka udala! Gde bi mi bil kraj?“ Još sem štela vnuku reći naj dedu niš o temu ne kaže, ali nis stigla. Ve ti staroga na. Gdo zna kak je dugo za vrata čubel.

- Kaj, Ifkica, hrexit? Greš k Gremeku? Bum te se konačno rešil? Navek si volela karirano... Si mislela da je internet za selske babe? Predlažem da odeš kosmatomu teretancu potle Novoga leta. Dojdu vsa deca i vnučki na obed, lepo je naraniš, oprostiš se od njih i peš se karirati v klišeje o Škotske!

- A za dede je internet, kaj ne? Drugi put gda na memu kompjutoru slačiš dekle obriši hištoriju tražilice, ak znaš!

Vnuk si je del slušalice na vuva, ja sem prešla na vrt. Deda je prekapal po frižideru. Naše staro gnezdo bu za Božić pak puno dece i vnukekov. Kaj če mi dvorec na stene, za Boga miloga? Am je naša rodna ravnica naša ranitelica. Gdo bi hridi mlél za makovnjaču?

Tabu

Negda, na selu bez stroma, telefona, kompjutora, bez knjig i knižarnic, z decu se sekak dokanjalo. Gda je bilo reči o prcanju, to je bil problem. No, o ševe, a ni reč o tice. To je bile kak denes vele, tabu-tema. V prakse, problema opče ni bilo, znanstveno dokazane. Z ostatom sveta, denes je v prelepomu Gornjemu Moslavačkomu Selu okraj osem milijardi selakov. Gda su deca pehala v stareše raspitujuči se o štosanju, reklo im se da žensko i muško gimnasticera v paru, razgibavajuči celo telo zaradi dobroga zdravlja. Steran vu vuglec, gda več pametovanje ni pomoglo, tu i tam neko se setil Svemogućega. Biblija preporuča te sport zaradi razmnažanja. Dobra pulitika je dati sirotinje bar neakvo veselje, a od gratis prcmiline, mir je v kolibe i države. Negda su selske kućice bile male, a su bile pune dece kaj nar koščic. Volelo ih se i staralo za nje. Dok stareši potomstvo narane, oblečeju i zeškoluju, ne stigneju deti gluposti na pamet.

Deca berzo rasteju, znatiželna su, a zarana ne smeju ništ znati o prcanju. Vse vu svoje cajte. Sejeno, prcknedli kaj prcknedli vole bežati pred rudo. Navčili su se lukati na senike gda se kakvo štohanje i mednožno štihanje dogajalo. Štagli su im bili najdrajše čitabnice. Nekaj se vidlo, a se nesu usudili nikterega nikaj pitati. Bilo bi fasunga. Gda su zeznali ko se s kim bumsa, zarana su navčili: Kaj se vu Vegasu stane, vu Vegasu ostane. Ak se zreli ljudek nalukaval na prc-biznis v

kuruze, ponašal se kak i Rimlani v Rimu. Poslovice, osebito one globalne se je treba poštivati.

Negda, gda su dečarci zrele muže mrcvarili spitavajući je o seksualne rabote, dobili su usmerbu; motriti kaj i kak biki, nerasti i pastuhi bave. Tak su se rešavali šnjoflana i njihove znatižele. Bi pankrti šтели berzo zrasti, neznajući ništ o brigam i muke živlenske. Preštuderanje marve i nejnoga parena zna-lo je imeti grde posledice na detečju pamet. Kaj je na stvari? Goluzdravec je lukal med zajne noge bika, primera radi, a tam se zible nogometna labda. Pod drobcom pastuha štrči sabla dugačka kaj dečja noga. Gda nerast prca krmaču, borme je kaj za videti i čuti. Bogečki dečec, onak zgubljen ze svojim or-monima se zkomplekseral. Gda je zrasel v muža, trebala mu je skupa psihoterapija, bar tri put na teden, nikak obrisati tu hajvan-pornografiju ze svega vunzemalca.

Inače, seksanje na selu je čist prirodno ponašanje, selaki razmeju da je to zdravo za telo i duh, osebito ak se par jako muči, glasno skuči i cmuže na čistomu luftu livade ili med trsima seksarde. Otpreju se sinusi, plućica delaju kaj kovačev meh, ukluči se centrifuga i zleči heksenšlus. Tabu-partneri se skup švicaju i zahuktavleju kaj damferica, a vse je to zdravo za telo. Na zelene trave i plavem oblakima leče oči. Vuva su im puna tiče popevke, tabani inhaleraju vitamin D. Tu i tam, gelipterske riti su zgrižene i imaju crlene piknice, ak se hot-niki ričeju i oberču na mravilišču. Nekteri dan je jena svetski poznata avutorica po tem pitanju na televizije rekla: „Vsi imaju pravo vžiti se seksuvalne miline! I stari i mladi!“ Kaj da je z Woodstocka¹³ skočila, raven v leto 2024., i prodaje teplu vodu!

Selsko treniranje na livade, kaj od mamice rojenima telovežbačima pomore pocrneti od sunčeka. Dobe lepu boju rastoplenoga cukora kaj bogatuni na lađe. Naj gelipteri boje

¹³ *The Woodstock Music and Art Fair*, Bethelu, New York, 1969.

sirutke polude od muke. Jen znanstvenik je na *Youtube* grabe brbotat; vsaki partner potroši okraj sto kalorij za vreme jene seks akrobatike. Drugi je na svemu portalu pisal da za pet minuti tabu-hoblanja, prcateli potroše kalorij kuliko i za jenu vuru vežbanja v teretane. Kak god bilo, tu ne sme biti lenobe. Rečimo da jena pofuk tabu-tura raztrošuje kaloričnu vrednost jene jabuke. Sad, nesu vse jabuke jenake, a drugačke štospoze potroše pol jabuke ili jabuku i frtalj. To onda znači da ni minutaža, a ni potrošene kalorije nesu točno zmerene. Bi Gajgerica, cela cukrasta gda je reč o seksu zaključila: „Pak drek znam!“.

Ak je nekaj selska *top secret* tajna, tak mora i ostati. A će po pitanju prakticeranja nečije zdrave seks-telovežbe v selu preveć znaš, more ti se jezik razvezati i zaleteti, zbrblaš kvemu huncutu kaj zaprav nesi štel nikteremu saopčiti. La-prdanje pobegne, prede nek možgane zabremzaju blagorečivost. Slično kak i sračka, gda stisne, stisne, nema tu leka.

Imam za razmeti, jena hotnica more imeti više od jeno-ga lotera vuz svega zakonskoga prilegavca, bi reči zakletoga muža kaj ju vsaku noć čaka v posteale, naj bi ž nju delal vežbe na madracu. A gda se udana babica po selu fali ze svojim extra gelipterom, druge babe se imaju držati daleč od nega, a negve žene ni reč da bi rekle. Preštimana i grešna špinčekica sme pojesti jabuke kaj joj obadva muža darivleju, a kaj je najgorše, ostane šlanckerica. Vele, prosečno zdravi muž, ak vozi na špek, luk i žgance more vsaki dan derhtati z gazdaricum svega srčeka, v suve jaruge ili kuruze skrit, bar za dve jabuke. Z onum kaj derhče po noći je išel pred oltar, a košarica z jabulkami je navek na stolu. Ak se zvazektomeral, a po selu se prečuje ta *top secret* tajna, se bogec posuši od preveć prcanja i kardio vežbe. A ko bu onda kosil i oral pole?

Vučena gospoda pišeju po *the internetu*, a nekaj tega je i znanstveno dokazano, ljudsko se telo za vreme seksanja ponaša jenako kak i na treningu v teretane. I onda mi se presve-

tlelo, vrli vežbači i vežbačice kaj đipaju po teretane i bežiju đoging okolo kaj stekli, imaju svoj *top secret*. Tabu-sušu.

Kaj se grada tiče, kojekakovi filmi i serije na televizije nas vuče, gradska seksualna tabu-akrobatika se dela v hotelu, motelu, avutu, liftu, eroplanskomu šekretu, bazenu, kinu, skladišću, savune, jacuzziju, v skupim klubima i kondoima, v mobitelu, kompjutoru i gde vse ne. Gustoput se calta ze suvim zlatom v štundehotelu. A onda, morti su filmi i serije zavostali. Valda zato sad sadiju i sijeju zelenjavu po gradu...

Triput je triput

Rešila sem posude od fruštika, kuvinu lepo počistila i da bum premenila firunge i oprala obluke. Ložimo na drva i začas se dim primne na vse. Trebam otiti na vrt po peršun i mrkvu, i da bum videla jel ima kaj mladih žutih mavun. Trebala mi je i korabica, šakica kopra i pet-šest mladih krumperov, če naberem mlade mavune za cušpajz. Prekčera sem je pobrala, a istu večer i fanj zalejala, saki grm je dobil kantu kišnice, pribere se z krovekov i curi v staru kacu pod žlebom štale.

Kak velim, idem na vrt i ponavljam si, peršun, mrkva, korabica, mavune, krumper, šakica kopra, da kaj ne pozabim. Vusput zemem teglin z pekmezom od sliv z stare špajze pri letne kuvinje za londonere, a zaisput premenim čučam vodiću. Trebam preveriti kak bavi Jagoda, skoro bi se trebala teliti. Jožek je v Zagrebu na kontrole z očmi, a potle pe k deci, morti i prespi v metropole.

Obula sem galoše za na vrt i putem si premišlam, kak je moguće da se Škanići buju razlučili, am imaju troje dece v osnovne škole, dve curičke blizanke i dečeca, veliki grunt i pravi dvor v selu, dva avuta, kombajn, kaj zo tem? Kaj se v raju stalo? Krivušićka mi je prišepnula da je Anita dobila jako dobri posel v nekakve državne službe, prek svega fulira kaj je veliki igrač v metropole, a se o tomu ne sme žlabrati. A kaj je dumala gda se za vodoinstalatera na selo udala, a ima pravni

fakultet? Valda ljubav, ni prva ni zadnja! A je te velike ljubavi prešel rok trajanja.

Znova sem nabrajala: Peršun, mrkva, korabica, mavune, krumper, šakica kopra, teglin z pekmezom od sliv, kokošima nalijati frišku vodu. More biti da sem vse zapametila. Gda sem došla pred vrt i da bum otprla lesu, čujem Marekovičku:

- Bogdaj, Ifkica? Ideš vrta plačkati?
- Tak nekak.

Peršun, mrkva, korabica..., košaru sem na zdencu pozabila. Prijela sem kraje fertuna z levu ruku, da bum brala kaj trebam, kad, kokoš je na moje šalate!

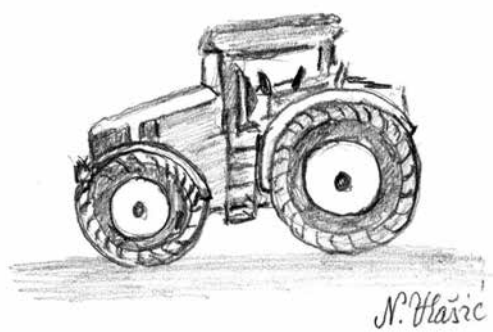
- Iššššš! Nevola jena! Kaj tu delaš! Vrak ti drbanje dal, am je to mlada šalata! Ideš proč, nesreća jena! Ni dosti kaj ju puži i vrapci paseju... Bum ti perje na repu i krilima podrezala, a ak to ni dost, bome buš dobila pedikuru. Pak si ti onda misli! Ak te Jožek vjemne v kvaru, v loncu buš delala antibijotike prede neg si rekla keks!

Kokoš je prešla z vrta na dvorišće, zaprla sem lesu, a ona ko bedasta, silom oče van z dvorišća. Ponavljam si: Peršun, mrkva, pekmez... Vrnula sem se v kuvinju, sela na stolčec pri šparetu, naložila ogenj v pećice, pristavila lonac z mrkvu i peršunom, i odi Ifkica na vrt. Seti se kaj si od zelenjave još trebala. Korabica, mavune i krumper. Ak nema mavun, odreži lepu glavicu kelja. Nesi dala vodicu kokošima i pozabila si v štalu pogledeti. Odem prama vrtu, a Marekovička je digla fajer:

- Ifka, zakaj si priprla moju kokoš?
- Ti ju vrnem z gvatu punu moje mlade šalate! Celu gre-dicu je popasla. Krava jena. Vuostalom, to je moja kokoš.
- A bormeč ni. Tvoje dve šargopirgaste su tam na gnoju, love gliste, valda peju na pecanje.

Ščemer od babe! Još k tomu misli da ima smisel za humor! A onda se setim, zgledi da se dobro razbelila, am je kajkala, odala se, a toboš je skroz na skroz pismena milostiva z metropole i mele same po gospodski. Još jena *make-believe* koza! Bu ona mene čula! Otprla sem lesu na dvorišču prama polu i sterala Marekovičku proč. Štela sem ju z nogu po repu, a mi je galoša odletela pet metri, v grabu! A ova je bežala na šalata-pogon kaj da ju lonec z jognjem ganja.

Poberem ja svoju čižmu, sreča kaj je bila suša, zaprem lesu, naluknem se v štalu, kravice su mirne i sve je dobro. Dam kokošima friške vodice, i da pem na vrt. Setim se, šakica kopra, mavune...

U kupeu

Ifkica se vraća iz Zagreba doma, u kupeu je putničkoga vlaka koji dijeli s putnikom u skupom odijelu boje poluzrele šljive bistrice. On na krilu ima laptop i ručicama spretno prebire po tastaturi. Ona, u krupnoj, naboranoj ruci artitričnih zglobova prstiju, što pomalo drhture, drži desetak sadnica voćki.

IFKICA: Baš se lepo drmamo, salo na dropcu i riti se zgreštva, kak grozdje v preše. Sediš, voziš se i meršaviš. Sreća kaj je štreka ista još od Drugoga rata.

Putnik ignorira suputnicu i duri se praveći grimase.

IFKICA: Morti dobro ne čujete, bum vikala. Velim, baš se lepo drmamo, kaj snopeki šenice v drešu!

Ne čujete, vidim. Baš lepo polavko putujemo, kaj za Marije Terezije. Jedino kaj kartu nis platila v talirima.

Putnik je i dalje posvećen tipkanju na laptopu.

IFKICA: Gospon, morti ni zdravo igrati se zo tem v krilu. Da vam ne bi naškodilo, znate kaj mislim, je li. Vele vuštena gospoda da denešnji muži... ono, *private parts* i tak dale...

PUTNIK: Oprostite, nešto ste rekli?

IFKICA: Niš, baš niš... Vi ste pulitičar, kaj ne?

PUTNIK: Što me odalo?

IFKICA: Nekteri dan sem vas videla na *the internetu*. Je, je, ima baba internet. Napisali ste knigu... „Patologija političke misli“, tak nekaj...

PUTNIK: Ne zanima me razgovor s vama.

IFKICA: Trebal bi. Pitajte me kaj očete, bute čuli istinu vraven z perve ruke. Vse kaj se nama selakima dogaja je posledica vaše pulitike. Nekaj navčite i popravite svet.

PUTNIK: Zašto bih nešto popravljao? I, nemam vremena za vas. Putujem u Varaždin, u poslijepodnevnim satima držim govor, moram dovršiti tekst govora.

IFKICA: A je? (*Smije se glasno i dugo*)

PUTNIK: Što je smiješno?

IFKICA: Niš, setila sem se nečega...

PUTNIK (*Sebi u bradu*): Stara ludara.

IFKICA: Lepo je spominati se z finim gosponom v če-če ajncugu.

PUTNIK (*Uzdiše i napokon pogleda suputnicu*): Kamo Vi putujete?

IFKICA: Ja? Na svoj grunt, bila sem na kontrole v betežnice i kupila sadnice vočki, starinske sorte kaj smo je negda imeli. Pulitičari su je zatrajali.

PUTNIK: Ja nemam ništa s vočkama.

IFKICA: Je, same z pulitiku. Takaj sem dogovorila dostavu sadnic drevesa za našu udrugu. Ste čuli da stabla delaju kisika? Bumo sadili šume tam gde ste je zatrgli. Zvažate sirovine, kaj v osemnajstomu veku, baš napredna pulitika. Nesu vse Mletki i Habsburgovci krivi...

PUTNIK: Nemam ja veze sa šumama... ni Mlečanima, ni Habsburgovcima!

IFKICA: Za ne verovati! Veze nemate, a živite kaj bubreg v loju. Nek, kak to da se vozite v cugu?

PUTNIK: Ne moram se ja Vama opraviđavati za ništa.

IFKICA: Imate prav, ja sem same još jen bedak kaj ide glasovati i plaća račune. A da nas bedakov ni, koga bi skoriščavali i prebrojavali sakih deset let? Zajce? Bar ne bi bilo demografskih problema.

PUTNIK: Slušajte...

IFKICA: Itekak znam zakaj ste v cugu. Šef vas je del v kaznu. A sem to štela čuti od vas. Zeli su vam vozačku dozvolu gda ste se z avutom zaleteli med ovce. Pastir vas je ze svojim mobitelom snimil. Još se neste z avuta zvekli več ste bili na Instagramu. Tik-toku. Facebooku. Na snimke se lepo vidi kak ste šteli pjanoga pajdaša-suputnika presmeknuti za volan.

PUTNIK: Prekinite već jednom!

IFKICA: Ko bi rekel da su čredari virtualno povezani z celim svetom. Čoban vas je priredil, to je karma na delu! Ovce ste pogazili, a decu im požrali, z ražnja.

PUTNIK: Ispod peke...

IFKICA: No, tak.

PUTNIK: Zar ne znate da ne smijete vjerovati svemu što se servira javnosti?

IFKICA: Znam, znam. Kojekakve laži i hoaksi delaju zlo. Narciseki i egomani, vse skup niš koristi. Prostituerajuči se, metastazeraju po virtualnom svetu. Držim da su ovce glumile – ovce na ceste. Nek..., kak je vaš *Tomo Vinković*?

PUTNIK: Tko? Ne poznam.

IFKICA: Traktor. Nemate traktor, kaj ne?

PUTNIK: Ne. Nemam traktor. Nije sve za svakoga.

IFKICA: Ne sekirajte se, nemre človek vse imeti. Dobite novi Audi naskoro. I šoferi. Ni vse za vsakoga.

PUTNIK: Slušaj ti, babo jedna! Ja sam bio saborski zastupnik, sjedio sam u Vladi, preletio sam svijet nekoliko puta, govorio na konferencijama na pet kontinenata, išao sam u večernju školu uz posao, imam dva doktorata! Akademik, bio sam savjetnik predsjednika države...

IFKICA: Gospon, točno se vidi i čuje ko ste. Bogme Vas je preobilna vučenost koštala. Živci, ja vas potpuno razmem, lepi moj. I Pepeku Mustaču su živci popustili, oče to.

PUTNIK: Ti... Zaostala, primitivna mazgo, van iz mojega kupea!

IFKICA: Grem, grem, taki bu moja stanica. Pozdravljam vas i želim vam vse dobro. Bem ti vse, ne bu mi Jožek veruval s kem sem putovala. Kaj velite na jen lepi selfi zdemnu?

PUTNIK: Zaboravi, babetino! Koja je to postaja?

IFKICA: Ah, selendra. Nu, očemo se slikati? Babetine za volu...

PUTNIK: Koja postaja, pitam te!

IFKICA: Prelepo, Gornje Moslavačko Selo. Za čas bute v Slavonije. Želim vam uspeh vu Varaždinu!

– KRAJ –

Vintage

Gda se mi, selaki z našega prelepoga Gornjega Moslavačkoga Sela zestanemo na sajmu ili v marketu, med prvim pitanjima se čuje: „Kak je doma? Jesu deca dobro? Jel imaju posel? Gda se vrneju v Horvacku, jel još dugo do penzije? Kak su starci, jesu živi?“

Vnuki, milenijalci i kaj ti ja znam kak se vse ne zoveju, vole dojt k dedu i babi. Po zime, stisneju se k pečice na drva, hrdajuči suvi sirek ze sirnice na banjku. Ja im spečem tenke šnite krumpere na table. Z suvim špekem to je nepozablena marenda-brunch. Niš na svetu tak lepo ne diši, veli nuček Ivek. Deda zna skinuti rink z šparheta i na drotu scvrliti komadičke kože od suvoga špeka z narezanu češnjovku. Naša vnuka Ema, kaj se v metropole bori za svoje mesto na svetu zna reči: „Babica, vi neste zavostali, vi ste *vintage!*“

Zajne vreme nas štentaju kojekakvi, moderni virusi. Po bolšim patekami strplivo čekamo v redu, kaj da se zabadav nudi sveti gral. Same nam fale bubnari z Basela¹⁴ na tem jurišu na zdravle. Ak me nektera pajdašica pita kak sem, i to v pateke, nema se tu kaj puno šlabekovati ni šprehati; kak vidi, tak sudi. Kaj bi joj vraga nabrajala svoje dijagnoze! Kakvi ljudi jesu, ona bi mam dokumenterala vekši broj betegi nek je ja trpim.

¹⁴ Švicarski vojni bubnjari

Gda se putem berzoglasa spominam ze svojom decom rastepenom sekud po svetu, to je puno teh kak vele emocij, jeni drugima napunimo baterije, leže se ide dale. Naskoro buju svetki, bumo se pak vidli. Gda imam frišku flizuru, lepo se zrihtam i onda je vse redom zovem prek skajpa.

V kuvinje, dedo i ja imamo babičin *vintage* kredenc, a je lepi da lepši nemre biti. Puno drevo, ručni, majstorski posel, još gda su ljudeki imeli zlatne ruke i ž nima znali sekaj načiniti. Kuvinjske elemente, skoro nove nam je zet dovezel z Nemačke, a su i oni već pomalo *vintage*. Sejeno, spikaju pet jezikov kak su lepi. Makar živimo v globalnom, belosvetskom selu z mobitelima, televizorima, laptopima, kompjutorima i dronima, ja za obleku ne ostavljam peneze ni ne peglam kartice po Pete Avenije¹⁵, ili oko Kurfürstendamma i KaDeWea¹⁶; ne zgubim se v londonskomu Harrodsu¹⁷, kaj moj Jožek v huste gda išče vrganje. Da ne spominjem Olympiju i Kaufingertor v Münchenu, Dublinski Dundrum Town Centre ili Rhein-Center Köln. Tam moja deca kupuju, a gda se zasite novih prnjki, donesu je materi. Onda ja kreiram novu obleku za se, takozvani retro stil.

Gda se moj gazda mota po kuvinje, ja odem v šoping vu veliku sobu. Ak imamo tihu mešu ili mrzli rat, kak je to sad već tri dana i debeli zid je zrasel med nami, a detant ni na vidiku, ja prekaplem v miru po tem svem rudniku. Ne usudi se zajti v tu sobu. Jožek je *vintage* dedek, a za dvajst let bu borme i antikni. Za tu titulu mora biti prek sto let star. Zato kaj je stareši od mene i moj je muž, misli da je predsednik i vrhovni komandant vsemu živučemu na našem gruntu, i v naše lepe bele *white house*. A, o tem-potlem. Iskreno rečene, bolši je šef

¹⁵ Avenija u New Yorku, smatra se najluksuznijom avenijom na svijetu

¹⁶ Berlin (slavna berlinska avenija i berlinska robna kuća)

¹⁷ Luksuzna najpoznatija robna kuća u Londonu

i gazda nek Trump i Biden skup. A mu ja to neču priznati. Gda o našem braku študiram, setim se filma „Moje gerčko venčanje”¹⁸, gda mamica čeri pred venčanje tumači kak je muž glava familije, ali žena je vrat, i zna se ko je gazda(rica)! Da mi je to imel ko reči pred pedeset let! Nek se dan na dan moram ze starim bosti.

Vu te velike sobe su odrasle naše četiri čeri, a još je jena soba prazna, zaprav skladišče vsega i svačesa kaj se pribralo čez leta. Tam su naša tri sineka spala i pisala zadaču. Al smo bili bogati! Cela kuća je imela krila, a ja sem si zaradela četiri doktorata; z multitaskinga, vrtlarenja, vođenja farme, chefov-ske umetnosti kuvanja, bankarca-šparmajstora i kreatora diza-jnerske retro obleke. Dobre šest, skromnost je vrlina, a bi i na veterine položila vrpju ispita od perve. Naš grunt je cvel! To su bili mučenički, a srečni cajti, puni muvinga. Navek bum Sve-višnemu zafalna za negvo poverenje; desetero dece mi je na brigu dal: sedem sem ih rodila, onda Jožek, i negva babica i de-dek. Bokčije bez penzije, doranjivali smo je više od trideset let.

Gda otprem svoje vintage, aufštafirung ormare, tu naj-dem vse kaj mi treba za moj moderni retro stil v oblačenju. Oprave, lače, bluzice, sviteri, taške, sandale i čizmicice! Ko zna kuliko pari tenisic sem na štrike povezala po pet-šest pari i obesila na grede na plafonu na tavanu, kaj češnjak i luk crle-nec. A vse još za nositi bar leto dan. Vsaki dan morem obuti drugački par, bar dva meseca. Naj si Krivušička i Gajgerica pregrizeju jezik od jala! A, neče mi se v kajgod pehati.

Kak su naše čeri rasle, školale se i udavale, robu su nosile matere, na selo. Gda se moda vrne na staro, dojdeju njihove čeri, čak i moje prevnuke prekapati po tim ormarima. *Vintage* krpice su *inn*, vele. Ja, da bi reč rekla, mene je kombinerani *vintage* i novokomponerani retro stil v oblačenju lepi, moderni

¹⁸ Film *My Big Fat Greek Wedding*, (SAD, 2002.)

i *inn* otkak sem se rodila. Navek se pri bokčije šparalo, prepravlalo, krpalo i šivalo, re-dizajniralo, našivavalo, heklalo, štikalo i štrikalo. Vse se moglo skoristiti. Žensku decu smo babica i ja vučile puno tega, kak i mene moji. Nigda se ne zna kakve cajte bu pulitika nanesla. Imame strava od pekla a sad nam se i strav od promene klime navlekel v kosti. Bokčija, ime vam je strav. Za neveruvati!

Izim kaj ta roba niš ne košta, materijali su prirodni, ne grebeju i pikaju, kaj kefe ribače. Nesu platno negda tkali od mlevenih plastičnih flaš. Nektere traperice su se v šoseke i torbe vrgle, a kikle i trudničke oprave su i po dva put predelavane. Pod zadnje i vu fertune. Komadiči kaj su ostali od krojenja su negda bili spirki za posude prati, a ak bi se dendenes i obojki nosili, još bi krpe v čizmah zdržale jenu zimu.

Ja volim šivati i prekrajati pregače. Ni mi žmefke pred sudoperom stati gda mislim na svoju Ljubicu kak je lepa trudnica bila v te kikle, primera radi. Ja i moja stara Singerica, za čas na vrpu denemo kaj trebam, originalno, kak niko nema. Tu i tam babe v selu okrečeju oči gda me vide v nove kreacije na beciklinu, a pogotovu gda na glavu denem škrlak! Bog i bogme su se Bože Šušekice razbežale očne jabučice od mirakula, gda me je z jobluka svoje kuće na ceste znenada opazila. Sad joj jeno oko beži v Križ, a drugo v Novoselec. A si mislim, to je božja kazna. Ili karma. Kaj nu briga za moju modu! Z druge strane, ja ju posvema razmem, nemre si stara štreberica pomoći. Živi vu *vintage* drevene rame kaj kakva *sepia* slika, ili kak Marekovička filozofera gda je pod gasom, kaj drevena Marija. Nikak se genuti naprvo i biti svoja. Gajgerica mi soli pamet da je Boža svoja gda ni svoja.

Dosad, kravice nesu prigovarale mojim modnim kolekcijami na štalske piste, a prasica Zumbulka mi je strgnula šircl i v svoju kopajnu ga je skrila, kak joj je lepi bil. Kobila Breza mi je štela novi, retro lajbek vkrasti, zgrabila ga je z onemi svoje-

mi zubmi i rasparala jen šav, a sem uspela odskočiti i spasiti ga. Pevec Marko svaki put skoči na moje rameno gda me vidi v žutomu sviteru čeri Ankice. Još gda je bila gimnazijalka ga je dobila od vujnice Vugerice. Prelepi i topli, od kozje vune, borme su se sestre svadile ktera je na redu, joj ga Anči ima posuditi za v kino ili na zabavu.

Čitam na *the internetu*, mesec je počel hrdaveti. Kak ne bi babica v letam kak sem ja? A onda, tu v ormarima, ze tu dečju robicu, setim se vsega. Z vrečice zvadim anjpideklin, kušnem ga, v njemu sem svoje bebe dragala. Moj kompjutor mi je veliki pajdaš. To su mi deca složila od svojih starih strojčkov. Jožek na kavuču svaku večer dudi pred televizorom, a ja imam svoj PC. Tak održavamo primirje na fronti, kaj bi ja vraga dangubila gledeći dede kak se tučeju ili kojekakve zgubidane kak loptu nateravaju po livade! A gda me vidi da nekaj guglam, on poludi: „Za babu je kuvača, dojača, jograda i vrt, kakvi kompjutor?“ Vintage mudrost, bilo bi bolje da čkomi. Kam bi mi babice došle da sme dede poslušale? Bi celi svet još bil v srednjemu veku!

Amerikanci su v ščekivanju buđenja dva velika roja cikadi (*Magicicada cassinii*) v isto vreme. Jen star sedemnajst, a drugi trinajst let. Ti kukci narede invaziju na Washington DC i okolne deržave, imaju ratno stanje na mesec dana. Črčki ostave podmladek koji se zakopa v tlo, oko dva metra gliboko. Gda dojde vreme, popneju se na svetlo sunčeka, a milijarde njih znaju narediti nevugodnosti Amerikancima, kak rečimo, zaštopati eroplanu motor, zajti pod kapu šoferu traktora na farne, zavleči se v rukav bicikliste, zaplesti v deklina lasi. Tiči se polakome i prežeravaju. Potlem se zdeblaju i mora im se davati leke za mršavljenje da ne zgube moć letenja zaradi pretilosti. A gda se črčke cvrli na roštilu, znaju biti neposlušni i koturati se, ritati i bežati proč.

Denes v jutro, štela sem se z Jožekom pospominati o našemu življenju; *vintage* nameštaju i retro stilu naše obleke i fi-rangi. A me je prestrelil z onimi plavimi očmi, da sem mam začkomela. Znam kaj bi bilo: „Su ti pak bedastoče na pameti, Guglekica?“

Sad, zvečera, pita on mene, jel bi mu štela pudinga sku-vati, baš se zaželel, onak teploga z ranjgle. Am je pozabil na naš zdeni rat! I sama sem se komaj setila zakaj se durimo već tri dana. Ni v pitanju nafta, ni voda, ni železna ruda, granice, litij, niti kojekakove bedastoče kaj je zoveju ideologije. Zaradi vražjega kuvanja. Jelo mora biti točno onak kak je pokojna ba-bica kuvala. Retro rana vu vintage kuvinje za skoro antiknoga deda!

Zelene lisice

S pominam se tak z kumu Jagicu, navrnula se k mene z cuga, bila je pri doktoru. Zamišljena je i puna strava zaradi svoje dijagnoze. Pokazovala mi je papere, nič ne razmem i nemrem joj pomoči. Ne znam kaj bi se spominala. Baš sem z ulja zvadila zajnu turu kraflinov, posladile sme se z onak toplima i dišečima. Prefinoga nekaj.

Zakašlem se i okuražim preseči čkominu, reku, čtela sem, pred pol milijuni let, naše babice i deda su bili bauštelci. V Zambije je znanstvenik našel dokaz, gradili su drevena sklonišča za se. Kak je koje nomadsko pleme nailazilo na pašu ze svoju čredu, tak su se pod skrovišče stisnuli. Do sad se mislelo da su živeli same pod šatorima. Gđa su se pomeknuli dale iskajući novi pašnik, skrovišče je ostalo. Na novomu terenu su naredili drugu bajtu, bilo je stabla na vse strane. Sad je leže razmeti zakaj su naši muži većinom nemački bauštelci, mudrujem ja, to nam je v kervi, a moja Jagica vudri v plač. Sirota se razbečala kaj da joj je krava na nogu stala. Am su joj obadva sina na nemačke baušte, mlajši, vučitel i stareši, kuvar! Kam mi pamet?

Po istine, nemam se s kem onak lepo, ali baš lepo pospominati o svetskim problemima. Moji selaki jedino jeni o drugima laprdaju i tračaju. Babe meleju o šalate i pužima, čistačice fuflaju o karijere, deda šarafe svoje. Študiram kak se svet menja. Kojekakvi ajnfah beamteri se patiju z stresom na poslu.

Žale se da su zaprti v Sing-Sing¹⁹ biroima, v „zlatne lisice“²⁰ vjeti i zahaklani za kompjutore. V toplom, z lepim tepihima, gablecom i kavum do mile vole, sede na svoje riti na fotelje. Za dvanajst vur dnevne tamnice dobe plaču od okraj 150 000 EUR za leto dan. Valda neto, da je i bruto, ni za hititi. Mislim si, nesu naši stareši bez vraga mudruvali, ni zlato vse kaj sija. V zlato zatočeni zaposleniki se žale, žmefke i prežmefke im je življenje. Bilo bi lepo gda bi ja ušičarila tu vrpnu penezi za 16 – 20 vur posla po danu črez 50 let! Oni to dobe za leto dan! Zo tem penezi bi premenili staro krovišče na štale, prizidala bi si svoju sobu, kupila novi frižider i naredila novu lesu na mostu. Gazde se oče novoga traktora... Nekaj penez bi bilo za potajiti od same sebe v crnomu fondu. Ali, ja imam zelene lisice, *nix das Gold!*

Denes je moderno mudruvati o te kak vele kronobiologije²¹. Kak ja to imam za razmeti, to je po one stare; sija, ija, ne bi radija! Gda si je čovečanstvo napentralo pandemiju koronavirusom za vrat, ko je mogel senjati, činovniki se buju razmazili, uhlebima se bu razbistrela; radno vreme od devete do pete vure v birou je prava pravcata zavostalost. Više ni mislit dat se tak zrablivati. Am je ta bedastoča na svetu još od leta 1800., a zmisleli su ju radnički sindikati v Amerike. Delalo se od-do, ni vrc, ni mrc, ak očes plaču. Vu fabrike zaprt devet vur na dan, menje jen čas za gablec od pol vure i dva put po petnajst minut za scanje i cigaretu fajfati. Ili, gablec od trifrtala vure i jeno scanje. Nema muftašenja, lenčine su bile vritnogerane te

¹⁹ Sing Sing Correctional Facility, zatvor u državi New York

²⁰ Golden handcuffs, izuzetni finansijski poticaji najboljim zaposlenicima u firmi

²¹ Dio biologije koji istražuje mehanizme biološke strukture vremena, a posebno ritmične manifestacije života. (Kronobiologija. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024. Pristupljeno 3. 3. 2024. <<https://www.enciklopedija.hr/clanak/kronobiologija>>.)

čas. Pred vrate fabrike je bil dugački red onih kaj su trebali posel, z celoga sveta.

Jagica se pobrala, lupila z vrate z vanjske strane, ni bok ni rekla. Duha krafline je dozvala Jožeka z dvorišča v kuhinu. Tumačila sem mu, prama *chronoworkingu*, odsad bum jutarni podoj kravic počela v dve vure popoldan. V to doba dana se osečam jaka i lehka kaj deklica. Obed pristavim okraj četiri vure, gda rešim mleko i včinim sireke. Na vrt pem na večer potle TV Dnevnika. Kak je on muž od sto zanata, poprosila sem ga naj sprepela deset lampi na vrt, naj bi po mrkline vide-la kaj delam. Mam sem mu narisala kak bi to trebalo zgledeti. Drot bi se spovezal po vočkami i za stup od struje. Na mrežu od drota se obese kabli od struje i lampe. I onda, oj, la-la, ja i moj učinkoviti kronotip i moja sloboda izbora, naredimo ob-noč tri put više nek za sunca. Babe z ceste me ostave na miru, ne buju me videle i prigovarale mojemu poslu.

Jožek je sedel na svoje fotele, poslušal je kaj imam za reči, pofalil je krafle, zel je moju šaličku od kave, sem ju čisto z navike obrnula na tanjurčeka. Gda sem ga pitala kaj zuri v lonček, a on, kaj da deklarera Šekspirove reči pred Kneževim dvorom²², digel je desnu ruku v zrak, zuril je v luster na stro-pu, i odrecital moju budućnost: „Zutra vjutro pervo buš podojila kravice i do šeste vure zgotovila zajutrik. Gazda pe na pašu z blagom v pol sedem. Za obed ob poldan, spekla buš krumper na kockice z papriku i špekem. Tvoj muž se bu odvezel v železaru i bolšu poloprivrednu pateku po stvari...”

I kaj sad, nemre se proti sudbine!? Kakvi *chronoworking*.

²² Palača u Dubrovniku

Žar

Sedi Jožek na šamrleku pri šparhetu, čkomi, nekaj grunta. Ja zgotavljam zajutrik na plinske peči, čistim povrće i pristavljam obed, pripravlam čupeke i dojaču za mleko jutrašnjega podoja. Stol je pun cedilki na zdelicam z fčinjenim sirekima. Za gazdum je element ze začinima, ladica s escajgom, ranjglice, noži, vuz njega trebam prejiti gda idem do sudopera, a se bojim ak dremle, lecne se i prevrne, bu galame od jutra. Onda se setim, pustim vilicu naj padne na pločice, a on skoči kaj da ga je kača grizla:

- A kaj delaš baba, roždiš kaj da kola voziš.
- A kaj ti delaš, stari dremlivec?
- Ja delam žar!
- A tak. Ak ti delaš žar, pomoglo bi peč hititi van na dvorišče da tu ne smeta.
- Se ne sečaš da sme špek i kobasice obesili v pušnicu.
- Selharaj.
- Kaj?
- Velim, selharaj.
- Kaj pak spelavaš, baba?
- Selharaj, tak pušnice veli moja Silva, v Međimurju.
- Ifka!

To z Jožekom je tak. Niš novoga neče navčiti niti ga zanima. A gda se negvi brat z Amerike dotepel k nam v goste, to

je bilo vihorovito na kvadrat! Saki je bracek znal zapuhati vu svojemu smeru.

Po mojemu sudu, bracek Ivek je prirodno talenterani ritolizec. Došel je v naše prelepo Gornje Moslavačko Selo gde se ko dečec motal oko deda i babe, a zaprav se i on i Jožek i druga braća rodili v Dolnjem Moslavačkom Selu. Kaj ni isto. Oni su dole prek ekvatora (železnička pruga, op. Ifkica) i nekak na hero, bi reči na svoju stranu. Pokojni sveker i svekrva su imeli funduš mam do Augustićev, denes tam živi nejni najmlajši vnuk.

Saki dan su braceki išli k nekteremu v posetu, Amerikanca ni dugo bilo v rodnom kraju, štel je ljude pozdraviti i pokazati se kak uspešni, dobro stojeći gospon snob. To sem već tuliko put vidla pri teh kaj su prešli z sela, da mi već ni bilo ni smešno. I sad, Ifkica, gda dedi pojdu v goste, vsaki dan zamotaj litru rakije, suvi sirek, kavu, i par češnjovki, belu kobasu, malu tablicu špeka ili prešicu čvarkov, kak sem precenila da bu komu veselje. Ak to gladuši nesu putem pojeli. Kak peju pozdraviti ljude praznih ruk. Pol priselci Gornjega i Dolnjega Moslavačkoga sela im je takorekuč familija. Dobro da sem drugu rundu belih kobasic skrila na deno stare škrinje v letne kuvinje pod friško meso, a na nju nabacala stare kožune i jakne, pred nju nagurala stare stolce i kredenc, pak ju bracek ni primetil i premetal. Po tem pitajnju, bratec Jožek je mudro čkomel. Gda je Jožek išel za svojim poslima, Ivek je sedel v čošku kavuča i gnel svoj mobitel. Ja sem nekaj kuvala, pospre-mala, peglala, navek posla. A on sedi i dudi nad mobitelom.

- A kaj se važnoga događa, Ivek? Nekaj novoga na svetu?
- Vsega i svačesa. Od politike do sporta, potresi, sneg, kiša, mački, pesi, pande, kojekaj.
- Da?

- Ja vsima vse lajkam. Imam dva jezera pajdašev i pajdašic! A gda nekaj postavim onda dobim jezero lajkekov i twitekov! To ti je jako važno če nesi znala.
- Bome je, narani te, obleče, i donese kilu kave i litru rakije.
- No, no, Ifkica, kaj da ti nesi na mreži. Am ti saki put vse lajkam.
- Tak je, vsaka čast šoge!

Mislela sem mu skresati to ti je drek na šibice, a sem pri-grizla, sakom bedaku negvo veselje. Ni on kriv kaj je takvi kakvi je. Tu ni leka.

Dan za danom, počelo se videti deno na velikim ranj-glam v špajzi kaj retko v njima kuvam, a pune su kave, kekxa, likerov i kojekakvih kerefekov kaj dobim od dece i pajdašic, ili svoje. Bome su dedi mitili dva sela, od riti do riti. Pitala sem Jožeka kak to zgledi gda se braceki narivlu v nečiji tur skup, a ni razmel o čemu je tu reč. Nis ja škrtu, vredne ruke i rodna zemlica, stvorimo mi vsega, ne bu sfalelo. Al sem pod stare dane pametnejša za makovo zrno. Za pevcov korak sem bliže tem kak vele presvetlenju, kaj got to bile. Koga vraga dedi raznašaju našu muku? Kaj si bracek ni donesel dare za selake, pogotovu one z Dolnjega Moslavačkoga Sela. Nis ja ni deda ni babica Mraz ni Božnjak!

Ivek je prešiel nazaj v svoju Ameriku i zel je svoje lajkeke i twiteke takaj. Morala sem obećati da bumo došli k nima na bar mesec dana, a Jožek se navlekel na to raznašanje stvari kaj Holandan na Maričku! Zdopalo mu se kak ga lupkaju po pleči i zafaljuju mu. Prefrigani selaki! A on bu vse naredil naj bi ga imeli radi, naj bi selo tandrakalo kak je dobri i veliki, nesebični človek. Zginule su flašičke s pekmezom, kojekakve tace i čaše još zapakerane kaj sme dobivali od dece ili se kupilo na akcije, naj se najde gda zatreba. Demižonke z drožđenkom su bile

demižonke bez droždenke, a sudič z našim finim vinčekom kaj sme ga imeli v podrumu, da ne moramo vsaki čas iti v klet, je presušil. Bogmeč bi bilo dobro za gospodarstvo da i Jožek same lajka i twita, a ne nosi dare po selu. Hodil je na štulama, visok kaj Mont Everest, pajdaši su jedva čekali da se navrne k nima. A majke ti mile, kak otrezniti onoga kteri ni pijan?

V tork, prede nek se vrnul z kravami z paše, prešla sem v negvu radionu, spakerala trsne škarje, hoblič i čekić v lepu škatulu bez poklopca i zamotala vse z celofanom kaj sem ga prošli teden skinula z prelepe orhideje od vnuka Igora. Done-slo dete babi cvet, pametno moje, cvetje v teglinu kaj bu još puno put cvelo i prelepo je. Na paket sem dela lepi mašlek od stare jutene vreče, malo lika i dva prelepa komada hoblinja, to sem z lakom za lasi polakerala. Vse sem tak zaranžerala naj se lepo vidi kaj je v škatule. Zvlekla sem beciklina z plevnjaka i da pem v rajz.

- A kam ti baba ideš?
- Kumima Goričkima, kum ima rojsni dan. Jelo ti je na stolu.
- A tak. Ni ti palo na pamet da bi i ja štel iti.
- Je, ali neko mora dežurati, si pozabil da se Jagoda treba teliti?

V košari na paketsicu je sedela škatula z halatom. Popro-sim gazdu naj pridrži beciklina, pozabila sem zeti mobitela, idem ga poiskati v sobe. Gda sem se vrnula k beciklinu, Jožek je dokazal da je kak i vsaki muški, opal z Marsa. Bil je zeleni v licu kaj gmajne posle travovabca. Škrlak za po štali i na pašu se naheril na negve glave, valda su mu antene od muke rasle.

- Baba, a kam nosiš moj halat? Koga si pitala?
- Nis nikoga pitala.
- Ifka, am je to moj hoblič, moj čekić, lani sem ga nasadil, ima novo držalo. Si ponorela?

- Kaj bi ponorela. Idem k ljudima i treba im nekaj odnesti. Kak pem praznih ruk?
- Ti nemaš kaj deliti moje halate, si me razmela?

Zajašila sem beciklina i pravo v pateku. Vusput sem stala pri svoje Mace, lepo sme se pospominale, popile kavicu, baš je spekla pedeset krafli, celo je selo dišalo po nima. Veli, vežba za fašnik. Bu odnesla malo susedi Kati, pet-šest strini Jeli, malo kumi Anđeli i tak to. To večno povezivanje z drugima, nekaj je najlepše kaj imamo. Gda susede nekaj finoga spečiju, doneseju nje tajnerek za probu. Negdo ti vrne ljubav, negdo te skoriščavle. Žmefke z ljudmi, a bez njih nikak.

Navezem se na dvor, a ded sedi na poceku štale i ima me celu, skup z beciklinom v kadru kaj stekli režiser. Kaj da je mrežu na me hitil. Mam sem znala kak se ribe osečaju, sirote. Kolena su mi klecala, a sem se držala za guvernalo kotača i nekak dogurala nas do dede. Če nekaj rečem znala sem da bum mucala i šuškala kak i bogec Pepek Badalić. Bilo mi je tesno dvorišče, štela bi pobeći, a nemrem. Nis se prirodno ponašala i to se mam na mene vidlo.

Čkomi on, čkomim ja. Beciklin ostavim pri krušnoj peči, prijem se kuvanja griza, ded ga voli z maslom i cimetom i tri zrna cukora. Gda se dobro naje, onda mu dam Macine krafle, inače bi samo nje požral i ne bi večerual. I v pol noći celu kuvinju pošmucal z gablecom. Pri večere, ded je protesteral, griz je ostal kak nezagaženi sneg v zdele na stolu. Truclivec je mazal špek i friški sir s lukom crlencom. Pustila sem ga da se natofla do sita, onda sem mu na stol dela onih šest kraflov od moje Mace. Požutel je kaj da je z Meseca opal, a ni niš rekel. Pojel je tri, a druga tri je bolečno gledel, nesu mu v torbu stali. Onda se prehitil na kavuč, bile su vesti na televizije.

Vjutro, ko zna kak i zakaj k nama se navrnul kum Gorički. Nis dede dvorila, prešla sem v štalu, nekaj po štaglu pr-

tlala, batučke v plevnjaku z vilama prigrinjala na vrpu, onda sem pomela celo dvorišče, prešla na vrt, a joči stalno na vrate, gda bu več jenput stari prešel proč. I tak, niko da bi reč rekel. Mrzli rat je bil na snagi tri dana, a onda je došla moja Maca:

- Ifkica, am si pozabila ovu škatulu pri meni nekteri dan.

Sem ti ju donesla, morti ju iščeš...

Čkomela sem, i pristavila kuvati grav z kiselu repu i svinjskim kožicam. I narediti žar za pušnicu.

Rječnik manje poznatih riječi i izraza

A

anjpideklin – jastuk za
novorođenče
aperacija – kirurški zahvat
armatura – željezna
konstrukcija u gradnji
aufštafirung – miraz
auzklog / auzlog – izlog

B

bajta – koliba
bakalinka - trgovikinja
bantuvati – uznemiriti
banjek – uzvišenje oko zidane
peći
beciklerati – voziti bicikl
bečati – derati se
bela kobasa –kobasica s
kukurznim brašnom
berzeje – brže
betežnica – bolnica
bezdrotni – bežični
bezecirati – osigurati
bisličar – trgovac robom za
svakodnevnu potrošnju
blajštift – olovka
blamerati – osramotiti
bluditi – lutati
bogatec – bogataš

bogečija – sirotinja
bogečki – ubog, siromašan
bokčarija – siromasi
brbotati – klokotati
brčkajuće – pjenušavo
brečati – bučiti
brek (*dalm.*) – pas
Brexiteri – Englezi
brunch (*engl.*) – užina
brushalter – grudnjak
brzoglas – telefon
bučiti – buniti se
buhtlin – vrsta punjenoga
kolača od dizanog tijesta
bundevača – bučnica
bumsati – seksati

C

cajhan – zacrtan
cajtunger – novinar
canjek – krpa
cerknuti – umrijeti
cicnceker – grudnjak
cimerman – zidar
cipelcugerati – pješačiti
cmugati – jadikovati
cuknuti – naglo povući

Č

čarnost – čarolija
 čavrlanje – ležerni razgovor
 čeif – volja
 čepušati – čupati
 čerašni – jučerašnji
 češnjovka – mesna kobasica
 čitabnica – knjižnica
 čkometi – šutjeti
 čkomina – tišina
 čuča – kokoš
 čurka – krvavica
 čvarnjak – pogačica sa čvarcima

D

dale – dalje
 dajte-najte – zar doista?
 damferica – parna lokomotiva
 dangubiti – tratiti vrijeme
 delanec – vino slabe kvalitete
 derhče – drhti
 dime – kod kuće
 dišati – mirisati
 divaniti se – razgovarati
 dogodovščina – događaj
 dohajati – dolaziti
 domazet – koji je zasnovao
 obitelj pod ženinim krovom
 drač – korov
 drčati – trčati
 drevesa – stabla
 driskavica – proljev

drobec – trbuh
 drukati – štampati
 duha – miris
 dumati – razmišljati
 durhmarš – bez prekida, od
 početka do kraja
 dvokotač – bicikl

E

eropolan – avion

F

fahman – stručnjak
 fajfati – pušiti cigaretu ili lulu
 falinga – pogreška
 fasung – kazna
 fedrih – vratina
 fertel, fertun – pregača
 flek – mrlja
 flojsa – žena slobodnog
 ponašanja
 firhanga – zavjesa
 frizatik – srebrni dinar,
 Hrvatska 12. st.
 fruštik – doručak
 fundament – temelj
 funduš – okućnica, imanje
 furtof – pregača

G

gazdinstvo – domaćinstvo
 geldtašn – lisnica

gelipter – ljubavnik
 geltašlin – novčanik
 gingav – nemoćan
 ginuti – stradavati
 gizdost – ponos
 glavač – glavonja, vođa
 glavovrtje – vrtoglavica
 gliboko – duboko
 gmajne – zajednički pašnjak
 goloritec – nudist
 голуždravec – dječaćić
 gorice – vinograd
 gramine – trave
 grgina – dalija, georgina
 grintavi – kržljav, slabašan
 groš – sitan novac u razna
 vremena različitih vrijednosti u
 raznim zemljama
 grošičar – trgovac robom za
 svakodnevnu potrošnju
 grušalina – goveđi kolostrum
 grušt – drvena oplata u
 građevinarstvu
 gún – pokrivač od grube vune
 ili od proste čoh
 gungula – metež
 gustokrat – često
 guvernalo – upravljač
 gvata – guša

H

Hamliv – pokvaren
 hat – konj

hajkliv – osjetljiv
 hajvan – životinja
 hercig – pristalo, ljupko
 hergav – zao
 hladnetina – aspik
 hrbet – kralježnica
 hohštapler – spretna osoba koja
 nastupom i manirima ulazi u
 takozvano visoko društvo
 hohštapleraj – grupa
 obmanjivača (hohštaplera)
 hotnec – strasni ljubavnik
 hotnica – ljubavnica
 hudodelec – štetnik, zločinac
 huncfut – vragolan
 huncutarije – obješenjaštvo
 husta – šuma
 huta – priprosta kuća

I

iskana – tražena
 ivanščak – lipanj (po blagdanu
 sv. Ivana Krstitelja)
 izim – osim
 iznajti – pronaći
 izneruke – koji nije pri ruci

J

jakost – snaga
 jamrati – kukati, dosađivati
 pričanjem
 jaruga – jarak, kanal
 jebiveter – šarlatan

jednačitel – ekvator

jotoki – otoci

K

kablica – kanta, vedrica

kajgod – koješta

kajucati se – odgurivati se na
ledu sa štapovima s ugrađenim
čavlom, sjedeći na saonicama

karambol – sudar

karmenadl – kotlet

kaža – putokaz

kažuvati – govoriti

keba – džepni nožić

keglati – kotrljati

kikeriti – smijuckati

kikla – haljina

kiseliš – nekvalitetno vino

kištra – sanduk

Kitajci – Kinezi

kibicirati – viriti, promatrati

kikeriti se – hihotati

klek – vapno

kolobar – krug

kolobarski tok – kružni tok

komaj – jedva

komovica – rakija od voća

konta – stalna mušterija

kopanja – korito, hranilica za
svinje

kostotresac – bicikl

košenica – livada za košnju

košta – trošak

kotel – kazan za pripremu veće
količine hrane

kotlenka – postolje i ložište za
kotao

kotlokurec – onaj koji loži vatru
ispod kotla (za rakiju)

kozjak – luk vlasac

knap – jedva jedvice, zamalo

krajcar – novčić

krajcati se – mimoići se

kramer – trgovac sitnom robom

krap – šaran

kraval – metež

križoputje – raskrižje

kukeri – dalekozor

kumir – idol

kupčati – staviti u kup

kus – komad

kuvanjica – buča

L

labda – lopta

lačen – gladan

lajher – varalica

lamentirati – jadikovati

landranje – skitnja

laprdača – brbljavica

laprdati – govoriti, brbljati

laprdati – brbljati

larmati – pričati

lecnuti se – uplašiti se

lenguza – lijenčina
lenoba – lijenost
lenuh – lijenčina
loter – ljubavnik
lotruvanje – kockanje, igranje
lutrije
lozno – iznošeno, otrcano
luknja – rupa
lulek – penis

M

mamlaz – klippan
marva – stoka
maslačen – zlovoljan
mašiti se – počiti, uputiti se
negdje
mehke – nježno
mela – brašno
menen – lud
merzna – mržnja
mešetar – senzal, posrednik
metir – leptir
metuli – leptiri
mirakul – čudo
motriti – razmišljati
mravilišće – mravinjak
mrzletina - hladetina
mulec – deran
muntavnik – skorbut
muštruvati se – mučiti se

N

nabirašiti – prikupiti
nagrajsati – nastradati
najem – stanarina
najznačka – napokon
naobedvati se – ručati
naramek – smotuljak, naramak
nataufati – prejesti se
nažveglan – pijan
necke – drveno korito
niknuti – izrasti
nogari – postolje
novet – nokat
novoletni čemerni štimung –
novogodišnja depresija

O

obiti – posjetiti, obići
obleka – odjeća
obležnen – izbirljiv na hrani
oblok, jobluk – prozor
odhajbati – otići
odluček – odluka
odpočinene – počinak
odpovedati – odgovoriti
odplužiti krumper – oranjem ga
izbaviti na površinu
oglabati – glodati
olilena kača – zmija svjež
presvučene kože
osebito – naročito
otajstvo – tajna

otava – trava druge kosidbe
otepsti se – osloboditi se
otkantati – otjerati, otpisati
otpuliti – istočiti
otrovilo – otrov
ovnek, ovnek žuti, osukač,
maslec – škrljet

P

pače – štoviše
pačane – upletanje u tuđe
poslove
pametiti – pamtiti
pankrt – nevaljalac
parma – sjenik
parnuti – uginuti, umrijeti
pasišče – pašnjak
paspuliran – obrubljen
pateka – ljekarna
pava – paun
pazariti – tržiti
pehati – doticati
penežlivec – imućan čovjek,
bogataš
pikzibner – slabić, nevažna
osoba
pilevinka – peć načinjena od
bačve, loži se piljevina
pisličar – trgovac robom široke
potrošnje
pfening – stoti dio njemačke
marke
placka – lepinja

ploščast – plosnat
pocек – prag
početje – početak
podoj – jedna mužnja
podžgati – zapaliti
pokefati – posvaditi
pokunjen – razočaran
polutar – ekvator
pomalučko – sporo, polako
poprečki – prečicom
porečkati se – prepucavati se
posije – mekinje
posluh – poslušnost
pošcer – poštar
pošmucati – zaprljati
poštucati – orezati
potlem – poslije
potrefiti – pogoditi
pozabiti – zaboraviti
poždroknuti – pojesti
požrati – pojesti
prasketati – stvarati buku
prcknedl – klinac, dječak
prdulek – prdac
prefrigan – prepreden
preglasiti – objaviti
pregruntavlati – razmišljati
prekrastinerati – odgađati
prelubodelnik – preljubnik
prepečenica – rakija
pregrega – pregača
presenečenje – iznenađenje

preštuderati – istražiti
prevernuti – pretvoriti
prezimec – siječanj
preživati – ponovno žvakati
hranu
pride – dodatno
prihajati – dolaziti, prilaziti
prikeljiti – zalijepiti
priležnik – ljubavnik
prinesek – prilog
priodevati – zaogrnuti
pripizdek – domazet
priselec – stanovnik, susjed
pristrošek – predvorje,
pedsoblje
prišmajhlati se – maziti se
prnorajter – lotalica, skitnica
prodekuvati – pametovati
proha – proso
proščenje – crkveni god
pucanci – kukuruzne kokice
pušlek – stručak
putine – polje uz put

R

rajtati – skakutati, igrati
rajzanje – putovanje, skitanje
rajzefiber – putna groznica
rajzer – putnik, turist
rajzervodič – turistički vodič
rashitano – razbacano
rashitavati – razbacivati

regetača – žaba
regula – pravilo
repete – ponovljen obrok
rešt – zatvor
retro – nova stvar inspirirana
povijesnim stilom
riflanje – trljanje rublja pri
ručnom pranju
rink – prsten
ritoglavica – vrtoglavica
ritolubec – guzičar
rivati – gurati
robitel – razbojnik
rogotanje – glasni muški smijeh
romariti – hodočastiti
ropotati – stvarati buku
roštati – pregrtati
rozgočiti – grohotom se smijati
rožđiti – bučiti
rubeni – nagužvani, dehidrirani
(krumpir)
rugotiti se – rugati se
rukovet – kitica
runda – grupa
runjak – vrsta košare

S

scati – mokriti
scvrlen – istopljen
seči – dostajati
segnuti – doseći
sešegajući – šaleći se

skoritan – neravan, oštećen
 skrivnost – tajna
 skućati – stenjati
 skupsti – čupati
 skurcušlerani – pokoleban
 sladkorna trska – šećerna trska
 slavica – zdravica
 sleći – skinuti s tijela
 sledeti – slijediti
 smejane – smijeh
 smok – svinja idealna za sušenje
 (smoke, dim engl.)
 sobčena tabla – oglasna ploča
 spelavati – izvoditi
 spentrati se – popeti se
 sprešnofati – istražiti
 sračka – dijareja
 srbeti – svrbjeti
 starati se – voditi brigu
 stekli – mahnit
 stodanka – stara sorta kukuruza
 stublo – okvir bunara
 stumban – slupan
 stupina – trag
 sulc – hladetina
 svelo – svanulo (sunce)

Š

šajtoflin – novčanik
 šalabazati – skitati
 šalung – daske za obloge betona
 u građevinarstvu

šamrlek – podnožnjak, klupica
 ščemer – otrov
 ščvrknuti – smanjiti
 šenkati – darovati
 šicati – ciljati
 šlabekovati – brbljati
 šlajbuk – novčanik
 šlop – gusta smjesa
 škaklati – golicati
 šlankerica – vitka žena
 šmajhlati se – maziti se
 šnaps – rakija
 šnjoflan – njuškalo
 šoc – ljubavnik
 šopati – kljukati
 špinčiti se – praviti se važan,
 bahat
 šprehati – pričati
 šprickanta – poljevača
 šrek – ukoso
 šrot – prekrupa
 štempl – pečat
 štimung – ugođaj
 štrmlati – pričati
 štohati – čačkati
 štosati – spolno općiti
 štraja – stelja
 švicati se – znojiti se
 švindleraj – zabušantska
 skupina ljudi

T

tandrkat – gundati, mljeti
taverna – ugostiteljski object
teknuti – umetnuti, staviti
temfani krumper – pire
krumpira
tibija – cjevanica
točati – umakati kruh u umak
trakač – ručna teretna kolica s
jednim kotačem i dvije ručke za
guranje
trambulin – tramvaj
travovabec – proljetna kiša
tringelt – napojnica
trolerati – namjerno stvarati
provokativnih komentara (u
internetskoj raspravi)
truc – inat
truclivka – tvrdoglava žena
tuhica – perina
tumplek – glupan

U

ubošтво – siromaštvo
usmerba – uputa

V

vabec – mamac
včiniti – učiniti
velepoglavitost – ugled
vikslajvant – voštano platno (za
stolnjake)

vintage – očuvana, originalna i
jedinstvena stvar stara između
20 i 100 godina
vkanitel – varalica
vkanujuči – prevarantski
vraven – ravno
vteknuti – umetnuti
vugodnost – ugoda
Vuzem – Uskrs
vuzlika – vodopija

Z

zabezeknuti se - iznenaditi se
zacoprati – začarati
začimbe - začini
začkometi – zašutjeti
zaslonec – kecelja
zbaviti – spasiti
zdenec – bunar
zdiči se – porasti
zdojti se – potrošiti se
zdohađati se – propadati,
starjeti
združiti – uganuti, istegnuti
zerzevat – povrće
zestati se – sastati se
zevati – blejati
zgrbavljen – neravan
zgubidan – besposličar
zhraknuti – ispljunuti
zlobnik – neprijatelj
zlohodnik – neprijatelj

zkuriti – sagorjeti
zlevka – bazlamača, kolač od
kukuruznog brašna
zmazanoča – prljavština
zmeknuti gleženj – iščašiti
gležanj
zmeknuti se – izbjeći, uteći sa
svog mjesta
znebuha – iznenada
zoc – sos
zrajtati – naigrati se, unerediti
se
zrihtati se – urediti se
zvazektomeran – pristupio
vazektomiji
zvocati – dosađivati
zvotati – izglasovati

Ž

žitel – stanovnik
živež – namirnice
žmefke – teško
žrati – pohlepno jesti
žrt (pav(u)zina) – okruglo drvo
kojim se na vrhu voza učvršćuje
sijeno ili slama
žugetati – razglabati
žvaglati – brbljati
žvrglati – razglabati

Biografija autorice

(Ilustracija: Ketī Radevska)

ĐURĐA VUKELIĆ ROŽIĆ (Vidrenjak, 1956.) umirovljenica, živi i stvara u gradu Ivanić Gradu koji joj 2023. godine dodjeljuje Nagradu za životno djelo „Ivanić-Tvrđa“. Do sada je objavila 22 autorska djela na hrvatskom standardnom jeziku, engleskom jeziku i kajkavštini. Objavljuje poeziju, prozu i haiku. Niz godina bila je urednica, prevoditeljica i antologičarka na području kratkih japanskih pjesničkih formi i sudjelovala u kreiranju niza zbirki i zbornika. Radni vijek provela je u banjarstvu u Zagrebu, a u mladosti je živjela, radila i studirala u Chicagu, SAD.

Zahvale

Zahvaljujem svojoj obitelji i dragim prijateljima na bezrezervnoj podršci vezano na moj književni rad. Zahvalna sam svojoj urednici i lektorici Ivani Cerinski, prof. na njenoj stručnoj pomoći.

Veliko hvala svima koji su sudjelovali u prikupljanju rijetkih i pomalo zaboravljenih riječi naše domaće, moslavačke kajkavice, ali i riječi i pojmova prigrljenih iz susjedskih i inih krajeva, koje su stanovnici današnjeg Ivanić-Grada donijeli sa sobom, oplemenjujući živote svih nas.

Radosna sam što sam na dar primila nekoliko rječnika kajkavice, od svojih čitatelja i haiku-prijatelj(ic)a. Nastavite tako :)!

Hvala gđi Štefici Vanjek i Stjepanu Rožiću na prezentiranju likova Ifkice i Jožeka diljem kontinentalne Hrvatske, a Zdenku Vanjeku na strpljivom snimanju i praćenju naših književnih događanja i avantura.

Zahvaljujem Nevenki Vlašić na ilustracijama zbirke "I onda kak sad to", kao i na ilustriranju ove knjige.

Hvala draga Irina Verhgradskaya iz Novosibirska na dozvoli da reproduciramo fotografije lutkica iz serije "Mali svijet".

Po koji put, hvala grafičkom uredniku Antunu Miklešu i dobrim ljudima Grafomarka d.o.o. Zagreb na svakoj nesebičnoj pomoći i djelomičnom sponzoriranju mojih knjiga.

Izražavam svoju duboku zahvalnost svom Gradu Ivanić-Gradu na pomoći i potpori kroz godine moga uredničkoga i književnog stvaralaštva.

Sadržaj

Predgovor.....	5
Alergije	7
Aplikacija	13
Beba	17
Bela kava	21
Belofertunašice	25
Domazet.....	29
Drongo	33
Dučani, dučani, dučani	37
Fektačica.....	43
Fertun	51
Filofobija	55
Fotografkinja	61
Gelipter	65
Googlek, Jožek i Ifkica	71
Hejteri	77
Ifkica špijunka	81
Ifkica the katedrala	87
Ifkica the proročica	93
Ifkičini morski cucki	99
Itaka	103
Jen dan	109
Karijera	113
Kokoš ili jajce	119
Mali zeleni	123
Neandartalci	125
Izbori	129
Još jena Ifkica	135
Kaj se v kuruze stane... ..	137
Krstitki	145
Lepa moja, monodrama	153
Lubavna pripovetka	159
Mantra	163

Maslinovo ulje	167
Na dobro je zišlo vse	173
Na dvorišču	179
Na terasi	187
Nepozableno	193
Nevreme	199
Nigda dosadno	201
Novo doba	205
Novo leto 2023.	211
Ojri	215
Peron.....	219
Pozdrav	225
Preded.....	231
Profesionalnost	235
Raceki, guseki... ..	239
Računica	243
Radosna vest	247
Seno	253
Skrolajuči... ..	257
Slikar.....	261
Soba	265
Supermoč.....	269
Šala	273
Tabu	277
Triput je triput	281
U kupeu	285
Vintage	289
Zelene lisice	295
Žar.....	299
Rječnik manje poznatih riječi i izraza.....	305
Biografija autorice	315
Zahvale	317

